

Aarhus Byraad.
U d d r a g

af

Aarhus Byraads Forhandlinger

for

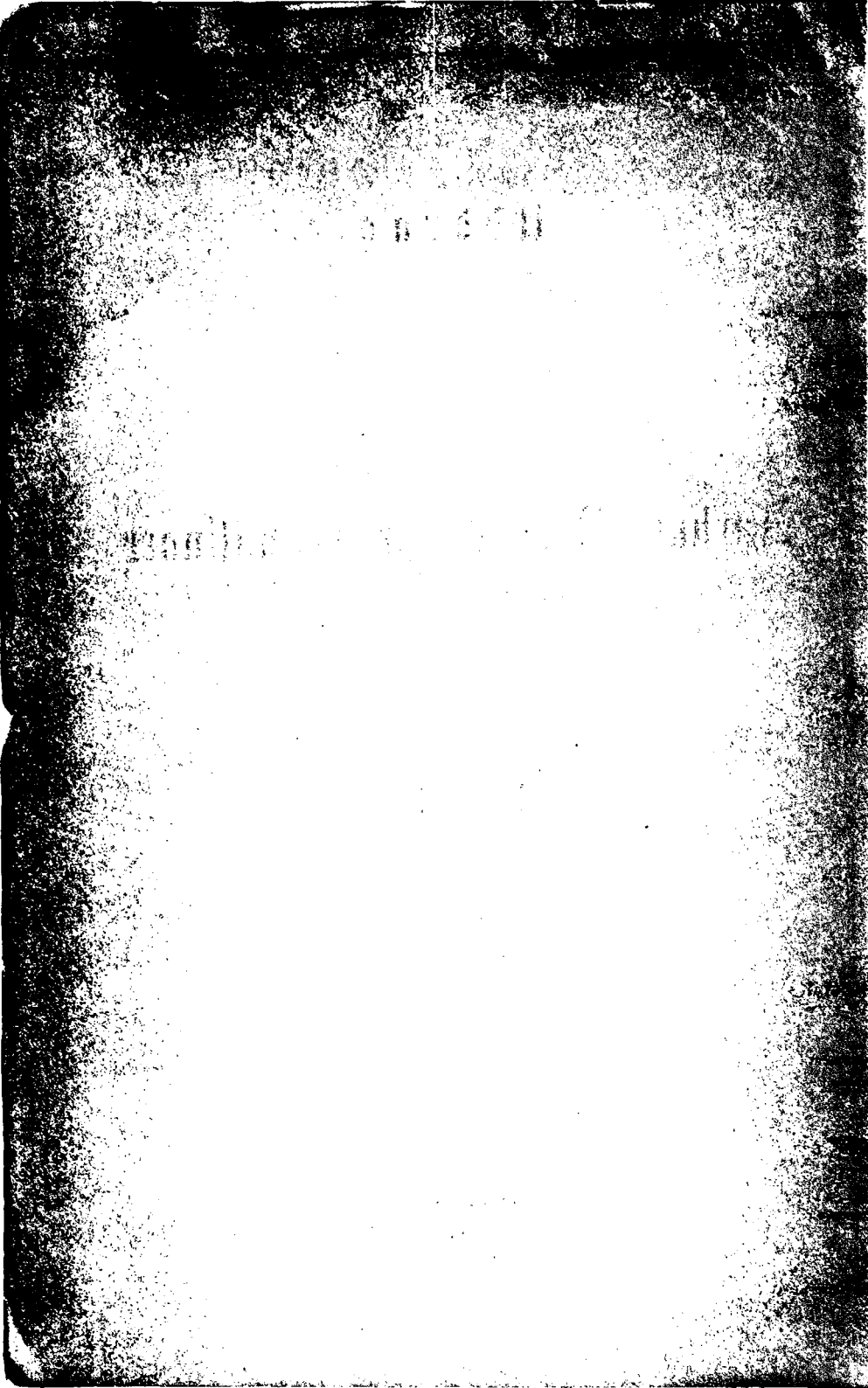
1 8 9 1.

Aarhus.

Trykt i Stiftsbogtrykkeriet.

1892.

Aarhus Byråds Forhandlinger 1891.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Indhold.

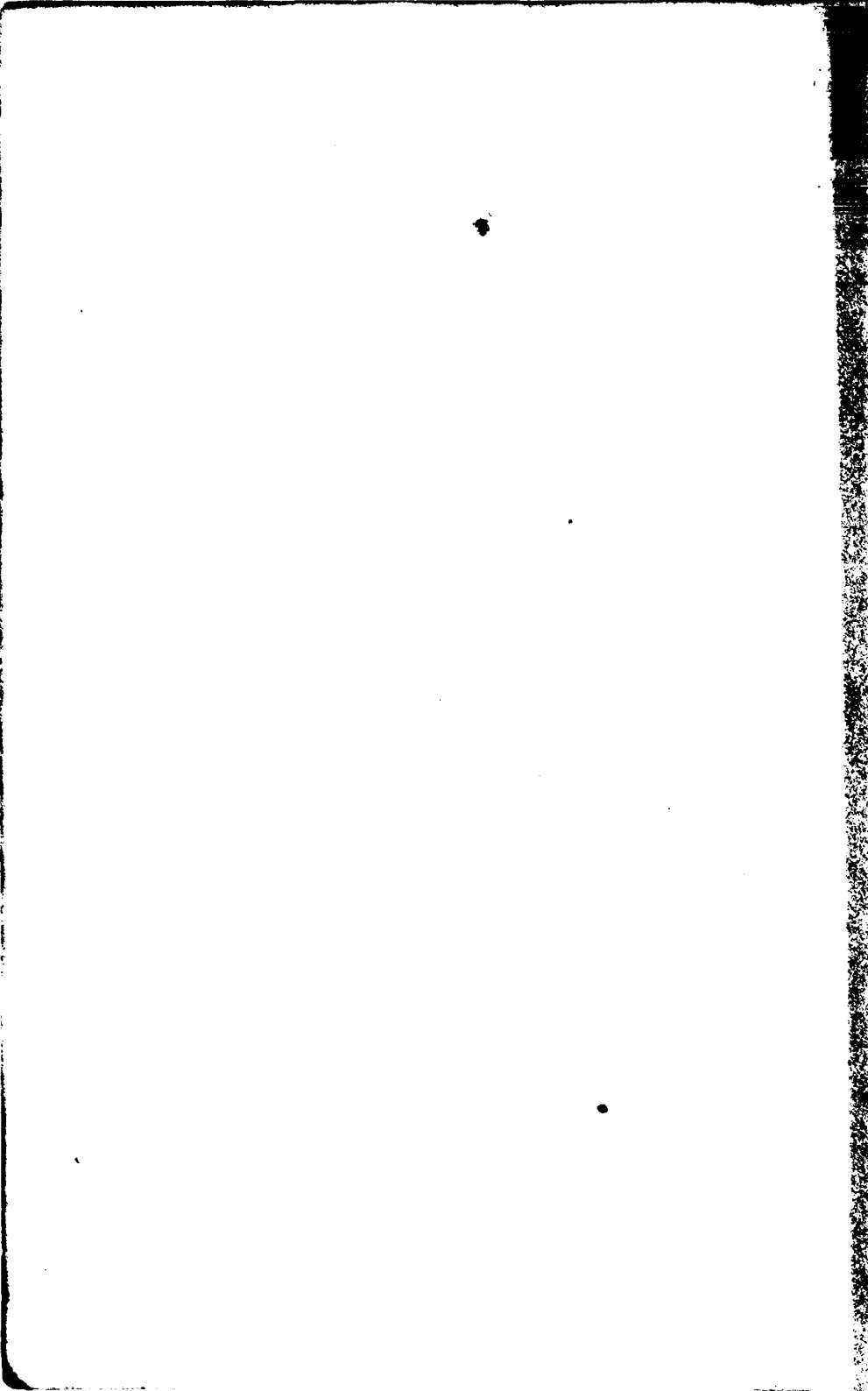
A.	Forteegnelse over Medlemmer af Byraadet og de særlige kommunale Kommissioner og Udvalg samt Kommunens Bestillingsmænd . . .	1—13.
B.	Byraadets Forhandlinger	14—241.
C.	Tillæg	1—137.
		Sibe.
	Regnskabsopgjørelse m. v. vedrørende Opførelsen af Artilleritaskerne-Etablissementset i Aarhus	1.
	Takster for Havnefogdens Oppebørsler fra 1ste April 1891	29.
	Bekendtgørelse af 6te Marts 1891 om en af Justitsministeriet stadfæstet Forandring i Bygningsvedtægten for Aarhus Kjøbstad (angaaende Komfurer paa Bjælkelag)	33.
	Fundats for Kjøbmand Mads Hansen Rings Legat og Stadfæstelse paa samme	<u>34, 35.</u>
	Regulativ for Aarhus Kommune læge	39.
	Vedtægt for Begravelsesvæsenet i Aarhus	43.
	Obligation af 7de Juli 1891 fra Arbejdernes Byggeforening i Aarhus til Statskassen for 100,000 Kr. med Byraadets Kautionspaategning	49.
	Stadesløsbrev af 22de Juni 1891 fra samme Forening til Kommunen	51.

	Side.
Regler for Fæstevirksomheden i Aarhus	57.
Fundats for Skibskaptajn Ole Myrup	
Legat og Stadfæstelse paa samme..	61, 62.
Beskjendtgjørelse af 30te Septbr. 1891 om en af Justitsministeriet stadfæstet Forandring i den under 15de Ja- nuar 1887 stadfæstede Sundheds- vedtægt for Aarhus Kjøbstad (ang. Aflobskummer og Aflobsrør).....	65.
Lejefontrakt med Rektavator Joh. Chri- stiansen om „Vennethyt“	66.
Beretning om Aarhus Vandværk i 1891	70.
Do. om Aarhus Gasværk i 1891	74.
Do. om Aarhus Sygehospital i 1891	82.
Meddelelse om udført Arbejde i 1891 vedrørende Bødvæsenet, Brolægning og Hovedvandløb	84.
Fortegnelse over anmeldte Byggefore- tagender og udstedte Bygningsattester m. m. i Aaret 1891	91.
Beretning om Fattigvæsenet for 1891 .	101.
Meddelelse om det kommunale Skole- væsen i Aarhus i 1891	110.
Beretning fra Aarhus Museum for 1891	118.
Ekstrakt af Kunstsamlingernes og Mu- seumsbygningens Regnskaber for 1891	120.
Beretning om Havnearbejdet i 1891 ..	121.
Fortegnelse over Arbejder, som ere ud- førte i Kis Stov i 1891	128.
Resumé af Skatteindtægten for 1892	131.
Buens Velgjørere	132.

III

D. Overslag over Aarhus Kjøbstads Indtægter og Udgifter i 1891	Side.	1—114.
Bilag A til samme. Overslag over Indtægter paa Kontierne II A 1 a, b, c, d og e og II A 2 a og b og II A 3	60.	
Bilag B til samme, Forslag til Vedligeholdelse af de militære Etablissementer i 1892	66.	
Bilag C til samme. Domkirkes Budget for 1892	70.	
Bilag D til samme. Frue Kirkes Budget for 1892	72.	
Bilag E til samme. St. Pauls Kirkes Budget for 1892	74.	
Bilag F til samme. Skoleudvalgets Bemærkninger til Udgiftskonto IV	76.	
Skrivelse af 9de Oktober 1891 fra Budgetudvalget, hvorved Overslaget med Bilag forelægges for Boraadet	80.	
Overslag over Aarhus Havns Indtægter og Udgifter i 1892 med 2 Bilag. .	99—114.	

E. Aarhus Kommunes Regnskaber for 1800, heri indbefattet Uddrag af Havnens Regnskab for 1890.....	1—119.
(Se særlig Indholdsfortegnelse ved Regnskaberne.)	

Fortegnelse

over

Medlemmer af Byraadet og de særlige kommunale
Kommissioner og Udvalg samt Kommunens
Bestillingsmænd.

Byraadet.

(Jfr. Lov 26. Maj 1868.)

Borgmester F. B. C. S. Vestergaard, R., D.M., Formand.

Den større Halvdel, valgt den 6. Januar 1888 for 6 Aar.

Kjøbmand Otto Langballe, R.,

Gjortlermester N. Hald, R.,

Tømmermester J. Jensen Broue,

Stolebestyrer P. B. Fenger,

Læge Tage Hansen, R.,

Kjøbmand L. W. Svendsen,

Malermester L. Kruse,

Murmester A. P. Andersen, udtraadt den $20/3$ 1891.

Læge P. P. Drum,

Overretsagfører Rud. Schwenn, valgt den $9/9$ 1889.

Fabritant C. Krogh, valgt den $7/9$ 1891.

Den mindre Halvdel, valgt den 7de Januar 1891 for 6 Aar.

Sadelmagermester C. Halling,

Kjøbmand Joh. Baune,

Kjøbmand H. Schourup,

Justitsraad, Apotheker A. Meyer, R.,

Kjøbmand Chr. Petersen,

Kjøbmand S. Chr. Wærum,

Maskinchef D. Busje, R.,

Overretsagfører Chr. Rjer, R.,

Kaptajn F. C. Krebs.

Sekretær: Sagfører F. C. C. Holst.

Byraadets staaende Udvalg.

(Om de løbende Udvalg — valgte for enkelte Sager eller for 1 Aar ad Gangen — kan søges Oplysning i *Noderne* den 22de Januar, den 19de Februar, 8de og 22de Oktober samt 26de November under Sag ¹⁰/01.)

For Havnevæsenet:

Borgmesteren, Formand.

Kjøbmand D. Langballe,

Kjøbmand Wærum,

Maschinef Bøsse,

Forretningsfører Edb. Bergmann, valgt uden for Byraadet.

Havneingeniør Hornemann, Sekretær.

Kjøbmand Chr. P. Spliid, Regnskabsfører.

For Kasse- og Regnskabsvæsenet:

Borgmesteren, Formand.

Overretssagfører Rier.

Kjøbmand Wærum.

Suppleanter:

Kjøbmand D. Langballe,

Overretssagfører Schwenn.

For Fattigvæsenet:

Kjøbmand D. Langballe, Formand,

Kjøbmand Schourup,

Læge Drum.

Exam. juris L. M. Larsen, Inspektør ved Fattigvæsenet.

S. Jacobsen, Forvalter og Arbejdsmester paa Fattiggaarden.

A. Jørgensen, Oplysningsmand paa Fattiggaarden, afgaaet i

Marets Løb, Anthons Thode fra Oktober 1891.

Enkemadame J. Grichsen, Husholderesse paa Fattiggaarden.

For Skolevæsenet:

Overretssagfører Schwenn, Formand,

Kjøbmand Baune,

Kaptajn Krebs.

H. C. B. G. Bertelsen, Skoleinspektør.

For Brolægningsvæsenet:

Justitsraad Meyer, Formand,
 Købmand Svendsen,
 Murmester Andersen indtil $\frac{20}{8}$ 1891,
 Gjortlermester Hald indtil $\frac{8}{10}$ 1891,
 Fabrikant Krogh fra $\frac{8}{10}$ 1891.

For Vejvæsenet:

Som for Brolægningsvæsenet.

For Markvæsenet:

Skolebestyrer Fenger, Formand,
 Købmand Petersen.

For Gasværket og den offentlige Belysning:

Overretssagfører Rier, Formand,
 Maskinchef Busse,
 Købmand Schourup.

Cand. polyt. E. U. G. Ernst, Gasværksbestyrer.

For Sygehuset og Epidemihuset:

Borgmesteren, Formand,
 Købmand Baune,
 Gjortlermester N. Hald.

Chr. Weiss, Læge ved Sygehuset,
 S. Wormslev, Forvalter ved Sygehuset.

For Bygninger og Inventariefager:

Købmand Svendsen, Formand,
 Murmester Andersen, indtil $\frac{20}{8}$ 1891,
 Sabelmager E. Halling,
 Fabrikant Krogh, fra $\frac{8}{10}$ 1891.
 Halling og Svendsen ere Medlemmer af Fællesudvalget
 med Aarhus Amtsråd.

For Legater:

Borgmesteren, Formand,
 Overretssagfører Rier,
 Gjortlermester Hald.

For Skovvæsenet:

Stolebestyrer Fenger, Formand,
 Gjortlermester Halb,
 Kjøbmand Schourup.

N. G. Michelsen, Skovfoged.

For Byens og Omegns Forfijndelse:

Justitsraad Meyer, Formand,
 Malermester Kruse,
 Læge Tage Hansen.

For Vandværket:

Læge Tage Hansen, Formand,
 Kjøbmand D. Langballe,
 Kjøbmand Petersen.

Stadsingeniør P. Sletting, Vandværktinspektør.

Skatteligningskommissionen:

Den større Halvdel, valgt den 7de Septbr. 1891 for 3 Aar:

Sagsfører C. Winge,
 Stomagermester N. Jensen,
 Guldsmed C. Juul,
 Lømmermester P. Frederiksen,
 Kjøbmand J. L. Holst,
 Handelsagent Jul. Petersen,
 Fuldmægtig S. Pockendahl,
 Mørmester Alfred S. Petersen.

Den mindre Halvdel, valgt den 29. August 1890 for 3 Aar.

Ræmner A. Weng, Formand,
 Kjøbmand J. Christensen,
 — M. Nielsen,
 Blittenslager J. Grouless,
 Kaptajn Tvilstedgaard,
 Hattemager Jean Findling,
 Kjøbmand Refsø.

Inspektionen for Aarhus Domkirke:

Stiftsprovst Sørensen, R., Formand,
 Borgmesteren (af Magistraten),
 Overretssagfører Rier, valgt af Byr. 22. Jan. 1891 for 3 Aar,
 Prokurator J. Winge, R., Kirkeværge.

Inspektionen for Fruc Kirke:

Pastor E. Seidelin, R., Formand,
 Borgmesteren (af Magistraten),
 Gjertler Hald, valgt af Byraadet d. 22. Jan. 1891 for 3 Aar,
 Rjøbmand M. G. Vech, Kirkeværge.

Inspektionen for St. Pauls Kirke:

Pastor M. Smith, Formand,
 Borgmesteren (af Magistraten),
 Læge Tage Hansen, valgt af Byr. den 22. Jan. 1891 f. 3 Aar.
 Forretningsfører H. P. Hansen, Kirkeværge.

Kirkegaardsbestyrelsen:

Stiftsprovsten,
 Pastor Seidelin,
 Borgmesteren,
 Gjertler Hald,
 Justitsraad Mener.

Skolekommissionen:

Pastor E. Seidelin, R., Formand,
 Stiftsprovst Sørensen,
 Pastor M. Smith,
 Rjøbmand Baune,
 Skolebestyrer Fenger,
 Kaptajn Krebs,
 Sabelmager E. Halling,
 Læge Drum,
 Overretssagfører Schwen n.

Bygningskommissionen:

Borgmesteren, Formand,
 Politimesteren,
 Bygnings- og Brandinspektøren,
 Gjortler Hald, } af Byraadet valgte den 22.
 Tømmermester Jensen Broue, } Jan 1891 for 3 Aar.
 Murmester R. Nielsen, } uden for Byraadet, valgte for
 Arkitekt Kühnelt, } samme Tidrum.

Markdirektionen:

Stolebestyrer Fenger, } valgte af Byraadet.
 Kjøbmand Petersen, }
 Kjøbmand J. E. Lottrup, valgt af Jordejerne den 13de
 Oktober 1884.

Fhv. Stabssergent Ussbo, Markbetjent.

Sundhedskommissionen:

Politimesteren, Formand,
 Stadslægen, } valgte blandt Byraadets
 Gjortler Hald, } Medlemmer den 22. Jan.
 Justitsraad, Apotheker Meyer, } 1891 for 3 Aar.
 Korpslæge Juul, } valgte uden for Byraadet d.
 Tømmermester M. Tandrup, } 22. Januar 1891 for 3 Aar.
 Kommunalægen.

Indkvarteringskommissionen:

Borgmesteren, Formand,
 Kjøbmand Soenbisen, af Byraadet, } valgte 22. Jan.
 Forretningsfører Spener, uden for Byraadet, } 1891 for 3 Aar.
 Intendant Truelsen, valgt af Kommandantstabet.

Kjøbmand Nørretranders, R., Biletør og Sekretær.

Brandkommissionen:

(Jfr. Lov af 21. Marts 1873 § 3.)

Politimesteren, Formand,
 Brandinspektøren,

Gjortler Hald,
 Maler Kruse,
 Tømrer Jensen Broue, } valgte af Byraadet den 22. Jan.
 1891 for 3 Aar.

**Kommisjonen frø Bedømmelsen af frivilligt afslagte
 Svendeprøver:**

(Faste Medlemmer.)

Borgmesteren, Formand,
 Malermester Kruse,
 Tømmermester Jensen Broue, } valgte af Byraadet den 22.
 Jan. 1891 for 3 Aar.

Kommunale Revisorer:

Rjøbmand H. Borch,
 Forretningsfører A. Hjel m, } valgte af den almindelige Vælger-
 klasse d. 30. April 1888 for 6 Aar.

Overligningskommisfær:

Justitsraad, Bankbestyrer C. F. Flagstad, R., valgt for 3
 Aar til den ¹⁵/₁ 1893.

Suppleant:

Kammerraad E s m a n n, valgt som forrige.

Bestyrelsen for de fattiges Kasse:

(Sfr. Lov af 8de Marts 1856.)

For Domfognet:

Stiftsproost Sørensen,
 Rjøbmand Jens Drmølev,
 Malermester L. Kruse, } valgte den 2den Marts 1891
 for 3 Aar.

For Frue Sogn:

Pastor Seidelin,
 Handelsagent Fabricius,
 Rjøbmand J. P. Thomsen, } valgte den 2den Marts 1891
 for 3 Aar.

For St. Pauls Sogn:

Rulhandler N. P. Jensen,
 Detaillist H. P. Christiansen,
 Grønthandler J. P. Ingvar dsen, } valgte den 2den Marts
 1891 for 3 Aar.

Kommunale Embeds- og Befillingsmænd:

Sagfører F. C. C. Holst, Sekretær ved Byraadet;

— A. Weng, Ræmner;

Bogholder M. Nielsen, Kommunebogholder;

Civilingeniør P. Sletting, Stadsingeniør;

Civilingeniør T. Hornemann, Havneingeniør og Sekretær ved Havneudvalget;

Cand. polyt. C. U. G. Ernst, Bestyrer af Gaardværet;

Kjøbmand Chr. P. Spliid, Regnskabsfører ved Havnevæsenet;

Læge Chr. Weiss, Engehus- og Politilæge;

Læge Chr. Grauer, midlertidig Hjælper hos Engehus- og Politilægen;

S. Wormslev, Forvalter ved Engehuset;

Kaptajn Springborg, Bygnings- og Brandinspektør;

Exam. juris L. M. Larsen, Inspektør ved Fattigvæsenet;

S. Jacobsen, Forvalter og Arbejdsmester paa Fattiggaarden;

A. Thode, Oplysningsmand paa Fattiggaarden;

Enkemadame J. Erichsen, Husbolderisse paa Fattiggaarden;

Fattigforstandere: 1. Distrikt:

2. do. Kjøbmand R. Baden,

3. do. — A. Th. Langermann,

4. do. — Mathiasen Duus,

5. do. — J. Christensen,

6. do. — Skindbdl. D. Borum,

7. do. — M. B. Hansen,

8. do. Gartner C. Wikkelsen,

9. do.

10. do. Kjøbmand J. Therkilsen,

11. do. — Gartner N. Weber,

12. do. Propr. Faurshou, Højvang.

Retsvidner { Stolemager Dick,

for Tiden indtil { Boghandler Levin,

1. Maj 1892: { Kontorist E. Sørensen, Suppleant.

Kjøbmand Rørretranders, Visebor og Sekretær ved Indkvarteringskommissionen;

C. A. Møller, Havnesøge;

Havnelodser: J. Jensen,

H. Dissenberg,

R. Bang,
 H. Børløv og
 H. U. Dsvald Andersen;
 Stibsfører P. M. Petersen, konst.;
 Tøjberg, Økonom ved Epidemihuset;
 N. G. Michelsen, Skolefoged;
 Kbh. Stabssergent Asbo, Markbetjent;
 H. Hansen og Tøttrup, Skatteopkrævere;
 Batfabrikant R. Nielsen, Hjelpestatteopkræver.

Ved Skolevæsenet ere fast ansatte:
 Skoleinspektør H. C. V. G. Bertelsen,
 Doerlærer ved den højere Borgerdrenge-skole: R. C. Christensen,
 — „ Borgerpigeskolen: A. L. C. C. Müller,
 — „ Nordre By-skole: J. J. Olsen,
 — „ Søndre — for Drenge: C. Meyer,
 — „ — — for Piger: M. C. Handest.

Lærerne:

P. Ingerslev,
 F. A. Pape,
 H. C. Christensen,
 R. D. Sørensen,
 L. Sørensen,
 S. Gundersen,
 S. Pedersen,
 A. Krogh,
 H. C. Petersen,
 C. M. Schou,
 Chr. Pedersen,
 S. H. Petersen,
 C. Koch,
 J. R. Dalsgaard,
 S. Christensen,
 M. Petersen,
 Chr. Hansen,
 P. C. Petersen,
 Th. Thomsen,
 B. Stilling,
 V. N. Skovby,
 H. C. Holm.

Lærerinderne:

C. Nørø,
 C. Møller,
 J. C. Becker,
 M. Alling,
 H. Torsleff,
 F. Thilfer,
 J. Østergaard,
 B. Appelt,
 L. Stigaard,
 K. Bjerre,
 C. Ramløss,
 K. Andersen,
 A. M. Teisen,
 A. Bigandt,
 M. Schouby,
 H. Krogh,
 D. Møller.

Bedejlerne:

Chr. Jespersen, „ Borger-Drengeskolen.
 H. Rasmussen, ved Borger-Pigeskolen,
 J. Holdensen, „ Nordre Bysskole,
 H. C. Knudsen, „ Søndre „ for Drengene,
 C. C. Aagaard, „ „ „ „ Piger,
 Ved Politiet ere ansatte:

Exam. juris Chr. Hollesen, Politiasistent.

Politibetjente (til Dagtjenesten):

Overpolitibetjent H. Larsen; D.M.

1. Kl.	{	Inspektionsbetjent J. Borch,
		Politibetjent N. Jensen,
		— C. Berthelsen,
2. Kl.	{	— S. Rasmussen;
		— B. Rømhild,
		— J. Petersen,
		— A. H. Hansen,
3. Kl.	{	— P. Jacobsen;
		— H. B. Michaelsen,
		— H. Røed,
		— J. Willumsen,
		— A. Nielsen;

Reservopolitibetjent M. Andreasen, Aarhus Byraad.
 — G. Wilde,
 — N. S. Christensen,
 — H. B. Hansen;

konst. Reservopolitibetjente: S. Nielsen,
 A. Anthonsen,
 C. Christensen;

Patrouillebetjente (til Nattjeneste):

	}	N. Jørgensen,
		L. Mittelsen,
		H. Højer,
1. Kl.		L. Andersen,
		Joh. Jensen,
		C. Krarup,
		J. Mathiasen,
		F. Larsen;
		C. Rasmussen,
		Chr. Stjer,
	}	N. Christensen,
2. Kl.		P. Frandsen,
		C. Hansen,
		A. Nielsen,
		F. Jensen,
		C. Rasmussen;

Reservepatrouillebetjent S. Jacobsen,

— N. Jensen;

Arrestforvarer J. C. Sørensen.

Af Byraadet valgte:

til Medlemmer af Aarhus Amts Skoleraad:

Overlærer Kleisdorff, R., valgt ved Suppleringsvalg
 den 14. Maj 1891 indtil 3. Febr. 1893.

Overretssagfører Schwen, valgt ved do. den 5te Decbr.
 1889 til 3. Febr. 1893;

Kammerraad, Sagfører Esmann, valgt den 17de Juli
 1890 for 6 Aar;

til Medlem af Oversundhedskommissionen for Aarhus Amts-
 raadsfreds:

Kjebmand D. Langdalle;

til Medlem af Aarhus Museums Kunstafdeling:

Borgmesteren, valgt den 22. Jan. 1891;

til Medlem af Aarhus Museums historiske Afdeling:

Stolebestyrer Fenger, valgt den 13. April 1890;

til Medlem af Forligsforsamlingen for Aarhus Amts 1. Forligskreds:

Auktionsholder Fr. Mellemann, valgt den 8de Marts 1888 for 6 Aar;

til Voldgiftsmænd for Jagtafløsningen:

Overretssagsfører Chr. Rjer, } valgte den 26. Febr. 1891 for
Kammerraad Esmann, } 3 Aar fra d. 1. Jan. 1891;

til Medlem af Overformynderiets Laanebestyrelse for Aarhus Amt:

Kammerraad Esmann, valgt den 3. Febr. 1887 for 6 Aar;

til Høgningsmænd efter Lov af 6. Marts 1869 § 14, samt til
Burdingsmænd efter Lov om Vej- og Markfred af 25.
Marts 1872, valgte af Buraadet d. 26. Febr. 1891 for 3 Aar:

Kammerraad Esmann,

Kjøbmand J. S. Lottrup,

Kjøbmand J. Ormslev,

Niemøller Bang, Suppleant;

til at afgive Votum til Kapitelstængen:

Kjøbmand Chr. P. Spliid, valgt d. 9. Oktbr. 1890 f. 3 Aar;

til Taxationsmænd i Henhold til Lov af 19. Marts 1869, valgte
den 26de Februar 1891 for 3 Aar:

Murermestrene R. Nielsen, C. Lund og J. Jensen,

Tømmermestrene J. Jensen Broue, S. W. Bang og

M. Tandrup,

Smedemestrene H. P. Jensen og J. M. C. Larsen,

Fabrikant A. D. B. Leth,

Bognmand J. Chr. Dyhr,

Forpagter Faurichou, Højvang,

Gartner J. Chr. Andersen;

til Jordboniteringsmænd efter Lov af 4. Juli 1850, valgte den
26. Februar 1891 for 3 Aar:

Kammerraad Esmann, Formand,

Gartner N. P. Møllerup,

Bognmand S. D. L. Gammelgaard;

til Strandsynsmænd efter Lov af 23. Jan. 1862, valgte den
26de Febr. 1891 for 3 Aar:

Kammerraad Gsmann,
 Rjebmand L. Raabe;
 til Vandfynsmænd for de mindre Vandløb efter Lov af 28. Maj
 1880 § 6, valgte den 10. Jan. 1889 og 26. Febr. 1891
 for 4 Aar, saaledes at hvert 2. Aar afgaar Halobelen:
 Kammerraad Gsmann, Formand,
 Rjebmand J. E. Lottrup,
 Gartner N. P. Møllerup,
 Gartner Thomsen, } Suppleanter;
 Proprietær A. Faursthou paa Højvang, }
 Tilfynsmand efter Lov Nr. 56 af 12. April 1889 om For-
 anstaltninger til Forebyggelse af Ulykkestilfælde ved Brug
 af Maskiner m. m.:
 Thv. Møllebygger N. P. Mikkelsen, valgt den 21. Novbr.
 1889 for 3 Aar;
 Suppleant: Maskinfabrikant Chr. Krogh, valgt den 5.
 Decbr. 1889, ligeledes for 3 Aar.

Åbødet ðen 16de Januar.

¹³⁸/₉₀. Til Efterretning toges en Kommunitation af Indenrigsministeriets Strivelse af 19de f. M., hvorved der meddeles Samtykke til Foretagelsen af de i Mødet den 25de Septbr. f. A. omhandlede Arbejder ved Arrestlokalerne i den herværende Rytterfaserne, saaledes at der tilslaaes Kommunen i Godtgjørelse herfor 6½ % aarlig af det dertil medgaaende Beløb, dog ikke ud over 6½ % af 68 Kr.; ligesom Ministeriet ogsaa bifalder, at Udgiften afholdes af det Beløb, som Aarhus Kommune ved den i Maj 1887 med Krigsbestyrelsen afsluttede Overenskomst har forpligtet sig til at anvende til Byggeføretagender for Kommunen.

¹⁶¹/₉₀. Fra Aarhus Stiftamt var der under 19de f. M. modtaget Kommunitation af en Strivelse fra Indenrigsministeriet af 15de f. M., hvori Ministeriet meddeler, at det efter derom modtagen Henvendelse fra Krigsministeriet efter Omstændighederne for sit Vedkommende indvilliger i, at det i sammes Strivelse af 12te November f. A. (se Byraadets Møde d. 27de f. M.) omhandlede Honorar til vedkommende Generalkommandointendantur for Revision af Regnskaberne for Aarhus Stjebstads Kaserneetablissementer m. m. beregnes ogsaa for det forud for den 1ste Januar 1890 liggende Tidrum, nemlig fra den 1ste Januar 1887 for Fødsøls- og Rytterfaserternes Vedkommende og fra 1ste Juli 1889 for Artillerifaserternes Vedkommende.

Toges til Efterretning, idet Byraadet derhos paa Foranledning af en i Strivelse fra 2den Generalkommandointendantur af 30te f. M. derom fremsat Forespørgsel erklærede, at

der fra Byraadets Side intet harbes at erindre imod, at de omhandlede Honorarer for Kalenderaarene 1887—89 føres til Udgift i de vedkommende Kaserneregnssaker for Aaret 1890.

Det tilføjes derhos, at nyssnævnte Skrivelse fra 2den Generalkommandointendantur tillige indeholder Meddelelse om, at Overenskomsten af 28de Novbr. f. A. om Benyttelsen og Bestyrelsen af de herværende Kaserneetablissementer er bleven godkjendt af Forplejningskorpsen.

^{213/90.} Fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet var der modtaget en Skrivelse af 10de d. M., der med det ved samme lagte Bilag er saalydende:

Skrivelsen:

„Under Henviisning til Byraadets behagelige Skrivelse af 13de Juni f. A., hvori samme erklærede sig villigt til at vælge eet Medlem til hver af Bestyrelserne henholdsvis for den historiske Afdeling og Kunstafdelingen i Aarhus Museum, undblader man ikke herved tjenstligt at meddele til behagelig Efterretning, at den i Ministeriets Skrivelse af 27de Maj f. A. ommeldte Deklaration om Samlingernes og Bygningens Overgang til en selvstændig offentlig Stiftelse nu er udstedt, saaledes som det af hoslagte Ekstraktaffsrift nærmere vil erfares. Ordningen af Bestyrelsesforholdene er derhos truffen i Overensstemmelse med de herom i bemeldte Skrivelse fra Ministeriet angivne Bestemmelser, til hvilke derfor kan henvises.“

Bilaget:

„Understrevne Bestyrelse for det historisk-antivariske Selskab i Aarhus i Medfør af Bemyndigelse givet paa Selskabets Generalforsamling den 26de September d. A., og ligeledes understrevne Bestyrelse for Kunstsamlingerne i Aarhus, der tillige i Forening udgøre Bestyrelsen for Museumsbygningen i Aarhus, udstede herved følgende

Deklaration.

De nævnte Selskabers Gjendele, nuværende og fremtidige, saa vel som Museumsbygningen i Aarhus med tilhørende Grund samt i det hele dens rette Tilhørende, saaledes som det nu er og forefindes og fremtidig forøges eller forbedres, Alt tilsammentaget, oprettes som en selvstændig

offentlig Stiftelse, der ejer sig selv, under Benævnelsen Aarhus Museum, og er delt i tvende Afdelinger: „Aarhus Museums historiske Afdeling“ og „Aarhus Museums Kunstafdeling“, hver under sin særlige Bestyrelse. De enkelte Afdelinger faa vel som Museumsbygningen forvaltes i Overensstemmelse med de af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Samraad med Bestyrelsen for hver enkelt Afdeling — samt for Bygningens Bedkommende med begge Bestyrelser — fastsatte nærmere Regler.

Aarhus, den 26de September 1890.

I Bestyrelsen for det historisk-antikvariske Selskab:

Rjer. Juul. G. B. Smith. A. Reeh.

I Bestyrelsen for Kunstsamlingerne i Aarhus, den 7de Oktober 1890.

L. Kleisdorff. F. Vestergaard.
A. Meyer. E. Weis.“

Toges til Efterretning. (Se Mødet den 12te Juni 1890.)

^{382/90.} Under Henviisning til den ham i Mødet den 27de Novbr. 1890 tilgaaede Opfordring forelagde Meyer følgende fra Generaldirektøren for Statsbanedriften til Udvalget for Byens og Omegns Forstjænnelse rettede Skrivelse af 18de f. M.:

„I Anledning af det ærede Udvalgs Strivelse af 4de ds. til Banedirektøren i Aarhus angaaende Leje af det paa den vedlagte tilbagefølgende Skitse med a b e d e betegnede Areal nord for Aarhus Østbanestation til Udvidelse af Gangstien til Riss Stov undlader jeg ikke herved at meddele, at det omhandlede Areal vil kunne erholdes til Leje paa de i min Skrivelse af 9de Marts 1886 til Stovudvalget angivne Betingelser samt endvidere paa Betingelse af:

at Statsbanedriften skal have Ret til at lade anbringe Statit i Stedet for Traadhegn langs Stiens østre Side,

saaledes at de dermed forbundne Udgifter af Kommunen refunderes Statsbanedriften efter Regning.

Om hvorvidt Udvalget maatte indgaa herpaa imødeses, forinden videre foretages, en Meddelelse“ —

paa hvilken Meyer anbefalede at indgaa, idet han oplyste, at den aarlige Lejeafgift vilde blive ca. 4 Kr., da Arealet omtrent er 300 □ Al. stort.

Denne Indstilling tog Byraadet til Følge, idet man dog besluttede i sit Svar til Statsbanedriften at udtale, at man forstod bennes Vilkaar om Anbringelse af Statit saaledes, at Statsbanedriften derved ifkun forbeholder sig Ret til at lade anbringe Statit i Stedet for Traadhegn langs det Stykke af Jærnbaneens Terræn, om hvis Overladelse til Kommunen der er Tale, og ikke langs hele Stien fra Saltensbæk til det Sted, hvor den drejer ind i Stoven.

(Se Mødet den 20de Marts.)

^{445/90.} Til Efterretning og videre Meddelelse for Havneudvalget toges Stiftamtets Kommunitation af følgende Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 8de d. M., hvorved det i Mødet den 6te November s. A. vedtagne Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter i indeværende Aar tilbageendes til Byraadet:

„Forslagte fra Aarhus Byraad direkte hertil indsendte Overslag over Aarhus Havns Indtægter og Udgifter i Aaret 1891, der er blevet forsynet med Paategning om i Overensstemmelse med § 16 i Lov af 26de Maj 1868 om Rjbstadkommunernes Styrelse m. v. at have været forelagt Ministeriet, og som bliver at vedlægge Havneregnskabet, skulde man tjenstligt anmode Hr. Amtmanden om at ville tilstille Byraadet med Bemærkning, at det paa Overslaget under Udgiftspost 6 a 2 til Forberedelse til Fundering af et Bareskur paa den midterste Mole opførte Beløb af 5000 Kr. maa udgaa af Overslaget, indtil det i Anmærkningerne til dette bedudede Projekt til bemeldte Bareskur med specificeret Overslag over Omkostningerne ved dets Opførelse har været forelagt Ministeriet, og dette Samtykke til Arbejds Udførelse er erhvervet, at ligeledes det under Udgiftspost 6 b 3 opførte Bidrag til Jærnbane Spor ved den nye Havn maa udgaa af Overslaget, indtil Ministeriets Approbation kan meddeles paa et af Generaldirektøren for Statsbanedriften hertil indsendt Forslag til de paagældende Spor anlæg, og at endelig det under Udgiftspost 17 opførte Beløb af 5400 Kr. foreløbig maa udgaa af Overslaget, da der til Bedømmelsen af

Henfigtæmæssighebede af det paatænkte Forsøg ved Anbringelsen af en Spunsvæg at sætte Bolværterne i Stand til at taale en Uddybning til 22 Fod, savnes tilstrækkelige Oplysninger i saa Henseende, saasom en Tegning af Bolværket med Angivelse af Forstærkningen og et specificeret Overslag over Omkostningerne ved dennes Udførelse.

Man skal derhos tilføje, at Ministeriet intet finder at erindre imod, at de Havnefogden og Havnebudet i Genhold til Ministeriets Skrivelse af 27de Januar 1887 tillægge personlige Tillæg af henholdsvis 200 Kr. og 60 Kr. for Regnskabsaaret forhøjes saaledes som foreslaaet under Udgiftspost 5 a og 5 e, men at man, saafremt det er Byraadets Mening, at disse Forhøjelser skulle være vedvarende, forventer at modtage særlig Indstilling herom."

(Se Mødet den 30te April.)

^{458/90.} Under 23de f. M. havde Aarhus Stiftamt forlangt sig Byraadets Erklæring meddelt over en fra Thiset Sogneraad den 18de f. M. fremkommen Begjæring om at saa Spørgsmaalet om Fordelingen af Kjøbmand Guldmanns Kommuneskat for 1890 imellem Aarhus og Thiset Kommune afgjort ved Resolution; se Mødet den 6te Novbr. 1890.

I Anledning heraf besluttede Byraadet at udtale sig i Overensstemmelse med Formandens Forslag, der er saalydende:

„For saa vidt der var nogen Meningsforskjel imellem Byraadet og Thiset Sogneraad om Fordelingen af Kjøbmand Guldmanns Skat for et bestemt Tidsrum, maatte Afgjørelsen heraf henhøre under Indenrigsministeriet og ikke under Amtsraadet.

Men iøvrigt kan saadan Meningsforskjel næppe stges at finde Sted, idet Aarhus Kommune intet har imod, at Kjøbmand G. betaler den ham til Thiset Sogn paalignede Skat fuldt ud for den Tid, hvori han er pligtig til at betale Skat til dette Sogn, og fradrager den saaledes betalte Skat i den Skat, han skal betale til Aarhus Kommune, saaledes som det er Kjøbmand G.'s Henfigt.

Det Spørgsmaal, hvorom det egentlig drejer sig, er imidlertid: for hvilket Tidsrum er Kjøbmand G. stattepligtig til Thiset Sogn? Herom mener Byraadet, at der ikke kan aftræves G. Skat ifølge Tillægsberegningen for en Tid, der

ligger forud for den 1ste Juli, jfr. L. 6te Juli 1867 § 23 sidste Punktum, at han altsaa, som bemærket i Byraadets Str. til Sogneraadet af 28de Novbr. f. A., kun er stattepligtig for Tiden fra 1ste Juli til 29de Septbr. 1890. Dette Spørgsmaal henhører imidlertid formentlig ikke under administrativ Afgjørelse."

(Se Mødet den 12te Marts.)

^{459/90}. Til Efterretning toges en fra Skoledirektionen for Aarhus Kjøbstad og Hasle Herred under 19de f. M. modtagen Kommunitation af en Skrivelse af 13de f. M., hvorved Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet meddeler Samtykke til Oprettelsen af de 2 ny, i Mødet den 13de November f. A. omhandlede faste Lærerembeder ved Kommunens Skolevæsen, nemlig et Lærerembede og et Lærerindeembede, paa de i nævnte Møde omhandlede Lønningsvilkår, hvorhos Ministeriet meddeler, at det som Reguleringsfum for de paagjældende Embeder har fastsat henholdsvis 1106 Kroner og 871 Kroner.

(Se Mødet den 5te Febr.)

^{499/90}. Ved Aarhus Stiftamts Skrivelse af 9de f. M. er der modtaget Beregning over Udgiften til Brolægningsarbejder pro 1890-91 i Aarhus Kjøbstad, hvorefter den paa Aarhus Kæmnerkasse faldende Andel i disse Udgifter udgjør 5945 Kr. 51 Ore. Da der imidlertid paa Konto I 2 b for 1890 til disse Arbejder er bevilget et Beløb af 6390 Kr., er der saaledes sparet 444 Kr 49 Ore, som Byraadet efter Brolægningsudvalgets Indstilling tillod overføres til indeværende Aars Budget for at anvendes til Efterstødning m. m. af de i Fjor brolagte Gadestrækninger, hvortil der ikke er taget Hensyn i den foreliggende Beregning.

^{504/90}. Fra A. Langhølle forelaa der Erklæring om, at han ved Gennemgaaelsen af det i Mødet den 18de f. M. fremlagte Regnskab for Politiets Understøttelseskasse for Aaret fra den 1ste Oktober 1889 til den 30te September 1890 intet havde fundet at bemærke.

Byraadet tog besaarsag Regnskabet til Efterretning.

Efter Regnskabet har Foreningen i det nævnte Aar haft følgende Indtægter:

Kontingent af Betjentene	626 Kr. 16 Øre,
Tilskud af Ræmnerkassen	626 — 16 —
Renter af Kassens Aktiver	809 — 53 —

tilsammen Indtægt... 2061 Kr. 85 Øre,
 medens Udgiften har bestaaet i følgende

Understøttelser:

til fhv. Politibetjent R. Mortensen	60 Kr.
" " Patronillebetjent P. Hansen	200 —
" " — Hjort	170 —
	530 — " —

Ved Regnskabsaarets Udgang havde Kassen
 saaledes et Overskud af ..... 1531 Kr. 85 Øre,
 som i Henhold til Lovens § 5 er overført til
 Grundfonden, hvis Størrelse den 1ste
 Oktober 1889 udgjorde ..... 20484 — 4 —
 og som i Regnskabsaarets Løb af Politikassen
 har faaet et Tilskud af ..... 1500 — " —
 23515 Kr. 89 Øre.

Grundfonden har i samme Tid udbetalt Ind-
 skud til en udtraadt Betjent med ..... 79 — 43 —

Dets Beholdning den 1ste Oktober 1890 var
 saaledes ..... 23436 Kr. 46 Øre.

⁵¹²/₉₀. Da det er blevet oplyst, at Udarbejdelsen af et nyt
 Panteregister for den tidligere under Ring Herred hørende Del
 af Frederiksbjerg vil udfordre Anlæg af ca. 200 Folio à 1 Kr.
 50 Øre pr. Folio foruden Anskaffelse af Protokoller til et Beløb
 af ca. 25 Kr. supplerede Byraadet sin i Mødet den 18de f. M.
 til dette Arbejde givne Bevilling til 325 Kroner.

⁵¹⁵/₉₀. I Anledning af den i Mødet den 18de f. M. ved-
 tagne Beslutning, hvorefter den J. P. Petersen tillagte Portion
 af S. P. Løfts Legat er ham frataget paa Grund af nydt
 Fattighjælp, havde Fattigudvalget under Henviisning til de i
 dette Tilfælde foreliggende ganske særlige Omstændigheder hen-
 stillet, om det ikke paa Grund af disse kunde tillades, at nævnte
 Petersen foreløbig vedblev at oppebære den ham tillagte Legat-
 portion, som han havde nydt i mange Aar. Denne Henstilling

kunde Byraadet dog — af Hensyn til Kundtsens Bestemmelser — ikke tage til Følge, hvorfor det maatte have sit Forblivende ved den en Gang i saa Henseende satte Beslutning.

Paa Foranledning af den under Sagens Forhandling foresaldne Drøftelse vedtog Byraadet dernæst, at samtlige nuværende Legatmyndere til denne Termin ville være at udbetale det fulde Beløb, som hidtil, af de dem tillagte Portioner, men at iøvrigt Erklæring vil være at indhente fra Udpalget for Legatvæsenet i Henseende til Spørgsmaalet, om der paa Grund af Rentefodens Synken skal tilvejebringes Lighed imellem Legatets Indtægter og Udgifter ved en forholdsmæssig Nedsættelse af samtlige hidtil udbelte Legatportioner, eller man skal søge at opnaa det samme Djemed ved at nedsætte Portionernes Antal, og da navnlig ved at indbringe den nu ledig blevene Portion, og uddele Resten af Portionerne med disses fulde hidtilværende Beløb.

(Se Mødet den 19de Febr.)

^{518/90.} Efter derom foreliggende Andragende og de i Anledning af samme oplyste særlige Omstændigheder, navnlig den, at Andrageren i de sidste 9 Aar har haft stadigt Arbejde i Kommunens Tjeneste (ved Gasværket), eftergav Byraadet Arbejdsmand P. N. Halvdelen af den Betaling af 89 Kr. 60 Øre, som skal erlægges til Byens Engehus for hans 10aarige Datters Rur og Pleje derveds fra den 28de Oktober til den 22de Decbr. f. A.

Der er dog herved en Betingelse, at den anden Halvdel af Beløbet straks bliver betalt.

^{522/90.} Til Efterretning toges en Meddelelse fra Kommissionen for Bedømmelsen af frivilligt aflagte Svendeproeve om, at samme af de til dets Raadighed i saa Henseende stillede Midler af det Krieger'ske Haandværkerlegat havde tilbød Kleinsmedlærling J. P. Hassing en Præmie paa 20 Kroner for en af ham i afvigte Efteraar aflagt Svendeproeve, en Laas, der af Kommissionen blev befunden udmærket godt udført.

Af førnævnte Midler have der endnu en Beholdning af 30 Kroner, som Byraadet tillod at maatte anvendes i indværende Aar i lignende Djemed.

^{6/91.} Formanden forelagde følgende Beretning af 13de d.

M. fra Havnefogden og Havneingeniøren om Isforholdene her i Havnen i den forløbne Tid:

„Nytaarsdag var det Islag, som havde dannet sig paa Havnebassinerne ved 6—8° Kulde, saa stærkt, at det kunde brydes i Klager, og blev derfor ved Havnens Dampbaad brudt og bugseret udenfor Havnen ved svag vestlig Vind.

Den 2den Januar var Bugten ved 9° begyndt at lægge til. Der forespurgtes telegrafisk hos Swiher, om en Isbryder kunde sendes hertil, og der meldtes den følgende Dag, at det kunde ske, om ønskedes.

Den 4de Januar telegraferedes om at sende en Vaad hertil, og det meldtes, at „Helsingør“ var beordret at afgaa, men paa Grund af Sneykning ikke kunde komme ud.

Den 5te. Stært Østen-Storm med 5°. Isen gik med noget N.-Vind bort uden for Havnen. Swiher meldte, at „Helsingør“ sandsynlig vilde være i Aarhus Dagen efter.

Den 6te meldtes, at „Helsingør“ var afgaaet til Strandinger, hvor Mennekeliv vare i Fare, og at der skulde komme nærmere Meddelelse, naar Skib kunde affendes. Vinden N. med 6 à 7°.

Den 7de. „Niels Brod“ afgik om Morgenens til Kjøbenhavn. Den Is, som var i Havnen, kunde ikke bortstafes med den N.D.-Vind (vide vedlagte Erklæring fra Havnefogden og Lodserne) Udgangen til Havnen var fri.

Den 8de. Bugten var fuld af Is med østlig Vind og 3° Kulde. 2 Dampskibe kom ind og 2 gik ud af Havnen.

Den 9de. Swiher telegraferede paa Forespørgsel ej at kunne sende Skib hertil. Der blev da tilskrevet Indenrigsministeriet med Anmodning om at stille en af Postvæsenets Dampere til Disposition og i manglende Fald foranledige, at et af Marinens til Isbrydning egnede Dampskibe kom hertil. Denne Skrivelse afgik samme Aften med Borgmesterens Underkrift. Ved den indtraadte østlige Vind blev en Del af den ydre Havn og den indre Havns sydlige Halvdel ryddet for Is ved Hjælp af Isbryderpram og Havnens Dampbaad. Dette Arbejde fortsattes den følgende Dag med den samme Arbejdsstyrke (40 Mand), og der var om Aftenen kun lidt Is tilbage, som Søndag den 11te fuldenstes bortført. Den følgende Dag blev Isen brudt i Aaen med Isbryderpram.

I de sidste to Dage var Temperaturen 1 à 2° over Frysepunktet, Vinden vestlig.

Det skal bemærkes, at der i det ovennævnte Tidrum fra 1ste til 12te d. M. ikke har været egentlig Standsning i Besejlingen af Aarhus Havn, og at flere Stibe ere indkomne hertil, som vare bestemte for andre Havne og have løstet deres Ladninger her."

Formanden meddelte derhos, at der som Svar paa den i ovennævnte Beretning omhandlede Henvendelse til Indenrigsministeriet af 9de d. M. under 13de var modtaget saalydende Telegram:

"Under de nærværende Forhold ere Statsbanerne ikke i Stand til at afse noget Stib til Isbrydning ved Aarhus. Da derhos Bugten og Havnen samme Steds i Folge modtagen telegrafisk Indberetning for Tideu ere isfri, har Ministeriet ikke fundet Anledning til at foretage videre i Anledning af Byraadets Andragende af 9de d. M.

Paa Indenrigsministerens Begne

Mørgaard."

Toges til Efterretning.

(Se næste Møde.)

7/91. Efter Protokollationsudvalgets Forslag af 13de d. M. tiltraadte Byraadet følgende Indstilling af Stadsingeniøren af 6te d. M. angaaende Antagelse af Tilbud paa Levering af Kantsten og Brosten til Kommunens Forbrug i 1891:

Indkomne Tilbud paa Levering af Brosten og Kantsten.

Nr. 1 fra Mægler Mortensen, Fredericia, paa Levering af 3400 ☐-St. 2den Sort Brosten Nr. 1 à 17 Kr. 50 D., frit over Bolværk eksklusive Havnepenge.

Nr. 2 fra Kjøbmand H. Lange, Aarhus, paa Levering af do. à 17 Kr., frit paa Stibsbroen indtil 1ste Juli.

Nr. 3 fra Stenhugger D. Rasmussen, Rostved, paa Levering af 10 ☐-St. 2den Sort Brosten Nr. 2 à 14 Kr. 50 D.; 100 Alen 1ste Sort Kantsten à 2 Kr. 25 D.; 200 Alen 2den Sort do. à 1 Kr. 25 D. paa Materialpladsen.

- Nr. 4 fra Brødrene Thomsen, Aarhus, paa Levering af 500 Al. 1ste Sort Kantsten à 2 Kr. 50 Ø. paa Stiksbroen.
- Nr. 5 fra Stenhugger Ehlers, f. T. Aarhus, paa Levering af 10 □-Favne 2den Sort Brosten Nr. 2 à 14 Kr.; 100 Al. 1ste Sort Kantsten à 2 Kr. 25 Ø.; 200 Al. 2den Sort do. à 1 Kr. 25 Ø. paa Materialpladsen.
- Nr. 6 fra Rasmus Larsen, Trige, paa Levering af 30 □-Fv. 2den Sort Brosten à 14 Kr.; 200 Al. 2den Sort Kantsten à 1 Kr. 20 Ø. paa Materialpladsen.
- Nr. 7 fra Stenhugger Krabberg, Aarhus, paa Levering af 100 Al. 2den Sort Kantsten à 1 Kr. 25 Ø. paa Materialpladsen.
- Nr. 8 fra Stenhugger F. Jensen, Østeb, paa Levering af 30 □-Fv. 2den Sort Brosten Nr. 2 à 14 Kr.; 100 Al. 2den Sort Kantsten à 1 Kr. 25 Ø. Indgaar paa 1 Kr. 15 Øre for Kantsten — paa Materialpladsen.
- Nr. 9 fra Mægler N. Jørgensen & Co., Aarhus, paa Levering af 6—700 □-Fv. 2den Sort Brosten Nr. 1 à 18 Kr. 25 Ø.; 5—600 Al. 1ste Sort Kantsten à 1 Kr. 97 Ø.; 1000 Al. 2den Sort do. à 1 Kr. 72 Ø., norsk Granit frit paa Stiksbroen.
- Nr. 10 fra Samme paa Levering af 1000 Al. 2den Sort Kantsten à 1 Kr. 33 Ø. svensk Granit frit paa Stiksbroen.
- Nr. 11 fra A. R. Fernstrøm, Karlshamn, paa Levering af 2—300 □-Fv. 2den Sort Brosten Nr. 1 à 18 Kr.; 5—1000 Al. 1ste Sort Kantsten à 2 Kr.; 10—1200 Al. 2den Sort do. à 1 Kr. 20 Ø., svensk Granit frit paa Stiksbroen.
- Nr. 12 fra Stipper Olsson, Raus, Soerrig, paa Levering af 200 □-Fv. 2den Sort Brosten Nr. 2 à 15 Kr.
- Nr. 13 fra Thorvald Müller, Kjøbenhavn, paa Levering af 3400 □-Al. 2den Sort Brosten Nr. 1 à 20 Kr. 75 Ø.; 5—600 Al. 1ste Sort Kantsten à 2 Kr. 23 Ø.; 1000 Al. 2den Sort do. à 1 Kr. 60 Ø. Stenene fra Frederiksstad frit over Holværk.
- Nr. 14 fra B. Gottschalt, Kjøbenhavn, paa Levering af 3400 □-Fv. 2den Sort Brosten Nr. 1 à 21 Kr. 50 Ø.;

2—300 □-Fv. do. Nr. 2 à 19 Kr. 50 Ø.; 500 Al. 1ste Sort Kantsten à 2 Kr. 5 Ø.; 1000 Al. 2den Sort Kantsten à 1 Kr. 60 Ø. Stenene fra Frederikshald.

Nr. 15 fra Samme, paa Levering af samme Kvantitet 2den Sort svenske Brosten Nr. 1 à 19 Kr. 50 Ø.; do. danske 2den Sort Nr. 2 à 15 Kr. 50 Ø.

At disse Tilbud vil jeg foreslaa Udvalget:

For Brosten at modtage Tilbudene fra Kbmd. H. Lange for svenske 2den Sort Brosten til 17 Kr. pr. □-Fv., naar det bliver af samme Sort, som tidligere leveret fra Varberg; at modtage Stenhugger Ehlers, Rasmus Larsens og Jensens Tilbud paa Brosten à 14 Kr. pr. □-Fv. og Skipper Dalsøns Tilbud paa ca. 200 □-Fv. til 15 Kr. pr. □-Fv.

For Kantsten at modtage A. R. Fernstrøms Tilbud paa 500 Alen 1ste Sort Kantsten til 2 Kr. pr. Al. og 1000 Alen 2den Sort Kantsten til 1 Kr. 20 Ø. pr. Alen, ligeledes Stenhuggerne Ehlers', Larsens og Jensens Tilbud paa 2den Sort Kantsten, som kunne benyttes til Hospitalet, naar de ville nedsætte Prisen noget.

De 5—600 Alen 1ste Sort Kantsten til en Pris af 2 Kr. 23 Ø. fra Thorvald Müller i Kjøbenhavn vil jeg foreslaa Udvalget at antage, naar han vil levere dem lige saa gode som i Fjor til Vestergade, da der kan blive Brug for dem paa den nederste Del af Vestergade, som skal omlægges i Aar."

^{8/91.} Ved at fremsende en fra Overlærer Rasmussen i Sagtjøbing modtagen Anmodning om til Offentliggjorelse i „Nationaltidende" at blive meddelt visse nærmere betegnede Meddelelser angaaende de af Byraadet foretagne Indstillinger om de her i Kommunen ledig værende Embeder ved Skolevæsenet, havde Stiftsprovst Sørensen i Stribelse af 12te d. M. forespurgt, om der fra Byraadets Side maatte være noget at erindre imod, at disse Dplysninger bleve meddelte, da han ellers ikke vilde finde sig foranlediget til at efterkomme Opfordringen.

I Anledning heraf besluttede man at svare, at medens Byraadet ikke selv vilde paatage sig at hde de begjærte Dplys-

ninger, havde man dog for sit Vedkommende intet imod, at Stiftsprovsten imødefommer Andragerens Ønske.

^{9/91.} For ekstra Rengjøring paa Raadhuset i 2det Halvaar 1890 efter Valg m. v. tilstodes der Arrestforvareren og Raadhustjeneren 24 Kr., hvorved, da han allerede har oppebaaret 32 Kr. i fast Løn og 14 Kr. for ekstra Rengjøring paa Raadhuset i 1ste Halvaar 1890, eller tilsammen 46 Kr., det hele ham for forrige Aar ydede Bederlag for Rengjøring paa Raadhuset naar den Størrelse af 70 Kr., som der i Mødet den 27de Oktbr. f. A. er tilfået ham for de følgende Aar.

^{11/91.} Under Behandlingen af Kommunens Indtægts- og Udgiftsoverslag for 1891 havde Udvalget for Byens og Omegns Forskjønnelse indstillet, at der i indeværende Aar anvendtes 2000 Kr. til Beplantning af Straaningen ved Gjennemfæringen af Knudrisballe og det paa Toppen af Batten til Forskjønnelsesudvalget Syd for den udvidede Kirkegaard overladte Areal paa ca. 2 Tdr. Lands Størrelse, saaledes at 1000 Kr. opførtes paa Budgettet og 1000 Kr. enten paa Kontoen for Kirkegaardens Udvidelse eller paa Boulevardkontoen, muligvis med Halvdelen paa hver Konto, idet Straaningen maa henregnes til Boulevarden og Kirkegården sparer Udgifterne til Beplantning og Hegn paa den sydlige og østlige Side af Kirkegården.

I Overensstemmelse med denne Indstilling blev der paa Konto XIV 9 b paa indeværende Aars Budget optaget 1000 Kr. til det omhandlede Arbejdes Udførelse, idet det herved var Forudsætningen, at det andet 1000 Kr. skulde paaføres Boulevardkontoen, men da der dog ikke blev tilført Byraadets Forhandlingsbog nogen udtryktelig Bemærkning herom, havde Udvalget for Byens og Omegns Forskjønnelse i Strivelse af 6te d. M. anmodet om at maatte blive meddelt fornøden Bemyndigelse til at anvende hele det omhandlede Beløb.

I Overensstemmelse hermed bestemte Byraadet, at det paagældende Beløb 1000 Kr. skulde paaføres Boulevardkontoen.

^{15/91.} Formanden meddelte, at der den 2den d. M. havde fundet en Ildbrand Sted paa Kommunens Sygehus, hvorved det derværende Døderste Sygetelt var aldeles afbrændt.

Toges til Efterretning, idet Byraadet derhos paa Formandens Indstilling tilstod den som Patient paa Sygehuset sig opholdende Smand Kalberg en Gave af 50 Kr. som Anerkjendelse for den af ham ydede Medvirkning ved Redningen af flere af de Børn, hvormed Teltet var belagt.

(Se Mødet den 5te Febr.)

^{16/91}. Til at forberede Valg af Medlemmer til de forskjellige Udvalg nedsattes et af Formanden, Hald, Langhølle, Fenger og Rjer bestaaende Udvalg.

(Se næste Møde.)

^{17/91}. Efter derom fremsat Begjæring blev Havneudvalget bemyndiget til at fortsælge den Havnen tilhørende gamle Dampmuddermaskine, idet Udvalget dog tillige anmodedes om forinden det afslutter endelig Handel at søge at faa den for Værket tilbudte Pris af 10,000 Kr., der er budt af Havnebestyrrelserne i Hobro og Mariager, forhøjet til 12,000 Kroner.

^{18/91}. Paa derom fremsat Forslag blev der meddelt Formanden Bemyndigelse til paa Kommunens Vegne at fornye det med Kjøbmand Henschel bestaaende Lejemaal om de Lokaler, der for Tiden benyttes til Gendarmeristationen paa Frederiksbjerg. Det ny Lejemaal afsluttes med en aarlig Lejefgift af 575 Kr. og om muligt for 5 Aar, dog saaledes at Lejemaalet fra Kommunens Side kan ophæves med et passende Varfel, naar Stationen inddrages.

Mødet den 22de Januar.

^{368/87}. Til Efterretning toges følgende af Stiftsøvrigheden kommuniserede Skrivelse af 15de d. M., hvorved Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet approberer den i Mødet den 18de December f. A. vedtagne Vedtægt for Begravelsesvæsenet i Aarhus:

„Ved at tilbagefende det højs følgende med Hr. Stiftamtmandens og Deres Højærværdigheds behagelige Skrivelse af 31te f. M. hertil indsendte Eksemplar af en i Genhold til

allerhøjeste Resolution af 17de Juli f. A. angaaende Kirkegaardss- og Begravelsesvæsenet i Aarhus af Kirkegaardssbestyrelsen udarbejdet og af Byraadet tiltraadt „Bedtægt for Begravelsesvæsenet i Aarhus“, skulde Ministeriet til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse tjenstligst melde, at den ommeldte Bedtægt herved approberes.“

(Se næste Møde.)

^{310/89.} Fra Overretsfagfører Schwenn forelaa der med Skrivelse af 14de d. M. Udskrift af den af Landsoverretten i Viborg den 5te d. M. affagte Dom i den imellem Kommunen og en Del Grundejere paa Jægergaardssvejen svævende Sag angaaende Kloakbidrag, se Møderne den 29de August og 19de December 1889. Af Udskriften erfares det, at Overretten har afvist Sagen fra Underretten og begrundet dette Resultat paa, at der burde have været anlagt Sag imod hver enkelt af vedkommende Grundejere, og ikke en enkelt Sag mod dem alle under et.

Da Byraadet ikke var til Sinde at appellere den affagte Overretsdom, besluttede man at anmode Overretsfagfører Schwenn om at faggive hver enkelt af Skyldnerne til Betaling af den dem paahvilende Andel af Udgiften ved det paagjældende Kloakanlæg.

^{42/90.} Fra Stiftamtet var der med Skrivelse af 9de d. M. modtaget Decisioner til Antegnelserne til Havneregnskabet for 1889 samt Kvittering for samme Regnskab, hvilket toges til Efterretning og Meddelelse for Havneudvalget.

(Se Mødet den 6te Novbr. f. A.)

^{370/90.} I Henhold til derom fra Udvalget for Bygninger og Inventar under 20de d. M. fremkommen Indstilling, se Mødet den 25de Septbr. f. A., besluttede man at udleje Oplagspladsen bag ved det gamle Ridehus til Kjøbmændene H. Jørgensen og Stilling for et Tidsrum af 5 Aar fra April Høstebag 1891 at regne, eller ogsaa tidligere, om Pladsen imidlertid kan blive ryddeliggjort, for en aarlig Lejsegift af 250 Kroner og med Forpligtelse for Lejerne til selv at besørge den fornødne Hægning, saafremt saadan bliver nødvendig, ligesom Byraadet ogsaa forbeholder sig inden Udløbet af den fastsatte Lejetid at

opfige Lejemaalet til Fratrædelse med $\frac{1}{2}$ Aars Varfel, saafremt Kommunen i Mellemtiden skulde faa Brug for Pladsen i noget offentligt Djeemed.

³⁷²/₉₀. Da Formanden for Brolægningsudvalget under Henvisning til det ham i Mødet den 11te Decbr. f. A. overdragne Hverv i Skrivelse af 17de d. M. havde meddelt, at Aarhus Amtsråd ikke er til Ginds at yde noget Tilskud til Stationsvejens Istandsættelse, naar det skal afgive Stenoplagspladsen langs Kirkegaardsmuren i Frederiksballe, besluttede Byraadet i ethvert Fald indtil videre at opgive Tanken om at erhverve Raadighed over denne Plads.

(Se Mødet den 25de Septbr. f. A.)

⁵⁰¹/₉₀. Til Efterretning toges en af Aarhus Stiftamt under 20de d. M. kommuniceret Skrivelse af 17de d. M., hvorved Indenrigsministeriet efter Modtagelsen af den i Byraadets Møde den 18de December 1890 vedtagne Indstilling tillader, at der i Havne- og Brotagten for Aarhus Havn, Afsnit „Bareafgifter“ Pag. 14, Position „Kobber m. v.“ Lit. b, foretages saalydende Ændring:

„Plader, Stænger, Søm og Traad, Hagl 100 Pund
10 Ore“,

hvorom vedkommende Toldembedsmand er tillagt fornøden Ordre.

⁵⁰⁹/₉₀. Et fra Stømager Chr. S. Holm, Halløvej Nr. Nr. 30, under 15de f. M. modtaget Andragende om Henstand med Erlæggelse af Brolægningsbidrag til Dybbølgade indtil Bidraget til Halløvejs Brolægning er betalt, fandt Byraadet i Overensstemmelse med Brolægningsudvalgets derom afgivne Erklæring ikke tilstrækkelig Anledning til at bevilge.

⁶/₉₁. Formanden meddelte, at Havreudvalget den 16de d. M. paany havde henvendt sig til Em. B. Swigers Bjergnings-Entreprise med Begjæring til denne om at sende en af dette Bjeragningsdampere hertil for at bryde Isen paa Bugten og i Havnen, men som Svar herpaa havde modtaget en Skrivelse af 17de d. M., hvori Bjergnings-Entreprisen meddeler, at den i Vinter har været forhindret i at sende Skib til Isbrydning i Aarhus Havn, da alle dens Skibe uafbrudt have været og endnu ere

beskjæftige ved strandede Skibe, hvorfor Entreprisen end ikke er i Stand til at udtale sig om, naar det kan forventes, at et Isebrydningsflib kan afgaa hertil. Under disse Omstændigheder havde Formanden i Skrivelse af 9de d. M. paa Byraadets Vegne paa ny henvendt sig til Indenrigsministeriet med Andragende om, at dette ved Henvendelse til Marineministeriet vilde udvirke, at et Skib stillebes til Raadighed til Isebrydning paa nærmere Henvendelse herfra, idet man havde tilbudt at afholde de dermed forbundne Omkostninger.

Paa dette Andragende var der imidlertid ikke endnu modtaget Svar.

Toges til Efterretning.

(Se forrige og næste Møde.)

^{16/91.} Efter Forslag af det i forrige Møde nedsatte Udvalg besattes samtlige staaende Udvalg og faste Kommissioner m. m. saaledes som det fremgaar af den i Begyndelsen af disse Forhandlinger anførte Fortegnelse over disse Udvalg m. m., dog med den Undtagelse, at Byraadet bestemte, at den eventuelle ny Kommune-læge skulde tiltræde Sundhedskommissionen i Stedet for Sygehuslæge Weis, som Udvalget havde foreslaaet.

Ligeledes toges Udvalgets Forslag til Følge, for saa vidt angaar de etaarige og midlertidige Udvalg, hvorefter disse bleve besatte som følger:

Etaarige Udvalg.

1. Bestyrelsen for Landssthingsvalg.

Borgmesteren.

2. Den kommunale Valgbestyrelse,

herunder Affattelsen af de kommunale Valglisten.

Borgmesteren, Busse, Krebs.

3. Udvalget for Affattelsen af Rigsdagsvalglisten.

Borgmesteren, Drum, Petersen.

4. Udvalget for Redaktionen af Byraadets Forhandlinger.

Borgmesteren, Fenger.

5. Til at tiltræde Kassenudvalget som Budgetudvalg.

D. Langballe, Schwenn.

6. Til at gjøre Forslag til Votum til Kapitelstaksten.

Baune.

7. Udvalget for Revision af Skatterestancelister.
Halling, Schønn, Schourup.
8. Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse.
Meyer, Rjer, Fenger.
9. Til at gennemgaa Repartitioner paa Amtets Kjøbstæder.
Rjer, Wærum.
10. Til at afgive Erklæring om Andragender om Indfødsret,
Myndighedsbevilling m. m.
Halling, Svendsen, Schønn.
11. Udvalget for Vedligeholdelsen af Kommunens Bygninger.
Jensen-Broue, Kruse, Petersen.
12. Arkiv- og Biblioteksudvalget.
Meyer, Schønn.
13. Til at forberede Decisionen af Kommunens Regnskaber.
Baune, Schønn.
14. Til at gennemgaa Regnskaberne for Politikassen og
Politiets Understøttelsesfond.
Drum.
15. Til kritisk at gennemgaa Havnens Regnskab.
Petersen, Svendsen.
16. Reginehøj-Udvalget.
Jensen-Broue, Kruse.

Midlertidige Udvalg.

1. Udvalget for den indbundne Torveplads' Anvendelse.
Borgmesteren, Hald, D. Langballe, Meyer, Rjer.
2. Udvalget for Alderdomsforsørgelse.
Borgmesteren, Rjer, Wærum, Drum.
3. Kaserne-Byggeudvalget.
Borgmesteren, Jensen-Broue, Rjer, Schourup.
4. Sygehus-Byggeudvalget.
Sygehusudvalget, Tage Hansen, Meyer, Jensen-Broue, Weis.
5. Udvalget angaaende Dansk Folkemuseums Forslag om Indfendelse af Lavsgjenstande.
Kruse, Fenger.
6. Udvalget angaaende Bispetoftens Anvendelse.
Langballe, Jensen-Broue, Tage Hansen.

7. Udvalget angaaende Kontrol med Kjøbsalg.

Borgmesteren, Meyer, Tage Hansen, Drum.

8. Udvalget til Forhandling med Møllejer Betts angaaende Kloak fra dennes Loft. (Sundhedsvedtægten § 10.)

Tage Hansen, Meyer.

9. Udvalget om Deling af Stadslægeembedet.

Borgmesteren, D. Langhølle, Tage Hansen, Drum.

10. Udvalget angaaende en Sti oven for Sandgraven.

Borgmesteren, Fenger, Meyer.

(Se Mødet den 8de Oktober.)

^{23/91.} Formanden forelagde Byraadet en Erklæring fra Havneingeniøren til Havneudvalget angaaende et Angreb, som „Thyllandsposten“ for den 20de d. M. har rettet imod ham for hans Virksomhed.

Efter forudgaaet Drøftelse vedtog Byraadet i denne Anledning enstemmig at tilskrive Havneingeniør Hornemann saaledes:

„Efter at Deres Erklæring til Havneudvalget af 21de d. M. angaaende en Artikkel i „Thyllandsposten“ Nr. 19 for den 20de d. M. med Overskrift „Havnebestyrelsen i Aarhus“ har været forelagt Byraadet, finder Byraadet Anledning til at udtale, at denne Artikkel maa anses for fuldstændig ubesøjet, og at den ikke har gjort noget Skaar i Byraadets Tillid til Deres Virksomhed.“

^{24/91.} I Anledning af en fra Kjøbmændene H. Jørgensen og Stilling i Strioelse af 16de d. M. fremkommen Forespørgsel om den gamle Ridebane ved Hads Herreds Landevej vilde kunne faas til Leje for en Arrætte og da paa hvilke Betingelser, besluttede man at svare, at det allerede ved en tidligere Byraadsbeslutning er bestemt, at denne Plads skal anvendes i et særligt Djemed, hvorfor den ikke nu kan lejes ud.

^{27/91.} Efter derom foreliggende Andragende og de i samme oplyste ganske særlige Omstændigheder eftergaves der Arbejdsmand R. M. en ham i Februar Maaned f. M. ydet Huslejehjælp af 10 Kr.

Mødet den 5te Februar.

^{180/86.} I Skrivelse til Aarhus Stiftamt af 28de April 1888 og 27de Maj 1889, se senest Mødet den 6te Juni 1889, har Indenrigsministeriet meddelt Samtykke til, at der indrettes en Operationsstue paa Garnisonssygehuset her i Byen, og at $6\frac{1}{2}$ % af de dertil medgaaede Udgifter, dog ikke udover $6\frac{1}{2}$ % af 737 Kr., kan tillægges det hidtil af Statskassen svarede aarlige Beberlag for Afgivelse af Sygehuset.

Under Arbejdets Udførelse er den ovennævnte Sum bleven overstredet med 2 Kr. 80 Ore paa Grund af Forandringer, der ifølge Sygehuslægens Ønske maatte foretages med den i Operationsstuen anbragte Gaslampe, og der er derhos fra Sygehusets Side rejst Fordring paa, at Forbrændingsprodukterne fra Lampen ledes ud af Værelset, en Foranstaltning, der i Følge Bygningsinspektørens Erklæring vil kunne udføres for 15 Kr. ved et gennem Loftet ledet Blikrør.

Da Forplejningskorpset i Følge modtagen Underretning fra 2den Generalkommandointendantur i Skrivelse af 20de f. M. ikke har haft noget imod denne Foranstaltning at erindre og Garnisonssygehusets Læge i Skrivelse af 21de f. M. har anholdt om, at Vortledningsrøret snarest maatte blive anbragt, har man i Forventning om Indenrigsministeriets Sanction ladet Foranstaltningen udføre.

Idet Formanden meddelte Underretning om foranstaaende, foreslog han, at Byraadet indgaar til Indenrigsministeriet med Andragende om, at Godtgjørelsen for den omhandlede Operationsstues Indretning maa beregnes med $6\frac{1}{2}$ % aarlig af 754 Kr. 80 Ore, hvilket Forslag toges til Følge.

(Se Mødet den 26de Februar.)

^{363/87.} Byraadet underskrev en Paategning paa den af Inspektionerne for Domkirken og Frue Kirke under 10de Juli 1861 til Aarhus Borgmesterembede for 4660 Rdlr. eller nu 9320 Kr. udstedte Pbligation, hvorved det erkjendes, at denne Gjæld i Overensstemmelse med fgl. Resolution af 17de Juli 1890 om Begravelsesvæsenets Ordning, se Mødet den 21de August f. A., er overtagen af Kommunen.

(Se forrige Møde.)

^{403/90.} I Anledning af den i Mødet den 16de Oktober 1890 vedtagne Indstilling til Indenrigsministeriet angaaende Forstaaelsen af den imellem Krigsbestyrelsen og Kommunen om Byggeforetagender for den herværende Garnison under 10/14 Maj 1887 indgaaede Overenskomst var der under 23de December f. A. af Aarhus Stiftamt blevet kommuniceret Byraadet en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 19de f. M., hvori dette Ministerium forlanger sig Byraadets Ytringer meddelt over den af Krigsministeriet ved Skrivelse af 6te Decbr. f. A. i Sagen afgivne Erklæring, hvoraf en Gjenpart fremsendes saalydende:

„I behagelig Skrivelse af 5te f. M. har Indenrigsministeriet udbedt sig Krigsministeriets Ytringer over en mellem Aarhus Byraad og Forplejningskorpset opstaaet Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af den mellem Krigsbestyrelsen og Byraadet i Maj 1887 afsluttede Overenskomst om Tilvejebringelse af Kaserneetablissementer for Kjøbstadens Garnison, hvilken Sag Byraadet under Henviisning til § 9 i demeldte Overenskomst har forelagt det ærede Ministerium til Afgjørelse. Den omhandlede Uoverensstemmelse er opstaaet derved, at Aarhus Byraad har gjort gjældende, at det Beløb af 543,200 Kr., som Bven i Henhold til den afsluttede Overenskomst er pligtig til endnu at anvende til Bygearbejder for Garnisonen, skulde reduceres med 6435 Kr., som ere Kurstab ved Realisationen af et i Anledning af disse Byggeforetagender af Statskassen modtaget Laan af 343,200 Kr. i kongelige Obligationer. Som Støtte for sin Paastand citerer Byraadet en Brevveksling i 1887 mellem det og 2den Generalkommandointendantur, af hvilken det mener at kunne paavise, at Kommunen ikke skulde kunne nødsages til at anvende mere til Kasernebygninger end det kontante Udbytte af Laanet ved dets Realisation med Tillæg af 200,000 Kr., som da skulde tilvejebringes ad anden Vej.

I den Anledning skal Krigsministeriet herved udtale følgende:

I Indledningen til Overenskomsten af 1887 er givet et korrekt og af Byraadet som Medunderskriver godkendt Referat af, hvad der er gaaet forud for Afslutningen af Overenskomsten. Der er der blandt andet anført, at Krigsministeriet har gjort den Indrømmelse, at den samlede

Udgift til Byggearbejder for Garnisonen i Aarhus og til Lokalerne's Montering begrænses til 543,200 Kr., og dette Beløb er nderligere flere Steder nævnt som det, der skulde anvendes til Byggeforetagender, uden at der hertil er knyttet Bemærkning om, at det under nogen Omstændighed skulde kunne reduceres.

I Overenskomstens § 2, som angiver, hvilken Del af de 543,200 Kr., Kommunen vil kunne faa som Laan af Statskassen og nogle nærmere Betingelser for dette Laan, er der fremdeles ikke anført noget om, at Totalbeløbet skulde nedfattes, naar der ledes et Kurstab ved Laanets Realisation. Ligeledes har det under de skriftlige Forhandlinger, der gik forud for Overenskomsten, altid fra Krigsbestyrelsens Side været forudsat, at den vilde faa Raadighed over 543,200 Kr., og der er ikke fremkommet noget, der kunde tyde paa, at denne Sum skulde formindskes, naar Laanet ikke realiseredes til sit fulde Paalydende. Dette Spørgsmaal var der formentlig dengang heller ikke nogen Anledning til at komme ind paa, idet man ved Forhandlingerne i 1885 maatte gaa ud fra, at Laanet fra Statskassen, saaledes som det af Krigsministeriet var meddelt Kommunen i 1884, vilde blive ydet i 4 % fgl. uopfigelige Obligationer til pari Kurs, og ved et saadant Laan ventede man vel næppe at ville lide et Kurstab. Da Overenskomsten afsluttedes i 1887, og det heri blev bestemt, at Laanet skulde ydes i $3\frac{1}{2}$ % fgl. Obligationer, var Muligheden af et Kurstab vel lettere at forudsæ, men Byraadet nedlagde dengang ingen Indsigelse imod, at det bestemt og tydeligt og uden nogen indskrænkende Betingelser fastsættes, at der ialt skulde anvendes 543,200 Kr. til Byggeforetagender for Garnisonen.

Krigsministeriet maa saaledes bestemt hævde, at det er fuldt berettiget til at fordrø det nævnte Beløb anvendt, og man kan heller ikke finde, at der forligger noget Villigheds-hensyn, der taler for, at man skulde opgive denne Ret og acceptere Byraadets Fortolkning, idet Overenskomsten ved Forholdenes Udvikling i flere Henseender er blevet gunstigere for Kommunen, end man kunde forudsæ under Forhandlingerne om denne. Under disse gik man — som ovenfor nævnt — ud fra, at Statslaanet vilde blive givet i 4 %

lgl. Obligationer til pari Kurs med 2 % halvårlig Rente, medens det ifølge Overenskomsten blev ydet i $3\frac{1}{2}$ % lgl. Obligationer ligeledes til pari Kurs, men med $1\frac{3}{4}$ % halvårlig Rente, og disse Betingelser ere sikkert gunstigere, end hvad der blev tilbudt, selv om Byraadet nu maa tilflyde 6 à 7000 Kr. mere end forudsat for at tilvejebringe de 543,200 Kr. Fremdeles stete der ved Overenskomstens Afslutning i 1887 ikke nogen Forandring i det Udbytte — 6 à $6\frac{1}{2}$ % af de til Byggearbejderne anvendte Beløb —, som tidligere var aftalt, uagtet Konverteringsloven var udkommen i Tiden mellem denne Aftale og Overenskomstens Afslutning, og Optagelsen af Laan herved var lettet Kommunen paa Grund af Rentefodens Valen.

Sluttelig skal Krigsministeriet endnu bemærke, at naar man bestemt maa fastholde, at der ikke sker nogen Reduktion i det Beløb, som Aarhus Kommune har forpligtet sig til at anvende til Byggeforetagender for Garnisonen, da hidrører dette ogsaa fra, at man nu ikke kan undvære nogen Del af dette Beløb; thi om end den Nedsættelse, som Byraadet gjør Fordring paa, er ringe i Forhold til hele det Beløb, som skal anvendes, er den dog paa nærværende Tidspunkt, da Byggearbejderne i Aarhus snart ville blive definitivt afsluttede, og der endnu kun refterer en forholdsvis lille Rest af Summen, af stor Betydning, idet man ved at give Aftald paa Beløbet ikke vil kunne naa at faa en passende Afslutning af de nævnte Arbejder.

De med det ærede Ministeriums Skrivelse modtagne Bilag tilbagefendes vedlagt."

Denne Skrivelse vedtog Byraadet at besvare i Overensstemmelse med Formandens Forslag, hvorefter Svarskrivelse afgit til Stiftamtet den 6te Febr 1891 faalydende:

"I Anledning af den med Stiftamtets behagelige Skrivelse af 23de f. M. i Afskrift fremsendte Skrivelse fra Krigsministeriet af 6te f. M. angaaende en mellem Byraadet og Forplejningskorpsen opstaaet Uoverensstemmelse om Forstaaelsen af den mellem Krigsbestyrelsen og Byraadet den 10/14 Maj 1887 afsluttede Overenskomst om Tilvejebringelsen af Kaserneetablissementer for Rjødstadens Garnison, over

hvilken Skrivelse Indenrigsministeriet har begjæret Byraadets Ytringer, skal man ikke undlade at meddele, at man maa fastholde, at Indledningen til Overenskomsten maa forstaaes i Belysning af de forudgaaende Forhandlinger, om hvilke den i Byraadets Skrivelse af 17de Oktober f. A. citerede Brevveksling tilstræffelig oplyser, at Byraadets Forpligtelse til at anvende en vis Sum til Kasernebygning ikke er tænkt at skulle strække sig videre end til 200,000 Kr. udover Laanet af Indtægteringsjonden, hvad enten dette, der skulde ydes i Statsobligationer, ved Realisationen udbragte mindre eller mere end den paalydende Sum, i hvilken Henseende det bemærkes, at hvis Realisationen havde udbragt mere end pari, vilde Kommunen ikke været anset berettiget til at tilægge sig det overskydende, men fundet forpligtet til at anvende hele det ved Realisationen indkomne Beløb i Forbindelse med de fulde 200,000 Kr. til Kasernebygning.

At Kommunen ved Forhandling med Finansministeriet opnaaede et Laan paa noget gunstigere Billaar end oprindeligt forudsat, kan ikke have nogen Indflydelse paa Fortolkningen af Overenskomsten, og laa vel til Dels i de ved Konverteringen af Statsgjælden tilvejebragte Forhold, ligesom det er utvivlsomt, at denne Omstændighed ikke er omtalt eller forudsat at skulle have den mindste Indflydelse paa Omsagnet af Kommunens Forpligtelse til Kasernebygning."

(Se Mødet den 16de April.)

^{457/90.} I Anledning af det i Mødet den 27de November f. A. til Erklæring af Brolægningsudvalget henviste Andragende fra Enten Ane Marie Dyhr om Ordning af Naboforhold m. v. havde nævnte Udvalg i en i Mødet den 16de f. M. fremlagt Skrivelse af 27de December f. A. anbefalet Byraadet at tiltræde følgende imellem Udvalget og Andragerinden aftalte og i Skrivelse fra denne til Udvalget af 15de Decbr. f. A. fremskillede Ordning:

1. Andragerinden overtager Renholdelsen af Havgade for hendes Ejendoms Vedkommende;
2. Andragerinden frastriver sig Ret til Afgang til den paa Matr.-Nr. 902 a værende tidligere Fællesbrønd saavelsom sin Ejendomsret til det til Brønden hørende Areal paa omtrent 20 □ Alens Størrelse;

3. Andragerinden forpligter sig til at istandsætte og oppudsse Gavlen paa sin Ejendom imod Havgade i Lighed med Fagaden imod Mejlgade, og ved eventuel Rhyospførelse eller væsentlig Ombygning af hendes Ejendom at bygge et i Overensstemmelse med Byggelovens Bestemmelser opført brudt Hjørne paa Huset mod Mejlgade og Havgade, dog at det herved ledigt blevne Areal maa regnes hendes Ejendom tilgode som ubebygget Areal;
4. Kommunen afgiver til Andragerinden 9 Tommer Grund langs med hendes Gavl ud mod Havgade og indrømmer hende fri og fuld Fagaderet ud til samme med Ret til Anbringelse af Vinduer, Døre og Kjældernebgang;
5. Til Regulering af det østre Stjel af Andragerindens Ejendom afgiver Kommunen et saa stort Areal, omtrent 45 □ Al., som er nødvendigt til Opnaaelse af en lige Stjelinie og ligeledes med Fagaderet imod Havgade;
6. Omkostningerne saavel ved Udskjning som ved Udstedelsen af de fornødne Dokumenter og ved nyt Hegns Anbringelse imellem Andragerindens og Kommunens Ejendomme deles ligeligt imellem Kommunen og Andragerinden.

Udvalget bemærker derhos, at naar den foreslaaede Ordning tiltrædes af Byraadet, vil Spørgsmaalet hortsfalde om Udredelse af det i de tidligere Forhandlinger imellem Kommunen og Andragerinden omhandlede Beløb af 200 Kr.

I sit ovennævnte Møde af 16de f. M. erklærede Byraadet, at det — under Forbehold af Indenrigsministeriets Samtykke — for Kommunens Vedkommende kunde tiltræde den foreslaaede Ordning, dog med Undtagelse af Vilkaaret om Kjældernebgang fra Havgade, som man ikke kunde indrømme, hvilket Byraadet derpaa anmodede Brolægningsudvalget om at tilfjendegive Andragerinden.

I Anledning heraf havde denne i en Udvalget tilstillet Skrivelse af 31te f. M. udtalt, at hun ikke fastholdt den foran i 4de Punkt nævnte Kjældernebgang som Vilkaar for den attraaede Ordning. Derhos havde hun i Fortsættelse af sit tidligere Andragende forespurgt, om Byraadet ikke maatte anse det rettest allerede nu, medens Kommunen disponerer over den tilstødende Grund, at afgive et Stykke af denne til hende som Godtgjørelse for, hvad der ved en Rhyospførelse af hendes Ejendom

maatte anses for ønskeligt, at hun afgiver af dennes Forgrund til Udvidelse af Fortovet imod Mejlgade, idet hun da kunde afgive Deklaration om at være fyldestgjort for en eventuel senere fornøden Indrykning.

Idet Byraadet tog den første Del af Andragerindens Skrivelse til Efterretning, besluttede man iøvrigt at svare, at man ikke for Tiden fandt Anledning til at komme ind paa hendes Henstilling om Magelæg med en eventuel Indrykning af hendes Facadelinie imod Mejlgade for Dje.

Sagen gaar nu tilbage til Brolægningsudvalget for at Kort m. v. over de magelagte Arealer kunne blive optagne ved en Landinspektør, forinden Byraadet indgaar til Indenrigsministeriet med Andragende om dette Samtykke til den trufne Grænseregulering. (Se Mødet den 14de Maj.)

^{459/90.} Om de nylig oprettede 2 ny Embeder, nemlig et Lærer- og Lærerindeembede ved Kommunens Skolevæsen, se Mødet den 16de f. M., er der indkommet henholdsvis 17 og 22 Ansøgninger, som Skoledirektionen for Aarhus Kjøbstad og Haaile Herred under 17de f. M. havde tilstillet Byraadet med Anmodning om at fremkomme med Indstilling om Besættelsen.

Efter Skolekommissionens, af Skoleudvalget tiltraadte Forslag vedtog Byraadet i denne Anledning følgende Indstilling:

Til det ledige Lærerembede:

- Nr. 1. Lærer H. C. Holm i Aarhus.
 " 2. — Emil Rasmussen i Odder.
 " 3. — A. L. Manniche i Gundsømagle.

Til det ledige Lærerindeembede:

- Nr. 1. Lærerinde Frk. M. Schouby i Aarhus.
 " 2. — " E. Støtt —
 " 3. — " E. Dahl —

(Se Mødet den 19de d. M.)

^{497/90.} I Byraadets Møde den 11te December f. A. blev Vandværtsudvalget anmodet om at fremskaffe nogle Oplysninger om Vandforsyningen her i Byen, hvilke Oplysninger Hygiejne-Ingeniør Rump havde anmodet om til Brug ved Udarbejdelsen af et Kongressværk over danske sanitære Forhold, som agtes udgivet i Anled-

ning af den internationale „Kongres for Hygiejne og Demografi“ i London 1891.

I Anledning heraf havde Vandværksudvalget fremsendt de nedenstaaende, gjennem Stadsingeniøren indhente Oplysninger, som vilde være at tilstille Ingeniør Rump:

1. Hvor mange af Byens Beboere tage deres Vand fra Vandværket, hvor mange fra Brønde?

Kan ikke opgives uden som Ejendomme. Der er nu ca. 2450 Ejendomme med Vand og ca. 230 uden Vand.

2. Hvormange Brønde er Byen for Tiden forsynet med?

Der findes ca. 165 private Brønde i en Dybde fra 5—10 Al.; kun er Par enkelte ere fra 13—20 Alen.

3. Hvorfra tager Vandværket sit Vand?

Fra Aarhus Åa, der til Dels kommer fra Solbjerg Sø og gaar igjennem Brabrand Sø.

4. Hvad er den gennemsnitlige Sammensætning af Vandværkets Vand, naar det tages af Ledningerne?

Efter kemist Undersøgelse af Stenbuch:

Ammoniak (NH_3) . . . . . = 0

Salpetersyre (HNO_3) . . . . . = 0

Fri og halvbunden Kulsyre (CO_2) . . . . = 0,102

Ehlorbrinte (HC) . . . . . = 0,043

Kalk (CAO) . . . . . = 0,080

Svovlsyre (H_2SO_4) . . . . . = 0,034

Magnesia (M_2O) . . . . . = 0,014

Købsforsyre (H_3O_4) . . . . . = 0

Inddampningsrest (torret ved 130°C) . . = 0,286

Iltforbrug til Iltning af opløste organiske

Stoffer . . . . . = 0,320

Mængden af de indeholdende Stoffer er angivet som Dele i 1000 Dele (Gram i 1 Liter) med Undtagelse af Iltforbruget til Iltning af opløste organiske Stoffer, der er angivet som Dele i 100,000 Dele (Gram i 100 Liter).

Kopi af mikroskopist Undersøgelse, foretagen i Steins Laboratorium, medfølger.

5. Hvor meget Vand denytter i Gjennemsnit pr. Dag hver Forbruger af Vandværkets Vand?

Der pumpes til Byen ialt 12,000,000 Tdr. Vand om

Varet, hvori er indbefattet Næringsbrug og Blanding, Udfylning af Kender m. m., og der findes i Byen ca. 33,500 Indvaanere, hvoraf man efter Brøndenes Antal maa antage de 30,000 tage Vand fra Vandværket.

6. Bliver Vandet løstet kunstigt og da paa hvilken Maade?
Ved Dampkraft.

7. Benyttes Filtrering af Vandet?
Ja i Sandfiltre.

8. Hvad har hele Vandværksanlægget kostet?
Anlægget har kostet ca. 400,000 Kr. og i 1887 til Udvildelse 130,000 Kr.

Analyste over Vandværkets Vand i Aarhus,
foretaget i Steins Laboratorium.

- Prøve 1 er ufiltreret Vand,
— 2 en Gang filtreret Vand,
— 3 to Gange filtreret Vand, som det indsendes
til Byen.

Vandets ydre Bestaaffenhed.

- Prøve 1. Svag blaffet og gulligt, affatte ved Henstand et meget lille lyst snugget Bundfald. Det havde hverken Lugt eller Affmag.
Prøve 2. Næsten klart, svagt gulligt, affætter et meget lille lyst, snugget Bundfald. Havde hverken Lugt eller Affmag.
Prøve 3. Klart, lidt gulligt, affætter ikke Bundfald. Uden Lugt og Affmag.

Ved mikroskopisk Undersøgelse efter Vandets Henstand til Udskifning af de opstemmede Smaadele fandtes i:

- Prøve 1. Nogle Stabakterier og saa Infusorier i det overflaaende Vand; i det lille af organiske Detritus bestaaende Bundfald fandtes en større Mængde Stabakterier, saa Traadbakterier (Veggiatoa) samt nogle Infusoria, væsentligst Flagellater.
Prøve 2. Nogle Stabakterier i det overflaaende Vand, i det lille af lidt Sand af organisk Detritus bestaaende Bundfald fandtes en Del Stabakterier, saa Infusorier (Flagellater) samt saa Riselalger og Algesporer.

Prøve 3. En mindre Mængde Stab batterier, iøvrigt ingen andre Organismer.

Ved Kultur i Kochs Næringsgelatine til Bestemmelse af Antallet af spiredygtige Kim fandtes ved gjentagne Forsøg med overensstemmende Resultat følgende Antal Kolonier i 1 G. G. Vand:

	Smittende.	Ikke smittende.	I alt.
Prøve 1:	70	ca. 8000	ca. 8070
— 2:	20	ca. 1850	ca. 1870
— 3:	"	ca. 250	ca. 250

^{2/91}. — 1. Efter Indstilling af Udvalget for Kasse- og Regnskabsvæsenet efterbevilgede Byraadet en Overskrivelse paa 103 Kr. 25 Øre af Konto II 2 a 2 for 1890, der er medgaaet til Kontorhold paa Ræmner- og Bogholderkontoret.

^{2/91}. — 2. Efter Indstilling af samme Udvalg efterbevilgede Byraadet en Overskrivelse af 32 Kr. 77 Øre paa Konto VII 4 c for 1890, der er medgaaet til Desinfektionsmidler til Forberedelse imod Barselsebers Oversførelse.

(Se Mødet den 9de April.)

^{5/91}. I et i Byraadets Møde den 16de f. M. forelagt Andragende havde Ejerne af Gade-Nr. 41 og 46 og efterfølgende Gade-Nr. i Teglgårdsgade anholdt om, at den øverste Del af denne Gade maatte faa et andet Navn, hvilket Andragende i hint Møde overgik til Erklæring af Udvalget for Byens Udvikelse og Bebyggelse.

I Anledning heraf vedtog Byraadet paa Forslag af dette Udvalg i Skrivelse af 3dje d. M. at forandre Navnet paa hele Gaden Teglgårdsgade, saaledes at den herefter benævnes „Sjællandsgade“.

^{6/91}. Formanden meddelte, at der som Svar paa den i forrige Møde omtalte Henvendelse til Indenrigsministeriet var modtaget en den 28de f. M. dateret Skrivelse, hvori dette Ministerium meddeler, at det efter at have tilskrevet Marineministeriet i Anledning af Byraadets Andragende har faaet Tilfagn om, at nysnævnte Ministerium vil være betænkt paa efter nærmere Henvendelse derom fra Byraadet at beordre Krydsferen „Absalon“ til Aarhus til Isbrydning i Havnen mod Refusion af de dermed

forbundne Udgifter. Det er derhos oplyst i Ministeriets Skrivelse, at den daglige Beføstning ved „Absalon“, udhalet og be-
mandet til den omhandlede Tjeneste, foru den Massinudgifterne vil andrage opad 100 Kr., samt at Stibet af tjenstlige Hensyn sandsynligvis ikke vil kunne asses til det heromhandlede Hverv udover 20de—25de Marts.

Toges til Efterretning, idet Byraadet derhos vedtag næst at forebringe Indenrigsministeriet sin Tat for dette Medvirkning til Dynaaelsen af det forannævnte Tilsagn at meddele, at da det i den allerseneste Tid indtrufne mildere Vejr aldeles har frigjort Havnen og tilstødende Farvande for Is, vil man ikke i Øjeblikket behøve at faa Stibet hertil i det angivne Djemed.

^{10/91.} Bognmand P. Jensen havde i en den 13de f. M. modtagen Skrivelse tilbudt Kommunen til Gadeudvidelse at afhænde det ca. 70 □-Al. store, spidse, ubebyggede Stykke af hans Ejendom, paa Hjørnet af Gaderne Tangen og Klostergade, imod en Betaling af 4 Kr. pr. □-Alen og imod at Byraadet afholder alle af Salget flydende Udgifter og giver ham Til-
læbselse til at anbringe Vinduer og en Dør i Gavlen paa hans Bygning.

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse havde i Skrivelse af 3dje d. M. henstillet Sagen til Byraadets Afgjørelse, idet Udvalget havde udtalt, at det vel maatte erkjendes, at det kunde have sin Interesse at erhverve det tilbudte Areal, samt at dette tilbydes for en rimelig Pris, men at der paa den anden Side ikke synes at foreligge nogen Nødvendighed for at erhverve det netop for Øjeblikket, da ingen Byggeplan eller Anmeldelse om saadan foreligger.

Byraadet besluttede at svare Andrageren, at det ikke for Tiden var til Sinds ved Kjøb at erhverve det omhandlede Areal paa Hjørnet af de to nævnte Gader.

^{15/91.} Efter Forslag af Udvalget for Sygehuset besluttede Byraadet at anvende Brandskadeserstatningen for det ved Sygehuset afbrændte Døckerste Filtelt, se Mødet den 16de f. M., til Anskaffelse af et nyt Sygetelt af samme Slags, behandlet med Asbest for at gjøre det mindre brandfarligt.

^{30/91.} Efter derom fra 3dje Artilleriafdeling i Skrivelse af 20de f. M. fremkommen Anmodning, der er anbefalet af

Indkvarteringskommissionen under 26de f. M., bifaldt Byraadet, at der anbringes Forsatsvinduer i de i Artillerikaserne's Mandstabsbygning værende 4 Lejligheder for ugifte Løjtnanter samt i de i samme Kaserne's Officersbygning værende 2 Kontorer for Afdelingens Intendant.

Det bemærkes, at ifølge en med Artilleri-Afdelingens Skrivelse i Gjenpart fulgt Skrivelse fra 2den Generalkommando-Intendantur har Forplejningskorpset under 16de Januar d. A. hilsiget, at Afdelingen maa henvende sig til Byraadet om Udsørelsen af den her omhandlede Foranstaltning med Tilføje af, dels at de med denne forbundne Udgifter kunne afholdes af de 543,200 Kr., som Kommunen ved Doerenskomsten af 1887 har forpligtet sig til at anvende til yderligere Byggeforetagender for Garnisonen, og dels at den Del af Udgiften, der falder paa Kontorerne, vil blive forrentet af Krigsbestyrelsen med 6 % aarlig.

Det tilføjes derhos, at Bygningsinspektøren har anslaaet Udgiften ved Anbringelsen af Vinduerne i Kontorerne, 3 Sag, til 36 Kr., og i Lejlighederne for Løjtnanterne, 8 Sag, til 135 Kr.

³¹/₉₁. Efter derom fra Overlærer Olsen ved Nordre By-skole fremkommet og af Udvalget for Skolevæsenet ved Paa-tegning af 27de f. M. anbefalet Andragende tilfald Byraadet, at de hidtil i By-skolen brugte Skolebøger, som efter Indførelsen af den ny Retskrivning ikke længere maa benyttes, maa udgaa af Inventarielisten som værdiløse.

(Se Mødet den 14de Maj under Sag ¹⁸⁹/₉₁.)

³⁴/₉₁. Efter Indstilling af Udvalget for Vandværket antog Byraadet Vandmestrene, Gjortlermestrene N. Fald, N. Dalhoff Larsen, C. Rasmussen, Istedgade, Anton Rygaard, Chr. Jensen, Tangen Nr. 6, og S. P. Johansen til i indværende Aar at anføre Vandværkets Rør m. v. mod en Betaling i hvert enkelt Tilfælde, der svarer til Middeltallet af de af dem indgivne Pristilbud.

³⁵/₉₁. Udvalget for Vandværket havde i en Skrivelse af 27de f. M. henledt Byraadets Opmærksomhed paa, at da der kun findes een Maskine paa Vandværket til at pumpe Vandet op i den høje Beholder, nemlig den senest anskaffede fra Helsingør

Stibshyggeri og Maskinværksted, og Forbruget af Vand fra denne Beholder stadig er stigende og yderligere maa antages at ville stige stærkt til det ny Sygehus og øvrige Nybygninger i Boulevardkvarteret, vil der kunne opstaa store Ulemper og endogsaa Farer (ved Ildbrand og lign.), hvis der indtræffer selv fortløbende Uheld ved denne Maskine.

Udvalget meddeler derhos, at det som en Følge heraf allerede længe har været betænkt paa at hidføre en mere betryggende Ordning, men i Stedet for straks at anstaffe en ny Maskine, mener det, at man foreløbig kan nøjes med — som af Stadsingeniøren nærmere foreslaaet — at ændre en af de gamle Maskiner, nemlig den saakaldte engelske, saaledes at den kan bruges til Pumpsning baade til den lave og den høje Beholder, til hvilken sidste den da vil kunne levere omtrent 300 Tdr. Vand pr. Time.

Udvalget indstiller derfor, at den paaapegede Foranstaltning, der efter et fra Jærnstøber Frich's Efterfølgere modtaget Tilbud vil kunne udføres for omtrent 1500 Kr., iværksættes saaledes, at den anførte Udgift paaføres Vandværkets Budget under Konto: Vedligeholdelse af Maskiner m. v.

Denne Indstilling tog Byraadet til Følge.

^{37/91.} Til Erklæring forelaa der et Andragende fra Theodor Valdemar Thruø til Indenrigsministeriet om Bevilling til at maatte forene Borgerklub som Detailist (Boghandler) med Borgerklub som Bogtrykker, i Anledning af hvilket Andragende Udvalget for Erklæringers Afgivelse angaaende Næringsadkomster m. v. havde udtalt sig saaledes:

„Idet Udvalget henviser til de Erklæringer, som det i de senere Aar har afgivet over lignende Andragender, maa det vel fremdeles anse det for rettest, at Byraadet i Reglen nægter sin Anbefaling til Andragender om Forening af Borgerklub af Handel og Haandværk, men finder dog, at de i dette Tilfælde foreliggende Omstændigheder tale stærkt for at gjøre Undtagelsesbestemmelser gjældende, idet der her hverken er Tale om at grundlægge en ny Forretning paa 2 Borgerklubber, ej heller ved nyt Borgerklub at knytte en ny Forretning til en ældre bestaaende. Vedkommende Forretning bestaar for Tiden, og de 2 Borgerklubber ere altsaa forenede,

faa Spørgsmaalet nærmest er dette, om Forretningen skal kunne overgaa til den afdødes Søn i sin Helhed, hvad der selvfølgelig vil faa stor Betydning, ikke blot for selve denne Forretnings Værdi, men navnlig for en Ordning af Forholdet mellem Børnene og Enken, idet sidstnævnte maa antages eventuelt i eget Navn at ville fortsætte Forretningen som den er paa begge Borgerstæder.

Under disse Omstændigheder tror Udvalget at turde henstille til Byraadet, at det undtagelsesvis anbefaler Andragendet."

Under Hensyn til de af Udvalget saaledes fremhævede Omstændigheder besluttede Byraadet at anbefale det foreliggende Andragende.

^{39/91.} Efter derom fra Skolekommissionen i Strivelse af 31te f. M. fremkommet Forslag bifaldt Byraadet, at der ved det ny Skoleaars Indtrædelse forstkommende 1ste April oprettes en ny Forskole og en ny Hovedskoleklasse i den højere Borgerdrengeskole, svarende til de 2 Klasser, som bleve oprettede ved Byraadets Beslutning af 17de April 1890. Skolens 2den Række vil derved have de 4 nederste Klasser, hvorefter Udvidelsen i de følgende Aar kun vil bestaa i en ny Forskoleklasse.

^{41/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse vedtog Byraadet at benævne Torvet foran Østbanegaarden: Østbanetorvet, Strækingen fra Mejlgades Port til nyseævnte Torv: Mejlgade, og Strækingen fra Knudrøgade til nyseævnte Torv: Knudrøgade.

^{42/91.} Efter derom fra Lejeren af Beværtningen paa Ferdinandspladsen i Riss Stov, Restauratør L. Petersen, foreliggende Andragende tilfod Byraadet denne paa egen Beføstning at lade en i Overensstemmelse med den Andragendet bilagte Plan og Tegning udført Bygning til en Dansesal opføre i Nærheden af nævnte Beværtningsetablisement, dog saaledes at Andrageren er pligtig til at underkaste Planen saadanne Forandringer, at der derved tilvejebringes saa mange og saa store Udgange paa Bygningen, som stjønnes fornødent af Stovudvalget, hvis Bestemmelse Andrageren ligeledes er underkastet i Henseende til Valget af Byggeplads.

Byraadet forbeholdt sig derhos at forlange, at Andrageren ved Fratrædelse af hans nuhavende Lejemaal straks nedbrøder Bygningen og ryddeliggjør Pladsen.

^{47/91.} Til Gterretning toges følgende af Udvalget for Stovræsenet under 26de f. M. fremsendte Beretning fra Stovfogden i Ris Stov om de i Stoven i 1890 udførte Arbejder:

„Hugst.

Udvisning og Hugst i de ældre Beholdninger er foregaaet hovedsagelig — af Bøg — paa Afdelingerne Nr. 38—42. Enkelte Bøge paa Nr. 49 og 33, for at give Lys for en Udfigt fra Verandaen paa Salonbalken. Af Eg er Hugsten falden paa Afdelingerne Nr. 1, 8, 10, 27. Paa Afdelingerne Nr. 30, 33 og 49 er hugget enkelte Ege for ovennævnte Udfigt.

Gjennemhugninger i de yngre Bevoksninger ere foretagne paa Afdelingerne af Bøg Nr. 8, 10, 27, 29, 31, 32, 36, 37, 38, 40 og 41, paa Egeafdelingerne Nr. 7, 9, 26, 109, 110, 111, 112 og 116.

Kulturarbejder.

I den østlige Side af Afdeling Nr. 28 er plantet et bredt Ræbælte af Edelgran, for med Tiden at tilvejebringe Læ for Østenvinden, som her indoirter meget skadelig paa den paa denne Afdeling paabegyndte naturlige Bøgeforvngelse.

Paa Afdeling Nr. 90 er Edelgranplantningen udvidet og den ældre Plantning efterplantet.

Paa den Del af Egeafdelingen Nr. 112, som ligger mellem Planteffolen og Egestien, er Egebevoksningen underplantet med Bøgeplanter, tagne i den naturlige Opvæxt paa Afdeling Nr. 42. Et Stykke af samme Egeafdelings nordvestlige Spids er underplantet med Edelgran efter Rilespade.

Edelgranplantningen paa Afdeling Nr. 85 er udvidet til Bækløbet og den ældre Plantning efterplantet. Plantet i gravede Huller.

Naaletærpantningen — Afdeling Nr. 120 — er efterplantet med Bjærgsfyr. Paa et mindre Stykke er gjort Forsøg med Plantning af Strandtidse, hvoraf en stor Del er lyfledes. Plantet efter Plantehafte.

Hvidgranplantningen paa Nr. 15 og 11 er efterplantet med Edelgran paa Nr. 15 og med Bjærgsyr paa Nr. 11, da Planter af Hvidgran ikke kunde tilvejebringes. Alle Planterne have udviklet sig godt.

Planteskolen.

Den østlige Halvdel af Planteskolen er paaført et tykt Lag Battesand og Fejestein, for at mildne den stærkt lerede Jord. Jorden er derefter gravet 2 Gange og paa Arealen er udprirket 8000 Aarige Edelgran, 2000 Aarige Lærk og 3000 Aarige Rødgran, foruden et ubetydeligt Antal af *abies douglasii*. 1½ Pund Lærkesfrø er saaet. Frø af Edelgran blev ikke saaet, paa Grund af, at tilstrækkelig spiredygtigt Frø ikke kunde faaes.

Alle Bristleplanterne have, nærmest paa Grund af den vaade Sommer, udviklet sig ualmindelig godt.

Paa den vestlige Halvdel af Planteskolen ere alle Planter optagne og nedslaaede og ere nu tjenlige til Udplantning i Stoven i Foraaret 1891. Hegnet om Planteskolen er forsynet med en Laage med Hængelaas.

Brobygning.

Syd for Ferdinandspladsen er optaget en gammel, sammenfalden Stenliste med Jordoverskydning og lagt en ny Træbro af Egeunderliggere med Egeplanter à 6" × 2" over. Kælvært af afbarkede Egegrene.

Bygninger.

Et nyt Materialhus er bygget af Egestolper, beklædt med uhøvlede Granbrædder. Overtømmeret bestaar af Gran-spær og Bjælker, udstaarne af Stovens Træer. Taget lagt af uhøvlede Granbrædder og Tagpap. Gable og Vægge smurte med Protektorolie og Tagpappen med Taglat.

Foruden Materialhuset er Pavillonens, Staldens, Mustpavillonens, Salonens Stalds og Vasterhusets Tage alle smurte med Taglat.

Hegning.

Et nyt Kælvært langs Salonbæltens sydlige Side er opstillet af unge Egestammer med Barken. Omtrent midtvejs paa Bæltet er bygget en Veranda af Egestolper, Ege-

underliggere og Egeplanter 6" $\times$ 2". Gelænder ligeledes af Ege. En Bænk med Rygstød er opstillet paa Verandaen.

Nyt Hegn af Jærntraad er opstillet om en Plantning paa Afdeling Nr. 1's østlige Del, om Plantning paa Egeafdeling Nr. 4's vestlige Del, om Plantning paa Afdeling Nr. 13's nordøstlige Del, og alle gamle Hegn af Egestænger ere reparerede.

Borde og Bænke.

Ved Pavillonen er Størsteparten af de derværende Borde og Bænke dels fornyede og dels reparerede. 2 nye Bænke med Rygstød ere opstillede, 1 ved den Sti, som fører fra Salonen til Riss Skov Station og 1 ved Stien fra Pavillonen til Salonen.

Veje og Stier.

Den aarlige Afstiftning, Planering og Grusning af Stierne er foretaget.

Hovedvejen er, fra Rjørebroyen ved Pavillonen til Bejen, der gaaer til Ferdinandspladsen, belagt med 3 Kubikfavne Skjærver. Det øvrige Stykke af Hovedvejen sydøst er repareret med 20 Læs grovt Strandgrus.

Plænerne.

I den store Plæne ved Pavillonen er et Baand af Roser langs Kanten og en Gruppe af Georginer i det sydlige Hjørne anbragt. Den østligste Plæne er omgravet, gjødet og besaaet paany. Grupper af fremmede Naaletræsorter ere anbragte i Plænens østlige Side.

Anskaffet nye Redskaber.

En Maskine til at klippe Plæner og en Vejhøvl."

^{48/91}. Med en Skrivelse af 3dje d. M. fra Havneudvalget havde Byraadet modtaget 9 Andragender om den for Tiden ledig værende Plads som Havneløbs her i Byen.

Af Andragerne konstituerede Byraadet Skibsfører Peder Mogenssen Pedersen her af Byen i den ledige Stilling for et Tidrum af 1 Aar, efter hvis Udløb man forventede at modtage Indstilling fra Havneudvalget om fast Ansættelse her med eller uden ham.

Det bliver derhos at meddele Vedkommende, at denne Konstitution ikke medfører nogen Ret til Pension for ham.

Mødet den 5te Februar 1891

af Byraadets valgte Medlemmer under Forsæde af Overretssagsfører E. Rier som valgt Medlem til Decision af Kommunens Regnskab for 1889.

^{415/90.} Fra Udvalget for Forberedelse af Decision af Kommunens Regnskab forelaa der Forslag til Decision af Regnskabet, til hvilket Forslag Byraadet sluttede sig saaledes, at man ved 63de Post anmodebe Kassesubvalget om at give vedkommende Funktionærer Paalæg i Overensstemmelse med Indstillingen og ved 64de Post (angaaende Vardiansættelsen af Kommunens Ejendomme) vedtog at lade den udgaa som en særlig Sag til Behandling af det samlede Byraad.

(Se Mødet den 17de Decbr. under Sag ^{156/91.})

Det skal herved bemærkes, at Kassesubvalget i Anledning af den til samme i Medfør af Decisionen til Post 63 rettede Anmodning under 21de April 1891 tilfrev Bygningsinspektøren (Brandinspektøren), Stadsingeniøren, Gasværksbestyreren, alle 5 Overlærere, Skoleinspektøren, Ræmneren og Bogholderen, Fattiginpektøren, Sygehusforvalteren, Sygehuslægen, Skovfogden, Billettøren samt Opsynsmanden ved Epidemihuset saaledes:

„Paa Grund af de stadig fremkommende Revisionsudsættelser ved Kommunens Regnskaber, foranledigede ved Fejlregninger paa Regnskabsbilagene, skal Udvalget i Genhold til Byraadets Beslutning anmode Dem om, naar De attesterer Regninger, der skulle udbetales af Ræmnerkassen, omhyggelig at paase, ikke blot at den paagjældende Præstation er ydet, men ogsaa at Regningen er „rigtig“ i enhver anden Henseende.

(Se Mødet den 16de April.)

Mødet den 19de Februar.

^{150/87.} Fra Overretssagsfører Schiwen n fremlagdes der med en Skrivelse af 3dje d. M. Udskrift af den i Landsoverretten i Viborg den 12te s. M. i Sagen Værtshusholder N. Christensen imod Aarhus Byraad affagte Dom, hvis Konklusion er saalydende:

„Ihi tjendes for Ret:

Underrettsdommen bør ved Magt at stande, saaledes at den i samme forestkrevne Frist, inden hvilken Dommen vil være at efterkomme, regnes fra nærværende Doms lovlige Forkyndelse.

Processens Omkostninger for Overretten ophæves.

Det idømte at efterkommes under Adfærd efter Loven.“

Underrettsdommen i denne Sag affagt paa Aarhus Byting den 28de Novbr. 1889, se Mødet den 13de Febr. 1890, hvor Konklusionen af denne Dom findes optagen. Overrettens Dom er forkyndt for Christensen den 31te Januar 1891.

Toges til Efterretning.

^{123/88} Efter at det i Mødet den 18de December f. A. forelagte Forslag til Forbedring af Lærerpersonalets Lønningsvilkaar imidlertid er blevet trykt og ombelt blandt Byraadets Medlemmer, fandt 1ste Behandling af dette Forslag Sted i nærværende Møde, hvori Skoleudvalgets Formand bl. a. oplyste, at der ved Trykningen af Forslaget med dertil hørende Bilag havde indsnegit sig den Trykfejl, at den paaregnede øjeblikkelige Merudgift efter Sammenligning med Bilag C er angivet til 2142 Kr. i Stedet for til 3142 Kr. (se Till. til Byraadsforh. for 1890 S. 14).

Efter at Sagen var drøftet, vedtog man at fortsætte dens 1ste Behandling i næste Møde.

^{435/89}. Efter Indstilling af Kasernebyggeudvalget besluttede Byraadet at modtage et fra Arkitekterne Müller & Kühnelt i Strivelse af 30je d. M. fremkommet Tilbud, hvorefter disse i Genhold til Forhandling derom med Udvalget den 29de f. M. ere villige til at overtage alt Arkitektarbejde ved Ag- og Ombygninger paa den herværende Fodfolkskaserne for en samlet Sum af 3000 Kr.

(Se Mødet den 12te Juni 1890 og herefter den 16de April.)

^{320/90}. Da Formanden meddelte, at de af ham i Mødet den 11te September f. A. bebudede yderligere Endringer i Bygningsvedtægten foreløbig vare stillede i Bero, besluttede man uden videre Ophold at indgaa til Justitsministeriet med Andragende om Approbation paa den i nævnte Møde vedtagne Forandring i Bygningsvedtægtens § 17.

(Se Mødet den 12te Marts.)

⁴⁵⁹/₉₀. I Følge derom modtagen Skrivelse af 14de d. M. har Skoledirektionen for Aarhus Kjøbstad og Hasle Herred efter Modtagelsen af Byraadets Indstilling i forrige Møde under 10de d. M. konstitueret hidtilværende Timelærer Seminarist Hans Kristian Holm og eksamineret Timelærerinde Margrethe Schoubye til henholdsvis Lærer og Lærerinde ved Aarhus Kjøbstads Skolevæsen.

Toges til Efterretning.

⁵¹⁰/₉₀. I Medfør af sin Beslutning i Mødet den 18de Decbr. f. A. havde Byraadet den 23de f. M. tilfrevet Skoledirektionen for Aarhus Kjøbstad og Hasle Herred med Anmodning om, at der maatte blive meddelt Timelærerinderne Krogh og D. Møller saft Ansættelse ved Kjøbstadens Skolevæsen, men under 1ste Februar d. A. havde Direktionen tilbagesendt denne Skrivelse med Bemærkning, at det maatte anses for nødvendigt, at der oprettes to ny Lærerindeembeder ved Byens Skolevæsen med sædvanlig Begyndelseløn, førend der kan gives de ovenomtalte Timelærerinder saft Ansættelse.

Denne Skrivelse forelaa for Byraadet i Mødet den 5te d. M., hvor man vedtog at anmode Udvalget for Skolevæsenet om at fremkomme med Forslag til Opretelse af 2 ny Lærerindeembeder ved Kommunens Skolevæsen, og i Henhold hertil var der under 10de d. M. fra nævnte Udvalg og Skolekommissionen modtaget Indstilling om, at der hos Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet søges udvirket Tilladelse til Opretelse af 2 saadanne Embeder med følgende Indtægter for hvert: 200 Kr. i Pengeløn, $33\frac{1}{3}$ Lønde Byg efter Kapitelstatst, 150 Kr. i Huslejegodtgjørelse, 2 Favn Brænde og Andel i Skolepenge (ca. 100 Kr.), samt om at man anmoder Skoledirektionen om straks at opslaa dem ledige „under Forbehold af Ministeriets Approbation“.

Denne Indstilling tog Byraadet til Følge.

(Se Mødet den 20de Marts.)

⁵¹⁵/₉₀. I Sagen angaaende Størrelsen af Legatportionerne af Poul Sørensen Løfsts Legat, se Mødet den 16de f. M., var der under 12te d. M. fra Udvalget for Legatvæsenet modtaget følgende Erklæring:

„Det er efter Fundatsen noget uklart, om Antallet af Legatportionerne skal bestemmes efter en saft Portions-

Størrelse af 48 Kr. + 1 paa 24 Kr. eller efter Rent indtægten til enhver Tid af 1200 Kr. — hvad der iøvrigt, efter Testators Forudsætning om 4 pCt. af Legatkapitalen, faldt sammen, men nu ikke passer ubetinget. Man har hidtil fulgt den første Fortolkning, hvad der har været muligt ved Hjælp af et tidligere opsparet, men nu forbrugt Rentebeløb, og da det ved at unblade at uddele den Portion, der er bleven ledig ved Inddragelse af den J. P. Petersen hidtil tillagte Portion, fremdeles vil være muligt at følge denne Fortolkning, der er den billigste imod de nuværende Legatnydere og formentlig kan forfoares, foreslaar Udvalget at gjøre det og altsaa ikke at uddele den ledige Portion, men lade det overflødende Beløb tjene til Dækning af den ved Udgangen af 1890 tilstedevarende Underbalance, og derefter enten opspares eller tillægges den mindre Legatportion, hvilket sidste formentlig er mest stemmende med Fundatsens § 2."

Byraadet tiltraadte denne Udtalelse, saaledes at det efter Rentens Uddeling tilbageværende Restbeløb tillægges den mindre Portion af Legatet.

^{4/91.} Under 7de f. M. var der fra Knud Rasmussen (Gade Nr. 41) og C. J. Christensen (Gade Nr. 46) med flere Grundejere i den ny Del af Teglgårdsgade (nu Sjællandsgade) modtaget et Andragende om, at denne Gade i nordlig Retning maatte blive ført lige ud til Boulevarden i Stedet for som bestemt at udmunde i den Tvergade, der bliver anlagt ovenfor Samsøgade. Dette Andragende indkom for Byraadet i Mødet den 16de f. M., hvor man vedtog at fremsende det til Erklæring af Udvalget for Byens Udvidelse og Behyggelse.

J. Hønholt hertil havde dette Udvalg under 12te d. M. ved at fremsende Stadsingeniørens nedenfor gjengivne Erklæring af 7de d. M. samt ved at bemærke, at det ikke for Tiden fandt Anledning til at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt det vilde være rigtigt, at Kommunen anlægger Gader med en Stigning af 1:17, henstillet, at Sagen foreløbig stilles i Bero, alerede af den Grund, at det omhandlede Areal ikke i de første Aar egner sig til Behyggelse.

Denne Henstilling tog Byraadet til Følge.

Stadsingeniørens ovennævnte Erklæring er saalydende:

„Der kan ikke være noget til Hinder for, at Teglgårdsgade kan forlænges ud til Boulevarden, men det bliver, som

paa medfølgende Længdeprofil og Plan vises, med et stærkere Fald af 1 : 17, medens Teglgårdsgade har et Fald af 1 : 26 og paa det yderste Stykke 1 : 22. Et Fald af 1 : 17 har Hjelmenøgade og til Dels ogsaa Nørsgade, og det kan meget godt passere.

Tvergaden fra Ny Munkgade til Guldbergsgade kan meget godt bibeholdes, men jeg vil tillade mig at foreslåa det ærede Udvalg, at Teglgårdsgades Forlængelse ud over Pladsen ikke anlægges for det første, da det var heldigst, at hele Pladsen mellem Tvergaden og Boulevarden, først bliver faldt, og at Hjlden fik Tid til at sætte sig."

^{16/91.} Til Medlem af Bestyrelsen for „Ludvig Schucany og Hustru Maren Marie Schucany født Buhmanns Legat“ til Hjælp til værdige og trængende Konfirmandinder i Domtirkens Sogn valgtes N. Hald.

^{19/91.} Et fra Enten A. S. indkommet Andragende om, at hun paa Grund af sin Alder og meget trængende Forfatning maatte faa et Beløb af 110 Kr. 40 Øre tiibagetalt, som hun af en hende tilhørende Sparekassesebog har udredet til Kommunens Kasse for hendes Kur og Pleje paa Aarhus Sygehus fra den 19de Septbr. til den 26de Novbr. 1890, kunde ikke bevilges, idet Udvalget for Fattigvæsenet havde oplyst, at Andragerinden har modtaget Brændselskhjælp fra Fattigvæsenet og formentlig snart maa være nedfaget til at lade sig indlægge paa Fattiggaaardens Sygestue.

^{20/91.} Efter derom fra vedkommende Beboere foreliggende Andragende, der er anbefalet af Udvalget for Gasværket og den offentlige Belysning, tillod Byraadet, at der maatte anbringes en offentlig Gadelygte paa Hallsvej paa Strætningen imellem Fredericiagade og M. P. Bruunsgade.

^{33/91.} Efter derom fra Beboerne af Nygade fremkommet Andragende, der for saa vidt er anbefalet af Udvalget for Gasværket og den offentlige Belysning, tillod Byraadet, at der maatte anbringes en offentlig Gadelygte paa Hjørnet af denne Gade og Frue Kirkeplads, hvorimod man ikke kunde bevilge, som ligeledes af Andragerne attraaet, at der tillige sættes en Gadelygte ud for Rings Stiftelse, da Byraadet i Overensstemmelse med Gasværksudvalgets Opsættelse maatte anse en saadan Gadelygte for overflødig, naar den forømtalte Lygte paa Hjørnet af Frue Kirkeplads er bleven anbragt.

^{45/91.} Et fra Jordemoder A. Bondesen, Studsgade Nr. 11, fremkommet Andragende om at erholde Godtgjørelse af Kommunen for de Barselpatienter, hun betjener i Reginehøj-kvarteret, da Betalingen af disse er saa ringe, besluttede man paa ny at foretage ved næste Aars Budgetbehandling.

(Se Mødet den 29de Oktober.)

^{56/91.} Ved en paa sædvanlig Maade af dertil af Hæle m. fl. Herreders ordinære Ret udmeldte uvillige Mænd afholdt Burderingsforretning med Hensyn til den Erstatning, der kan tilkomme Aarhus Kommune for Militæretatens Benyttelse i 1890 af de Kommunen tilhørende Eksercerpladser ved Stejby Led og paa Galgebakken, er Erstatning for den førstnævnte Plads bestemt til 70 Kr. og for den sidste til 130 Kr. pr. Tønde Land, ved hvilket Resultat Byraadet for sit Vedkommende acquie- ferede. (Se Mødet den 20de Marts.)

^{75/91.} Til Efterretning toges en fra Haandværkerforeningen under 16de d. M. fremkommen Meddelelse om Uddelingen i 1890 af Legaterne „Admiral de Kriegers og Hustrus Minde“ og „Slagtermester S. L. Hendriksens og Hustrus Legat“.

(Se Mødet den 12te Novbr.)

^{80/91.} Efter derom fra Bestyrelsen for den danske Kjøbstad- forening i Cirkulære af 16de Februar 1891 fremsat Anmodning vedtog man at anvise denne Forening et Bidrag af i alt 330 Kr., nemlig som ordinært Bidrag for 1891 6 Kr. for hvert fulde 1000 af Kommunens Indbyggere og som ekstraordinært Bidrag for 1890 og 1891 til Udgivelse af Foreningens Tidsskrift, 2 Kr. for hvert Aar pr. 1000 Indbyggere, altsaa i alt 10 Kr. for hvert fulde Tusinde af Kommunens Indbyggerantal.

Mødet den 26de Februar.

^{180/86.} Til Efterretning toges en fra Stiftamtet modtagen Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 21de d. M., hvori Ministeriet meddeler Samtykke til, at der for Indretningen af et Operationslofale i det herværende Garnisons- sygehus beregnes Kommunen en aarlig Godtgjørelse af $6\frac{1}{2}$ % af i alt 754 Kr. 80 Ore. (Se Mødet den 5te Februar.)

^{328/87.} Det i Mødet den 9de Oktober 1890 fra Udvalget for Opførelsen af den ny Borger-skole med Strivelse af 7de s. M. fremlagte, men derpaa foreløbigt udsatte Regnskab over Opførelsen af denne Skole var igjen sat paa Dagsordenen for Mødet den 19de d. M., men blev i dette Møde uden Drøftelse paa ny udsat til nærværende Møde.

Som i Mødet den 9de Oktober s. A. bemærket uddiiser Regnskabet en samlet Udgift af 137,511 Kr. 34 Øre, men i denne Sum, oplyser Udvalget i Strivelse af 16de d. M., bør der afsaa 13 Kr. 79 Øre, hvormed Arkitekt-honoraret i Regnskabet er beregnet for højt. Den virkelige Udgift til Stolen bliver saaledes 137,497 Kr. 55 Øre, og da der i Regnskabet som af Byraadet approberede Overslagssummer er opført et Beløb af 141,468 Kr. 94 Øre, er Stolen saaledes opført for et Beløb, der er 3971 Kr. 39 Øre mindre end paaregnet, men da der i Overslagssummerne er indbefattet Udgifterne til Stolens fuldstændige Montering, medens der hidtil kun er anstaaet Inventar til 10 Klasseværelser, maa der fra denne Besparelse drages det Beløb af ca. 1200 Kr., som vil medgaa til at montere de tilbageværende 4 Lokaler, og til hvis Anvendelse Udvalget har anmodet om Bemyndigelse.

Byraadet tog Regnskabet til Efterretning og besluttede foreløbig at udsætte Montringen af de ovennævnte 4 Klasseværelser.

^{123/88.} Den fra forrige Møde udsatte 1ste Behandling af Forslaget til Lønningsforhøjelse for Lærerpersonalet fortsattes, hvorpaa man vedtog hyderligere at udsætte Sagens 1ste Behandling til næste Møde med de indtegnede Talere.

^{464/89.} Efter Indstilling af Byggeudvalget for Sygehuset i Strivelse af 24de d. M. vedtog Byraadet et af Stadsingeniøren under 14de d. M. efter forudgaaet Raadslagning med Arkitekt Arboe fremsat Forslag om at lade en Jordmasse paa 450 Kubikfod udgrave af Grunden til det ny Sygehus og anbringe Fylden i Boulevarddæmningen. Arbejdet vil være at udbjude i Entreprise efter nærmere Foranstaltning af Udvalget.

(Se Mødet den 20de Marts.)

^{190/90.} I Anledning af den i Mødet den 22de Maj 1890 vedtagne Indstilling om, at der meddeles Lærerinde i Gaand-

gjerning ved Nordre Bystole, Frøken Julie Nielsen, fast Ansættelse ved Kommunens Skolevæsen, er der modtaget følgende Skrivelse fra Skoledirektionen for Aarhus Kjøbstad og Haaſle Herred af 1ste d. M.:

„I Anledning af Byraadets behagelige Skrivelse af 23de Maj f. A., hvorved Lærerinde i Haandgjerning ved Aarhus Skolevæsen, Frøken Julie Nielsen indstilles til fast Ansættelse, undlader Direktionen ikke at henlede Opmærksomheden paa, at de i Loven af 29de Marts 1867 for Lærere givne Bestemmelser i Følge sammes § 5 ikke gjælde for Lærere i Haandgjerning, hvorfor ogsaa Ministeriet i Skrivelse af 20de Oktober 1876 i Genhold hertil afflog en fra Frøken Cathinka Ramløſ indkommen Ansøgning om fast Ansættelse. Imidlertid er der dog Mulighed for, at ovennævnte Frøken Julie Nielsen kan faae fast Ansættelse, naar derom indsendes Andragende til Kultusministeriet, i hvilken Henseende Direktionen tillader sig at henvise til Kultusministeriets Skrivelse 16de Marts 1861 og 19de Oktober 1864, hvorom dog maa bemærkes, at de ere ældre end Loven af 29de Marts 1867.“

Denne Skrivelse forelaa for Byraadet i dets Møde af 5te d. M., hvor man vedtog at anmode Udvalget for Skolevæsenet om i et senere Møde at forelægge Udfast til et Andragende i den ovenomhandlede Retning.

I Genhold hertil haabe nævnte Udvalg i Skrivelse af 23de d. M. foreslaaet Byraadet at indgaa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med følgende Forespørgsel:

„I Skrivelse af 23de Maj f. A. indstillede Aarhus Kjøbstads Byraad til Skoledirektionen for Aarhus Kjøbstad og Haaſle Herred, at der gaves Lærerinde i Haandgjerning ved Aarhus Kjøbstads Skolevæsen, Frøken Julie Nielsen fast Ansættelse, men under 1ste Februar d. A. har bemeldte Direktion tilskrevet Byraadet, at Ansættelsen paa Grund af Bestemmelsen i Lov 29de Marts 1867 § 5 næppe kunde forventes meddelt, og har Direktionen herom henvist til det høje Ministeriums Skrivelse af 20de Oktober 1876, men samtidigt henledet Opmærksomheden paa, at der tidligere var givet Samtykke fra Ministeriet til saadan Ansættelse.

Under Hensyn til den stadig voksende Betydning, som

Undervisning i Haandgjerning faar for Børnenes Udvikling, særligt Pigernes, maa det formentlig ansees for saare uheldigt, om Lærerinderne i dette Fag — eventuelt ogsaa Lærere — skulle være afskaarne fra et saa væsentligt og afgjørende Gode som den til den faste Ansættelse knyttede Ret til Pension. Et saadant Forhold maa nødvendigvis øve stærkt Indflydelse paa Bestaffenheden af de Kræfter, der ville optage denne Gjerning, og navnlig forbinde Tilgang til denne Stilling fra de Klasser af Befolkningen, hvis Paavirkning og Indflydelse paa Børnene ogsaa udenfor selve Lærefaget Stolen og dens Gjerning formentlig med Rette mener at kunne have megen Nytte af, medens selve Lærefaget utvivlsomt ogsaa vil vinde i Betydning derved.

Lov af 29de Marts 1867 § 5 indeholder nu næppe noget Forbud imod at give Lærerinder i Haandgjerning fast Ansættelse. Lovens 2 første Paragrafer bestemme, at Kommunalbestyrelsen i en Kjøbstad (eller paa Lander) med Skolekommissionens Samtykke skal kunne ansætte Lærerinder i Skolens Tjeneste i Stedet for Lærere, naar Skoledirektionen villiger saadant. Der gives altsaa Kommunalbestyrelsen en Ret til under visse Betingelser at ansætte Lærerinder, hvor ellers Lærere skulde ansættes, og disse Lærerinder er der stillet visse Krav til (§ 3) og paa den anden Side ogsaa tillagt visse Rettigheder (§ 4). Hvad § 5 forhindrer, er nu formentlig kun dette, at denne nye Ordning kommer til at gjælde ogsaa for Lærerinder i Haandgjerning, d: at Skoledirektionen (paa Andragende af den forenede Kommunalbestyrelse og Skolekommission) skulde kunne ansætte Lærerinder i Haandgjerning med samme Pligt og Ret som Lærerinder i de boglige Fag, men den kan dog vistnok ikke siges at ophæve den før 1867 bestaaende Ordning, hvorefter Skoledirektionen med Ministeriets Billigelse var berettiget til at give Lærerinder i Haandgjerning fast Ansættelse paa derom stet Andragende, i hvilken Henseende Byraadet tillader sig at henvise til det høje Ministeriums Skrivelser af 6te Marts 1861 og 19de Oktober 1864, hvor denne Ministeriets Ret dels anvendes, dels udtrykkelig hævdes.

Da Spørgsmaalet allerede nu har og i Fremtiden kan, ventes at ville faa større Betydning for Skolens Virksomhed

tillader man sig derfor ærbødigst at forespørge, om det høje Ministerium fremdeles fastholder den i Skrivelsen af 20de Oktober 1876 fremsatte Anskuelse, eller om det tør forventes, at Ministeriet nu som før 1867 efter Omstændighederne vil anse sig for berettiget til at give Samtykke til fast Ansættelse til Lærere i Haandgjerning."

Dette Forslag vedtoges, hvorefter en i Overensstemmelse hermed affattet Skrivelse til Ministeriet af 2den Marts d. A. under f. D. blev tilstillet Skoledirektionen.

(Se Mødet den 28de Maj.)

^{392/90.} Den fra Mødet den 18de Decbr. 1890 foreliggende 2den Behandling af Skoleudvalgets Forslag om at lægge den paatænkte ny Bykskole paa Grusgravspladsen ved Randers Landevej overfor Vennelyst m. m. var sat paa Dagsordenen for Mødet den 19de d. M., hvor Sagen imidlertid uden Drøftelse blev udsat til nærværende Møde.

Udvalgets Forslag blev nu paa ny drøftet i Forbindelse med en fra Meyer under 5te f. M. fremkommen Plan til en noget forandret Anvendelse af den foreslaaede Plads saaledes, at der bevares Mulighed for, hvis fremtidige Krav skulde gjøre det ønskeligt, at lægge endnu en Skolebygning til paa Pladsen, samt at der ved dennes Afgravning bliver taget Hensyn til at frembringe passende Byggegrunde af de omgivende Arealer.

Det vedtoges at lade Sagen gaa tilbage til Skoleudvalget til Indhentelse af nærmere Oplysninger og Forslag med Hensyn til selve de paatænkte Bygninger, medens man anmodede Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om at udtale sig angaaende Spørgsmaalet om Pladsens Regulering og Anvendelse.

(Se Mødet den 12te Marts.)

^{496/90.} Efter fornægtet Behandling af det fra Mødet den 18de December 1890 fra Udvalget for Vandværket foreliggende Forslag til nogle Forandringer i Satserne for Betaling af Vand fra Vandværket til Næringsbrug blev samme vedtaget, dog saaledes at Tidspunktet for Forandringens Ikrafttræden sættes til den 1ste April 1891.

^{40/91.} I Skrivelse af 31te Januar d. A. havde Havneudvalget henledet Byraadets Opmærksomhed paa, at Kasserer-

forretningerne ved Havnen i Følge Reglementet for Forvaltningen af Aarhus Havn af 31te Decbr. 1885 § 14 bestyres af et af Udvalgets Medlemmer uden Godtgjørelse, men da dette Forhold dels medfører et ikke ubetydeligt Arbejde og Ansvar for den Vedkommende — Haanebudgettet naaede eksempelvis i forrige Aar op til over 450,000 Kr. — og dels kan foraarsage Ulemper i andre Retninger, som f. Eks. naar Kasseren er fraaørende paa Rejser paa selve Udbetalingsdagene, eller Kontoret for Udbetalingerne er mindre heldigt beliggende, havde Udvalget indstillet, at Kassererforretningerne overgaa til Ræmnerkontoret og at der til Vederlag derfor af Havnekassen aarligt udredes 200 Kr. til Ræmneren.

Dette Forslag vedtog Byraadet i sit Møde den 5te d. M. under Forbehold af Indenrigsministeriets Samtykke.

Under Henvisning hertil fremlagde Formanden en under 24de d. M. fra Aarhus Stiftamt modtagen Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 19de d. M., hvorved Ministeriet bifalder den foreslaaede Foranstaltning og meddeler, at det som Følge heraf har foretaget følgende Forandring i Reglementet for Bestyrelsen af Aarhus Havn:

§ 14 Linie 3: Ordene „det af Udvalgets Medlemmer, som paatager sig at være Kasserer“ ere ændrede til „Kjøbstadens Ræmnerkasse, som varetager Kassererforretningerne“, samt tillæder, at det ommeldte Honorar føres til Udgift paa de aarlige Overslag over Havnens Indtægter og Udgifter.

Byraadet tog den fremlagte Skrivelse til Efterretning og bestemte, at Forandringen skal sættes i Værk fra den 1ste Marts d. A. at regne.

^{43/91.} I Mødet den 5te d. M. indkom der et Andragende af 2den ds., hvori Sognepræsten ved St. Pauls Kirke, Pastor M. Smith, samt Præsterne B. Lindhardt, Zahrtmann og J. Malta Müller besvarede sig over, at den fra den 1ste f. M. indtraadte nye Ordning af Kirkegaards- og Begravelses-øvesenet har indført Liniegraveller uden Ret til Fornælse af Gravstedet samt bestemmer en saa kort Frist for et saadant Gravsteds Erhvervelse som 20 Aar, hvilket Andragerne formene i flere Tilfælde kunde være skodende for Pietetsfølelsen hos de efterlevende.

I Anledning heraf besluttede Byraadet at tilskrive Kirkegaardsbestyrelsen med Udtalelse af Ønske om, at samme vilde virke hen til, at der tilvejebragtes billigere Familiegravsteder.

Som Svar paa denne Hensætning fremkom der i Mødet den 19de d. M. følgende Skrivelse fra Kirkegaardsbestyrelsen af 10de næstforud saalydende:

„Ved at tilbagesende det med behagelig Skrivelse af 6te d. M. modtagne Andragende, hvori nogle af Byens Præster besvare sig over, at den fra den 1ste f. M. indtraadte nye Ordning af Kirkegaards- og Begravelsesvæsenet har indført Liniegravelser uden Ret til Fornøjelse af Gravstedet samt bestemmer en saa kort Frist for et saadant Gravsteds Erhvervelse som 20 Aar, skal Bestyrelsen ikke undlade at bemærke, at naar man ved Affattelsen af den for denne Ordning gjældende Vedtægt er kommen ind paa at foreslaa Liniegravelser, har man været ledet af den Tante, som man vidste laa til Grund for Kommunens Ønske om selv at overtage Styrelsen af Kirkegaardsvæsenet, nemlig Tanten om, at der ved Anvendelsen af Jord til Begravelser maatte her ske den største Sparsommelighed. En virtsom Besparelse af Jord opnaas nu næppe paa anden Maade end ved Anvendelsen af „Liniegravelser“, og ligesom Bestyrelsens Forslag herom er bleven billiget af Byraadet saa vel som af Aarhus Stiftsoverighed, saaledes har ogsaa Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet approberet dette Forslag. Naar derfor de ovennævnte Præster i deres Andragende bemærke, at den saaledes hidførte Foranstaltning har fremkaldt en efter deres Mening berettiget „Indignation“, er denne Bemærkning, foruden ikke at være stemmende med de virkelige Forhold, en Tilfidsættelse af det Hensyn, som skyldes de Myndigheder, der have taget Del i Foranstaltningens Gjennemførelse.

Naar nu det ærede Byraad har ment, at Hensynet til Sparsommeligheden med Gravjord maa vige for en Stemning, som skal her ske her i Byen mod de ved den nye Vedtægt indførte Liniegravelser, og udtalt det Ønske, at der søgtes indført en billigere Betaling for Familiegravelser end i Vedtægten bestemt, kan Kirkegaardsbestyrelsen, da en Endring i den antydede Retning kun har økonomisk Betyd-

ning, og det er Kommunen der har at afholde de Udgifter, der ikke dækkes af Indtægten af Salg af Jord m. m., ikke have anden Betænelighed ved at imødekomme dette Ønske end den, at man for saa kort Tid siden har erhvervet de overordnede Myndigheders Sanction paa Vedtægtens Bestemmelser, en Betænelighed, som man dog ikke vil fastholde lige overfor Byraadets Ønske.

Idet man efter Indholdet af Byraadets Strivelse tør antage, at det ikke er Meningen, at Liniegravelser helt skulle opgives, har man til Byraadets behagelige Overvejelse og eventuelle Billigelse udarbejdet vedlagte Forslag til en ny Affattelse af Vedtægtens § 6, hvorefter der vilde blive 2 Klasser Familieggravelser, 2den Klasse for en Betaling som for Vedtægtens 1ste Klasse's Liniegravelser, der foreslaaes ophævet. I 2den Klasse's Familieggravelser skulde Erhvervestiden ikke kunne strækkes længere end til 40 Aar.

Denne Forandring vilde derhos medføre en Redaktionsændring i Vedtægtens § 9.

Naar Kirkegaardsbestyrelsen, som det vil ses, holder paa 20 Aar som den ordinære Erhvervestidsfrist for et Gravsted, skal man bemærke, at denne Tidsfrist ikke blot har været den gjældende her fra tidligere Tid, men ogsaa alle andre Steder er almindelig, og derhos turde Kirkegaardsbestyrelsen mulig have Krav paa, at det forudsættes, at den ved Gjenoptagelsen af forfalden Gravjord vil anvende tilbørlig Skjensomhed og Takt."

Sagen blev efter i forrige Møde at være drøftet udsat til nærværende Møde, hvor man efter fornyet Diskussion fluttelig vedtog at nedsætte et af Formanden, Haansen, Rjer og Drum bestaaende Udvalg til at undergive de foreliggende Spørgsmaal en nøjere Undersøgelse.

(Se Mødet den 16de April.)

^{46/91}. I Byraadets Møde den 19de d. M. forelagdes der fra Havneudvalget følgende Strivelse med Bilag af 3die d. M.:

„I Anledning af den i Forbindelse med Kjølhalepladsen anbragte Bedding fremsendes Udtaft til Takster for Havnefogdens Oppebørser, som skulle træde i Stedet for de tidligere under 6te Marts 1879 vedtagne. I disse er der foretaget

Forandringer med Lejen af Gangspil, af Materialhus, Levering af Ballast, samt af Flag, hvilket man har anset for hensigtsmæssigt."

Sagen blev i hint Møde udsat til senere Behandling og Aktstykkerne imidlertid henlagte i Skabet til Medlemmernes Eftersyn.

Efter at Sagen paa ny var foretagen i nærværende Møde, vedtoges de foreslåede Takster for Havnesfogdens Oppebørseler som gjældende fra 1ste April 1891 at regne.

Taksterne ere optagne i Tillægget til disse Forhandlinger.

^{66/91}. I Byraadets Møde den 19de f. M. indbragtes der følgende af Udvalget for Byens Udvidelse og Behyggelse i Skrivelse af 13de d. M. fremsatte Forslag:

"I sit Møde i Gaar vedtog Udvalget at søge Byraadets Bemyndigelse til at foretage nogle Ændringer i Priserne for Grunde paa Boulevard-Anlægget og de omkringliggende nye Gader. Udvalget foreslaar, at Prisen indtil videre ansættes saaledes:

Sjællandsgades Forlængelse . . . . . 2 Kr. 50 Ø.

Tvergaden til Sjællandsgade . . . . . 2 — 50 —

Boulevarden imellem Ny Munkgade og Teglværksvejen . . . . . 2 — 50 —

Ny Munkgade ovenfor Boulevarden og indtil Gerdes' Plantage . . . . . 2 — 50 —

Prisen paa disse Strækninger har hidtil været sat til 3 Kr., 3 Kr., 4 Kr. og 3 Kr.

Udvalget har forøvrigt tænkt sig, at Forhandlingerne med Liebhabere helst fremtidig maa ske fra Ræmnerkontoret; Ræmneren er jo ogsaa den, der affatter Salgspapirerne."

Sagen blev imidlertid den 19de d. M. uden Drøftelse udsat til nærværende Møde, i hvilket Forslaget om Forandring af Priserne for de omhandlede Grunde vedtoges foreløbigt for et Tidsrum af 1 Aar, hvorimod Sagen forøvrigt udsattes til næste Møde.

^{71/91}. I forrige Møde foretoges der en Skrivelse af 10de d. M., hvori Aarhus Stiftamt fremsendte et Andragende fra Procurator Langballe som executor testamenti i Kjøbmand Mads Hansen Rings Dødsbo om Stadsfæstelse paa

Fundatsen for et af Ring ved testamentarisk Bestemmelse oprettet Legat for ældre ugifte Kvinder i Aarhus og udbad sig Byraadets Ytringer meddelte med Hensyn til Fundatsens Post 4.

Sagen overgaves i hint Møde til Erklæring af Udvalget for Legatvæsenet, og efter dette nu i Skrivelse af 24de d. M. fremsatte Forslag besluttede man ved Andragendets Tilbageføndelse til Stiftamtet at svare, at Byraadet er villigt til igjennem sit Legatudvalg at overtage Bestyrelsen af det heromhandlede Legat som i ovennævnte Post 4 bestemt, ligesom man heller intet finder at erindre imod Bestemmelsen om Revisionen af Legatregnskabet. (Se Mødet den 16de April.)

^{73/91}. Et fra Rjøbmand H. J. W., der er født i Arnæs i Slesvig den 29de September 1850, i Skrivelse af 14de d. M. fremsat Andragende om Meddelelse af Hjemstedsbevis kunde Byraadet i Overensstemmelse med Fattigudvalgets under 19de d. M. afgivne Erklæring ikke bevilge, da der for Personer, fødte i Slesvig, foretræk 15 Aars uafbrudt Ophold i en Kommune til Forsørgelsesrets Erhvervelse, jfr. den i Ministerialtidenden A for 1871 under Nr. 338 optagne Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 21de September s. A., og Andrageren efter sit eget Anbringende kun har opholdt sig her i Kommunen siden 1882. (Jfr. Sag ^{438/89} i Mødet den 5te December 1889.)

^{78/91}. I Anledning af en fra 2den Generalkommando-Intendantur i Skrivelse af 16de d. M. derom fremsat Forespørgsel besluttede man at svare, at der fra Byraadets Side intet høves at erindre imod, at den tidligere beregnede Godtgørelse af 3 Kroner maanedlig for Officershæste, som opstaldes i Kommunens Kaserner, fremtidig ansættes til 12 Øre daglig.

^{85/91}. Paa derom af Formanden fremsat Forslag besluttede man at indrette 2 Værelser i den gamle Borger-Pigeskole til Brug for Børnekliniken, hvortil der efter Bygningsinspektørens Overflag vil medgaa en Udgift af omtrent 55 Kroner.

(Se Mødet den 9de April.)

^{87/91}. Efter derom fra Udvalget for Skolevæsenet under 24de d. M. fremkommen Indstilling tilloB Byraadet, at der paa Kommunens Betøfning maatte blive holdt Vikar for Lærerinde ved Borger-Pigeskolen, Frk. Elisabeth Becker, endnu i 3

Maaneder, regnet fra den 15de d. M., hvis hendes Helbreds-tilstand skulde gjøre dette nødvendigt.

^{88/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Skolevæsenet i Strivelse af 24de d. M. bifaldt Byraadet, at Lærerinde Frk. Østergaard og Lærer E. Schou fra 1ste Februar d. A. at regne rykke op fra yngst til ældst Løn, dog saaledes, at Frk. Østergaards Pengeløn foreløbig kun bliver 300 Kr., og at de overstigende 100 Kr. tillægges Frk. Alling, som derved faar normal ældst Lønning.

^{90/91.} Byraadet tiltraadte følgende af Udvalget for Skovvæsenet i Strivelse af 23de d. M. fremsatte Forslag:

„Til den af Udvalget for Riss Skov foreslaaede nye Plan for Skovens Behandling, der blev endelig vedtaget i Byraadsmødet den 7de Marts 1889, tilføjes der en saalydende Ændring:

„Stykkerne 7 og 9 forenes i de første 10 Aar med en 50 Alen bred Egeplantning, der tilstræbes udvidet til 2 Tdr. Land.“

I Henshold hertil har Udvalget ladet ca. 2 Skpr. Land rydde og tilplantet dem med Eg, men da det har vist sig, at det derved fremkomne Hul baade er meget ufsikkert og skadeligt for de omstaaende Bevoksninger, tillader Udvalget sig at andrage det ærede Byraad om, at ovenstaaende Ændring i Planen maa bortfalde, saa at den paabegyndte Afdrivning og Tilplantningen med Eg ikke fortsættes.“

^{91/91.} Efter derom af Udvalget for Skovvæsenet i Strivelse af 23de d. M. fremsat Forslag tilfaldt Byraadet, at en langs Kanten af Stykket Nr. 1 i Riss Skov (Forstoven) efter foretagen Rydning ophobet Bunte Tjørnegrene, der ere af saa ringe Værdi, at de Røner, der samle Træ i Skoven, ikke en Gang ville bortbære dem, opbrændes paa Stedet under Jagttagelse af betryggende Forholdsregler.

^{93/91.} Til Efterretning toges en fra Aarhus Ligningskommission modtagen Fortegnelse over de af den paa Grund af derom indkomne Klager i Skatteligningen for 1891 foretagne Forandringer. (Se Mødet den 19de April.)

^{95/91}. Efter derom af Formanden fremsat Forslag bifaldt Byraadet, at der i Henhold til Regulatio for Sygehuset § 6 udbetales Sygehuslæge Weiss et Beløb af 500 Kroner for de af ham i 1890 paa Sygehuset paa Patienter med Strubehoste og Difteritis udførte Operationer, hvilket Beløb under Konto „Ekstraforplejning“ vil være at paasføre den Opgjørelse over Udgifterne ved Behandlingen af smitsomme Sygdomme, hvoraf Statskassen vil have at udrede $\frac{3}{1}$.

^{96/91}. Efter Forslag af Udvalget for Stovværaset bifaldt Byraadet, at den Indtægt, som indvindes ved Salget af 2 Træer, der ere fældebe for at give Plads for den paatænkte Dansesalon paa Ferdinandspladsen i Riss Skov, maa anvendes til ekstraordinær Grusning af Gangstierne i Stoven.

Mødet den 5te Marts.

^{123/88}. 1ste Behandling af det fra forrige Møde udsatte Forslag til Forhøjelse af Lærerlønningerne ved Skoleværaset blev tilendebragt, hvorefter man anmodebe Budgetudvalget om at konferere med det i Sagen nedsatte Udvalg om Forslaget, der bringes frem til 2den Behandling, saasnart disse Konferencer ere tilendebragte. (Se Mødet den 25de Juni.)

^{500/90}. I Anledning af den i Mødet den 18de December 1890 afgivne Erklæring betræffende Beregning af Overliggelsesafgift til Aarhus Havn af Stibe, som ere bestemte til Ophugning, havde Aarhus Stiftamt under 30te Januar d. A. kommuniceret Byraadet følgende Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 29de f. M.:

„Efter at Aarhus Byraad i den med Hr. Amtmandens behagelige Skrivelse af 30te f. M. hertil indsendte Erklæring betræffende Beregningen af Overliggelsesafgift til Aarhus Havn af Stibe, som ere bestemte til Ophugning havde anholdt om, at der for at forebygge fremtidig Tvivl ved Anvendelsen af Bestemmelsen i Havnetakstens Afsnit „Stibsaagisten“ III Punkt 6 efter Ordene „pr. Ton“ tilføjes „ugentlig“, har Finansministeriets 2det Revisionsdepartement,

med hvilket man paany har brevbetsket over Sagen, henlebet Opmærksomheden paa, at der efter den nævnte Bestemmelse i Taksten med den nu foreslaaede Tilføjelse vil være at beregne den højere Afgift af Brag eller Skibe bestemte til Ophugning, for den Tid, de henligge i Havnen udover 6 Uger forinden eller under Ophugningen, medens det, efter hvad der i Slutningen af Byraadets Erklæring er udtalt, synes at være Meningen, at den højere Afgift først skal indtræde fra det Tidspunkt, da Ophugningen er begyndt.

Da der saaledes er en Uoverensstemmelse tilstede mellem Havnetakstens Ordslyd og Byraadets Fortolkning af den paagjældende Bestemmelse, skulde man tjenstligt anmode Dem om at indhente og hertil indsende en nærmere Erklæring fra Byraadet, indeholdende Forslag til en Forandring i Takstens oftnævnte Bestemmelse, hvorved den paapegede Uoverensstemmelse kan blive undgaaet."

Efter Forslag af Havneudvalget vedtog Byraadet at indstille, at den paagjældende Bestemmelse i Havnetakstens III Nr. 6, 2det Stykke affattes saaledes:

"Brage eller Skibe, bestemte til Ophugning, betale fra den Dag Ophugningen begynder, denne Dag iberegnet, pr. Ton ugentlig 3 Ore, og bortfalder fra denne Dag i saa Fald den under I 8 nævnte Afgift, for saa vidt den ellers skulde erlægges.

Afgiften erlægges forud for hver Uge."

Som allerede tidligere under Sagen berørt vil Havnefogden, saafremt det foreslaaede bifalbes, være at paalægge at give Indberetning til Toldkontoret, naar Ophugningen af et Skib begynder eller ender.

(Se Mødet den 9de April.)

^{12/91.} I Skrivelse af 14de Januar d. A. havde Restauratør P. Christensen andraget Byraadet om Tilladelse til:

- 1) at tilmure Porten i Facaden paa den ham tilhørende Ejendom, Guldbergsgade Nr. 97, og
- 2) at anbringe en Dør og et Vindue i Gavlen til samme imod Vest, saaledes som vist paa en med Andragendet fulgt Skitse.

I Anledning heraf vedtog Byraadet efter Forslag af Ud-

valget for Byens Udvidelse og Bebyggelse i Striøvelse af 3dje d. M. at svare, at medens man maatte anse Andragerens Forspørgsel om Tilmuringen af Porten for Byraadet som saadant uvedkommende, vilde man derimod være villig til at indrømme ham Facaderet for hans fornænte Ejendom, Matr.-Nr. 28 b g af Kjøbstadens Markjorder ud til det Vest for samme liggende lille Torv paa Betingelse af, at han herfor indbetaler 150 Kr. til Kæmnerlassen og omdanner Gavlfacaden efter den Tegning, hvorom han er bleven enig med Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse.

66/91. Under fornyet Foretagelse af den i forrige Møde kun delvist afgjorte Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende Prisen for en Del af Boulevardgrundene m. m. vedtog Byraadet fremtidig at lade Kæmneren føre de foreløbige Forhandlinger med mulige Kysthavende om Salg af Boulevardgrundene imod at han oppebærer en Provision af 1 % af Kjøbesummen for hvert Salg, hvorunder der tillige er indbefattet ethvert Vederlag for Udstedelse af alle til Handelen hørende Dokumenter og Ulejlighed ved Berigtigelse af Handelen i det hele.

100/01. Ifølge Kæmnerens Indstilling, der for saa vidt er tiltraadt af Udvalget for Restancer og Afgangslister, meddelte Byraadet Ordre til, at følgende Restancer fra forrige og tidligere Aar føres til Afgang i Kommunens Regnskab for 1890 som uerholdelige, nemlig:

1. Kommuneskatter for 1889 og 1890, heri indbefattet Afgifter til Kirkerne, til et samlet Beløb af . . . . 9582 Kr. 07 Ø.
2. Dø. af de saakaldte „Landliggere“ for 1890 til Beløb af. . . . . 6791 — 79 —
3. Bidrag til St. Klemensbroen til Beløb af 1711 — 25 —
4. Gasafgifter for 1888, 89 og 90 „ — „ 544 — 51 —
5. Stolepenge for 1888, 89 og 90 „ — „ 177 — 42 —

For saa vidt angaar 4 paa Listen Nr. 1 opførte Restancer og 2 Restancer paa Listen Nr. 2 henvistes Sagen derimod til nærmere Undersøgelse og Erklæring af Udvalget for Kasse- og Regnskabsvæsenet, idet Byraadet ikke kunde skjønne, at der for disse Posters Vedkommende var tilvejebragt tilstrækkelige Oplysninger.

^{101/91.} Paa derom fra Indbarteringskommissionen under 3dje d. M. fremkommen Indstilling bevilgede Byraadet Maler-ivend J. P. Johansen et Beløb af 50 Kr. i Anledning af, at han ved Arbejde paa Desinficeringen af nogle smittesørende Lejligheder paa Fodfolkskafernen har paadraget sig Diffteritis og derved samt ved Smittens Oversførelse til sit Hjem er bleven hindret i sit Erhverv.

Modet den 12te Marts.

^{320/90.} Til Efterretning toges en af Aarhus Stiftamt under 10de d. M. kommuniceret Skrivelse fra Justitsministeriet af 6te f. M., hvorefter den af Byraadet i Mødet den 11te September f. A., se ogsaa Mødet den 19de f. M., vedtagne Forandring i § 17 af den under 9de Juli 1880 stadfæstede Bygningsvedtægt for Aarhus Kjøbstad er stadfæstet.

Justitsministeriets Vedjendtgjørelse herom af 6te Marts 1891, der er optagen i Lovtidenden for indeværende Aar Nr. 32, er desuden optagen i Tillægget til disse Forhandlinger.

^{392/90.} Et fra Gartner Hakon Nielsen paa Reginehøjbeboernes Begne fremkommet Andragende om, at den paatænkte ny Bystole, se senest Mødet den 26de f. M., maatte blive lagt nord for Boulevarden og vest for Randers Landevej, vedtog man at afgive til Erklæring af Udvalget for Opførelsen af nævnte Stole. (Se Mødet den 28de Maj.)

^{458/90.} Til Efterretning toges en fra Aarhus Stiftamt modtagen Skrivelse af 10de d. M., hvori Stiftamtet meddeler, at Thiset Sogneraad i en til samme indkommen Skrivelse af 23de f. M., efter at være gjort bekendt med Byraadets Skrivelse af 20de Januar d. A. angaaende Fordelingen imellem Aarhus og Thiset Kommuner af Kjøbmand N. C. Guldmanns personlige Kommunefat for 1890, se Mødet den 16de Januar, til hvilken Skrivelse Stiftamtet har sluttet sig, har frasalbet Krav paa Stat af den paagjældende udover for Tidrummet fra 1ste Juli til 29de September, hvorfor denne Sag maa anses bortfalden, da Byraadet har erklæret ikke at have noget imod, at Sogneraadet oppebærer Skatten for dette Tidrum.

⁵⁰/₉₀. Det i Mødet den 18de Decbr. f. A. forelagte Andragende fra Læge J. Lunddahl om Honorar for hans Virksomhed som Læge ved Børnekliniken blev paa ny foretaget i Mødet den 19de f. M., hvor man vedtog at indhente Kasseudvalgets Erklæring.

Dette Udvalg havde i Skrivelse af 4de d. M. udtalt, at det ikke kunde anbefale, at Kommunen yder yderligere Bidrag end det, Budgettet indeholder, til den omhandlede Børneklinik, som i andre Byer væsentligst bæres ved privat Foranstaltning, og at det derfor ikke kunde tilraade at imødekomme Andragendet, og da Byraadet fandt at maatte slutte sig hertil, blev det indkomne Andragende i Overensstemmelse hermed afslaaet.

⁵⁰/₉₁. I Mødet den 19de f. M. blev der fremlagt et fra Bagermester S. P. Ottesen paa Reginehøjbeboernes Begne modtaget Andragende om, at det Tilskud, som der af Kommunens Kasse ydes til Privatskolen i Reginehøjkvarteret, maatte blive forhøjet fra 860 Kr. til 1000 Kr. aarlig, hvilket Andragende man i hint Møde besluttede at tilstille Udvalget for Skolevæsenet til Erklæring.

Dette Udvalg havde i Skrivelse af 6te d. M. udtalt sig saaledes:

„I Aalebning af ovenstaaende Andragende vil Udvalget bede erindret, at Skolen paa Reginehøj er fuldstændig privat, idet Læreren er antagen af Beboerne selv, uden at de lokale Skoleautoriteter have haft Indflydelse paa Valget. At Skolen støttes af Kommunen med 860 Kr. aarlig, er kun midlertidigt, og begrundet i, at Nordre Bysskole ikke har Plads til flere Elever; saa snart en ny Bysskole er opført, anser man det for en Selvfølge, at nævnte Understøttelse bortfalder. Udvalget kan derfor ikke anbefale Andragendet om Forhøjelse af Læreren's Løn, og dette saa meget mindre, som Forhøjelsen med Skolen kun finder Sted med Gartner Hakon Nielsen som Medlemmand.“

Da Byraadet fandt at maatte slutte sig til Udvalgets Erklæring, kunde man ikke bevilge det fremkomne Andragende.

(Se Mødet den 20de d. M.)

⁷⁹/₉₁. I Byraadets Møde den 19de f. M. fremkom der et Andragende fra Retsvidnerne Dich og Levin om Lønnings-

forhøjelse, over hvilket Andragende man vedtog at indhente Rasfeudvalgets Erklæring.

Dette Udvalg havde dernæst under 4de d. M. udtalt, at det ikke kunde anbefale at bevilge det ansøgte, og i Henshold heril afflog Byraadet Andragendet.

^{99/91.} Efter Indstilling af Indvarteringskommissionen af 9de d. M. tilfod Byraadet, at følgende af 3dje Artilleri-Afdeling i Strivelse af 25de Februar d. A. begjærte Foranstaltninger ved Værkstedbygningen paa Artillerikaserne, nemlig:

- 1) at der anbringes Rensedøre ved Foden af de 2 til Gæsen i Smebien og Gæsen i Metaniferens Værksted hørende Røgrør, og
- 2) at en af Oberst Müller i Strivelse af 24de Januar d. A. nærmere paapeget Fejl ved Ventilationen i Smebien og Metaniferens Værksted rettes (Fejlen bestaar i, at de for disse Rum planlagte Ventilationsrør ikke ere bleve fremstillede, idet de Abninger, der skulde dannes tæt under Toppen af Røgtapperne ind til de respektive Ventilationsrør, ere førte ind i Røgrørene, i Stedet for til Ventilationsrørene) —

maa foretages, imod at de dermed forbundne Udgifter, der ere anslaaede til 85 Kroner, afholdes af den ved Overenskomsten af 1887 bestemte Byggesum, hvortil Forplejningskorpset ifølge Strivelse fra 2den Generalkommando-Intendantur til Indvarteringskommissionen af 21de s. M. under 17de forud har meddelt Samtykke.

^{107/91.} Efter derom fra Udvalget for Skolevæsenet under 6te d. M. fremkommen Indstilling tilfod Byraadet, at der fra førstkommande 1ste April indtil Sommerferien i Borger-Pigeskolen oprettes en midlertidig Hjælpeklasse, hvori Undervisningen besørges af en Lærerinde, hvorhos man efter den Anledning, som denne Sag gav, vedtog at anmode Udvalget om at indstærpe vedkommende Overlærere, at der ikke i Borger-skolernes yngste Klasser optages Elever i en Alder af under 7 Aar.

Mødet den 20de Marts.

^{464/89.} I Mødet den 5te Marts forelaa der fra Udvalget for Opførelsen af det ny Sygehus 2 Indstillinger, nemlig:

- 1) af 3dje f. M. om, at a) Sygehusets Hovedbygning med tilhørende Mellem- og Bagbygning anslaaet til 150,000 Kr., b) 2 Epidemibygninger anslaaet til 99,000 Kr., c) Funktionærbygningen anslaaet til 14,900 Kr., og d) Desinfektionsbygningen m. m. anslaaet til 18,700 Kr., udbydes til Opførelse i Overensstemmelse med fremsendte Tegninger, Overslag og Konditioner, idet Udvalget derhos bemærker, at de under Nr. 1 og 2 anførte Bygninger i deres Hovedtræk ere vedtagne af Byraadet og approberede af Sundhedskollegiet, samt at der foruden de foreslaaede endvidere vil være at opføre et Lighus til ca. 3500 Kr., et Iskus til ca. 2000 Kr. og en Retiradebygning til ca. 1500 Kr., og
- 2) af 3dje f. M. om et fra Ingeniør J. Bang fremkommet Tilbud paa Levering af Lavtryks Dampvarmeapparater til Hovedbygningen af lignende Slags som de, der skulde anvendes i Epidemibygningerne, se Mødet den 13de Novbr. f. A., for en Sum af 29,600 Kr. antages i Overensstemmelse med de fra Ingeniøren modtagne Planer, Beskrivelser og detaillerede Overslag, hvoraaf det blandt andet fremgaar, at Brændselet er hele (ikke knuste) Kofes, og at der af Brændselet gennemsnitligt vil forbruges $7\frac{1}{2}$ Tdr. dagligt, naar hele Hospitalet er i Brug og ved fuld Ventilation, hvoraaf ca. 3 Tdr. forbruges i den halve Del af Hovedbygningen og ca. $1\frac{1}{2}$ Tdr. i Tilbygningen.

Endvidere forelaa der i samme Møde Indstilling fra Udvalget for Brolægningssvæsenet af 4de d. M. om, at et fra Entreprenør J. P. Holm og Vognmand M. Jensen fremkommet Licitationstilbud paa Udførelsen af det i Mødet den 26de f. M. omhandlede Jordarbejde, nemlig Udgravningen af Grunden til Hoved- og Epidemibygningen og Transport af Jorden til Opfyldningen imellem Randers Landevej og Guldbergsgade for 4 Kr. 40 Ore pr. Kubikfavn antages som det billigste.

Behandlingen af disse 3 Indstillinger paabegyndtes ved Sagens Forelæggelse og fortsattes dernæst i Mødet den 12te d. M. og i nærværende Møde, hvorefter Byraadet vedtog:

ad 1, at udbyde Opførelsen af de paagjældende Bygninger til Licitation efter de forelagte Tegninger, Overflag og Konditioner, idet Byraadet særligt billigede, at Murarbejdet og Tømmerarbejdet udbydes i samlet Entreprise for hver enkelt Bygning for sig.

Følgende Punkter henstilledes derhos til nærmere Overvejelse og eventuel Foranstaltning af Udvalget, nemlig:

- a. at søge Bestemmelse optagen i Konditionerne om Forfistring af Arbejderne;
- b. ligeledes om mulig fortrinnsvis Anvendelse af indenhøys Arbejdere, og
- c. ligeledes om Bøder for for sildig Levering, samt
- d. om nærmere Betegnelse af Maalet for Tømmeret, saaledes at det fremgik, om der mentes det Maal, som almindelig anvendes i Handel og Vandel (svenskt Maal) eller dansk Maal paa Tømmer i ophugget Tilstand.

ad 2, efter at det ved Afstemning var forfaldet, at Anskaffelsen af et Varmeanparat skulde udbydes ved Licitation, at antage det fra Ingeniør Bang fremkomne Tilbud, og

ad 3, at lade de foreslaaede Jordarbejder udføre.

(Se Mødet den 26de Februar og herefter den 14de Maj.)

^{226/90.} Efter at Gartner We der var blevet meddelt Underretning om Byraadets i Mødet den 11te Septbr. f. A. tagne Beslutning om den af ham indgivne Klage angaaende Nedlægningen af den forbi hans Ejendom, Matr.-Nr. 5 b og c i Frederikssø tidligere gaaende Grøft, begjærte han under 26de Novbr. f. A. en Forretning afholdt af vedkommende Landsynsmænd med Hensyn til dette Anliggende.

Landsynsmændene kom derefter tilstede paa Ejendommen den 1ste Decbr. f. A., hvor Sagen bleo udsat, samt den 16de d. M., hvor der ved deres Mægling tilvejebragtes saadant Forlig:

1. Kommunen anlægger inden 1ste Juni d. A. en Kloak paa 9" fra Webers Ejendoms sydøstre Hjørne i lige Linie langs Standerborg Chaussé til Hovedafløbsgrøften ved Matr.-Nr. 187 a og b (Gade-Nr. 110). Weber holder Indløbet til Kloaken fra hans Ejendom aaben uden Ansvar for Kommunen. Weber frasalder videre Erstatning for Be-

ftadigelse ved hidtilværende mangelfuld Ordning af denne Del af Sagen. Ved Salg af Webers Ejendom til Behyggelse bliver ny Ordning af Indløbet til Kloaken at træffe.

2. Hvad Klagens anden Del, den sydvestre Epid's af Klagerens Ejendom angaar, vedtoges:

Byen anlægger inden 15de Maj d. A. en 9" Kloaf fra den nuværende Kloafbrønd over Webers Ejendom lige imod Nord til Banens Ejendom. Weber tillægges herfor en Erstatning af 300 Kr., er tre Hundrede Kroner. Weber indrømmes Ret til at stifte Vand- og Drænledninger til den over hans Ejendom løbende Kloaf uden Erstatning. Justitsraad Meyer (der som Formand for Brolægningsudvalget havde givet Møde under Forretningen paa Kommunens Vegne) forbeholdt Byraadet Approbation paa Forliget. Nægtes denne, reserveres Klagerens Ret uden Hensyn til de Tilbud, Forliget indeholder.

Omkostningerne ved Forretningen deles."

Byraadet approberede for Kommunens Vedkommende det indgaaede Forlig.

^{382/90.} Til Efterretning toges en Skrivelse fra Generaldirektoratet for Statsbanedriften af 27de Januar d. A., hvori det meddeles, at Statsbanedriften kun forbeholder sig Ret til at lade anbringe Statit langs en Strækning af Stien fra Gangbroen ved Saltensbæk imod Nord til Riss Stov, hvor denne Sti delvis kommer til at ligge paa Banens Grund.

(Se Mødet den 16de Januar.)

^{510/90.} Til Efterretning toges en fra Skoledirektionen for Aarhus Kjøbstad og Haaile Herred under 11te d. M. modtagen Kommunikation af en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 7de f. M., hvori det tillædes, saaledes som i Byraadets Møde den 19de f. M. vedtaget, at der oprettes 2 ny faste Lærerindeembeder ved Kjøbstadens Skolevæsen med de i nævnte Møde omhandlede Lønningsfatser som Begyndelsesløn. (Se Mødet den 16de April.)

^{50/91.} Et fra Bagermester S. P. Ottesen paa vedkommende Beboeres Vegne paa ny indgivet Andragende om forsøget

Tilstud af Kommunens Kasse til den i Reginehøjtvarteret bestaaende private Skole fandt Byraadet ikke Anledning til at bevilge.

Om et tidligere Andragende i lignende Retning se forrige Møde.

^{56/91}. Til Efterretning toges en fra Stiftamtet modtagen Kommunitation af en Skrivelse af 11te d. M., hvori Indenrigsministeriet meddeler, at det intet finder at erindre imod Størelsen af de Erstatningsbeløb, som ved den i saa Henseende afholdte Burderingsforretning ere tiltjendte Kommunen for Militæretatens Benyttelse af Eksercerpladserne ved Stejby Leb og paa Galgebakken i 1890 (Se Mødet den 19de Februar.)

^{81/91}. I Skrivelse af 18de f. M. havde Kommandanten i Aarhus meddelt, at det paa Garnisonssygehuset her i Byen værende Komsur ved Sygehusets tiltagende Belægning har vist sig at være for lille, hvisaarsag Kommandanten anmodede om, at Spørgsmaalet om Anstæffelse af et nyt Komsur maatte blive taget under Overvejelse.

I Anledning heraf vedtog Byraadet efter foregaaende Undersøgelse af Bygningsspektøren og derpaa følgende Indstilling af Indtoasteringskommissionen i Skrivelse af 14de d. M. at svare, at man var villig til enten i Stebet for det nuværende Komsur at anstæffe et nyt Komsur, der kan tilfredsstille de af Sygehuset rejste Forbringere, eller at anstæffe et nyt mindre Komsur i Forbindelse med det nuværende, eller en Gæstegævn ligeledes i Forbindelse med det nuværende Komsur, imod at Omkostningerne henholdsvis ca. 225 Kr. (med Fradrag af hvad der mulig kan indvindes ved Salg af det gamle Komsur), ca. 150 Kr. og ca. 125 Kr., godtgjøres paa sædvanlig Maade som Byggeudgift.

^{99/91}. I Mødet den 26de f. M. forelaa der fra Havnervedvalget Regnskab over Havnens Indtægter og Udgifter i 1890, efter at dette Regnskab forinden havde fremligget til det befalede offentlige Eftersyn.

Det afgaves i hint Møde til Revision af det kritiske Udvalg, som derpaa under 10de d. M. fremkom med sine Bemærkninger til samme, hvilke Bemærkninger ere besvarede af Havn-

ingeniøren i Skrivelse af 14de næsteften, som er fremsendt af Havneudvalget ved Skrivelse af 16de f. M.

Efter at Regnskabet med fornævnte Skrivelser var forhandlet, besluttede man at indsende det til Indenrigsministeriet, forsynet med de sædvanlige Paategninger, samt med Begjæring om, at tvende paa Konti 6 c og 15 foreliggende Overskrivelser paa henholdsvis 144 Kr. 13 Øre og 720 Kr. 34 Øre maatte blive efterbevilgede. Med Hensyn til den førstnævnte af disse Overskrivelser vil et tilsvarende Beløb kunne ventes at blive besparet paa den samme Konto i indværende Aars Budget, hvorpaa der er bevilget 5000 Kr. til det paagjældende Arbejdes Fortsættelse, og med Hensyn til Overskrivelsen af Konto 15, hidrører samme fra denne Kontos kalkulatoriske Natur.

^{102/91}. I Mødet den 5te d. M. fremsatte Udvalget for Havnevesenet mundtligt Forslag om, at man skulde indgaa til Indenrigsministeriet med Andragende om dets Samtykke til, at Havnen for en Kjøbesum af 18,000 Kr. maatte erhverve den Mægler C. v. d. Hude tilhørende Ejendom, Matr.-Nr. 835 af Aarhus Bygrund, for efter at de paa samme staaende Bygninger ere blevne nedbrudte at lade Grunden udlægge som en ny Forbindelsesgade imellem Byen og Havnen (Revet og Havnegade), hvortil der paa Grund af den stedse voksende Havnetraffik saavel af Personer som Varer i de senere Aar har været søt stor Trang. Dette Forslag tog Byraadet til Følge, hvorefter der under 7de d. M. blev tilskrevet Indenrigsministeriet det fornødne i Overensstemmelse hermed.

Der fremlagdes nu en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 14de d. M., hvori det attraaede Samtykke meddeles, hvorhos Ministeriet begjærer sig nærmere Underretning meddelt om, paa hvilken Maade Byraadet agter at berigtige Kjøbesummen.

(Se Mødet den 25de Juni.)

^{108/91}. Efter derom foreliggende Andragende tilfodes det den socialdemokratistiske Vælgerforening her i Byen under behørig Kontrol af Udvalget for Valglisteres Affattelse at efterse Kommunens Rigsdagsvalglistes for 1891—92, efter at disse ere blevne berigtigede i Henhold til de indgivne Klager.

^{116/91}. Af Hs. Maj. Kong Christian den Niendes Jubileumslegat udgjør Renten for 1890 413 Kr. 37 Øre, af hvilke

de $\frac{3}{4}$ eller 310 Kr. 3 Dre ville være at anvende til Beflædningsgjensstande for flinke Børn i Byskolerne i indeøarende Aar. I Forhold til Børneantallet i disse vil der heraf tilkomme Nordre Byskole 106 Kr. 29 Dre, Søndre Drengeskole 106 Kr. 59 Dre og Søndre Pigeskole 97 Kr. 15 Dre.

I Henhold til Stoleudvalgets Indstilling af 14de d. M. vedtog Byraadet at uddele disse Beløb i Overensstemmelse med vedkommende Overlæreres med Indstillingen fulgte Forslag.

^{117/91}. I Strivelse af 16de d. M. havde Overretssagfører Schwenen for vedkommende Ejere af Matr.-Nr. 1 n af Aarhus Markfjorder fra Marselisborg (Sufferhustøften) anholdt om

1) at Kommunen vilde anlægge de paa en medfulgt Skitse affatte tvende Gader, nemlig

- a) Brammersgade fra H. N. Clausensgade til Marselisborg Allé og fra Bruunsgade til Ole Rømersgade, og
- b) Forbindelsesgaden imellem Brammersgade og Jægergaardsvejen, samt eventuelt
- c) Forbindelsesgaden imellem den under b nævnte Gade og Clausensgade,

paa de i Byraadets offentlige Besjendtgjørelse af 17de August 1885 nævnte Bilsaar (se Byraadsforhandlingerne for 1885 Side 117), dog saaledes at Renten fastsattes til 4 % aarlig, og

2) at Kommunen samtidig med at overtage forannævnte Gader som offentlige, eller eventuelt straks, vilde overtage som offentlige de paa Sufferhustøften anlagte Gader, nemlig:

- a) M. P. Bruunsgade fra Jægergaardsvejen til St. Pauls Kirke,
- b) Brammersgade fra H. N. Clausensgade til M. P. Bruunsgade, og
- c) St Paulsgade fra Tostens Grænse til Marselisborg Allé

Andrageren oplyser derhos, at sidstnævnte Gade er anlagt af Stadsingeniør Sletting i Overensstemmelse med de Forordninger, Kommunen i ovennævnte Besjendtgjørelse har opstillet, og ligesom de øvrige nævnte Gader forsynet med Gas-, Vand- og Kloafledninger, hvilket sidste ogsaa gjælder om den østre Del af den paatænte Brammersgade, hvis Jordmon desuden er reguleret til umiddelbar Anlæggelse af Veibanen.

Sagen drøftedes, men Byraadet mente ikke at kunne indgaa paa det foreliggende Andragende.

(Se Mødet den 29de Oktober.)

^{118/91}. Efter Indstilling af Legatubvalget bortgav Byraadet den for Tiden ledig værende Portion af KoleraKomiteens Legat, stor 19 Kr. 65 Øre, til Enken Martha Marie Berntsen.

^{119/91}. Efter forud indhentet Erklæring fra Aarhus Haandværkerforening og i Overensstemmelse med Legatubvalgets Indstilling bortgav Byraadet den for Tiden ledig værende Portion af H. E. Basse's Legat, stor 80 Kr. aarlig, til Slagter Fr. Stabelunds Enke Johanne Stabelund.

^{120/91}. Efter Indstilling af Legatubvalget tilbød Byraadet Frøken Henriette Marie Johansen, der for Tiden oppebærer den mindre Portion af Petrea Schmidts Lærerindelegat, den ved Dødsfald ledig blevene Portion paa 100 Kr. af dette Legat, medens Frøken Metrie Kirstine Meldrup blev tilbudt den mindre Portion paa 50 Kr. aarlig.

^{123/91}. I Anledning af Valglisterne til Rigsdagsvalgene her i Kommunen i Aaret 1891—92 var der indkommet 59 Klager, som efter foregaaende Tilføjelse til vedkommende m. m. bleve afgjorte saaledes, at 18 Vælgere bleve optagne paa Hovedvalglisten til Folkethingsvalg og 2 Vælgere paa Tillægslisten til samme, samt 3 Vælgere oversførte fra sidste til førstnævnte Liste; at 2 Vælgere bleve optagne paa de højstbestedes Liste; at der med Hensyn til 11 Vælgere blev tilført Listerne forskellige mindre Rettelser, samt at 2 som Vælgere opførte Personer bleve slette af Listen. 11 Personer havde begjært sig optagne paa Listerne, men fandtes allerede opførte som Vælgere, og 11 andre Personer, der ligeledes havde begjært sig optagne, bleve nægtede saadant, deraf 8 paa Grund af modtagen fattighjælp og 3 af forskellige andre Grunde.

^{124/91}. Efter Indstilling af Udvalgene for Brolægningss-, Vej- og Hovedvandløbsvæsenet antog Byraadet følgende Licitationstilbud, som ere indkomne paa Udsættelsen af forskellige

Arbejder og Levering af Materialier til Udbalgenes Behov i Tiden fra den 1ste April d. A. til den 31te Marts 1892, nemlig:

1. Paa Levering af Cement fra Petersen & Møgen af Mærket „Dania“ for 6 Kr. 85 Øre pr. Foustage.
2. Paa Levering af Asfalt fra Kjøbenhavns Asfalt-Kompagni af Sicilianst Asfalt for 4 Kr. 50 Øre pr. 100 Pd.

„ Bormøhle	—	„ 3	—	75	—	„	—
„ Limmer	—	„ 4	—	„	—	„	—
„ Goudron	—	„ 11	—	„	—	„	—
„ Kunstig	—	„ 4	—	„	—	„	—
3. Paa Levering af glasserede Rør (engelske) fra Kampmann, Møller & Herstind til forskjellige Priser efter Rørens Dimensioner.
4. Paa Nedlægning af Rør fra Entreprenør J. P. Holm ligeledes til forskjellige Priser efter Dimensionerne.
5. Paa Udførelse af Murarbejde fra Murmester M. P. Jensen efter nærmere opgivne Detailpriser.
6. Paa Smedearbejde fra Smedemester S. P. Michelsen ligeledes
7. Paa Materialtjærrel fra Vognmand M. Nielsen ligeledes.
8. Paa Bro-lægningsarbejde fra Bro-lægger P. Frederiksen ligeledes.

¹²⁶/₉₁. Efter derom stillet Forslag vedtog man at opfige Gartner Møllerup Brugen af Jordblokken nord for Sandgraven til Ophør den 1ste Oktober d. A., hvilken Jordblok tænkes anvendt til Udvidelse af Kirkegaarden.

Mødet den 9de April.

⁵⁰⁰/₉₀. Til Efterretning og videre Beskjendtgjørelse for Havneudvalget toges en fra Stiftamtet modtagen Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 2den d. M., hvorved Ministeriet tillader, at der foretages følgende Forandring i Havne- og Brotaksten for Aarhus Havn, Afsnit „Skibsafgifter“ III Pag. 7 Punkt 6. 2det Stykke ændres til at lyde saaledes:

„Brag eller Skibe, bestemte til Ophugning, betale fra den Dag, da Ophugningen begynder — denne Dag iberegnet —

pr. Ton ugentlig 3 Ore, hvorimod den under 1 Post 8 nævnte Afgift bortfalder fra nævnte Dag, forsaavidt den ellers skulde være erlagt.

Afgiften erlægges forud for hver Uge."

^{7/91}. Efter Indstilling af Udvalget for Stovvæsenet i Skrivelse af 31te f. M. meddelte Byraadet Efterbevilling for følgende paa Stovvæsenets Budget for 1890 foreliggende Udgifts-overskriftelser, nemlig

paa Indtægtskonto II B 1 b Nr. 15 af	60 Kr. 35 Ore,
" — — — — 16 "	37 — 54 —
" — — — — 24 "	148 — 1 —

hvorved bemærkes, at da der paa Indtægtskonto II B 1 a Nr. 11 er en Mindreudgift af 175 Kr. 46 Ore end bevilget, udgjør den samlede Overskriftelse af Stovvæsenets Budget kun 50 Kr. 44 Ore. (Se Møderne den 5te Februar og den 16de d. M.)

^{41/91}. I et i Mødet den 5te Februar indkommet Andragende havde Vognmændene M. Nielsen, S. D. L. Gammelgaard og Kjøbmand L. Koch klaget over, at de af Vandværksudvalget i Foraaret 1890 over Jordlodderne Nr. 76, Nr. 67 & 68 og Nr. 57 & 46 i Møllevangen anbragte Telefonpæle med derpaa anbragt Ledning — imellem Vandværket og den høje Vandbeholder — medføre forskellige Ulemper ved Driften af disse Lodder, som Andragerne have lejet af Kommunen, og forarsage dem Skade, hvorfor de fordre sig Erstatning udbetalt af Kæmnerkassen.

I nævnte Møde afgaves Sagen til Erklæring af Markudvalget og derefter af Vandværksudvalget, fra hvilke Udvalg Betænkning var modtagen henholdsvis af 23de Februar og 11te Marts.

Efter det førnævnte Udvalgs Forslag vedtog Byraadet til Efteraaret 1891 at fjerne de omhandlede Telefonpæle, hvad der vil medføre en Betøftning af ca. 220 Kr.; derhos vedtoges det at give Gammelgaard og Koch hver en Erstatning af 50 Kr., hvad de overfor Markudvalget have erklæret sig tilfredse med at erholde. Den tredje Andrager, Vognmand Nielsen, har under Sagens Gang frasaget sin Erstatningsfordring.

(Sfr. hermed Sag ^{310/91} i Mødet den 27de August.)

^{65/91}. I Mødet den 19de Februar forelaa der et Andragende, hvori Overretssagsfører Schwenn før Ejerne af Matr.-Nr. 1 n af Aarhus Markjorder fra Marselisborg havde anholdt om, at den lille Jordstrimmel, som er fremkommen imellem nævnte Matr.-Nr. og Marselisborg Allé, efter at dennes vestre Grænse ved den i de senere Aar stedfundne Sænkning og Regulering er trukken omtrent 4 Alen mod Øst, uden Vederlag maa blive inddraget under nævnte Matr.-Nr. 1 n, hvis Grænse inden Omreguleringen dannebes af Bejen. Til Støtte herfor anfører Andrageren, at da der tidligere altid har været Adgang til Bejen fra Matr.-Nr. 1 n, hvilken Adgang Lodden formentlig vedblivende maa være berettiget til at have, er Jordstrimmelen uden nogenfømhelst Værdi for Kommunen.

I nævnte Møde afgaves Sagen til Erklæring af Bro-lægningsudvalget, som i Skrivelse af 7de d. M. havde anbefalet, at den omhandlede Jordstrimmel uden Vederlag overlades Ejerne af Matr.-Nr. 1 n for saa vidt angaar den Strækning, der ligger imellem St. Paulsgade og nærmeste Lodsejer imod Syd, men for saa vidt angaar den Strækning, der fra nævnte Gade gaar imod Nord til nærmeste Lodsejer, kun paa Betingelse af, at der godtgjøres Kommunen en Erstatning, som forholdsvis svarer til den Betaling, Ejerne af Matr.-Nr. 1 n erholde ved Salg af de tilgrænsende Arealer, hvad enten disse bortsalges pr. □-Alen eller som samlede Grundstykker.

Denne Indstilling tiltraadte Byraadet.

Omføstningerne ved Matrifulsberigtigelsen og Stjøbningen er Kommunen uvedkommende.

^{85/91}. Paa derom fremsat Forslag bevilgede Byraadet, at der maa opsættes Gelændere paa den Trappe, der fra Gaden fører op til de Lokaler, som i Medfør af Byraadets Beslutning i Mødet den 26de Februar ere indrettede til Børnelineit i den gamle Borger-Pigeskole i Vestergade.

^{92/91}. I Mødet den 26de Februar var der fra Stov-udvalget indkommet en Skrivelse af 23de f. M., hvori det var henstillet til Byraadet, om det ikke vilde være rettest, navnlig af Hensyn til Planen for fremtidige Stovkultiveringsarbejder, at nedsætte et særligt Udvalg til at tage under Overvejelse, paa

hvilket Sted en eventuel ny Bygning i Stedet for den nuværende „Salon“ skulde lægges i Ris Stov.

Efter Udvalgets i Mødet fremsatte Begjæring blev den videre Behandling af denne Sag imidlertid foreløbig udsat, indtil den nu atter var sat paa Dagsordenen.

Efter at Sagen var behandlet, besluttede Byraadet at nedlægge et Udvalg som foreslaaet og valgte til Medlemmer af samme Fenger, Hald, Meyer, Schourup, Wærum og Drum. (Se Mødet den 9de Juli.)

^{93/91}. Til Efterretning toges en fra Overligningskommissionen foreliggende Fortegnelse over de af den i Statteligningen for indværende Aar paa Grund af derom indkomne Klager foretagne Nedsættelser i Paaligningen af Kommuneskat for indværende Aar. (Se Mødet den 26de Februar.)

^{131/91}. Efter derom foreliggende Andragende tillodes det Aarhus konservative Vælgerforening at afholde en Grundlovsfest i Ris Stov forstkommende 5te Juni.

Mødet den 16de April.

^{435/89} — 1 —. Udvalget for Nybygninger paa Fodfolkskafernen meddelte, at det i Henhold til den i Mødet den 8de Maj s. A. fremlagte Skrivelse fra 2den Generalkommandointendantur havde ladet de af Byraadet antagne Arkitekter, d^{hr}r. Kühnelt og Müller, udarbejde Tegninger med tilhørende Overslag over de i Folge nævnte Skrivelse tilbagestaaende Nybygninger paa Fodfolkskafernen. Disse Planer vare derefter i September Maaned s. A. blevne tilstillede Forplejningskorpset til Gjennemsyn, hvorefter de vare modtagne tilbage fra Chefen for Ingeniørregimentet, Oberst Müller, med forskjellige Bemærkninger, der havde ledet til, at Udvalget havde ladet Arkitekterne udarbejde ny Planer i Overensstemmelse med de af Oberst Müller fremsatte Ønsker, hvilke Planer Udvalget herved forelagde for Byraadet.

Efter at Planerne, der omfattede Opførelsen af 1 Administrationsbygning, 1 Marktederbygning, 2 Fælleshusholdnings-

bygninger samt Indreombygning af Mandskabskasernen, Underofficersboligen og Bøssesmagerboligen samt en Tilbygning til Vognskuret, vare gennemgaaede, vedtog man at fremsende dem til Krigsbestyrelsen, dog med et af Formanden anbefalet Forbehold med Hensyn til Utilstrækkeligheden af de tilstedeværende Midler til Fuldførelsen af samtlige de planlagte Nybygninger.

Som Følge heraf blev der under 18de April tilskrevet 2den Generalkommandointendantur saaledes:

„Efter at man igiennem Oberst og Chef for Ingeniørregimentet Müller havde modtaget tilbage de i September s. A. Forplejningskorpset herfra tilstillede Tegninger med Overslag over de projekterede Bygningsarbejder ved Fodfolkestablisementet her i Byen, har man ved Arkitekterne Kühn ell og Müller & ladet udarbejde nye Tegninger i Overensstemmelse med de af Oberst Müller fremsatte Ønsker.

Ved at fremsende disse Tegninger, 15 i Tallet, samt Overslag med Beskrivelser og Specialberegninger, 8 i Tallet, maa man imidlertid bemærke, at Overslagssummen ca. 110,400 Kr., hvortil endnu kommer Udgift til Inventar ca. 10,000 Kr., langt overstiger den Sum, hvorover der kan raades til dette Byggeforetagende. Af den i Overenskomsten af 1887 nævnte Byggesum 543,200 Kr. er nemlig medgaaet til Artillerikasernens Opsørelse . . . . . 443,769 Kr. 19 Ø.

Til Badeindretning, Forsatsvinduer, Forandring ved Storstenen i Værkstedbygningen, Røgegasledning til Underofficersboligen i samme Kaserne ca. . . .	2,300	—	„	—
Til Arrester paa Rytterkasernen	630	—	„	—
Endvidere bevilget til Badeindretning sammesteds ca.	2,170	—	„	—
	448,869	Kr.	19	Ø.

altsaa til Rest ca. 94,330 Kroner.

Det er imidlertid muligt, at der kan vindes nogen Besparelse ved Licitationen, men saa stor en Sum, som Forstjællen udgjør, vil dog næppe kunne ventes, og man skal derfor allerede nu henstille, om det ikke vilde være rigtigst at forene de 2 Fælleshusholdningsbygninger eller disse og Marketenderboligen til en Bygning, hvorved formentlig en Besparelse kan opnaaes.

De tidligere Tegninger (6 i Tallet) med Overslag medfølge."

(Se Mødet den 25de Juni.)

^{435/89} — 2 —. 8de Regiment havde under 2den d. M. tilfrevet Byraadet med Underretning om, at Forplejningskorpset har tilladt, at der indlægges Kogegasledning i samtlige Familietoktener i Fodfolkskafernen, og i den Anledning bemyndiget Regimentet til at henvende sig til Byraadet for at saa denne Foranstaltning udført i Væsfemagerbygningen og Vagt- og Arrestbygningen, idet Korpset har bestemt, at der skal ventes med at indlægges Kogegasledning i Underofficersbygningen indtil denne skal omsorandres. Da Regimentet anser det for reitest, at Anlægget udføres under ét for alle Bygningers Vedkommende, anmoder det om, at den her omhandlede Foranstaltning for de to førstnævnte Bygningers Vedkommende maa blive udført samtidigt med, at den finder Sted i Underofficersbygningen.

Denne Indstilling besluttede Byraadet at tage til Følge.

(Se Mødet den 19de Febr. og herefter den 25de Juni.)

^{155/90}. Til Efterretning toges en fra Stiftamtet modtagen Kommunitation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 4de d. M. med dermed fulgte Decisioner til Ministeriets Bemærkninger til Kommunens Indkvarteringsopgjørelse for 1ste Halvaar 1890.

Af disse Bemærkninger skal det her fremhæves, at Ministeriet under Post 4 havde gjort Udsættelse om, at Værdien af Lokalerne i Fodfolkskafernen er forhøjet paa Grund af Anlægget af en Vandledning og Godtgjørelse herfor beregnet for Tiden fra den 1ste Januar 1888, uden at Ministeriets Samtykke til den paagældende Foranstaltning forud er indhentet.

I Svar herpaa var det af Byraadet bemærket, at den omhandlede Foranstaltning i sin Tid er gennemført med Forplejningskorpsets Samtykke efter Forhandling mellem Byraadet og 2den Generalkommandointendantur, se Byraadsforhandlingerne for 1887, Side 20, 152, 158, 160 og 187, hvorhos man havde anholdt om Ministeriets efterfølgende Approbation paa denne Foranstaltning, hvilken Approbation er bleven meddeelt ved Decisionen til nævnte Post.

^{403/90.} Til Efterretning toges følgende fra Stiftamtet modtagne Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 13de d. M., der indeholder Afgjørelse af den imellem Byraadet og Krigsbestyrelsen opstaaede Meningsforskel angaaende Kommunens Forpligtelser efter den i Aaret 1887 afsluttede Overenskomst angaaende Tilvejebringelsen af Kaserneetablissementer for Kjøbstadens Garnison, hvilken Sag senest er behandlet i Mødet den 5te Februar:

„Under Henvisning til § 9 i den mellem Krigsbestyrelsen og Aarhus Byraad i Maj 1887 afsluttede Overenskomst om Tilvejebringelsen af Kaserneetablissementer for Kjøbstadens Garnison har Byraadet i det med Amtets Skrivelse af 10de Februar d. A. tilbagefulgte Andragende begjært Indenrigsministeriets Afgjørelse af en mellem Byraadet og Forplejningsforpset opstaaet Uenighed om Forstaaelsen af bemeldte Overenskomst. Fra Byraadets Side gjøres det nemlig gjældende, at naar den samlede Udgift, som Aarhus Kommune er pligtig at anvende til Byggearbejder for Garnisonen, i Overenskomsten er fastsat til 543,200 Kr., maa dette i Overensstemmelse med de forud for Overenskomstens Afslutning gaaede Forhandlinger mellem Byraadet og Krigsbestyrelsen forstaaes derhen, at Kommunen ifkun er pligtig til i det nævnte Djemed at anvende 200,000 Kr. foruden det Beløb, hvortil et Kommunen i 1887 af Indtægteringsfonden ydet Laan paa 343,200 Kr. faktisk er udbragt, saaledes altsaa at Forskjellen mellem det paalydende Beløb af Laanet, der skulde modtages i $3\frac{1}{2}$ % uopsigelige Statsobligationer til pari, og det Beløb, hvortil disse Obligationer ved Finansministeriets Foranstaltning ere realiserede ($98\frac{1}{8}$ %), bliver at fradrage i den nævnte samlede Byggeudgift af 543,200 Kr. Af Forplejningsforpset er det derimod paastaet, at Kommunen er pligtig til fuldt ud at anvende sidstnævnte Sum til Byggearbejder.

I Anledning heraf skulde man til behagelig Efterretning og videre fornøden Beskjendtgjørelse tjenstligt melde, at da den Sum, som Byraadet har forpligtet sig til at anvende, i oftnævnte Overenskomst er fastsat til 543,200 Kr., uden at der af Byraadet er taget Forbehold om, at den Omstændighed, at Laanet af Indtægteringsfonden udbragtes til et mindre Beløb end det

paalydende — en Omstændighed, der ved Overenskomstens Afslutning efter Indholdet af dennes § 2 maatte forudses som nærliggende — skulde bevirke en Reduktion af de 543,200 Kr., samt da det tillige skjønes at være den naturligeste Forstaaelse af Overenskomsten, at den Sum, som skulde danne Grænsen for de nærmere Overslag og Detailforslag for de enkelte Bygninger, fastsattes bestemt, uafhængig af Konjunkturerne for Laanet af Indtægteringsfonden, maa Indenrigsministeriet holde for, at Krigsbestyrelsen er berettiget til at forordre, at Aarhus Kommune anvender det fulde i Overenskomsten stipulerede Beløb af 543,200 Kr. til Byggearbejder for Garnisonen."

^{415/90.} Til Efterretning toges en fra Stiftamtet modtagen Kommunitation af Indenrigsministeriets Strivelse af 7de d. M., hvorved Kommunens Regnskab for 1889 med Bilag tilbagesendes efter stedfundet Gjennemsyn af Ministeriet.

(Se Mødet den 5te Febr. af Byr. valgte Medlemmer.)

^{419/90.} I Mødet den 22de Januar forelaa der Erklæring fra Udvalget for Gasværket over Restauratør C. Madsens i Mødet den 6te November f. A. fremlagte Andragende om Indlæg af Gas til „Pavillonen“ i Riss Skov, af hvilken Erklæring det fremgik, at en Gasledning til dette Sted vilde blive 1200 Fod lang og komme til at koste 1320 Kroner.

Sagen blev da paany drøftet, hvorpaa man vedtog at tilbagesende den til Udvalget for Stovværket til Forhandling med Andrageren under Henvisning til de i Mødet fremkomne Udtalelser.

Rygsnævnte Udvalg havde derpaa i Strivelse af 13de d. M. indstillet følgende med Andrageren aftalte Overenskomst til Approbation, nemlig:

1. Byen bekoster Anlæg af en Gasledning til Rosetten saavel med Hoved- som med ydre og indre Ledninger, Lygter og Lygtepæle, men uden Gasrør og Lampetter. Ombannelse af den tilstedeværende Lysekrone til Gaskrone paahviler Lejeren uden Refusjon fra Byens Side.
2. Lejeafgiften af „Pavillonen“ forhøjes med 200 Kr. aarlig fra den 1ste Maj d. A. at regne.
3. Lejeren forpligter sig til at garantere et Minimumsforbrug

af 100,000 Kubikfod Gas aarlig. Forbruges dette, betales Gasen efter den i Byen gjældende Takst; forbruges det ikke, tilsvares Lejeren i ethvert Fald 400 Kr.;

4. Byen forbeholder sig Ret til efter 10 Aars Forløb at borttage Ledningen;
5. Anlægssummen for hele Forledningen samt Gasstativer med Lygter maa ikke overskride 3000 Kroner;
6. Ved Lejerens eventuelle Fraktyning eller Dødsfald overtager Byen de af Lejeren anskaffede Lampetter og Lamper efter Vurdering af uvillige Mænd. Dog maa Summen for disse ikke overskride 1000 Kroner."

Denne Overenskomst tiltraadte Byraadet for Kommunens Vedkommende, saaledes at der om sammes Indhold vil være at oprette en Kontrakt med Restauratør Chr. Madsen som Tillæg til den med ham bestaaende Lejekontrakt om „Pavillonnen“.

^{510/90.} Under 13de d. M. havde Skoledirectionen for Aarhus Kjøbstad og Hasle Herred til Byraadets Erklæring fremsendt 31 Ansøgninger, der ere indkomne om de ved Kommunens offentlige Skolevæsen nylig oprettede 2 faste Lærerindeembeder, se Mødet den 20de f. M.

Efter Forslag af Skoleudvalget vedtog man følgende Indstilling om Besættelsen af disse to Embeder, nemlig:

a. til det ene Embede:

Nr. 1.	Frk. H. Krogh	i Aarhus,
" 2.	" J. Dahl	i do.
" 3.	" C. Rasmussen	i do.

b. til det andet Embede:

Nr. 1.	Frk. D. Møller	i Aarhus,
" 2.	" C. Støtt	i do.
" 3.	" R. Pommerencke	i do.

Det bemærkes herved, at efter de Kaldsbreve, som senere ere blevne vedkommende tilhillede, er Frken H. Krogh og Frk. D. Møller blevne meddelte fast Ansættelse i Skolevæsenets Tjeneste henholdsvis den 20de og 21de April 1891.

^{2/91.} — 1. — Efter derom fra Udvalget for Fattigvæsenet i Strivelse af 7de d. M. foreliggende Indstilling efterbevilgede Byraadet følgende Overskrivelse af Fattigvæsenets Budget for 1890, nemlig paa Kontierne

III 2 a. Fattiges Forsorgelse: Føde- og Drikke-

varer ..... 683 Kr. 25 Ø.

III 2 b. Brændsel og Belhæning	1198	—	26	—
" " c. Beklædningsgjenstande	990	—	79	—
" " f. Medicin og Engepleje ..	1765	Kr. 81	Ø.	
" " g. Syge, der indlægges i Sygehospital	1747	—	"	—
" " k6. Forskjellige Udgifter	8660	—	8	—
" " l. Refusion til fremmede Kommuner ...	621	—	38	—
" 3 a. Afslindiges m. fl. & Forsorgelse i Sinds- sygeanstalterne	618	—	36	—
" " b. Døvstummeinstitutterne	80	—	65	—
" " d. Idiotanstalten m. fl. ...	545	—	88	—
" 4 b. Fattigvæsenets Bygninger: Statter og Vandafgift	4	—	49	—
" 5 c. Sædefor til Haven	11	—	13	—
" " d. Kjørfel	52	—	96	—
" " e. Skrivematerialier	154	—	45	—
" " g. Renovation	4	—	"	—

²/₉₁. — 2. — Efter derom fra Udvalget for Skolevæsenet i Skrivelse af 13de f. M. foreliggende Indstilling efterbevilgede Byraadet følgende Overskrifter af Skolevæsenets Budget for 1890, nemlig:

Konto IV 1 a 1. Løn til Skoleinspektør og Overlærer	12	Kr. 50	Ø.
— " 1 a 6. Løn til Tilmlærerspersonale ...	1832	—	39
— " 1 a 10. For Ekstratimer i Gymnastik ...	27	—	24
— " 1 c. Det faste Personales Brændsels- godtgjærelse	113	—	89
— " 2 b. Vedligeholdelse af Bygninger ...	944	—	81
— " 2 c. Do. af Inventar	251	—	86
— " 2 d. Rengjøring	158	—	03
— " 2 e. Undervisningsforholdigheder ...	1148	—	68
— " 2 f. Brændsel, Belhæning og Vandafgift	1296	—	79
— " 3 Uforudsete Udgifter	1564	—	78

²/₉₁. — 3. — Efter derom fra Udvalget for Vandværket fremkommen Indstilling bestemte Byraadet, at det efter Vandværkets Regnskab for 1890 tilstedeværende Driftsunderskud af 5083 Kr. 48 Øre skulde overføres til Regnskabet for 1891.

(Se Møderne den 9de d. M. og den 14de Maj.)

³²/₉₁. Fra Kommunens Reserve- og konstituerede Politibetjente var der under 24de Januar d. A. modtaget et Andragende, hvori de næst at oplyste, at det skuldes tilfældige Omstændigheder,

at deres i Mødet den 6te Novbr. f. A. indbragte Andragende om Lønningsforbedring (Sag Nr. ⁴³¹/₉₀) ikke er kommet til at foreligge for Byraadet inden Budgetbehandlingen, hvad der har været Andragernes Hensigt, forny deres i nævnte Andragende indeholdte Begjæring om Lønningsforhøjelse.

Dette Andragende indkom i Byraadets Møde den 5te Februar, hvor man vedtog at udbede sig Kasseudvalgets Erklæring over samme meddelt, hvorefter dette Udvalg under 13de d. M. havde indstillet, at der for indværende Aar bevilges hver af de 6 Andragere et Gratiale af 50 Kr. og at iøvrigt Spørgsmaalet om Lønningsforbedring for de paagjældende tages til Behandling under Forhandlingerne om Budgettet for næste Aar.

Denne Indstilling bifaldt Byraadet.

(Se Mødet den 29de Oktober.)

⁴³/₉₁. Fra det i Mødet den 26de Februar i Sagen ang. en Forandring i Kirkegaardsbetægten nedsatte Udvalg var der i Mødet den 12te f. M. fremkommet saalydende Indstilling:

„Udvalget skal tillade sig at anbefale, at det almindelige Enste om Afgang til at erhverve billige Familiebegravelser imødekomes noget videre end foreslaaet af Kirkegaardsbestyrelsen i dennes Skrivelse af 10de Februar d. A., nemlig saaledes:

at der oprettes en 3dje Klasses Familiebegravelse til Betalingssatst 8 Kr. pr. Grav og med Ret til at erhverve samtidig 2 ved Siden af hinanden liggende Grave og med Fornælsesret til 40 Aar, altsaa 20 Aar ud over den første Erhvervelsestid, samt

at Betalingen i 2den og 3dje Klasses Familiebegravelse nedsættes med 25 pCt. for Medlemmer af Enge- eller Begravelsesklasser, imod hvis Vedtægter Byraadet intet har fundet at indvænde, dog at denne Nedsættelse fra 1ste August 1892 at regne kun kommer den til Gode, som i et Aar har været Medlem af en saadan Klasse, samt at, saafremt den, der har erhvervet et Gravsted for nedsat Betaling, udtræder af Foreningen, forinden Gravstedet skal benyttes, bliver den sædvanlige Betaling at optræve. En mindre Forandring i Vedtægtens § 9 maatte saa ogsaa foretages.“

Ibet Byraadet sluttede sig til denne Indstilling, dog saaledes at den foreslaaede Medsættelse for Medlemmer af Syge- og Begravelseskasser begrænses til Medlemmer med en aarlig Statteindtægt af under 1000 Kr., vedtog man at tilskrive Kirkegaardsbestyrelsen med Anmodning om, at samme vilde affatte et hertil sigtende Forslag til Forandring i Vedtægten, saafremt Bestyrelsen ikke havde noget imod de foreslaaede Forandringer at indvende.

Til nærmere Forklaring af Udvalgets Indstilling med Hensyn til Moderation for Medlemmer af Syge- og Begravelseskasser skal det her tilføjes, at der i Mellemtiden var indkommet tvende Andragender i denne Retning henholdsvis fra Bestyrelsen for Aarhus Vaabenbrødreforening og fra Stipperligelavet.

Som Svar paa den til Kirkegaardsbestyrelsen i Medfør af foranstaaende under 13de f. M. fete Henvendelse var der under 10de d. M. modtaget en Strivelse, hvori Kirkegaardsbestyrelsen udtaler, at den, da Spørgsmaalet om de omhandlede Lempelser i Takstbetalingen for Familiegravsteder, som ogsaa af Bestyrelsen tidligere berørt, væsentligt er af økonomisk Natur, ikke skal modsætte sig Byraadets Ønske, hvorfor den har affattet et dertil svarende Udkast til Forandring i Vedtægtens §§ 6 og 9.

Efter at Sagen var drøftet, vedtog man det fremkomne Forslag og besluttede igjennem Aarhus Stiftsøvrighed at indstille de i Vedtægten foretagne Forandringer til Approbation af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

(Se Mødet den 9de Juli.)

^{71/91.} Fra Procurator A. Langballe som executor testamenti i Kjøbmand Mads Hansen Rings Dødsbo forelaa der Fundats for det af Testator oprettede Legat, hvis Bestyrelse Byraadet har overtaget ved sin Beslutning i Mødet den 26de Februar, saavel som den paa Fundatsen erhvervede Stadsfæstelse.

Toges til Efterretning.

De paagjældende Dokumenter ere optagne i Tillægget til disse Forhandlinger.

^{74/91.} Et fra Frederiksbjerg Afholdsforening „Echo“ under 16de Februar indkommet Andrageude om Understøttelse af Kommunens Kasse formentede Byraadet — i Doerensstemmelse med

Kasseudvalgets Erklæring — ikke for Tiden at kunne bevilge paa Grund af Foreningens nuværende ringe Medlemsantal.

(Se Mødet den 24de Septbr.)

^{103/91}. Efter derom indkommet Andragende og i Overensstemmelse med Kasseudvalgets Anbefaling tilstodes der forlængst afdøde Politibetjent Friegs Enke Wilhelmine Frieg en Understøttelse for i Aar af 50 Kr.

^{104/91}. Efter derom under 8de f. M. indkommet Andragende, der er blevet anbefalet af Kasseudvalget, tilstod Byraadet Enkemadame Rasmussen paa Grund af de af hende anførte særlige Omstændigheder Hensstand indtil videre med Betalingen af det hendes Ejendom, Fiskergade Nr. 73, paahvilende Aabslværtssbidrag, stort til Rest 134 Kr. 93 Ore, imod at samme forrentes med 4 % aarligt fra December Termin f. A. at regne. Byraadet forbeholdt sig derhos i ethvert Fald at forlange Beløbet betalt, naar Ejendommen skifter Ejer.

^{122/91}. Byraadet bifaldt med Afklamation en Meddelelse fra Formanden om, at denne i Forening med Hald og D. Langballe den 28de f. M. paa Byraadets Begne havde overbragt Oberstløjtnant Dalgas som Formand for Bestyrelsen for det danske Hedeselskab Kommunens Hilsen i Anledning af dette Selskabs 25aarige Jubilæum.

^{129/91}. Efter derom fra Gasværksudvalget foreliggende Indstilling af 23de f. M. besluttede Byraadet at overføre det efter Gasværkets Regnskab for 1890 tilstedeværende Driftsunderskud af 5560 Kr. 16 Ore til Regnskabet for 1891.

^{130/91}. Til Efterretning toges en Meddelelse af 11te d. M. fra Sundhedskommissionen om, at en paa Epidemilokalet for Dysenteri under 25de f. M. indlagt Patient, hvis Sygdom var tagen under offentlig Behandling i Henshold til Loven af 20de April 1888 § 2 1ste Stk., den 7de d. M. er udstreven som helbredet, uden at flere ny Tilfælde af denne Sygdom ere anmeldte.

^{132/91}. I Anledning af et fra Hr. Chr. Nielsen af Horsens under 30te f. M. derom fremkommet Andragende, hvori han oplyser, at han i Oktober Maaned lejede en Lejlighed her

i Byen i den Hensigt her at begynde en Forretning, men at hverken han eller Familie har eller paa Grund af forandret Livsstilling vil komme til at benytte denne Lejlighed, besluttede man at svare, at man vilde lade den ham for indværende Aar til Aarhus Kommune paalignede Formue- og Lejlighedsstat samt Kirkebidrag uopkrævet, for saa vidt han ikke senere i Aarets Løb tager fast Ophold her i Kommunen.

^{135/91.} I et til Byraadet under 1ste d. M. indkommer Andragende var det oplyst, at Enkesfru C. Seidelin, efter at hun til Oktober Flyttedag i. A. var flyttet fra Aarhus til Kjøbenhavn, havde betalt hele den hende for Oktober Fjerdingaar 1890 til Aarhus Kommune paalignede Formue- og Lejlighedsstat med 46 Kr. 15 Øre, medens der senere i Kjøbenhavn var blevet afkrævet hende Indkomststat for November og December Maaneder med 20 Kroner.

I Anledning heraf vedtog Byraadet at tilbagebetale Enkesfru Seidelin Halvdelen af den af hende for de nævnte Maaneder her til Kommunen erlagte Stat.

^{143/91.} Et fra en her hjemmehørende og her bosiddende Arbejdsmand indkommel Andragende om Hjælp af Kommunens Kasse til at udvandre til Amerika fandt Byraadet ingen Anledning til at bevilge.

^{144/91.} I forrige Møde forelaa der fra Bygningskommissionen en Skrivelse af 7de d. M., hvori Kommissionen udbeder sig Byraadets Erklæring meddelt med Hensyn til en af Bygningsinspektoren ved Skrivelse af f. D. fremsendt Situationsplan, der udriser, hvorledes en af Gartner G. Birkefeldt planlagt ny Villa samt nogle ny Drivhuse m. m. vil komme til at ligge paa den ham tilhørende Grund ved Trøjborg i Stedet for det nuværende Baaningshus, der vil blive nedrevet. Af Planen fremgaar det, at den private Kjørevej, der er imellem Hr. Birkefeldts nuværende Baaningshus og Naboejendommen imod nord, ved Nybygningen vil blive udvidet fra 8½ til 10½ Alen.

Efter at denne Sag var drøftet i forrige Møde, vedtog man at udbede sig Erklæring meddelt af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebygelse, der i Genhold hertil i Skrivelse af 13de d. M. havde udtalt, dels at Forholdene ved de ny

Byggeforetagender efter Udvalgets Stjøn blive væsentlig forbedrede i Sammenligning med de nuværende Forhold, og dels at der, naar en yderligere Udvidelse af den omhandlede private Kjørevej skal finde Sted, formentlig bør stræbes hen efter en Indrøftning ved Naboejendommen imod nord, men at dette næppe for Tiden lader sig realisere, da Udvalget ikke kan tilraade Byraadet at bringe noget Offer herfor.

Efter at Sagen paa ny var drøftet, besluttede Byraadet at tiltræde Udvalgets Erklæring og herom at underrette Bygningsskommissionen.

^{147/91.} Ved Lov Nr. 53 af 1ste d. M. om Fæstevæsenets Ordning er det i § 3 i Slutningen bestemt, at de nærmere Regler for Fæstevirksomheden og Betalingen dersor fastsættes af Kommunalbestyrelsen med Justitsministeriets Godkendelse.

I Anledning heraf vedtog Byraadet at indgaa med en Forespørgsel til Justitsministeriet, om der fra samme i Lighed med, hvad der i sin Tid fandt Sted ved Politivedtægterne, kan ventes nogen Anvisning, paa Grundlag af hvilken Byraadet nærmere kan affatte de omhandlede Regler for Aarhus' Vedkommende. (Se Mødet den 25de Juni.)

^{148/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse i Skrivelse af 14de d. M. bifaldt Byraadet, at det Stykke af Boulevarden, som er planlagt fra Guldbergsgade langs Fodfolketablisementets Have hen til Markvejen bag ved Vennelyst, anlægges med Markadamisering, Kantsten, Rendeften og grusede Fortove, medens samtidig den nævnte Markvej, der gaar fra Vennelyst hen til Boulevarden, aflægges.

^{149/91.} I Henhold til et tidligere i Byraadet fremsat Ønske om at faa Forholdet til Lejerne af Beværtningsstederne i Risskov ordnet saaledes, at mur- og nagelfaste Genstande, derunder ogsaa Kaffelovne m. m., overgaa til Kommunen, medens Lejerne overtage det løse Inventarium, havde Udvalget for Stovvæsenet i Skrivelse af 13de d. M. indstillet følgende med Restauratør C. Madsen som Lejer af „Pavillonen“ aftalte Overenskomst til Byraadets Approbation:

1. Madsen overtager de Inventariegenstande, der for Tiden bero i „Pavillonen“ og ere Kommunens Ejendom, i den

Tilstand, de for Tiden findes, for en samlet Sum af 190 Kr.;

2. Kommunen overtager til Gjengjæld 3 Rattelovne, som ere Madsens Ejendom og for Tiden bero i „Salonen“, for en samlet Sum af 150 Kr.;
3. Forfjellen, 40 Kr., erlægger Madsen kontant.

Denne Doerenskomst tiltraadte Byraadet, saaledes at det Beløb, der indvindes for Kommunen, 40 Kr., anvendes til Foranstaltninger, der sigte til at borttage Synet af de ved „Pavilionen“ anbragte Nodtørstshuse.

^{151/91.} Efter Indstilling af Skoleudvalget i Skrivelse af 14de d. M. bifaldt Byraadet, at Borger-Pigeskolen og Søndre Drengeskole hver forsynes med 6 ildslukkende Bomber fra Alf. Benzons Fabrik i Kjøbenhavn, hvortil Beføstningen, Stativerne iberegne, vil blive 27 Kr. 10 Ore, hvorhos Byraadet ligeledes bestemte, at Nordre Skole ligeledes skulde forsynes med et passende, af Skoleudvalget nærmere bestemt Antal af denne Slags Bomber.

Mødet den 30te April.

^{313/86.} Fra Bestyrelsen for Aktieselskabet „Århus højere Pigeskole“ oar der med Skrivelse af 18de d. M. modtaget en af Bestyrelsen den 28de Maj 1890 udstedt og den 5te Juni f. Å. som Behæftelse paa Selskabets faste Ejendom, Matr.-Nr. 1092 b og c af Århus Bygrund tinglæst Deklaration angaaende §§ 9, 10 og 11 af Selskabets Looe af 10de Juli 1883, hvoraf et Eksempplar tillige oar vedlagt ooen nænte Skrivelse. (Se Møderne den 25de November og 23de December 1886 i Byraadsforh. for f. Å. S. 153 og 169.)

Toges til Efterreining.

Dokumenterne blive at opbeoare af Ræmneren blandt Kommunens Aktioer.

^{93/90.} Da Snektermester N. Christiansen ikke endnu har opspjldt de Billaar, som ere satte for Meddelelsen af en ham ved Justitsministeriets Skrivelse af 11te April f. Å. bevilget Dispensation fra Byggelooens § 21 med Hensyn til Opførelsen

af den ham tilhørende Bygning paa Hjørnet af St. Dufsgynde og Stolebaffen — se Bygningsinspektørens Virksomhedsberetning i Tillægget til Byraadsforhandl. for 1890 under Dato 14de April — havde Bygningskommissionen i Strioelse af 22de d. M. udbedt sig Bemyndigelse meddelt til at søge Christianen til at efterkomme disse Forpligtelser, hvilken Bemyndigelse Byraadet meddelte, dog saaledes at der først forelægges Christianen en Frist til at rette for sig i Mindelighed.

^{406/90.} Paa Foranledning af det i Mødet den 16de Oktober 1890 nedsatte Udvalg blev der indledet en Drøftelse af Spørgsmaalet om Salg af Bispetøsten, efter at det har vist sig, at denne ikke kan anvendes til det ved dens Indkjøb forudsatte Formaal, Opførelse af et nyt Sygehus, men uden at Beslutning toges, idet Sagen foreløbigt udsættes.

^{445/90.} I den i Mødet den 16de Januar fremlagte Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 8de f. M. er det bl. a. bemærket, at det paa Konto 17 i Overslaget over Havnens Indtægter og Udgifter i indeøerende Aar opførte Beløb af 5400 Kr. til Paa-begyndelse af Boloærernes Forstærkning paa Grund af forestaaende Udbyldning til 22 Fod foreløbig maa udgaa, indtil Tegning af Boloærket med det projekterede Arbejde samt Over-slag over Omkostningerne foreligger.

Paa Grund heraf havde Havneudvalget ved Skrivelse af 4de Marts d. A. fremsendt saadan Tegning med Overslag og derhos indstillet, at Arbejdet i Aar maatte udføres i noget større Omfang end oprindeligt paatænkt, nemlig paa en Strækning af 460 Fod langs den midterste Moles Nordside, hvorved Befestningen vilde stige til 11,960 Kroner.

Da Byraadet med Havneudvalget maatte være enigt i, at det for Haanens Befaring er meget vigtigt, at den foreslaaede Udbyldning til 22 Fod snarest muligt kan foregaa, haade man i Mødet den 20de Marts, hvor Havneudvalgets ovennævnte Indstilling forelaa, besluttet at indgaa til Indenrigsministeriet med Andragende om dets Samtykke til, at Forstærkningen af de omhandlede Boloærter, der er en Betingelse for Udbyldningens Foretagelse i Aar, maa udføres i den nu foreslaaede Udstrækning.

Som Svar herpaa fremlagdes en fra Stiftamtet modtagen Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 18de d. M.,

hvori Ministeriet efter at have brevvekslet med Vandbygningsdirektøren under Henviisning til en i Ekstraktgjenpart følgende af Ingeniør under Vandbygningsvæsenet, Kammerraad Bruhn afgiven Erklæring over Sagen meddeler, at det efter det foreliggende maa nære Betænkeligheder ved at samtykke i, at Arbejdet udføres i det af Byraadet nu ønskede Omfang, hvorimod Ministeriet tillader, at Byraadet forsøgsvis og under fornøden Hensyntagen til de af Kammerraad Bruhn fremsatte Bemærkninger lader Arbejdet udføre i det af ham angivne Omfang og dertil anvender et Beløb af indtil 5200 Kroner af Havneassens Midler. Toges til Efterretning og videre Betjendtgjørelse for Havneudvalget. (Se Mødet den 14de Maj.)

¹⁰⁵/₉₁. Under 11te Marts d. A. havde Byraadet fra Detaillist (Cigar- og Tobakshandler) Chr. E. Petersen modtaget en Forespørgsel, om den Kommunen tilhørende Grund ved St. Klemensbro og den gamle Stentrappe kunde erholdes til Kjøbs og da paa hvilke Betingelser, eller om den i Mangel heraf kunde erholdes til Leje for en længere Arrække, hvilken Forespørgsel man i Mødet den 12te Marts vedtog at afgive til Erklæring af Udvalget for Anvendelsen af de ny Torvepladser.

I Mødet den 9de d. M. meddelte nævnte Udvalg, at der efter dets Stjøn nu var god Lejlighed for Kommunen til at realisere denne ved Bygningen af St. Klemensbro til Bortsalg bestemte Grund, for hvilken Petersen var villig til at hyde en Kjøbesum af 25,000 Kroner, naar det af ham tilsigtede Byggeforetagende under forventet Dispensation fra Byggelovens § 21 kunde foregaa i væsentlig Overensstemmelse med en af ham afstøttet Plan, som Udvalget forelagde.

Byraadet erklærede sig i Mødet den 9de d. M. enigt med Udvalget i at bortselge den omhandlede Byggeplads, men da denne — foruden en Parcel af det før Anlægget af St. Klemensbro ubelte Matr.-Nr. 819 — tillige omfatter en Del af selve Stentrappens Areal, saaledes som dette var ublagt til offentlig Færdsel, før Broen blev anlagt, besluttede man forinden endelig Bestemmelse om Handelen toges, at anmode Udvalget om at anstille nærmere Undersøgelse angaaende Naboejendommens Retsforhold med Hensyn til denne offentlige Passage og forelægge Byraadet Resultatet af samme i næste Møde, ligesom man

og saa inden dette vedtog at indhente Sundhedskommissionens Erklæring over Andragerens Byggeplan.

I Mødet den 16de d. M. forelaa der Erklæring fra Sundhedskommissionen, som udtalte, at den vilde anbefale et eventuelt Andragende om Dispensation fra Byggelovens § 21 i Overensstemmelse med den foreliggende Plan paa visse af den opstillede nærmere Betingelser, men da Udvalget bebudede, at der formentlig vilde fremkomme en Protest fra Ejerne af Hotel „Scandinavien“ (Matr.-Nr. 774) og det paa den vestlige Side af „Stentrappen“ liggende Matr.-Nr. 773 imod den tilsigtede Bebyggelse af den her omhandlede Plads, blev Sagen foreløbig udsat paa ny.

I næroerende Møde meddelte derpaa Formanden, at en saadan Protest var fremkommen i en Skrivelse af 18de d. M. fra Testamentssekretorerne i Hotelejer Sørensen og Enkes Dødsbo, der ejer begge de ovennævnte Ejendomme, og da Byraadet under disse Omstændigheder fandt det betænkeligt at overtage Hjemmelsansvar for det solgte overfor Kjøberen, vedtog man foreløbig paa ny at udsætte denne Sag i Forventning af, at det skulde lyffes Udvalget ved Forhandling med vedkommende at træffe en for Kommunen antagelig Ordning af alle herunder hørende Forhold. (Se Mødet den 9de Juli.)

^{106/91.} I Mødet den 9de d. M. indkom der et Andragende fra Kjøbmand J. Grønlund af 12te Marts d. A., hvori det anføres, at der i Februar Maaned d. A. fandt en større Vandtilstrømning Sted til den ham tilhørende Ejendom, Hjelmensgade (Nr. 9), hvorved Gulvet blev sprængt og Trappen blev løstet. Da Andrageren antog, at Vandet mulig kom fra Jorden og trængte ned langs Ejendommens mod Nabohaven fritstaaende Gavl, anmodede han om og erholdt Stadsingeniørens Tilladelse til at nedlægge en Drænsledning i Gaden til Optagelse af det tilstrømmende Vand. Efter at dette Arbejde var fuldført, viste der sig imidlertid cirka 20 Alen derfra en Vandstrømning op igjennem Fortoets Tjærebeton, og da Aarsagen hertil blev undersøgt af Vandoærkets Folk, foresandtes der en Sprængning af Sammenføjningen af Gadens Vandrør. Da der efter at denne Stade er bleven istandsat saa godt som intet Vand har været i den af Andrageren anlagte Drænsledning, slutter han

heraf, at det er den omhandlede Uæthed ved Vandrøret, der ogsaa har været Årsag til den førstomtalte Vandtilstrømning, og andrager under Henviisning hertil om Erstatning for den ham tilføjede Skade og om Godtgjørelse af Udgifterne ved den af ham nedlagte Drænsledning.

Vandværksudvalget, hvis Erklæring var blevet æftet inden Sagen indbragtes for Byraadet, havde i Skrivelse af 28de f. M. under Henviisning til en af Stadsingeniøren den 22de f. M. afgiven Erklæring foreslaaet, at Klagen afvises som ubesøjet.

Stadsingeniøren havde i denne Erklæring oplyst, at der samtidig med, at den omhandlede Drænsledning blev nedlagt af Andrageren, var blevet nedsat en frostfri Brandhane ved Gadens Vandledning i Stedet for en Brandhane af den gamle Konstruktion. Nogen Tid efter at dette var sket, viste der sig en Uæthed paa Hovedledningen omtrent 22 Alen ovenfor Ejendommen, forarsaget ved, at Beget haade stødte sig ud af en Muffe, men da det herfra kommende Vand strømmede op mod Overfladen, formener Stadsingeniøren, at det kan sluttes, at dette Brud var nyt og ikke havde været Årsag til Fremkomsten af det tidligere tilstrømmende Vand, efter som Vandet, hvis dette skulde have været Tilfældet, vilde have julgt den engang banede Vej og være gaaet i Drænsledningen og ikke lige op mod Jordens Overflade. Efter Stadsingeniørens Formening hidrører den førstomhandlede Vandtilstrømning fra smeltet Sne, der er trængt ned i den løse Jord omkring den ny Bygning, hvilket bestræbes ved, at den meste Fugtighed kom efter Tøbrudder, ligesom denne Antagelse ogsaa giver en naturlig Forklaring af, at Vandet ikke strømmer saa stærkt som tidligere i Drænsledningen, efter at Fugtigheden i det væsentlige var bortskaffet.

I Mødet den 9de d. M. kunde Byraadet ikke komme til noget Resultat, hvorimod man anmodede Udvalget om at tage Sagen tilbage til fornøjet Undersøgelse og Erklæring under Hensyn til de ved Sagens Behandling faldne Udtalelser.

I Henhold hertil haade Udvalget under 22de d. M. fremsendt en Erklæring fra Vandværkets Tilsynsmænd, og under Henviisning hertil fastholdt sin Erklæring af 28de f. M.

Da ogsaa Byraadet fandt, at de nu foreliggende yderligere Oplysninger tale for Rigtigheden af Stadsingeniørens ovenso

refererede Anskuelse, tiltraadte det Udvalgets Stilling til Sagen og kunde som Følge heraf ikke tage det fremkomne Andragende til Følge.

^{115/91.} Fra D. A. Johansen og en Del andre Grundejere i Frederiksballe (fra Nr. 95 til Nr. 125) var der under 14de Marts indkommet et Andragende om paa visse nærmere af dem opstillede Betingelser at faa Fortovet ombrolagt og Kloafforholdene forbedrede foran deres Ejendomme samtidig med, at Kjørebanelen i tilstundende Sommer brolægges ved Amtsvejevæsenets Foranstaltning.

Efter Forslag af Brolægningssubvalget i Stribelse af 28de d. M. vedtog Byraadet at lade de omhandlede Arbejder udføre ved offentlig Foranstaltning mod Refusion af nedenansførte Grundejerne paahvilende Beløb i 10 halvaarlige Terminer og med Forrentning af Ræstbeløbene med 5 % aarligt, naar Andragerne ville betale Udgiften til Ombrolægning af Fortovet med Kantsten og Tjærebeton, hvilken Udgift efter Stadsingeniørens Overslag beløber sig til ialt 1400 Kr. eller 3 Kr. 85 Øre pr. løbende Fod Façade, og derhos ekstra ville betale for Forandringer af Kloafen foran Nr. 117—125 samt for Fortsættelse af Kloafen forbi Nr. 115—109 1 Kr. 20 Øre pr. løbende Fod Façade uden Stikledning; (foran Nr. 95—105 findes Kloaf).

Før saa vidt Beboerne ere villige til uden Erstatning at overlade Kommunen det nuværende Stenmateriale i Fortovet, erklærede Byraadet sig derhos villigt til at brolægge det Bælte, som vil komme til at ligge imellem den ny Kjørebane og Fortovet, uden Udgift for Grundejerne. (Beføstningen vil blive 300 Kr.). I modsat Fald vil Materialet blive erstattet med 2 Kr. pr. □-Favn.

Saa snart Grundejerne have antaget disse Betingelser, kan Arbejdet udføres.

^{128/91.} Fra Brolægningssubvalget forelaa der i Mødet den 9de d. M. et af Stadsingeniøren affattet Regnskab over Udgiften ved Byens Gader og Veje i 1890, hvilket Attjyftke i hint Møde henlagdes i Skabet til nærmere Eftersyn af Medlemmerne indtil nærværende Møde.

Regnskabet toges til Efterretning, og efter Udvalgets derom

ved samme foreliggende Indstilling meddelte Byraadet Efterbevilling for følgende Overskriftelser af Brolægningsvæsenets Budgetfonti for 1890, nemlig:

Konto VIII 1 d.	Brendstrupvejen.....	7 Kr. 53 Ø.
— " " h.	Badevejen	36 — 50 —
— " " o.	Stenkister m. m.....	" — 50 —
— " " r.	Ny Beje og Gangstier m. m..	9 — 27 —
— " 2 a.	Anskaffelse af Materialier	2 — 85 —
— " " t.	Brolægning af Nygade (Bevilling af 19de Decbr. 1889 400 Kr.)	55 — 99 —

Byraadet bifaldt derhos, at Boulevardkontoen — VIII 2 u — der ved Udgangen af 1890 havde en Størrelse af 40,687 Kr. 43 Ø. med de samme i Følge særlige Beslutninger paaførte Udgifter til

1. Anlæg af Østbanetorvet (Konto VIII 2 v)	3,032 — 83 —
2. Anlæg af Fortov langs Grenaa Landevej (VIII 2 x).....	799 — 15 —

overføres til 1891 med en samlet Udgift af.. 44,519 Kr. 41 Ø.

^{138/91}. I Anledning af en fra 3dje Artilleriaafdeling i Skrivelse af 3dje d. M. fremkommen Begjæring om Tilladelse til at afholde Øvelser i Anlæg af Kanongrave m. m. paa de Artillerikaserne omgivende Jordstykke, der endnu ikke ere beplantede, og over hvilke der ikke paa anden Maade er disponeret, vedtog man i Overensstemmelse med Forstjønnelesubvalgets Erklæring af 22de d. M. at svare, at da samtlige de omhandlede Jordstykke ere overladte dette Udvalg til Anlæg af en Plante-skole, og Udvalget ikke mener at kunne indrømme det forlangte, saa man sig ikke i Stand til at imødekomme Afdelingens Ønske.

^{158/91}. Et fra R. Knudsen i Ny Munksgade under 15de d. M. fremkommet Andragende om Erstatning af Kommunens Ræsse for en Skade, Andrageren paastaar at have lidt ved, at Vand fra den ny Borgerstoles Grund er trængt igjennem Muren til hans Ejendom og ind i hans Have, fandt Byraadet ikke Anledning til at tage til Følge, da Stoleudvalget i sin over Sagen den 27de d. M. afgivne Erklæring havde oplyst, at Vandet, der hidrørte fra et paa Legepladsen sprunget Vandrør,

som hurtigst muligt blev istandsat, kun i ringe Omfang kan være trængt ind i Klagerens Ejendom, som formentlig ikke der- ved har lidt den ringeste Skade.

^{159/91.} Under 9de d. M. havde Bestyrelsen for Aarhus Museums historiske Afdeling tilfrevet Byraadet med Henstilling, om dette ikke vilde paalægge sine Undergivne ved foresaldende Lejlighed at forbeholde Kommunen Ejendomsretten til muligt forefundne Oldtidslevninger, idet Bestyrelsen havde oplyst, at det gjentagne Gange er hændet, at der ved Gravning paa Byens Grund er forefundet saadanne, som af Uvidenhed eller manglende Interesse hos Arbejderne ere bortkastede eller solgte til private Samlinger, medens de, der ofte have betydelig — i alt Fald lokal — Interesse, burde have været indlemmede i Byens historiske Samling, der paa Forlangende vil være villigt til at erstatte Finderen Værdien af det fundne.

I Anledning heraf vedtog Byraadet at instruere ethvert af sine Udvalg og enhver af sine Embedsmænd og de under disse sorterende Arbejderformænd og Entreprenører m. fl. om ved foresaldende Lejlighed, saasom ved Udbydelse af offentlige kommunale Arbejder, Bortleje af Byens Markjorder o. l., at forbeholde Kommunen Ret til alt, hvad der findes af Fortidslevninger i Jorden eller paa anden Maade.

Hvad der saaledes forefindes, bliver at tage i Bevaring og afleveres derpaa til Museets historiske Afdeling, der som ovenfor anført har erklæret sig villigt til at erstatte Finderen Værdien af det fundne.

Det vedtoges derhos herom at tilskrive Museet med Tilføje, at Byraadet forudsatte, at dette historiske Afdeling atter afleverer til rette Vedkommende alt paa denne Maade modtagne, der maa betragtes som „Danefæ“.

^{160/91.} Efter derom foreliggende Andragende vedtog Byraadet at tilstaa „Standerborg og Omegns Børnehjem“ en Understøttelse af 50 Kroner, hvorimod man ikke fandt Anledning til at bevilge et fra sammes Bestyrer, Forstander Kielberg, samtidig fremkommet Andragende om Bidrag af Kommunens Kasse til Børnehjemmets Ombygning.

^{161/91.} Fra „den frifindede Bælgerforening“ forelaa der

Andragende om Tilladelse til at afholde en Grundlovsfest i „Bennelyst“ forstkommende 5te Juni.

Da der samtidig med dette var fremkommet det nedenfor under Nr. ¹⁶⁶/₉₁ omhandlede, af de samvirkende Fagforeningers Forretningsudvalg indgivne Andragende, der subsidært gaar ud paa en lignende Tilladelse, blev Lodtrækning foretaget, hvorved „den fristinde Bælgerforening“ Andragende fik Fortrinet.

Under Behandlingen af denne Sag vedtog Byraadet derhos som Regel for Fremtiden at udtale, at det herefter ikke agtede at afgjøre lignende Andragender som de foreliggende tidligere end i det første Byraadsmøde efter hvert Aars 5te Maj, inden hvilken Dag man altsaa maatte ønske at deslige Andragender vare indgivne.

¹⁶⁴/₉₁. Efter et derom fremkommet Andragende af 20de d. M. tillodes det Aarhus konservative Bælgerforening under Kontrol af Udvalget for Valglisters Affattelse at gienngaa de i Henhold til Byraadets Paafjendelse rettede Folkethingsvalglistes.

¹⁶⁶/₉₁. Fra Forretningsudvalget for de samvirkende Fagforeninger var der modtaget det ovenfor under Sag Nr. ¹⁶¹/₉₁ allerede omtalte Andragende, der gik ud paa at erholde Tilladelse til at afholde en Grundlovsfest den 5te Juni enten i Ris Skov eller i „Bennelyst“, men hvis ingen af disse Steder kunde erholdes denne Dag, da paa Tilladelse til at afholde en Fest paa Ferdinandspladsen i Ris Skov den 7de Juni d. A.

Da Byraadet imidlertid i et tidligere Møde har meddelt den konservative Bælgerforening Tilladelse til at afholde en Grundlovsfest i Ris Skov den 5te Juni, kunde Byraadet ikke meddele Fagforeningerne en lignende Tilladelse, og da Benyttelsen af „Bennelyst“ som under Sag Nr. ¹⁶¹/₉₁ nævnt, ved Lodtrækning tilfaldt „den fristinde Bælgerforening“, kunde disse tvende Punkter af det foreliggende Andragende ikke bevilges, hvorimod man ikke havde noget imod, at Andragerne afholde en Fest paa Ferdinandspladsen den 7de Juni paa de sædvanlige Betingelser angaaende Marsch gennem Stoven o. l.

Mødet den 14de Maj.

^{192/88.} I Anledning af et fra Murmestrene, Brobrene Thomsen indkommet, af Havneudvalget anbefalet Andragende tilslod Byraadet nævnte Udvalg — i Betragtning af de i dette Tilfælde foreliggende ganske særlige Omstændigheder — at give Andragerne en Præmie af 500 Kr. for vel udført Arbejde ved Opførelse af Havneparkhjet.

(Se senest Mødet den 6te Juni 1889.)

^{464/89.} Efter derom fra Udvalget for Opførelsen af det ny Sygehus i Skrivelse af 12te d. M. fremkommen Indstilling antog Byraadet følgende Vicitationsstilbud vedrørende Opførelsen af de tvende Epidemibygninger (B og C) og Funktionærbygningen m., nemlig:

1. Paa Snekterarbejdet ved Bygningerne B og C fra Aarhus Damp-Save- og Høvlevært paa et samlet Beløb af 9000 Kr.
2. Paa Stifer- og Blittenslagerarbejdet til do. fra Blittenslager Ejby for 3083 Kr. 30 Ore for hver Bygning.
3. Paa Malerarbejdet til do. fra Maler H. Poulsen paa henholdsvis 800 og 825 Kr.
4. Paa Mur- og Tømmerarbejdet til Funktionærbygningen fra Tømmermester Arnoff Thomsen for 9821 Kr.
5. Paa do. og do. til Bygn. B fra samme for 15,780 Kr.
6. Paa do. og do. til Bygn. C fra Murmester S. P. Rasmussen for 16,000 Kr.
7. Paa Levering af Mursten til alle disse 3 Bygninger fra H. Broge & Komp. til forskellige af Tilbyderne nærmere opgivne Priser efter de forskellige Kvaliteter, idet det overlodes til Udvalget nærmere at bestemme, hvilke Sorter der skulle forlanges leverede.

Derhos bifaldt Byraadet, at Udvalget, da vedf. Tilbud kun var bindende til den 13de d. M., havde antaget et fra B. Nahr indkommet Tilbud paa Levering af Staalbjælker for et samlet Beløb af 2395 Kr. 95 Ore.

(Se Mødet den 20de Marts og herefter den 7de August.)

^{445/90.} Ved at tilbagevende Havnens Indtægts- og Udgifts-overflag for 1891 havde Indenrigsministeriet i Skrivelse af 8de

Januar d. A. — se Mødet den 16de f. M. — bl. a. bemærket, at det under Konto 6 a 2 til Forberedelse til Fundering af et Værfur paa den midterste Mole opførte Beløb af 5000 Kr. maatte udgaa af Overslaget, indtil det i Anmærningerne til samme bebudede Projekt til samme med specificeret Overslag over Omkostningerne havde været forelagt Ministeriet og dette Samtykke til Arbejdets Udførelse var blevet erhvervet.

Paa Grund heraf havde Udvalget for Havnevesenet ved Skrivelse af 18de Marts fremsendt Tegning til det fornævnte Værfur med tilhørende specificerede Overslag til Beløb 21,915 Kr., hvilke Aftstykter Byraadet i sit Møde af 20de Marts vedtog at indsende til Ministeriet med Andragende om dette Samtykke til Arbejdets Udførelse i Overensstemmelse hermed.

Som Svar herpaa fremlagdes der en fra Stiftamtet modtagen Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 9de d. M., hvori Ministeriet efter at have brevvækslet med Vandbygningsdirektøren over Sagen meddeler den begjærte Tilladelse, dog at saavel Projektet som Overslaget, førend der skrives til Udførelsen af Værffuret, underkastes en Revision i Henhold til de Bemærkninger, der ere fremsatte i den i en Ekstraktgjenpart følgende Erklæring fra Vandbygningsdirektøren.

Toges til Efterretning og videre Betjendtgjørelse for Havneudvalget. (Se Møderne den 30te April og 22de Oktober.)

^{457/90.} Til Efterretning toges en fra Stiftamtet modtagen Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 5te d. M., hvorved nævnte Ministerium efter derom til det under 14de f. M. indgivet Andragende approberer den imellem Byraadet og Rebslager Dyhrs Enke angaaende Ordning af Naboforhold indgaaede Overenskomst, se Mødet den 5te Februar.

^{2/91.} Efter derom fra Udvalget for Bygninger og Inventar fremkommen Indstilling gav Byraadet Efterbevilling for følgende Overskriftelser af sammes Budget for 1890, nemlig:

paa Konto II 3 e. Rengjøring i det indre af Raad- og Arresthuset. . . . . 42 Kr. 15 Ø.

„ — XVIII 10a. Vedligeholdelse af Boldværk,
Tvættesteder, offentlige

Badestue m. m. . . . . 161 — 89 —

paa Konto XVIII 10 b. Opsyn ved Badeanstalterne,
disse Udsætning og Ind-
tagelse m. m. . . . . 17 Kr. 31 Ø.
(Se Møderne den 16de f. M. og den 25de Juni.)

^{55/91}. Til Efterretning toges en fra Stiftamtet modtagen Kommunikation af en Skrivelse af 2den d. M., hvori Justitsministeriet til fornøden Efterretning og videre Beskjendtgørelse for Andrageren, Kjøbmand J. Jørgensen, meddeler, dels at det maa have sit Forblivende ved den af Aarhus Bygningskommission trufne Afgjørelse med Hensyn til en Kjelbernedgang i den ham tilhørende Ejendom, Vestergade Nr. 48 her i Byen, hvis Andringelse Kommissionen havde nægtet som værende i Strid med § 23 i den her for Byen den 9de Juli 1880 stadfæstede Bygningsvedtægt, og dels at Ministeriet efter det oplyste ikke kan foretage noget med Hensyn til, at Andrageren yderligere havde klaget over, at han ikke havde erholdt en Skrivelse til ham af 17de Marts 1889 fra Bygningsinspektøren m. m. tilbageleveret fra Bygningskommissionen, over hvilken Sag Byraadet har forhandlet i Møderne den 26de Februar og den 9de f. M.

^{63/91}. Under 18de Februar d. A. havde Byraadet meddelt en umyndig, i Slesvig tjenende Person Hjemstedsbevis under Angivelse af, at Vedkommende var forsørgelsesberettiget her i Kommunen til sit fyldte 18 Aar, men da Beviset ikke indeholdt den i Indenrigsministeriets Cirk. Nr. 109 af 28de Maj 1874 foreffrevne Tilføjelse om, at den paagjældende saa vel som hans Hustru og umyndige Børn ville blive modtagne til Forsørgelse i Kommunen, saa længe de ikke ere blevne Statsborgere i en fremmed Stat eller i Udlandet har vundet Forsørgelsesret efter dettes Love, havde vedkommende begjæret Beviset suppleret med denne Tilføjning under Angivelse af, at de paagjældende Myndigheder i Slesvig havde erklæret det utilstræffeligt i sin nuværende Form.

Da nu en Tilføjelse som den fornævnte dels ikke stemmer med den paagjældendes Forhold i et Tilfælde som det foreliggende og dels er vildelebende, for saa vidt der begjæres udstedt Hjemstedsbevis for en Kvinde, vedtog Byraadet i Mødet den 20de Marts at indgaa til Indenrigsministeriet med en

Forespørgsel, om det i de her nævnte Tilfælde er tilladt at læmpe Indholdet af Tilføjjelsen efter de paagældendes Forhold.

Som Svar derpaa var der fra Stiftamtet modtaget en Kommunitation af følgende Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 27de f. M.:

„I Gjenfvar paa den med Amtets behagelige Skrivelse af 14de d. M. modtagne Forespørgsel fra Byraadet i Aarhus betræffende Formen for de i Ministeriets Cirkulærer af 30te December 1871 og 28de Maj 1874 (jfr. nu ogsaa § 58 i Lov om det offentlige Fattigvæsen af 9de d. M.) ommeldte Hjemstedsbeviser, naar saadanne skulde meddeles ugifte Kvinder og Personer under 18 Aar til Brug ved Nedsættelse i Udlandet, skulde man til behagelig Efterretning og videre fornøden Betjendtgjørelse tjenstligst melde, at der for ugifte Kvinders Vedkommende i Reglen kun vil være Anledning til den Afvigelser fra den foreskrevne Form for deslige Beviser, at alene den paagældende selv omtales i Beviset, uden at det udtrykkelig anføres, at Modtagelsespligten ogsaa skal omfatte hendes umyndige Børn, hvorved kun kan forståes hendes umyndige uægte Børn; Bemærkning om, at Modtagelsespligten ogsaa omfatter saadanne Børn, bør kun optages i Beviset, naar det udtrykkelig begjæres.

Foraaavdt der undtagelsesvis maatte blive Spørgsmaal om Meddelelse af selvstændigt Hjemstedsbevis til Personer under 18 Aar, maatte Ministeriet som almindelig Regel finde det rettest, at Beviset udfærdiges af den Kommune, der efter Fattiglovgivningen maa betragtes som den paagældendes Fødekommune; skulde vedkommende inden sit fyldte 18de Aar falde Fattigvæsenet til Byrde, maa der desuagtet med hans eller hendes Forsørgelse indtil den Tid forholdes efter de almindelige Regler om Forsørgelsen af Personer under 18 Aar.“

Toges til Efterretning.

^{69/91.} Da Professor Funch i Følge en til Stiftamtet fremkommen Skrivelse af 8de Februar paa Grund af Svagelighed har ønsket at udtræde af Aarhus Amts Skoleraad og Stiftamtet i Skrivelse af 12te f. M. havde anmodet Byraadet

om at foretage det fornødne herefter, valgte Byraadet i hans Sted Overlærer ved den herværende Kathedralskole Klei s d o r f f, K. af D., til Medlem af nævnte Støleraad.

70/91. I Byraadets Møde den 19de Februar indkom der et Andragende fra en Del Grundejere og Beboere i den nordlige og midterste Del af Byen, hvori anholdtes om Støtte fra Byens Side til at faa en bedre Forbindelse tilbejbragt mellem den nordlige Del af Byen og Byens Centrum, nemlig ved Anlæg af en Gade over Kjøbmand Langes Ejendom fra Nørsgade til Guldsmedgade.

Andragerne oplyste i denne Henseende nærmere, at Kjøbmand Lange, hvis Ejendom strækker sig i en lige Linie i en Længde af ca. 230 Alen fra Nørreallé til Guldsmedgade, er villig til at afhænde sin Ejendom, ligesom ogsaa at Lejeren af den til Ejendommen hørende Have er villig til imod Godtgørelse at afstaa sin Brugsret, naar det attraaede Gadeanlæg kan komme i Stand i en nær Fremtid.

Idet Andragerne derhos oplyste, dels at de ved privat Tegning have faaet Løfte om et Bidrag af 14,000 Kr. til Sagens Fremme, saaledes at de kunde tilbyde Grunden til Gadeanlægget, ca. 4600 □ Al., gratis, og dels at de have formaat en Ræds af Medborgere til — under Forudsætning af, at Sagen bliver støttet af Byraadet — at indestaa for Planens Gjennemførelse snarest muligt, maatte endog i indeværende Aar, anholdt de nærmere om, at Byraadet vilde overtage Gadeanlægget med Gas-, Vand- og Kloakledning, erklære Gaden for offentlig og give den Navn, — hvorhos de bemærkede, at Kjøbmand Fr. Karbye, Tømmermester Tandrup og Arkitekt Rühnell vare bemyndigede til paa samtlige Andrageres Vegne at forhandle med Byraadet eller vedkommende Udvalg om Sagen.

Efter at dette Andragende ved dets Forelæggelse var blevet undergivet en foreløbig Drøftelse, vedtog man at indhente Erklæring over samme fra Udvalget for Brolægningssvæsenet, der i Skrivelse af 7de f. M. indberettede til Byraadet, at det havde forhandlet med ovennævnte Forretningsudvalg om Sagen, uden at det var lykkedes at opnaa Enighed med dette om et Forslag, som Udvalget vilde forelægge Byraadet. Efter Andragernes

Begjæring fremsendte dog Udvalget en det fra Kjøbmændene L. Houmann, C. Reffs, F. Karbye og Overretssagfører F. Bayer tilgaaet Skrivelse af 6te April, hvori disse anmode Udvalget om bl. a. at bringe til Byraadets Kundskab, at de have kjøbt Kjøbmand Langes Ejendom med det Formaal for Dje at realisere det omtalte Gadeprojekt, i hvilken Anledning de erklærede sig villige til i indværende Sommer at stille det til Gaden medgaaende Areal til Raadighed og betale Halvdelen af det Beløb, Gaden vil koste at nivellere og brolægge — efter Stadsingeniørens Overslag 10,900 Kr. — samt hele Kloakeringen 700 Kr., dersom Byen vil betale den anden Halvdel af fornævnte 10,900 Kr. og overtage Gaden som offentlig, hvorved Andragerne dog bemærke, at saa længe Dverenskomst ej er opnaaet med Ejeren af Matr.-Nr. 1085 a, Kjøbmand J. L. Houmann, vil Gaden paa et lille Stykke nærmest Guldsmedgade ikke kunne faa sin fulde Bredde, og at de forbeholdt sig selv at forhandle med Hr. Houmann om Betingelserne for, at han saar Façaderet til Gaden, ligesom selvfølgelig det Vederlag, han derfor eventuelt nder, bliver deres.

Udvalget slutter sin ovennævnte Skrivelse med at udtale, at det vilde anbefale Byraadet at overtage Gaden som offentlig og at tilskyde en Trediedel af samtlige Udgifter ved Gadens Brolægning og Kloakering, hvilke Udgifter efter Stadsingeniørens Overslag beløbe sig ialt til 11,600 Kroner, hvoraf Kommunen altfaa skulde udrede ca. 3870 Kroner.

Saaledes forberedt forelaa Sagen paa ny for Byraadet i dettes Møde den 9de f. M., hvor man efter fornyet Drøftelse af samme vedtog at slutte sig til Brolægningsskudvalgets nyse nævnte Indstilling paa Betingelse af, at der blev stillet Sikkerhed for, at den Del af de heromhandlede Udgifter, som Kommunen ikke skulde bære, blev indbetalt i Kæmnerkassen, saasnart de paa-gjældende Arbejder vare fuldførte.

Herom bleo der i Skrivelse af 18de f. M. meddelt Underretning til Kjøbmand L. Houmann paa egne og Medejeres Vegne, og som Svar herpaa modtog Byraadet under 6te d. M. en Skrivelse fra Kjøbmand F. Karbye og Overretssagfører F. Bayer, hvori disse som Ejere af Kjøbmand H. Langes tidligere Ejendom erklære sig villige til i Sommerens Løb at stille Grunden til Gaden til Raadighed for Gadeanlægget saavel

som forpligtede til at indbetale de $\frac{2}{3}$ af, hvad Gadeanlægget med Kloatering i Følge foranstaaende vil koste, i Kæmnerkassen, saasnart Arbejderne ere fuldførte.

I Anledning heraf vedtog Byraadet nu at svare de Herrer Aarbøye og Bøyer, at den Sikkerhed, som det forlanger for Betalingen af den Del af de omhandlede Omkostninger, der ikke afholdes af Kommunen, bestaar i en kontant Indbetaling i Kæmnerkassen af et Beløb af 2600 Kroner ved Arbejdets Begyndelse og 2600 Kroner derefter.

I Forbindelse hermed skal det bemærkes, at Kjøbmand Aarbøye og Overretssagsfører Bøyer senere ved Skrivelse af 27de Juni have stillet den fornødne Grund til Raadighed for Gadeanlægget med Anmodning om, at dette snarest maatte blive paabegyndt, og derhos samtidigt have indbetalt den første Rate af Omkostningerne med 2600 Kr.

(Se Mødet den 22de Oktober.)

^{98/91}. Efter et fra Komiteen for Bespisning af fattige Born i Bysskolerne under 26de Februar d. A. derom fremkommet Andragende, der under 12te d. M. er blevet andesat af Skoleudvalget, bevilgede Byraadet, at et af Komiteen til Anskaffelse af en Grubekjedel i Kofalet i Søndre Bysskole i Februar Maaned d. A. anvendt Beløb af 60 Kr. 90 Øre maa godtgøres den af Kæmnerkassen, imod at Kjedlen bliver Kommunens Ejendom.

¹⁶² og ^{163/91}. Efter derom foreliggende Andragender eftergav Byraadet paa Grund af de i disse Tilfælde foreliggende særlige Omstændigheder tvende Arbejdsmænd de af dem til Byens Fattigaæsen skyldige Beløb paa respektive 148 Kr. 20 Øre og 24 Kr., som ere paadragne henholdsvis for et Barns og for Husfruens Kur og Pleje paa det herværende Sygehus.

^{175/91}. Til Efterretning toges en Skrivelse fra Sundhedskommissionen af 29de f. M. angaaende Tangansamlingen i den endnu ikke opfyldte Krog af den ny Havneplads ved Rystvejen, hvorover Havneudvalget under 9de d. M. har afgivet Erklæring.

^{185/91}. Efter derom fra Skoleudvalget i Skrivelse af 2den d. M. foreliggende Indstilling disalder Byraadet, at Lærer Hr. 24 Chr. Pedersen fra den 1ste Maj d. A. at regne rykker op paa ældst Lønning.

^{186/91.} Efter derom foreliggende Andragende, der under 13de d. M. er anbefalet af Fattigudvalget, tilstodes der Drmslev Børnehjem en Understøttelse paa 200 Kr. af Kommunens Kasse.

^{188/91} Fra Skoleudvalget forelaa der i Skrivelse af 9de d. M. Meddelelse om Antallet af Elever i de forskjellige Byskoler, efter at den aarlige Eksamen er afholdt og Indskrivning af ny Elever har fundet Sted.

Toges til Efterretning, idet Byraadet derhos bifaldt Udvalgets i Skrivelsen indeholdte Indstilling om, at der paa Grund af Børneantallets Stigen oprettes en ny Forfkoletklasse for Piger i den søndre Pigebykskole.

^{189/91.} Efter Skoleudvalgets Indstilling af 12te d. M. tillof Byraadet, at den ved Søndre Pigebykskole tilstedeværende Beholdning af ældre, ved Indførelsen af den ny Retskrivning overflødig bleve Skolebøger maa udslettes af Inventarielisten. (Se Mødet den 5te Februar under Sag ^{31/91.})

^{192/91.} Efter Indstilling af Gasværksudvalget af 13de d. M. antog Byraadet et fra herværende Gjærtler J. W. Lund fremkommet Tilbud paa Levering af 400 Stkr. 1" Spidsstophaner, 100 Stkr. $\frac{3}{4}$ " do., 700 Stkr. $\frac{3}{4}$ " Stophaner med cap & linings, 50 Stkr. 1" Lygtehaner og 20 Stkr. $\frac{3}{4}$ " do. til forskjellige Priiser, hvis samlede Beløb vil blive ca. 2737 Kroner.

^{197/91.} Da Kapitelstatsten for indværende Aar er meget lav (9 Kr. 57 Ore pr. Tonde) havde Udvalget for Skolevæsenet i Skrivelse af D. D. — i Lighed med hvad der er fset i Aarene 1886—89 — indstiller, at der ydes det faste Lærerspersonale, som modtager en Del af sin Løn i Byg efter Kapitelstatst, et ekstraordinært Tillæg for Aaret fra 1ste April 1891 til 31te Marts 1892, hvilket Tillæg ligesom i de nævnte Aar skulde udgjøre for hver gift Lærer 75 Kr., for hver ugift Lærer 50 Kr. og for hver Lærerinde 30 Kr., eller for hele det paagjældende Personale en samlet Sum af 2055 Kr., hvorved dog er at bemærke, at det paa Konto IV 1 a 3 budgetterede Beløb er 2335 Kr. 67 Ore højere end det, der vil fremkomme efter den virkelige Kapitelstatst.

Denne Indstilling toges til Følge.

^{200/91.} Efter Forslag af Formanden for Fattigudvalget tilfod Byraadet Enken efter Fattigvæsenets afdøde Bud M. Bøch at afbenytte den hendes Mand indrømmede Frihellig i Enkeboderne paa Graven indtil Oktober Flyttedag d. A.

^{201/91.} Paa Forslag af Formanden tilfod Byraadet, at den Pension, der hidtil har været tillagt den under 12te d. M. afdøde forhenværende Forvalter Simonson ved Engehuset, maa udbetales hans Enke for hele April Kvartal d. A. med 50 Kroner.

^{202/91.} Paa dertil givne Anledning besluttede Byraadet at udtale, at der ikke ved Redbrudning af Bygninger og ved lignende Lejligheder maa henlægges gamle Materialier til Salg paa Byens Torve.

^{203/91.} Paa dertil givne Anledning overdroges det til Vandværksudvalget at træffe Foranstaltning til, at Pladsen for Opførelsen af det ny Engehus forsynes med Vand fra Vandværket, inden Byggearbejderne paabegyndes.

Mødet den 28de Maj.

^{74/86.} Under 1ste November f. A. havde Udvalget for Opførelsen af det ny Artillerietablisement tilstillet 2den General-kommandointendantur Regnskab over Opførelsen af dette Etablissement.

Under 15de d. M. havde Byraadet fra nævnte General-kommandointendantur modtaget en Afkrift af dette Regnskab tilbage med Underretning om, at Forplejningskorpset paa Krigsbestyrelsens Vegne intet havde fundet imod Opgjørelsen at erindre.

Idet Byraadet tog denne Meddelelse til Efterretning, vedtog man at afgive den foreliggende Gjenpart af Regnskabet til Indtægterkommissionen til Erklæring.

I Forbindelse hermed meddeles, at der efter modtagen Meddelelse fra Indtægterkommissionen om, at samme intet havde fundet imod Regnskabet at erindre, under 8de Juni d. A. afgik en Strivelse til Indenrigsministeriet, hvori Byraadet an-

holder om dette's Godtgjeldelse af Opgjørelsen forsaavidt angaar de Lokaler m. v., hvoraf den aarlige Godtgjeldelse m. v. skal udredes af nævnte Ministerium.

(Se senest Mødet den 29de Maj 1890 og herefter Mødet den 27de Augst.)

^{190/90.} Som Svar paa det i Mødet den 26de Februar vedtagne Andragende til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Forespørgsel angaaende fast Ansættelse for Lærerinder i Haandgjerning var der under 25de d. M. fra Stole-direktionen for Aarhus Kjøbstad og Haaile Herred modtaget Kommunikation af en Skrivelse af 15de f. M., hvori nævnte Ministerium udtaler, at om end Ministeriet kunde anse det for ønskeligt, at Haandgjerningslærerinder, særlig ved større Kjøbstadstoler, kunde erholde fast Ansættelse, vil en saadan Tilladelse dog ikke kunne gives paa Grund af de positive Bestemmelser i Loven af 29de Marts 1867 (se navnlig Motiverne til samme.)

Toges til Efterretning.

^{392/90.} I Mødet den 16de f. M. forelaa Sagen om Valget af en Byggeplads for Opførelse af en ny Bystole paa ny til Forhandling, idet Stolebyggningsudvalget under 14de f. M. havde afgivet Betænkning i Sagen, men da man ikke samtidig hermed havde modtaget Betænkning fra Udvalget for Byens Udvidelse og Behyggelse, saaledes som Byraadet i Mødet den 26de Februar havde ønsket, blev Sagen den 16de f. M. efter en foreløbig Behandling paa ny udsat, for at sidstnævnte Udvalg ligeledes kunde faa Lejlighed til at udtale sig.

Under Henvisning hertil var der den 19de d. M. fra de nævnte Udvalg i Forening modtaget en Indstilling om, at det paa et medfulgt, af Stadsingeniøren den 19de Maj d. A. paategnet Situationsriids med Bogstaverne A B C D E F betegnede Terræn (den gl. Sandgrav) — der ligger i Midten af Trekanten imellem Randers Landevej, Kirkegaardervejen og den ny Boulevard — afgives til Udvalget for Opførelsen af den ny Bystole som Byggegrund for denne, dog saaledes at Terrænet D E I H G atter tilbagegives, naar Bygningen er færdig. (Efter Planen tænkes det sidst nævnte Terræn anvendt til Arrondering af de omgivende Byggepladse); at Stolebyggningsudvalget bemyndiges til at fylde den hele

- Lergrav ud imod Randers Landevej og efter nærmere Aftale med Udvalget for Byens Udvidelse og Behyggelse at hente den manglende Fyld fra Terrænet imellem Skolepladsen, Boulevarden og Randers Landevej;
- at Kommunen erhverver Amtets Tilladelse til at fylde Grøften ved Randers Landevej paa Strækningen imellem Kirkegaardssvejen og Boulevarden og erhverver den tilstødende Straaning, hvilket Areal derefter planeres og forsynes med gruset Fortov og brolagt Kendeften;
- at der midt for den paatænkte Skolebygning lægges en 10 Alens Vej fra Randers Landevej til Linien A F (Skolepladsens vestlige Grænse), og
- at der fra Kirkegaardssvejen op til den paatænkte Skolebygning lægges en gruset Gangsti i den nuværende Grusgrav.

Udvalgene bemærke derhos, at Udgifterne ved Udgravningen og de øvrige nævnte Foranstaltninger ikke antages at ville overstige 5000 Kroner.

Denne Indstilling tog Byraadet til Følge.

(Se Mødet den 3dje Septbr.)

169/91. I Anledning af et fra H. Voigt m. fl. Grundejere under 24de f. M. derom modtaget Andragende, der under 26de d. M. er blevet anbefalet af Udvalget for Brolægningssvæsenet, erklærede Byraadet sig villigt til at lade Montanavej forsyne med en Kloakledning, naar vedkommende i Anlægget interesserede Grundejere, inden Arbejdet paabegyndes, indbetaler i Kæmnerkassen de med dette forbundne Udgifter, der efter Stadsingeniørens foreliggende Overslag udgjøre 780 Kroner foruden Udgifterne til Stikledninger med Rumme og Rist.

Det bemærkes herved, at H. Voigt i en i Byraadets Møde den 11te Juni fremlagt Skrivelse af 7de f. M. paa samtlige Grundejeres Vegne har meddelt, at disse ikke vilde underkaste sig det foran opstillede Vilkaar om Beløbets forudsøviske Indbetaling, hvorefter det paatænkte Anlæg saaledes ikke er kommet til Udførelse.

170/91. I Anledning af et til Byraadet under 25de f. M. indkommet Andragende fra en her i Byen bestaaende privat Lawn Tennis Forening, hvori denne bl. a. meddeler, at den oprindelig har anlagt og vedblivende ønsker at have Med-

afbenyttelsesret af den i den tidligere Officershave værende Lawn Tennis Bane, hvoraf Brugen i Byraadets Møde den 17de Juli f. A. foreløbig blev overladt til Aarhus Boldklub, besluttede man at tilskrive Boldklubben med Hensigt til at overlade den private Forening Benyttelsen af Banen paa visse passende nærmere bestemte Tider af Dagen.

^{173/91.} I Mødet den 30te April meddelte Byraadet paa derom fremsat Forslag Udvalgene for Stovvæsenet og Markvæsenet Bemyndigelse til at træffe de fornødne Foranstaltninger — i Lighed med hvad der fandt Sted i det sidste Oldenborreskifteaar — til at tilintetgjøre fremkommende Oldenborresværme, saafremt saadanne skulle vise sig her paa Egnen i større Omfang.

I Mødet den 14de d. M. fremlagdes der imidlertid en Skrivelse fra Aarhus Stiftamt af 12te f. M., hvori det meddeltes, at Indenrigsministeriet i Henshold til Lov af 1ste April 1887 havde paabudt, at der i indværende Aar i Aarhus Amt skulde foretages Indsamling og Ødelæggelse af levende Oldenborrer, hvorfor Stiftamtet anmodede Byraadet om at træffe Foranstaltning til, at dette Paabud bragtes til Udførelse her i Kommunen, og at Indsamling og Ødelæggelse af det nævnte Insekt paabegyndes, saasnart Flyvetiden indtræder, og fortsættes, saalænge den varer.

I Overensstemmelse hermed vedtog Byraadet i forrige Møde at anmode ovennævnte Udvalg om at træffe enhver fornøden Foranstaltning til, at det ovennævnte Paabud kunde iværksættes her i Kommunen.

Under Henviisning hertil havde nævnte Udvalg i Skrivelse af 16de d. M. indberettet, at enhver fornøden Foranstaltning i ovennævnte Henseende var truffen, hvorhos Udvalgene foreslog at fastsætte Betalingen til Indsamlerne til 8 Øre pr. Bund og Bederlaget til de i Lov af 1ste April 1887 § 3 omtalte Mænd, hvortil foresloges Stovfoged Mikkelsen og Markberjent Asbo, til 25 % af det gennem dem til Indsamlerne udbetalte Beløb.

Byraadet tiltraadte denne Indstilling, hvoraf den sidste Del gaar videre til Stiftamtet som Byraadets Forslag til Betalingen af de Mænd, der forestaa Modtagelsen fra Indsamlerne.

^{182/91}. Da Politiet ved Fremførelsen af en i den Anledning optagen Politirapport havde klaget over, at private Folk uden Tilladelse benyttede en Del af Bispetofsten til Løseplads, vedtog man at anmode Formanden for Brolægningssubvalget om at foranledige det paagjældende Stykke af Tofsten asspærret med Lægtehegn.

^{184/91}. Et fra M. Nielsen m. fl. Stærveslagere under 29de f. M. fremkommet Andragende om forhøjet Betaling for Stærveslagning vedtog man at tilstille Udvalgene for Brolægningss- og Bejvæsenet til Afgjørelse

^{191/91}. Et fra tvende Arbejdsmænd fremkommet Andragende om Tilladelse til i den kommende Sommer at opstille en dem tilhørende Kaste-Slynge i Ris Skov, imod herfor at betale en passende Afgift, fandt Byraadet ikke Anledning til at bevilge, hvorimod der indrømmedes Andragerne Tilladelse til at opstille Kaste-Slyngen paa Ferdinandspladsen ved Festsfigheberne den 5te og 7de Juni, imod at de herfor erlægge en Afgift af 5 Kr. og betale Omkostningerne ved mulig Indhegning af Pladsen m. v.

^{205/91}. Til Efterretning toges en Meddelelse fra Forskjønnelsesudvalget af 20de d. M. om, at Kommandanten i Aarhus efter Forhandling med Udvalget har beordret 8de Regiments Musikkorps til indtil videre at musicere i „Vennelyst“ i Sommermaanederne hver Søndag fra Kl. 12^{1/2}—1^{1/2} og første Gang den 24de d. M.

^{206/91}. Efter derom af Aarhus Bicykle-Klub til Skovudvalget indgivet, og af dette med Anbefaling af 16de til Byraadet fremsendt Andragende tillodes det indtil videre Medlemmerne af nævnte Klub at færdes „cyklende“ i Ris Skov nord for Bejen, der fører fra Indtjørnsfælen ved Marienlund til „Salonen“, om Morgenen fra Kl. 5 til Kl. 7.

^{212/91}. Til Efterretning toges en Skrivelse af 16de d. M. fra Skovudvalget om, at der i Følge modtagen Meddelelse fra Kommandanten i Aarhus vil blive musiceret af de militære Musikkorps i Ris Skov fra den 20de d. M. at regne hver Udsdag Eftermiddag fra Kl. 6—8.

²¹³/₉₁. Efter Forslag af Meyer vedtoges det at modtage som Kommunens Ejendom den Del af Straaningen af Knudrissballe, som ligger imellem det nu bebyggede Terræn og Sandgrabsvejen, hvilken Strætning de nuværende Ejere — Arbejdernes Byggeforening — ere villige til at overlade til Kommunen uden Bederlag.

Mødet den 4de Juni.

³⁶⁴/₉₀. I Mødet den 14de Maj indkom der et Andragende fra Restaurator J. Christiansson, hvori denne anholdt om, at en af ham til Brug som Scene opført Tilbygning til den Pavillon i „Vennelyst“, til hvis Opførelse Byraadet i Mødet den 25de September f. A. meddelte Tilladelse, foreløbig maatte forblive staaende, uanset at Tilbygningen er bleven opført uden foregaaende Meddelelse derom til Forskjønnelsesudvalget.

Sagen blev udsat til fornyet Foretagelse i Mødet den 28de Maj, hvor man vedtog at udbede sig Brandkommisssionens Erklæring om Sagen meddelt.

Efter at saadan Erklæring var modtagen i Skrivelse af 29de f. M., meddelte Byraadet Tilladelse til, at den omhandlede Tilbygning maa forblive staaende i Sommer, hvorimod man ubetinget fordrede, at den skulde nedrives til Efteraaret.

⁹⁴/₉₁. I Mødet den 5te Marts indkom der fra Kontorist J. Krag et Andragende, hvori Andrageren klagede over, at der ikke af Brolægningsvæsenet er blevet ydet ham Erstatning i det Omfang, som han forment sig berettiget til at fordrer for de ud for hans Ejendom, Hallsvej Nr. 2, ved Brolægningen af denne Vej tiloversblevne gamle Stærver og andre Materialier. Sagen gik i hint Møde til Erklæring af Brolægningsudvalget, og efter at man nu i Skrivelse af 2den d. M. havde modtaget saadan Erklæring, vedtog man i Overensstemmelse med samme at tilskrive Andrageren med Underretning om, at der ved Brolægning af chausserede Gader her i Kommunen bestandig følges den Regel, at de i Vejen nedlagte ældre Materialier regnes vedkommende Grundejere til Gode, for saa vidt de overhovedet ere brugelige og kunne finde Anvendelse ved det ny Arbejde, ved

hvilket Beføstningen saalebes til Fordel for Grundejerne bliver mindre, end det ellers vilde være Tilfældet, at Byraadet ikke kan erkjende, at Grundejerne i denne Henseende have nogen Ret til yderligere Erstatning, — samt at man ikke kunde anse den fremsatte Anke besøjet, da der efter Brolægningsudvalgets Erklæring er forholdt paa denne Maade ved Brolægningen af Hallsvej.

For saa vidt Andrageren derhos havde bemærket, at der ved Gaden's Brolægning var blevet paaført ham en Udgift af 6 Kr. til Istandsættelse af nogle Lykasker, vedtog man at underrette ham om, at et saadant Beløb ved Brolægningsudvalgets Foranstaltning er blevet anvist ham til Udbetaling af Kæmnerkassen.

^{194/91.} Ved Skrivelse af 12te f. M. havde Aarhus Stiftamt udbedt sig Byraadets Erklæring meddelte over et af Restauratør S. Christiansson til Justitsministeriet indgivet Andragende om Tilladelse til at servere med Forskriftninger under Forestillingerne paa Sommertheatret i „Vennelyst“.

I Anledning heraf vedtog Byraadet efter forud indhentet Betænkning fra Forskjønnelsesudvalget at svare, at der herfra intet vidstes at erindre imod, at det ansøgte bevilges for i Sommer.

^{207/91.} I Skrivelse af 20de f. M. havde Entreprenør A. Lorenzen klaget over, at et af ham i April Maaned d. A. indgivet skriftligt Licitationstilbud, lydende paa Udførelsen af forskellige planlagte Havnearbejder til Beløb 21,250 Kroner, ikke er blevet antaget af Havneudvalget, uagtet saadant mundtlig skal være ham meddelt af Havneingeniøren, i hvilken Anledning der ved Antagelse af en Formand til at forestaa nogle af Klageren levede Jærnbaneanarbejder paa Sjælland er blevet paaført ham et Tab af 3000 Kr., som han paastod sig erstattet af Havnetakassen.

Da Byraadet efter de af Havneudvalget afgivne Dplysninger imidlertid maatte anse denne Klage for ubesøjet, kunde man ikke i nogen Henseende tage Hensyn til samme.

^{209/91.} Efter derom foreliggende Andragende tilfod Byraadet, at der ved Kommunens Foranstaltning, men paa

Grundejernes Bekostning maatte anlægges Fortov med Tjærebeton ud for de Lærer H. E. Christensen og Murmester Chr. Christensen tilhørende Ejendomme i Ny Munkegade, resp. Nr. 26 og 28, hvorimod man ikke som ogsaa af Andragerne attraaet kunde indgaa paa, at lade Kæmnerkassen bære nogen Del af de dermed forbundne Udgifter eller indrømme læmpeligere Betalingsvilkår for disse, der tilsammen udgjøre 139 Kr. 66 Øre, end Erlæggelse i 2 Terminer inden Udgangen af indeværende Aar.

^{221/91}. Et Andragende fra R. Jensen og R. Bryldt om Tilladelse til at opstille og benytte en russisk Gynge i Ris Skov ved Festsighederne den 5te og 7de d. M. fandt Byraadet ikke Anledning til at bevilge.

^{226/91}. Efter at det i Mødet den 11te September 1890 under Sag Nr. ^{325/90} nedsatte Udvalg nærmere havde udtalt sig om en fremtidig Anvendelse af Terrænet omkring den gamle Sandgrav, meddelte Byraadet Udvalget Bemyndigelse til at lade anstille Undersøgelser, om dette Terræn var egnet til at afgives til Udvidelse af den tilstødende Kirkegaard.

(Se Mødet den 19de Novbr.)

Mødet den 11te Juni.

^{199/91}. I Anledning af et fra en Del næringsdrivende indkommet Andragende om, at der atter i Aar i Lighed med de foregaaende Aar maatte blive truffet Foranstaltning til Afholdelsen af de saakaldte „St. Olufs Torvedage“ fremsatte Formanden i Mødet den 14de s. M. Forslag om, at Byraadet udtaler sig imod, at der afholdes St. Olufs Torvedage, og ikke ved personlig eller pefuniær Støtte bidrager dertil. Dette Forslag blev imidlertid forkastet, hvilket ligeledes skete med et derefter stillet Forslag om, at St. Olufs Torvedage vel skulde afholdes, men paa et andet Sted end Byens Gader og Havneplads.

Da det efter Forkastelsen af disse Forslag blev sat under Afstemning, om Byraadet — i Overensstemmelse med det fore-

liggende Andragende — skulde træffe Foranstaltning til Afholdelse af St. Sluvs Torvedage som sædvanligt, blev dette ligeledes forfattet.

I Mødet den 28de f. M. indkom der imidlertid et fornøjet Andragende fra en stor Del næringsdrivende om Afholdelse af disse saakaldte Torvedage, og dette Andragende, der blev udsat den 28de f. M., er senere blevet støttet af et af 8 af Byens Fotografer indgivet Andragende. I disse Andragender gjøres det gjældende, at St. Sluvs Torvedage bringe en Del næringsdrivende en Indtægt, som disse ellers næppe kunde gjøre Regning paa, og som de ikke kunne undvære.

Spørgsmaalet om Afholdelse af St. Sluvs Torvedage forelaa saaledes paa ny for Byraadet, der efter Indholdet af de foreliggende Andragender nu udtalte sig for Afholdelsen af samme paa Betingelse af, at dette ikke sker før efter den 13de Juli.

Til at lede de herhen hørende Foranstaltninger nedfattes et af Halb, Kruse og Svendsen bestaaende Udvalg.

(Se Mødet den 24de Septbr.)

^{215/91.} I foregaaende og i nærværende Møde behandlede der et af Tandlæge J. E. Møller indgivet Andragende om Oprettelse af en offentlig Tandklinik, hvor ubemidlede gratis kunde bliv behandlede for Tandsygdomme.

Da der imidlertid, naar det ny Sygehus er blevet opført og taget i Brug, mulig vil kunne blive Spørgsmaal om at sætte en Polyklinik i Forbindelse med samme, hvor ogsaa Tandsygdomme vilde kunne behandles, sandt Byraadet ikke Anledning til at tage det foreliggende Andragende til Følge.

^{229/91.} Efter derom fra Bestyrelsen for „Socialdemokratisk Forbund — Afdeling Aarhus“ foreliggende Andragende af 9de d. M. tilfod Byraadet, at Ferdinandspladsen i Riss Skov maatte benyttes Søndagen den 12te Juli d. A. til Afholdelse af „Det 7de almindelige jydsk Arbejdersmode“, ligesom man ogsaa tilfod, at Byens Geoærdigheder af Skoler og lignende under Kommunen henhørende Institutioner efter foregaaende Konference med vedkommende Udvalg maatte beses nævnte Dag paa en for de udenbys Arbejdere bejelig Tid.

^{232/91.} Efter derom foreliggende Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse tiltraadte Byraadet under Forbehold af Indenrigsministeriets Approbation tvende henholdsvis med Tømrer R. N. Skipper og Tømrer H. P. Nielsen oprettede Kjøbefontrafter om Salg af 2 Boulevardgrunde, nemlig til Skipper 576 □-Al. af Matr.-Nr. 16 a paa Hjørnet af Guldbergsgades Boulevard og Tvergaden til Ny Munkegade for Kjøbesum 1440 Kr. og til Nielsen 700 □-Al. i samme Tvergade for Kjøbesum 1750 Kr.

Det bemærkes, at Indenrigsministeriet ved Skrivelse til Aarhus Stiftamt af 4de Juli 1891 har meddelt Samtykke til disse Handeler og derhos tilladt, at Kjøbesummerne i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 13de Juni 1890 maa anvendes til Dækning af Udgifterne ved Boulevardanlægget.

(Se Mødet den 29de Oktober samt den 16de Juli under Sag ^{283/91.})

Mødet den 25de Juni.

^{341/87.} I Sagen angaaende Sporlægningen paa den ny Havneplads er der under 12te September f. A. modtaget en Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 10de f. A., hvorved Ministeriet tillader, at der udover det paa Havnens Budget allerede i saa Henseende tilstedeværende Beløb paa 2000 Kr. forstudsvis maa udredes ca. 24,000 Kr. af Havnefæstens Midler til Udførelsen af det i Mødet den 28de August f. A. omhandlede Sporanlæg langs det vestre Holværk ved det ny Bassin, hvilket Anlæg derefter er dragt til Udførelse, idet Byraadet i Skrivelse til Generaldirektoratet for Statsbanerne af 16de September f. A. dog forbeholdt sig sin Stilling til den fra Banernes Side rejste Fordring om, at den fremtidige Vedligeholdelse og Renholdelse af Jærnbanesporene skal overgaa paa Havnefæstet, til hvilket Spørgsmaal man senere agtede at komme tilbage.

Under 29de April d. A. var der derpaa fra Generaldirektøren for Statsbanedriften modtaget en Skrivelse, hvori denne, næst at meddele, at Statsbanedriften af Indenrigs-

ministeriet er bleven bemyndiget til at disponere over de fornødne Midler til den paatænkte og delvis udførte Udvidelse af Spor anlægget ved Aarhus Havn under Forudsætning af, at der opnaas Enighed med Byraadet angaaende Fordelingen af Udgifterne ved Anlægget og den fremtidige Vedligeholdelse af Sporene, forespørger, om Byraadet nu ser sig i Stand til at indgaa paa de i Statsbanernes Skrivelse af 15de Juli f. A., se Byraadsforhandl. for 1890 Side 155, opstillede Betingelser for Statsbanernes Deltagelse i Udgifterne ved Spor anlægget, hvorhos Generaldirektøren udbeder sig forelagt en fuldstændig samlet Plan for Udvidelsesarbejderne, saaledes som disse onfses af Byraadet.

Under 22de d. M. har nævnte Generaldirektor endvidere tilskrevet Byraadet, at der, før Byraadet endelig har tiltraadt de her omhandlede Betingelser, ikke kan paasøres Statsbanerne nogen Udgift til Sporudvidelsen i Regning, samt at Statsbanerne maa have Afgjørelse af dette Spørgsmaal inden Udgangen af denne Maaned, da Statsbanedriften i modsat Fald ser sig nødsaget til at tilstille Byraadet Regning paa Driftens Udlaag.

I Anledning heraf vedtog Byraadet efter Havneudvalgets Forslag at tilskrive Generaldirektøren for Statsbanedriften saaledes:

„Ved i Henshold til Generaldirektoratets Skrivelse af 29de April d. A. og 22de d. M. til Aarhus Byraad at fremsende en Plan til de ny Spor anlæg ved Aarhus Havn skal man bemærke, at kun den Del, som vedrører den mellemste Mole (al. nordre) kan betragtes som et endeligt Forslag, da Varehusets Situering paa den er bestemt. Derimod er den endnu uafgjorte Veligheden af en ny Toldbod bestemmende for en Del af de øvrige Spor. Det gjennemgaaende Spor over Pladsen Nord for den gamle Havn vil saaledes bortfalde, saafremt Toldboden skal ligge paa den, og maatte da erstattes af Spor vest for Havnepladshuset. Udrykning af Boldværket langs Dampstisbroen og udfor Brogade vil man af Hensyn til Jærnbaneforbindelsen og for at faa bedre Forhold for Færdselen i det hele foreslaa foretaget efter den punkterede Linie, naar Dampstisbroen i de nærmeste Aar skal ombygges og da forandres fra aaben Bro til fast

Bolværk med Brolægning. Ombygning af det kun 12 Aar gamle særdeles gode Egetræs Bolværk ud for Brogade vil medføre en ellers unødvendig Beføstning af 25 à 30,000 Kr., og det er saaledes et ikke ringe Beløb, som Havnen bruger til Forbedring af Færdselsforholdene i Forbindelse med, at der er kjøbt en Ejendom i Revet ligefor Mindebro til Anlæg af en Forbindelsesgade.

Hvad angaar Jærnbanens Fordring om, at Aarhus Havn fremtidig skulde paatage sig Renholdelse og delvis Vedligeholdelse af Sporene paa hele Havneterrænet, kan Byraadet ikke se, at den Omstændighed, at Havnesporene udvides, hvorved der bliver en større Trafik for Banen, er Grund til at ophæve de Overenskomster, som ere trufne om de eksisterende Spor ved Havnen, hvorefter disse renholdes af Jærnbanen selv. Det er formentlig ogsaa klart, at Jærnbanen paa en langt mere tilfredsstillende Maade er i Stand til at besørge disse Arbejder end Haonen. Dels har den en i disse Arbejder øvet Kolonne med de fornødne Redskaber stadig til Disposition, dels kan den under Islag i ganske kort Tid ved at lade et Lokomotiv passere Sporene bryde Isen i Forbygningerne ved Skinnerne, saa at de kunne passeres af Jærnbanevognene, saaledes som det saa ofte gøres. Ligeoverfor saadanne Forhold staa Haoneautoriteterne hjælpeløse, og de Krao, som kunne rejses fra Jærnbanens Side om hurtig Rengjøring, kunne ikke opfyldes til Stade for Trafikken. Det vil desuden for Havnen blive en betydelig aarlig Udgift, som her er Tale om, og langt overstige hvad det koster Banen.

Ved den ovenomtalte Udvidelse af Havnepladsen, ved Udflytningen af Bolværksstrækningen i Haonen, vil der være et væsentlig Stridt til, at en mere direkte gennemgaaende Trafik mellem de to Banegaarde kan fremmes, og det synes, hvad ogsaa i Skrivelse af ¹⁵/₇ 90 Post 2 b i hvert Fald delvis indrømmes, naturligt, at Jærnbanen alene bærer Udgiften ved Renholdelse m. m. af de væsentligst i Jærnbanens egen Interesse anlagte Forbindelsesspor.

Man tillader sig derfor at foreslaa som en heldig Ordning 1) at Renholdelse og delvis Vedligeholdelse af de ældre Spor og Forbindelsesspor mellem Banegaardene paahvile

Jærnbanen som hidtil; 2) at der i saa Henseende for de ny Spor vedkommende træffes en Ordning saaledes, at Jærnbanen renser Sporene for et nærmere bestemt Vederlag fra Havnen; 3) at Betalingen for de Spor, som nu ere lagte, og hvortil Bevilling er givet paa Finansloven, opgjøres som hidtil med Betaling for Havnen for Jordarbejdet og Ballast; 4) at Sporene paa den midterste Mole fortsættes fra de ved Vestre Bolværk i ny Havn nedlagte Spor og fuldføres i dette Aar med de angivne Drejefliver og Forbindelsesspor. Disse Spor ville være at indrette til Brolægning paa hele Strækningen.

Idet man saaledes formener at have imødetkommet Jærnbanens Forordringer paa meget væsentlige Punkter, tillader man sig at imødesæ Generaldirektoratets nærmere Meddelelse i ommeldte Henseende."

En i Overensstemmelse hermed udsærdiget Skrivelse afgiften den 27de Juni. (Se Mødet den 17de Decbr.)

^{123/88.} Under Henvisning til det i Mødet den 5te Marts passerede meddelte Udvalget for en Omordning af Lærertiløningerne ved Skolevæsenet, at der efter gjentagne Konferencer med Budgetudvalget var opnaaet Enighed med dette om de Ændringer, der bør foretages i Udvalgets Forslag til Forhøjelse af Lærernes Lønning.

Som Følge heraf vedtog Byraadet følgende af begge Udvalg i Forening tiltraadte Forslag til ny Lønningsbestemmelser for det faste Lærerpersonale ved Aarhus Kommuneskoler:

§ 1.

Fra 1ste Januar 1892 hdes der det faste Lærerpersonale følgende aarlige Løn foruden Skolepenge:

	Lærere.	Lærerinder.
Begyndelseløn	800 Kr.	600 Kr.
Efter 2 Aars Tjeneste	900 —	700 —
— 5 — —	1100 —	800 —
— 10 — —	1400 —	950 —
— 15 — —	1700 —	1100 —
— 20 — —	2100 —	1250 —
— 25 — —	2400 —	1400 —

Sun en Trejebel af Antallet af henholdsvis Lærere

og Lærerinder maa være i de for dem bestemte ældste og næstældste Lønningsklasser.

Tjenestetiden med Hensyn til Oprytning paa højere Lønning regnes fra den Tid, Vedkommende fik Ansættelse (Konstitution) som fast Lærer eller Lærerinde ved Kommunens Skolevæsen.

Oprytning paa højere Løn kan i et Aar kun finde Sted for i det højeste 3 Lærere eller Lærerinder. Maatte efter Aldersordenen flere end 3 være berettigede til i et Aar at rykke op paa højere Løn, finder Oprytning kun Sted for de 3 ældstes Vedkommende, medens den eller de øvrige først rykke op i det følgende Aar; men finder i saa Fald ogsaa Oprytningen Sted uden Hensyn til, om de i dette Aar ere de ældste eller ej.

§ 2.

Endvidere tilkommer der Lærere og Lærerinder Andel i Skolepenge efter de gjældende Regler.

§ 3.

For den i §§ 1 og 2 ommeldte Løn ere Lærere og Lærerinder pligtige at undervise 36 Timer om Ugen samt at besørge anden med deres Stilling forbunden Skolegjerning.

§ 4.

Stigning i Løn efter de i § 1 angivne Regler finder i hvert enkelt Tilfælde Sted, medmindre Skolekommissionen modsætter sig en saadan Stigning, og hvis dette sker, kan vedkommende Lærer eller Lærerinde forlange Skoledirektionens, eventuelt Ministeriets, Afgjørelse af, om Tillægget skal gives.

§ 5.

Det faste Lærerpersonales Løn udbetales maanedlig ved den paagjældende Maanedes Slutning. I Tilfælde af Dødsfald udbetales den afdødes efterladte endnu en Maanedes Løn ud over den Maaned, i hvilken Dødsfaldet skete. Enhver ny Løn eller Forhøjelse i Løn tager sin Begyndelse fra den 1ste i den Maaned, i hvilken Udnævnelsen eller Oprytningen er sket.

§ 6.

Lønnen for Timelærerne og Timelærerinder, for Bitarer,

for Undervisning, hvortil der fordres særlig Fagdannelse, saa vel som for Læreres Ekstratimer ud over 36 Timer om Ugen, bestemmes af Byraadet i Henshold til de aarlige Bevillinger paa Skolevæsenets Budget.

§ 7.

Der maa ikke tildeles en Lærer over 42 eller en Lærerinde over 36 Timer om Ugen, med mindre Hensynet til Undervisningens Besørgelse gjør det tilraadeligt en kort Tid at gjøre Undtagelse herfra.

§ 8.

Midlertidig Bestemmelse.

Ved disse Bestemmelser Gennemførelse med Hensyn til det ved deres Skrafttræden ansatte Lærerspersonale komme de straks til Anvendelse paa Lærere og Lærerinder med over 15 Aars Tjenestetid, for saa vidt de dertil give deres Samtykke. Under samme Forudsætning vil for Lærere og Lærerinder med kortere Tjenestetid i de efterfølgende Aar Bestemmelserne kunne bringes til Anvendelse paa 3 Lærere og Lærerinder tilsammen aarlig, hvorved Anciennetetsordenen som Regel skal følges.

Dette Forslag vil herefter være at indstille til Approbation af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

(Se Mødet den 19de Novbr.)

^{220/89.} Efter Indstilling af Udvalget for Brolægningssvæsenet i Skrivelse af 15de d. M. besluttede Byraadet at overtage Museumsgaden og den ud for samme over Aaen lagte Bro til fremtidig Vedligeholdelse og Bevarelse som offentlig Forbindelsesgade fra Vesterallé til Marr-Nr. 7 b, se Byraadets Møde den 15de og 29de August og 7de November 1889, paa Betringelse af, at Enkefru B. Weiss til Kæmnerkassen indbetaler ialt 485 Kr. 17 Øre, fordelt paa følgende Poster:

1. Halvdelen af Bekostningen ved
Lægning af Kloak i Gaden... 197 Kr. 92 Ø.
og Udgiften ved Chaussering
og Tromling af Gaden..... 187 — 25 —

---

385 Kr. 17 Ø.

Oversøres... 385 Kr. 17 Ø.

Overført . . . 385 Kr. 17 Ø.

2. Beføstningen ved Forlængelsen af den i Gaden
værende Gasledning til Enden af Broen . . . 22 — " —
3. Beføstningen ved Anbringelse af Gasledninger
igjennem de paa Broen opførte 4 Lygtestativer 24 — " —
4. Beføstningen ved Anskaffelsen af 4 Gaslygter 54 — " —

Tilsammen . . . 485 Kr. 17 Ø.

Det bemærkes herved, at naar der i sin Tid efter Byraadets Bestemmelse skal foretages offentlig Belysning af Broen, skal Forlængelsen af Gaden Gasledning samt Anbringelsen af 4 Stikledninger til de paa Broen anbragte Lygtestativer samt selve disses Forsyning med Ledninger og Lygter ske for Gasværkets Regning.

^{435/89.} I Sagen angaaende Opførelse af manglende Kasernelokaliteter for Fodfolket, se Mødet den 16de April, var der modtaget følgende Skrivelse fra 2den Generalkommando-intendantur af 12te f. M.:

„Efter at det ærede Byraads Skrivelse af 18de f. M. med dertil hørende Forslag til forskjellige Bygningsarbejder ved den herværende Fodfolkskaserne herfra var bleven indsendt til Forplejningskorpset, har dette ladet undersøge, hvilke af de beregnede Arbejder der burde udskydes indtil videre, for at Overslagssummen kunde nedbringes saa meget, at Udgiften, dersom Licitationerne give en Besparelse af 10 %, ikke kommer til at overstige, hvad der kan regnes endnu disponibelt af de 543,200 Kroner, som omtales i Byraadets oven citerede Skrivelse af 18de f. M., og har Forplejningskorpset derhos tilvejebragt Oberst Müllers Erklæring om de indsendte Overslag, Tegninger, Licitationskonditioner m. v.

Efter at Forplejningskorpset dernæst havde indberettet til Krigsministeriet om Resultatet af Overvejelserne, har dette, ifølge derom modtagen Meddelelse fra Korpset i Skrivelse af 8de dennes, under 4de næstefter bifaldet, at det fra Byraadet fremkomne Forslag lægges til Grund for de forestaaende Licitationer over Arbejderne, dog med de i Oberst Müllers fornævnte Erklæring foreslaaede Modifikationer, idet det gjøres afhængigt af Licitationernes Udfald, om man senere vil kunne medtage flere Arbejder eller eventuelt maa

foretage Reduktioner for at kunne blive staaende ved Resten af de 543,200 Kroner.

Ved herom at meddele det ærede Byraad Underretning unblader Generalkommandointendanturen ikke at tilføje, at den nærmere Oplysning om, hvad der nu af Forplejningskorpsen ønskes stillet til Licitation m. v., vil blive meddelt af Oberst Müller, hvem det i den Anledning er paalagt at træde i Forbindelse med Byraadet og at tilstille samme de modtagne Tegninger, Overslag m. v. med sine Bemærkninger."

I Tilslutning hertil var der modtaget en Skrivelse af 6te j. M. fra Oberst Müller, hvori denne efter at have paapeget de Modifikationer, som kunde tages til Følge i de enkelte Byggeplaner, bemærker, at de Arbejder, som med de saaledes angivne Ændringer m. v. snarest muligt ønskes udbudte til Licitation, ere:

1. Ændringerne i Mandstabsbygningen.
2. Do. i Underofficersbygningen.
3. Do. i Bøsssemagerbygningen.
4. Opførelse af Administrationsbygningen.
5. Do. af Staldbygningen.
6. Do. af 2 Fælleshusholdningsbygninger (Projekt B).
7. Do. af Marketenderibygningen.
8. Udvidelse af Bogskuffet og Opførelse af en Musikstue.
9. Opførelse af Latrinbygninger, Brændestue og Stærnkasser.
10. Udvidelse af et Pissoir.
11. De fornødne Bej anlæg, Ledninger m. v.

Derhos udtales det i Skrivelsen, at der endvidere ønskes udført:

12. Forskjellige i Byraadets Skrivelse af 18de April d. A. anførte Foranstaltninger i Artillerikaserne (Badeindretning, Forsatsvinduer, Forandringer ved Skorstenen i Værkstedbygningen, Røgegaskledningen til Underofficersboligen.)
13. Forandringer ved Arresterne i Rytterkaserne.

Efter at et Sæt Tegninger samt et Eksempplar af de ændrede Beskrivelser og Overslag til de under 1—11 anførte Arbejder m. m. i Overensstemmelse med Slutningen af foranstaaende Skrivelse vare blevne tilstillede Oberst Müller, havde denne i Skrivelse af 8de d. M. ved at tilbagefende de omhandlede Beskrivelser m. m., forsynede med Paategning, anmodet om, at Licitation over Udsørelsen af de paagjældende Arbejder maa

blive afholdt saa snart som muligt, da det ellers ikke vil være muligt at saa Arbejderne tilendebragte til de af Krigsbestyrelsen fastsatte Tider, der ere saaledes:

at Administrationsbygningen med Staldbygning, Fælleshusholdningsbygningerne og Marketenderibygningen kunne tages i Brug den 1ste Februar 1892;

at Mandskabsbygningen, der skal paabegyndes den 3dje Oktoder 1891, kan tages i Brug den 15de Marts 1892, og

at Underofficersbygningen, der skal paabegyndes den 1ste Februar 1892, kan tages i Brug den 15de Marts 1892, til hvilken Tid samtlige øvrige Arbejder ligeledes bør være fuldførte.

Byraadet vedtog i Anledning heraf — efter Byggeudvalgets Indstilling — at lade de omhandlede Arbejder udbyde til Licitation, men da man nærede Tvivl, om de fornævnte Frister kunde overholdes, dog kun paa Betingelse af, at der opnaas Samstemning imellem Udvalget og Krigsbestyrelsen om eventuel Forlængelse af de fornævnte Frister. (Se Mødet den 16de Juli.)

^{102/91.} Under Henviisning til Indenrigsministeriets Paalæg i Strivelse af 14de Marts d. A., se Mødet den 20de f. M., vedtog Byraadet i Mødet den 28de f. M. at indgaa til nævnte Ministerium med Andragende om, at den Mægler C. v. d. Hude for Ejendommen Matr.-Nr. 835 af Aarhus Bygrunde, Gade Nr. 1 i Revet og Nr. 34 i Havnegade tilkommende Kjøbesum af 18,000 Kr. maatte udbetales i førstkommande Juni Termin og føres til Udgift i Havnens Regnskab for indværende Aar.

I Anledning heraf var der under 12te d. M. fra Aarhus Stiftamt modtaget Kommunitation af en Strivelse fra Indenrigsministeriet af 9de d. M., hvorved det saaledes begjærte Samtykke meddeles.

Toges til Efterretning.

Det bemærkes, at Sælgeren under 29de April har meddelt Havnen Stjøde paa ovennævnte Ejendom, hvilket Stjøde er tingløst paa Aarhus Byting den 25de Juni 1891 og tilført Pantebog Nr. 35 Fol. 4 samt Register Nr. 5 Fol. 45.

^{147/91.} Som Svar paa den i Mødet den 16de f. M. vedtagne Forespørgsel til Justitsministeriet angaaende Vejledning til Affattelsen af de Regler for Fæstevirksomheden og Betalingen

derfor, som i Følge § 3 i Lov Nr. 53 af 1ste April d. A. om Fæstevirksomhedens Ordning vilde være at fastsætte af Kommunalbestyrelsen med Justitsministeriets Godkendelse, var der under 5te Maj d. A. fra Stiftamtet modtaget en Kommunikation af Ministeriets Skrivelse af 1ste f. M., hvorved der henvises til Ministeriets Cirkulære Nr. 62 af 15de April d. A., som indeholder fornøden Vejledning i den omspurgte Henseende.

Denne Skrivelse fremlagdes for Byraadet i dets Møde den 14de f. M., hvorefter Byraadet i samme Møde efter Forslag af Formanden vedtog at nedsætte et Udvalg, som blev besat med Formanden, Schwenn og Wærum, til at forberede Gjen-nemførelsen af ovennævnte Lov her i Kommunen.

Dette Udvalg fremkom under 25de Maj med Forslag til Regler for Fæstevirksomheden i Aarhus, hvilket Forslag blev vedtaget i Byraadets Møde den 28de f. M. og derefter den 29de f. M. indstillet til Justitsministeriets Godkendelse.

Derhos foreslog Udvalget samtidig, at Tallet paa Fæsteforretninger her i Byen indtil videre fastsættes til 4 (nemlig 2 for Mænd og 2 for Kvinder), idet Udvalget oplyste, at der for Tiden findes 2 autoriserede Fæsteforretninger, hvoraf den ene omfatter baade Mand- og Kvinde-Bortfæsten, samt 20 uautoriserede Forretninger.

Denne Del af Udvalgets Indstilling blev ligeledes tiltraadt af Byraadet, som derhos anmodede Udvalget om at foranstalte Uvisbekjendtgjørelse udstedt angaaende de ledige Bevillinger.

I Genhold hertil var der indkommet 28 Ansøgninger om Meddelelse af Fæstebevilling, hvilke Ansøgninger Udvalget havde fremsendt til Byraadet med Indstilling af 23de d. M., hvorefter Byraadet meddelte saadanne Bevillinger til efternævnte, nemlig:

1. Nuværende Stadsfæstemand F. J. Bétac, Søndergade Nr. 11, saaledes at det tillades ham at fortsætte sin nuhavende autoriserede Fæstevirksomhed for mandlige og kvindelige Tjender eller Arbejdere indtil den 7de Juli 1893, til hvilket Tidspunkt han i Overensstemmelse med den paa-gældende Lovs § 3 3dje Stykke vil have at nedlægge den Del af Fæstevirksomheden, som omfatter kvindelige Tjender eller Arbejdere.

I Forbindelse med denne Bevilling tillodes det derhos Bétac at fortsætte sin nuhavende Detailforretning.

2. Fhv. Proprietær J. S. Qvistgaard, Kyesgade 24, til at drive Fæstevirksomhed for mandlige Tynder eller Arbejdere.

Det tilfødes derhos indtil videre Bevillingshaveren i Forbindelse hermed at fortsætte sin Virksomhed som Optjober af Evin, for saa vidt denne ikke hyppigere eller for længere Tid ad Gangen gjør hans Fraværelse fra Byen nødvendig.

3. Fru Julie Louise Cathrine Bøwing Dahl, Mejlsgade Nr. 43, og
4. Froken Mathilde Hansen, Nagade Nr. 43, begge de to sidstnævnte til at drive Fæstevirksomhed for kvindelige Tynder eller Arbejdere.

(Se Mødet den 9de Juli.)

^{183/91}. Under 4de f. M. havde Byraadet fra Vognmændene J. C. Dyhr, M. Nielsen, P. Mortensen, S. Madsen og H. Henriksen modtaget et Andragende, hvori Underkriverne paa samtlige Vognmænds Vegne meddele, at disse ikke i Ar kunne paatage sig den af dem i Fjor overtagne Forpligtelse til Blanding af Stovvejen og Grusning af Holdepladsen for Rapervognene til Skoven (se Mødet den 12te Juni f. A. under Sag Nr. ^{147/90}).

Dette Andragende indkom i Mødet den 14de Maj, hvor Sagen efter at være drøftet blev udsat til Mødet den 11te Juni, i hvilket Møde den paa ny blev behandlet i Forbindelse med en fra Havneudvalget modtagen Erklæring af 4de d. M., hvori det udtales, at da Vognmændene ikke længere ville opfylde de dem for Benyttelsen af den omhandlede Plads opstillede Betingelser, saa Udvalget ingen Grund for Havnen til at renoncere paa den Lejes afgift, som ellers kunde forventes af Pladsen.

Byraadet nedsatte derpaa i sidstnævnte Møde et af Hald, Bærum og Drum bestaaende Udvalg til at afgive Erklæring i Sagen, og fra dette Udvalg var der under 22de d. M. modtaget Indstilling om, at Holdepladsen ved Havnen for Raperfjorselen til Ris Skov foreløbig bibeholdes, imod at de Vognmænd, der ønske at benytte denne Plads, herfor svare en maanedlig Afgift af 2 Kr. for hver Vogn, som tager Stade der.

Dette Forslag tiltraadte Byraadet saaledes, at den omhandlede Afgift af 2 Kr. for hver Vogn erlægges forud for hver Kalendermaanend paa Ræmnerkontoret, der herfor udleverer et

Kort til Legitimation overfor Politiet, der har paataget sig at føre Kontrol paa denne Maade med Afgiftens Erlæggelse, ligesom Ruffen ogsaa paa Begjæring er pligtig til at forevise Kortet for Havnevæsenet.

De saaledes indkomne Beløb stilles til Raadighed for Udvalget for Brolægningsvæsenet, der paa Kommunens Vegne drager Omsorg for Grusning af Holbepladsen og Vandring af Bejen fra Trøjborg til Pavillonen i Rix Skov.

^{193/91.} Efter derom fra Udvalget for Bygninger og Inventar under 15de d. M. foreliggende Indstilling antog Byraadet følgende Licitationstilbud paa Levering af Brændsel til Kommunens Forbrug i Tidsrummet fra den 1ste Juli d. A. til den 1ste Juli 1892, nemlig:

Fra de Herrer Hans Broge & Komp. paa Levering af 12,430 Tønder Kul af nedennævnte Sorter efter Udvalgets nærmere Bestemmelse, nemlig:

Charlestown Wellwood til 2 Kr. 41 Ø. pr. 290 Pbd.

Do. Comdenbeath „ 2 — 41 — „ —

Watsons Hartley „ 2 — 51 — „ —

Rongtriggs „ 2 — 61 — „ —

West Hartley of Lambs „ 2 — 71 — „ —

Røddeful „ 2 — 51 — „ —

fra Hr. B. Heddersen paa Levering af 45 Favn Bøgebrænde à 18 Kr. 85 Øre pr. Favn, og

fra Hr. M. Aug. Malling paa Levering af 32,000 Stfr. Tørv à 4 Kr. 75 Øre pr. 1000 Stfr.

^{198/91.} Til at forberede Gjennemførelsen af Lov Nr. 69 af 9de April 1891 om Alverdomsunderstøttelse til værdige trængende udenfor Fattigvæsenet nedfattes der i Mødet den 14de f. M. et af Formanden, Rjer, Kruse, D. Langballe og Drum bestaaende Udvalg, der i Mødet den 4de d. M. fremkom med følgende Indstilling:

„Det i Byraadets Møde af 14de f. M. nedsatte Udvalg til Forberedelse af Alverdomsunderstøttelseslovens Iværksættelse kan i det hele slutte sig til de i vedlagte Skrivelse af 27de f. M. fra Bestyrelsen for den danske Kjøbstadsforening givne Meddelelser:

Man tillader sig derfor at indstille, at der nedfattes et

staaende Udvalg af 3 af Byraadets Medlemmer til at modtage og undersøge Andragender om Alderdomsunderstøttelse og derom at gjøre Indstilling til Byraadet, som i et Møde for lukkede Døre træffer Afgjørelse om hvert Andragende for sig.

Dog henstilles det, at dette Udvalg først nedsættes fra 1ste Januar 1892, og at nærværende Udvalg indtil den Tid sætter Sagen i Gang og udfører ovennævnte Hverv.

Udvalget bør formentlig holde Møde mindst 1 Gang om Maaneden til bestemt Tid, i hvilket Møde de ansøgende i Reglen bør komme tilstede.

Det kan ikke antages, at Udvalget uden Medhjælp vil kunne udføre det Arbejde, der kommer til at paahvile det, saasom Undersøgelser om de ansøgendes Forhold, Korrespondance med fremmede Kommuner, Indhentelse af Strafattester, Regnskabsførelse m. v. Ligesom i alle andre Byraadet foreliggende Sager, hvori der er Spørgsmaal om vedkommandes Forsørgelses hjem eller om vedkommande har faaet Fattigunderstøttelse, s. Ets. med Hensyn til Udstedelse af Hjemstedsbeviser, Meddelelse af Legater, maa ogsaa om Andragender om Alderdomsunderstøttelse Erklæring i ommeldte Henseende indhentes fra Fattigvæsenet. Dette Arbejde vil formentlig kunne udføres paa lettere Maade, naar Alderdomsunderstøttelses-Udvalget direkte kan henvende sig til Inspektøren for Fattigvæsenet. I det mindste foreløbig maatte denne formentlig ogsaa besørge Korrespondancen med fremmede Kommuner samt føre Regnskabet; der bør herfor tillægges ham et Honorar.

De fornødne Undersøgelser om Ansøgenes personlige Forhold har man tænkt sig udførte af en særlig dertil ansat Undersøger, der maatte lønnes af Kommunen.

Denne Løn samt ovennævnte Honorar vil ikke kunne medregnes mellem de Udgifter, af hvilke Statskassen i Følge Lovens § 9 vil refunderere indtil Halvdelen.

Udbetaling af de tilstaaede Understøttelser, for saa vidt de bestaa i Penge, foregaa rettest ved Ræmnerkassen efter de af Udvalget udstedte Anvisninger s. Ets. for 1 Maaned ad Gangen. Udvalget bør herved være opmærksom paa, at

Alberdomsunderstøttelser ikke hæves efter vedkommendes Død eller Bortflytning fra Kommunen.

Spørgsmaalet om der skal tilstaa Naturalunderstøttelser, f. Eks. Brød eller Brændsel, kan formentlig staa hen til mødende Tilfælde.

Spørgsmaalet om Oprettelsen af Asyl for efter Lovens § 5 har været drøftet i Udvalget, særlig om Muligheden af Omdannelsen dertil af nogle af de Kommunen tilhørende Boliger for trængende. Man vil dog Alraade foreløbig at se Tiden an, og skulde der indtræffe Tilfælde, hvor der bliver Spørgsmaal om Anbringelse af hjælpeløse gamle, der have Krav paa Alberdomsunderstøttelse, maatte der træffes Foranstaltning til at faa dem anbragt i Pleje i gode Hjem.

Lægetilsynet maa udøves af Stads lægen og fra den Tid, det nye Kommunelægeembede er oprettet, af Stads lægen og Kommunelægen hver i sit Distrikt. Der bør formentlig trykkes Blanketter til Indhentelse af Strafattester, til Meddelelse om Understøttelse, til Anvisning paa Ræmnerkassen m. v. Ligeledes særlige Recepter til alderdomsunderstøttede.

Om Bogføringen kan det formentlig overlades Udvalget at træffe Bestemmelse.

Naar de i Lovens § 3 omhandlede Blanketter, paa hvilke Ansøgningerne skulle skrives, ere modtagne fra Indenrigsministeriet, bør der formentlig ske Betjendtgjørelse om, hvor de kunne afhentes."

I Anledning heraf vedtog Byraadet i Mødet den 4de d. M. at vederlægge det Arbejde, Fattiginspektøren kommer til at udføre som Sekretær m. v. for Udvalget i denne Sag, med 300 Kr. for i Aar, ligesom man ogsaa besluttede at antage en Mand til Bistand for Udvalget som Undersøger med en aarlig Lønning af 1200 Kroner, men forøvrigt udsattes den endelige Afgjørelse af Indstillingen, indtil der havde været afholdt et af Borgmesteren i Horsens ved Skrivelse af 1ste d. M. foreslaaet Fællesmøde i Randers af delegerede fra Byraadene i Horsens, Aarhus, Randers og Aalborg til Drøftelse af flere Punkter vedkommende Gjennemførelsen af nævnte Lov, til hvilket Møde Udvalget bemyndiges at sende saa mange af dets Medlemmer, som det skønnede formaalstjenligt.

Efter at Udvalget havde gjort Meddelelse om, hvad der

forhandlede paa dette Møde, der blev afholdt den 17de d. M., sluttede Byraadet sig ganske til dets foranstaaende Indstilling og ansatte derhos Betjent i den herværende Politistyrke Carl Peter Andreasen som Undersøger med fornævnte aarlige Løn fra den 1ste Juli 1891 at regne og paa de sædvanlige Afstedsbetingelser efter Vedtægtsstillæg af 18de Maj 1887 og med Forpligtelse til at finde sig i de Bestemmelser, som maatte blive trufne angaaende Pensionering af Kommunens Bestillingsmænd.

Endvidere maa den ansatte Bestillingsmand være forberedt paa, at der senere efter Byraadets nærmere Bestemmelse vil kunne ske Forandring i hans Stilling, navnlig hvis Byraadet skulde stille Krav paa, at han ogsaa skal bistaa Fattigudvalget ved Undersøgelser dette Udvalg vedrørende.

(Se Mødet den 7de August.)

^{214/91.} I Anledning af den i Mødet den 11te December f. A. under Sag Nr. ^{481/90} fra Byraadet indgaaede Indbydelse til at afholde den 16de danske Landmandsforsamling her i Byen var der modtaget en Skrivelse fra det tgl. danske Landhusholdningssekskab af 25de f. M., hvori Byraadet opfordres til at sende delegerede til et Møde, som var berammet til Foretagelse i Rjødenhavn den 3dje og 4de Juli d. A., og paa hvilket der skulde træffes Bestemmelse om Stedet for den næste Landmandsforsamling.

Til at deltage i dette Møde valgte Byraadet i sit Møde af 4de d. M. Formanden og Wærum, hvorhos man ligeledes nedsatte et Udvalg, bestaaende af Formanden, Baune, Rjer, D. Langballe og Wærum, med den Opgave at fremskaffe de Oplysninger og træffe de forberedende Foranstaltninger, som maatte have paa det rene, forinden de delegerede gaae Møde ved den fornævnte Lejlighed.

Paa Foranledning af dette Udvalg meddelte Byraadet i nærværende Møde Wærum Bemyndigelse til at forhandle med vedkommende Brugere af de Jorder, der kunde tænkes afbenyttede til Landmandsforsamlingen, om den Godtgjørelse, der herfor burde ydes dem, men nærmere Referat af denne Sag er unødvendig, da Delegeretsforamlingen vedtog, at Landmandsforamlingen skulde holdes i Randers og ikke i Aarhus.

^{236/91}. Til Efterretning og videre Meddelelse for Kasseudvalget toges en fra Stiftamtet modtagen Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 30te f. M., hvorved det meddeles, at der efter en af statistisk Bureau foretagen Beregning er tilgodestrevet Aarhus Kommune et Beløb af 398 Kr. 55 Ore, hidrørende fra Kommunens Indbetalinger i Anledning af Lov om Erstatning til Statskassen af Halvdelen af Ekspropriationsudgifterne ved Jærnbane- og Havneanlæg i Jylland og Fyn af 26de Maj 1868 m. fl. senere lignende Love.

Erstatningen er anvist Kommunen til Udbetaling paa Amtstuen.

^{240/91}. Efter derom fra 3dje Artilleriafdeling i Skrivelse af 15de d. M. modtagen Anmodning tilfod Byraadet — i Betragtning af den paagjældende Udgifts Lidenhed, 22 Kr. — at der maatte indlægges en Bandlebning til Vandbotøsen i Syge-stalden paa Artillerietablisementet, uagtet Erstatning for dette Arbejde ikke vil kunne faas hos Krigsbestyrelsen.

^{244/91}. Efter Indstilling af Skovudvalget i Skrivelse af 16de d. M. tilfod Byraadet, at Taget paa „Pavillonen“ i Ris Skov maatte istandsættes, og at nogen anden Skade, der var foraarfaget paa Bygningerne ved de stærke Regnskyl i indeværende Sommer, maatte afhjælpes, i hvilken Anledning der ekstraordinært bevilgedes Skovudvalget 250 Kroner.

^{250/91}. Efter fælles Indstilling af Udvalgene for Gas- og Vandværket af 23de d. M. antog Byraadet et fra Kjøbmand Viggo L. Rahr af Aarhus fremkommet Licitationsstilbud paa Levering af nedennævnte Artiller til Værkernes Forbrug i Lidsrummet fra den 1ste Juli 1891 til den 1ste Juli 1892, nemlig:

150 Stfr. 5" støbte Jærnrør	à 9 Kr.	„	Ø. = 1350 Kr.	„	Ø.
300 — 4" — do.	à 6 — 70	— =	2010 —	„	—
700 — 3" — do.	à 4 — 39	— =	3073 —	„	—
250 — 2" — do.	à 1 — 94	— =	485 —	„	—
150 — 1½" — do.	à 1 — 45	— =	217 — 50	—	—
1000 Kg. støbt Fittings	à „ — 20½	— =	205 —	„	—
3400 Kg. Blø, Rør og Blokke gj.	„ — 28½/10	— =	972 — 40	—	—
3 Stfr. 4" Skydehaner	à 37 — 75	— =	113 — 25	—	—
3 — 3" do.	à 28 — 10	— =	84 — 30	—	—

1	Stk.	2" Skydehane	à 18 Kr. 45	D. =	18 Kr. 45 D.
1	—	1½" do.	à 16 — 50	— =	16 — 50 —
2	—	5" Bandsamlere	à 43 — 50	— =	87 — " —
2	—	4" do.	à 39 — 50	— =	79 — " —
2	—	3" do.	à 21 — 80	— =	43 — 60 —
2	—	2" do.	à 15 — 15	— =	30 — 30 —
130	Meter	2" trufne Jærnrør	à 1 — 26½	— =	164 — 45 —
130	—	1½" do.	à " — 90⅓	— =	117 — 43 —
300	—	1¼" do.	à " — 72⅓	— =	217 — " —
13000	—	1" do.	à " — 51⅔	— =	6708 — " —
1300	—	¾" do.	à " — 36⅔	— =	475 — 80 —
130	—	½" do.	à " — 25⅔	— =	33 — 28 —

Desuden behøve Værterne 12,000 Stk. smedede Fittings. Paa Levering af disse var det billigste Tilbud fremkommet fra N. A. Schjørring i Kjøbenhavn for 25 Ore pr. Stk. eller i alt for 3000 Kr., hvilket Tilbud ligeledes antoges.

^{251/91.} Efter Indstilling fra Gasværksudvalget af 24de d. M. antog Bypaaedet et fra Grosserer R. Wulff af Aarhus fremkommet Licitationstilbud paa Levering af 7000 Tons Wearmouth Kul til Gasværkets Forbrug i Aaret 1891—92 for en Pris af 15 Kr. 25 Ore pr. Ton, frit leveret i Færdselsvogne ved Boldværk i Aarhus.

^{254/91.} Bypaaedet vedtog at holde Sommerferie fra midt i Juli til midt i August, i hvilket Tidsrum Formanden bemyndigedes til i Forbindelse med vedkommende Udvalg at afgjøre løbende og uopsættelige Sager, for saa vidt disse ikke ere af mere indgribende Betydning.

Mødet den 9de Juli.

^{449/89.} Efter at den jensest i Mødet den 6te November f. A. omhandlede Sag om Kommunens Garanti for et af Arbejdernes Byggeforening hos Statskassen i Genhold til Lov Nr. 41 af 29de Marts 1887 § 2 attraaet Laan paa 100,000 Kroner paa ny var behandlet i Mødet den 19de Febr. d. A. paa Foranledning af en fra Bestyrelsesmedlem, Alterbegn

G. Madsen modtagen Skrivelse af 14de f. M., indkom der i Mødet den 14de Maj fra Kasseudvalget, til høem Alterdegn Madsens Skrivelse var bleven henvist til Erklæring i Forbindelse med Foreningens tidligere foreliggende Andragende af 12te f. M., en Indstilling, som Byraadet tiltraadte, hvorefter der i Overensstemmelse hermed under 19de Maj d. A. blev tilskrevet Bestyrelsen for Arbejdernes Byggeforening saaledes:

„Efter at Spørgsmaalet om den af den ærede Bestyrelse, senest i Skrivelse af 5te Juli f. A. begjærte Garanti af Kommunen for et Laan paa 100,000 Kr. af Statskassen i Henhold til Lov af 29de Marts 1887 § 2 gjentagne Gange har været behandlet i Byraadet, har dette i Møde af 14de d. M. vedtaget under Forbehold af Indenrigsministeriets Sanction at yde den begjærte Garanti paa følgende Billaar:

1. Foreningen udsteder et Stadesløsbrev til Kommunen med Pant i Foreningens Ejendomme til en Værdi af mindst 200,000 Kroner.
2. I Stadesløsbrevet forpligter Foreningen sig endvidere til:
  - at anvende et Beløb af samme Størrelse som Laanets Beløb til Opførelse af billige Lejeboliger og Friboliger for her i Byen hjemmehørende værdige og trængende Folk af Arbejderklassen eller med dem ligestillede Smaataarsfolk, som ikke i de sidste 5 Aar have saaet uresunderet Fattigunderstøttelse; Medlemmer af Foreningen skulle dog være fortrinnsberettigede til at erholde disse Boliger under lige Billaar. Naar Byraadet, efterhaanden som Amortisationen af Laanet skrider frem, tillader, at Dele af Pantet frigjøres, opfører Foreningen saa mange af saadanne Boliger, som der haves Midler til, hvilke Boliger udlejes for en Leje, der ikke maa overstige 4 pCt. af Byggesummen samt 1 pCt. heraf til Vedligeholdelse m. v., eller ikke over 100 Kr. aarlig. Efterhaanden som Boligernes Antal forøges, anvendes en passende Del af dem til Friboliger;

at der over Laanet af Statskassen og den til enhver Tid amortiserede Del af dette saavel som over Anvendelsen af den frigjorte Del af ovennævnte Pant søres et fra Byggeforeningens øvrige Midler adskilt Regnskab med

særskilt Administrations- og Reservefond, der altid skal udgjøre mindst 15 pCt. af den løsgjorte Kapital. Regnskabet tillige med Årsberetning efter Lovens § 3 tilstilles Byraadet;

at der, naar Laanet til Statskassen er fuldt udbetalt, snarest mulig opføres Boliger af ovennævnte Beskaffenhed for den endnu ikke i dette Øjemed anvendte Del af Beløbet.

Al samtlige for hele Beløbet opførte Boliger maa da saa mange udlejes, at Foreningen erholder Midler til at dække Vedligeholdelsesudgifter, Skatter m. v. af samtlige Boliger. Resten af Boligerne skulle være Friboliger, der bortgives til Personer i foromtalte Stillinge efter Regler, som nærmere bestemmes i Fundats, der affattes efter Overenskomst mellem Byraadet og Foreningens Bestyrelse; i Mangel af Enighed er Byraadets Stemme afgjørende.

For ikke at hemme Byggeforeningens ordinære Virksomhed forbeholdes det Foreningen at saa relaxeret af ovennævnte Pant de Ejendomme, Foreningen ved sin Bestyrelse efterhaanden bortstjæber til Ejendom for Besidderne, imod at Bestyrelsen samtidig enten til Byraadet afgiver som Haandpant 1ste Prioritets Panteobligationer i de paagjældende eller andre af Foreningens afhændede Ejendomme af en til den af Underpantet udløste Sikkerhed fuldstændig svarende Værdi eller inddrager nye Ejendomme af lige Værdi under Pantet.

Forandringer i disse Bestemmelser skulle kun kunne ske ved Overenskomst imellem Byraadet og Byggeforeningen.

Ophører Byggeforeningen at bestaa eller misligholder den sine Forpligtelser overfor Statskassen eller Byraadet, kan dette straks tiltræde Pantet.

Dokumentet, hvori foranstaaende optages, skal tinglæses paa Foreningens Ejendomme ogsaa de ovenfor nævnte Leje- eller Friboliger, ej blot som Stadesløsbrev, men tillige som Deklaration for de foransørte Bestemmelser, saaledes at Pantet ogsaa behestes, forsaavidt disses Opfyldelse angaar.

Bed at meddele den ærede Bestyrelse foranstaaende, udbeder man sig i sin Tid Meddelelse om, hvad der herefter passerer i Sagen."

Som Svar derpaa meddelte Bestyrelsen for Byggesforeningen i Skrivelse af 1ste f. M., at Finansministeriet i Skrivelse af 29de Maj havde udtalt, at det vilde have været villigt til at tilstaa Foreningen det af samme ansøgte Laan, saafremt Byraadet ikke i sin ovenanførte Skrivelse blandt Vilkaarene for Kommunens Garanti havde krævet, at Foreningen i større Omfang skal indrette Friboliger, hvilket Vilkaar efter Ministeriets Mening ikke blot ganske ligger udenfor den paagjældende Lovs Hensigt, men endog hæmmer Lovens Virkninger og derved kommer i Strid med Bestemmelsen i § 2 om, at det mulige Overskud over 4 % skal anvendes til Foreningens Formaal. Da Ministeriet i Overensstemmelse hermed havde tilføjet, at det, saafremt nævnte Vilkaar fastholdes, ikke ser sig i Stand til at tilstaa det ansøgte Laan, androg Bestyrelsen hos Byraadet om, at dette vilde lade den omhandlede som Hindring for Laanets Ordning staaende Bestemmelse udgaa af Garantivilkaarene.

Dette Andragende forelaa og blev bevilget i Byraadets Møde den 4de d. M., hvorpaa der den 8de f. M. blev tilfæstet Foreningen med Underretning om, at Kommunen frasalbt den fornævnte Fordring, saaledes at den ved Laanet for Foreningen indvundne Fordel alene vilde være at anvende til billige Lejeboliger for de i Skrivelse af 12te f. M., Post 2 nærmere omtalte Smaaataarsfolk.

Samtidig hermed indgik derhos Byraadet til Indenrigsministeriet med Andragende om dette Samtykke til, at Kommunen paatog sig den heromhandlede Garantiforpligtelse, hvilket Samtykke Ministeriet dog allerede paa Foranledning af Finansministeriet meddelte i Skrivelse af 13de f. M., forinden Byraadets Andragende naaede ind til det.

I Mødet den 25de f. M. forelaa der dernæst med tvende Skrivelser fra Foreningen, henholdsvis af 23de og 24de f. M., den Obligation, som Byraadet i Genhold til foransøgte skulde forsyne med sin Garantipaategning, og det Stadesløsbrev, som Kommunen til Gjengjæld herfor skulde modtage, men da der ved Udfærdigelsen af det førstnævnte Dokument forekom nogle Ytringer, som lode Byraadet besrygte, at den ved Laanet ind-

vundne Fordel kunde blive anvendt til Opførelse af Ejendomsboliger, medens Byraadet af Hensyn til, at det for den egentlige Arbejder i Reglen vil være for dyrt at blive Eier af en Foreningsbolig, har lagt Vægt paa, at Laanet eller et Beløb af lige Størrelse skulde anvendes til Opførelsen af Lejeboliger, sandt man Betænelighed ved at give Obligationen Garantipaategning og samtidig modtage Stadesløsbrevet, hvorimod man besluttede at tilskrive Foreningen med Forespørgsel, om den ikke maatte se Mulighed for at fjerne Byraadets foran antydede Betæneligheder.

Foranlediget heraf havde Foreningen indsendt det omhandlede Stadesløsbrev til Finansministeriet med fornøden Meddelelse i Henhold til foranstaaende, hvorpaa Ministeriet havde meddelt Stadesløsbrevet en Paategning om, at der fra Statskassens Side intet havde at indvende imod samme.

Herefter havde Foreningen paa ny anmodet Byraadet om at underskrive den omhandlede Garantipaategning paa Obligationen til Statskassen, hvilken Underskrift Byraadet meddelte i nærværende Møde.

Teksten til Obligationen og Stadesløsbrevet er optagen i Tillægget til disse Forhandlinger.

^{369/90.} I Byraadets Møde den 30te April fremtom der fra det i Mødet den 25de September 1890 angaaende en Deling af Stadsrågeembedet nedsatte Udvalg følgende Indstilling af 23de f. M.:

„Efter at det i Byraadets Møde af 9de Oktober f. A. var vedtaget, at der, da Stadsrågeembedet maa antages at være overbebyrdet med Forretninger, skulde foreløbig, indtil Balance i Stadsrågeembedet tillod en Omordning af Rågeforholdene i det hele, oprettes et Kommunalrågeembede her i Byen, og efter at der paa Budgettet for 1891 Konto II 1 g var bevilget Lønning til dette Embede med 1000 Kr. aarlig — har undertegnede Udvalg affattet et Udkast til Regulativ for dette Embedes Virksomhed, hvoraft Aftryk følger hermed.

I Overensstemmelse med Byraadets Vedtagelse er til dette Embede henlagt dels den Del af Byen, som ligger Syd for Aaen, saaledes at Stadsrågen fritages for Behandling af fattige, som bo der og paa Fattiggaarden, dels Tilflynet

med Fattiggaardens Sygestue, saaledes at Sygehuslægen fritages herfor, imod at den Medhjælp, der er tilstaaet denne og som hidtil har besørget dette Tilfyn, samtidig bortfalder.

Det er Udvalgets Mening, at det omhandlede Regulativ skulde være Rettefnor ikke blot for det nye Embede, men ogsaa ved fremtidig Omordning af Lægeforholdene for den Læge, som kom til at fungere som Fattig- eller Kommunalæge i den anden Del af Byen, selvfølgelig med Forbehold af Forandringer, saafremt Erfaringen maatte anbefale saadanne.

Konsultationslofale foreslaaes indrettet for Lægen paa Fattiggaarden i de paa vedlagte Rids enten med Nr. 3 eller Nr. 1 betegnede Rum, dog saaledes at Konsultationssoerelfet udvides med en Del af Gangen, hvorved der i Værelset bliver 2 Fag Vinduer.

Det foreslaas altsaa, at der indgaas til Justitsministeriet med Indstilling om, at de ved fgl. Resolution af 4de November 1878 (Byr. Forh. 1878 P. 117) ordnede Lægeforhold her i Byen foreløbig maa omordnes derhen, at Stadslægen fritages for de ham paahvilende Forretninger med Hensyn til fattige, som bo i den Del af Byen, der ligger Syd for Aaen (derunder paa Fattiggaarden), og at Sygehuslægen fritages for Tilfynet med og Behandlingen af de paa Fattiggaardens Sygestue indlagte Patienter, samt at der ansættes en af Kommunen lønnet Læge, der bestiffes af Aarhus Byraad, hvilken Læge overtager de ovennævnte Forretninger.

Under Forudsætning af, at Lægeembedet oprettes som anført, indstiller Udvalget det ovennævnte Regulativ til Byraadets Vedtagelse."

Denne Indstilling bleo undergivet en 1ste Behandling i Mødet den 30te April, hvorefter man vedtog, forinden Sagen paa ny foretoges, at indhente Stadslægens Erklæring med Hensyn til den foreslaaede Omordning af Lægeforholdene her i Byen.

Sagen foretoges derefter paa ny i Mødet den 14de Maj, men blev atter udfat, for at Udvalget kunde faa Lejlighed til at fremkomme med Forslag til saadanne Endringer i Forslaget til Regulativet for den ny Læge, som Udvalget af de under Sagens Behandling faldne Udtalelser maatte finde Anledning til at fremsætte.

Sagen kom derpaa til fornyet Behandling i Mødet den 25de j. M., hvor man sluttelig vedtog at indkalde Endringsforslag til Regulativet til nærværende Møde, efter at man forinden havde vedtaget at lade de i Udvalgets ooenstaaende Indstilling af 23de April paaapege Byggeforetagender paa Fattigaarden udføre for at skaffe Konsultationslokale til den ny Læge.

Saaledes forberedt forelaa denne Sag til Behandling i nærværende Møde, hvor man — under Forbehold af allerhøjeste Stadsfæstelse — vedtog den af Udvalget foreslaaede ny Ordning af Lægeforholdene her i Kommunen samt det af Udvalget foreslaaede Regulativ for Kommunelægen, efter at man forinden havde vedtaget, at ogsaa Tilsynet med de alderdomsunderstøttede underlægges Kommunelægen, og at dennes Lon fastsættes til 1200 Kroner.

Som Følge heraf afgit der under 11te Juli til Justitsministeriet følgende Indstilling:

„Ved allerhøjeste Resolution af 4de November 1878 omordnedes Lægeforholdene i Aarhus saaledes: at Stadslægen fritoges for de ham paahvilende Forretninger som Læge ved Aarhus Sygehus, ved Fattiggaardens Sygestue samt for Behandlingen af veneriske Syge, der ere under offentlig Kur, og for Visitation af offentlige Fruentimmer; at der ved Aarhus Sygehus ansattes en af Kommunen lønnet særlig Læge, som beskiftes af Aarhus Byraad, dog at der forbeholdes Justitsministeriets Stadsfæstelsesret paa hans Beskikkelse, og at Sygehuslægen tillige overtager de øvrige ovenfor nævnte Stadslægen tidligere paahvilende Forretninger.

Siden den Tid maa det antages, at Stadslægens Forretninger naaonlig som Fattiglæge ere vokse i et saadant Omfang, at han ikke kan overkomme dem, i hvilken Henseende det bemærkes, at Indbyggernes Antal er steget fra ca. 24,800 til ca. 33,300, hvilken Tilvækst naaonlig har fundet Sted imellem den fattigere Befolkning. Ligeledes ere Sygehuslægens Forretninger betydelig tiltagne, navnlig efter at Bestemmelserne i Lov om Foranstaltninger imod Udbredelsen af smitsomme Sygdomme af 20de April 1888 § 2, sidste Stykke ere komne til Anvendelse her i Byen i Genhold til det af Justitsministeriet under 19de Februar 1889 stad-

sæstede Tillæg til Sygehusets Regulativ, i hvilken Henseende det bemærkes, at det daglige Patientantal i 1879 udgjorde ca. 33, i 1890 ca. 51 gennemsnitsvis.

Byraadet har derfor anset det for rigtigt, at der antages en Kommunalæge her i Byen, der kunde overtage en Del af de ovennævnte Læger paahvilende Hverv, saaledes at det overdroges ham

at besørge Fattigpraksis i den Del af Aarhus By, som ligger Syd for Aaen, hvilken Bydel har mellem 15 og 16,000 Beboere, medens den nordlige Del har mellem 17 og 18,000 Beboere;

at udføre Lægegierningen paa Aarhus Fattiggaard, nemlig at bestyre den paa Fattiggaarden værende Sygeafdeling og at udøve den fornødne Lægevirksomhed med Hensyn til de paa Fattiggaarden anbragte fattige;

at udøve Lægegierning med Hensyn til de i den sydlige Bydel boende Personer, der nyde Alderdomsunderstøttelse. Lønningen er sat til 1200 Kr. aarlig.

Man har derhos ment, at Udnævnelsen, der foretages af Byraadet, efter at Stadslægen har havt Lejlighed til at ytre sig om de efter offentlig Betjendtgjørelse indkomne Ansøgninger, skulde gjælde for 5 Aar, dog at Gjenudnævnelse kan finde Sted.

Den saaledes foreslaaede Ordning vil medføre, at Stadslægens Embede, som saa vidt angaar Lægetilsynet med de under Fattigvæsenet og Alderdomsunderstøttelsesvæsenet hørende Personer, begrænses til den Del af Byen, der ligger Nord for Aaen, og at Sygehuslægen fritages for Tilsynet med Fattiggaardens Sygestue.

Idet det bemærkes, at Stadslæge Schmiegelow i Følge sin vedlagte Erklæring af 11te Maj d. A. har givet sit Samtykke til den ovennævnte Ordning, og at heller ikke Sygehuslæge Weiss for sit Bedkommende har noget derimod, se hans vedlagte Erklæring af 13de d. M., tillader Byraadet sig, saafremt det foreslaaede maatte bifaldes, at anmode det høje Justitsministerium om at udvirke den til Sagens Gjennemførelse fornødne allerhøjeste Resolution."

(Se Mødet den 12te Novbr.)

$\frac{2}{91}$ - 1 - Efter derom fra Indtægteringskommissionen foreliggende Indstilling meddelte Byraadet Efterbevilling for følgende Udgiftsoverskrifter af Kommunens Budget for 1890, nemlig:

Indtægtsst. II B 2 a	Nr. 28	Bedligeholdelse af Rytteriets Ridebaner m. m.	3 Kr. 69 Ø.
— — —	Nr. 30	De Udgifter, 3dje Dragonregiment selv afholder mod Refusion efter Overslag	221 — 48 —
— — —	2 b Nr. 34	Brolægning og Bedligeholdelse af Vejene ved Fodfolksetablissementet samt til Reparation af Stakit og Hegn	1 — 91 —
— — —	Nr. 36	De Udgifter, Kommandoen i Aarhus selv afholder mod Refusion efter Overslag	103 — 63 —
— — —	2 c Nr. 41	Bedligeholdelse af Artilleriets Ridebaner m. m.	5 — 67 —
— — —	Nr. 42	Kommunestatter og Brandkontingent af Artillerietablissementet	664 — 43 —
— — —	Nr. 43	De Udgifter, 3dje Artilleriasdeling selv afholder mod Refusion	1696 — 29 —
— — —	2 d Nr. 45	Til Bedligeholdelse af det militære Sygehus	3 — 73 —

$\frac{2}{91}$ - 2. - Efter derom fra Udvalget for Sygehuset og Epidemiløstet foreliggende Indstilling efterbevilgede Byraadet følgende Overskrifter af Kommunens Budget for 1890, nemlig: Udgiftskonto VII 2 Sygehuset:

a.	Husholdning og Vast m. m. 4333	Kr. 22 Ø.
c.	Løn til Dag- og Nattevagt samt til ekstra Vagt	1311 — 95 —
d.	Medicin og Forbindingsstoffer m. v.	796 — 12 —

e. Bygningsreparationer	946 Kr. 05 Ø.
f. Brændsel	1236 — 05 —
g. Belysning	93 — 25 —
h. Nyt Inventarium	1255 — 52 —
i. Reparation paa Inventarium	191 — 25 —
k. Chirurgiske Instrumenter	472 — 07 —
l. Statter, Assurance og Vand- afgift	8 — 25 —
n. Forskjellige Udgifter	1236 — 98 —

Med Hensyn til disse betydelige Overskridelser bemærter Udvalget i sin Indstilling, at de have været nødvendiggjorte ved Sygehusets store Belægning, som paa den anden Side har medført, at Sygehuset i Stedet for som forventet i Budgettet at give et Underflud af 3083 Kr. 33 Øre, har givet et Oversflud af 1074 Kr. 79 Øre.

Endvidere meddelte Byraadet efter Indstilling af samme Udvalg Efterbevilling for de paa nedennævnte, for største Delen kalkulatoriske Udgiftsposter foreliggende Overskridelser for 1890, nemlig:

Ronto VII 1. Udgifter til veneriske Syge	10 Kr. 07 Ø.
— — 3. Kommunens Andel i Udgifter ved Patienters vederlagsfri Behand- ling	3304 — 25 —
— — 5a3. Kul til Opfyndsmænd Løjberg (paa Grund af Kulpriserne Stigen)	8 — 29 —
— — 5a5. Kul og Brænde til Epidemiloka- lernes Opvarmning og Desinfek- tion af Gang- og Sengklæder	62 — 20 —
— — 5c. Lokalet til Børnekliniken	107 — 72 —
(hidrører væsentligst fra den Om- stændighed, at en Regning for Medicin fra 1889 først er betalt i 1890 efter Afslutning af Regn- skabet for det foregaaende Aar.)	

²/₉₁ — 3. — Litter derom fra Udvalget for Byens og Omegns
Forskjønnelse foreliggende Indstilling meddelte Byraadet Efter-
bevilling for følgende Overskridelser af Kommunens Budget for
1890, nemlig:

Konto XIV 2	Bænte, Hegn, Flag, Maling, Trap-	
	per, Redskaber m. m.	34 Kr. 78 Ø.
— — 6	Bedligeholdelse af St. Nicolaus	
	Kilde	1 — " —

²/₉₁ - 4. - Efter derom fra Udvalget for Kasse- og Regnskabsvæsenet foreliggende Indstilling meddelte Byraadet Efterbevilling for følgende Udgiftsoverskrifter af Kommunens Budget for 1890, nemlig:

Indtægtskonto IX A.	Provision til Landmands-	
	banken og Kursdifference	
	vedrørende Laanet af 1884	69 Kr. 49 Ø.
— —	Infaskationsfalør m. v.	
	i Anledning af Bidragene	
	fraprivatetil St. Klemens-	
	bro	217 — 38 —
Udgiftskonto I 1.	Bidrag til Statskassen..	" — 01 —
— II 2 a 3.	Brændsel, Velysning og	
	Kængjering af Kæmner-	
	og Bogholderkontoret...	27 — 50 —
— — a 4.	Protokoller, Skrivemate-	
	rialier, Porto m. o. paa	
	do. do.	239 — 47 —
— — b.	Tillæg til Statteopfræ-	
	verne	407 — 24 —
— — c.	Ligningskommissionen til	
	Skrivematerialier m. o.	
	og til Trykning af Statte-	
	ligningen	35 — 75 —
— — d.	Byraadet og dets Udvalg	
	til Skrivematerialier, Bo-	
	ger, Protokoller, Betjendt-	
	gjørelser m. v.	33 — 90 —
— II 2 e.	Trykning af Byraadets	
	Forhandlinger og andre	
	Sager	105 — 98 —
— XV 13.	Renter til Landmands-	
	banken af den modtagne	
	Del af Laanet af 1889.	6119 — 19 —

(Da Budgettet lagdes, gik man ud fra, at der kun skulde bruges 300,000 Kr., som vare modtagne den 1ste Oktober 1889, men den 11te December f. A. modtoges der yderligere 200,000 Kr., se Byraadets Forhandlinger for 1889 Pag. 238.)

Udgiftskonto	XV	14.	Rente af Konto-Kurant i Aarhus Privatbank . . .	241 Kr. 53 Ø.
—	XVI	9.	Afdrag til Landmandsbanken paa den modtagne Del af Laanet af 1889.	1262 — 11 —
—	XVIII	1 g.	Vederlag for Højtidsoffer	442 — 20 —
—	—	4.	Udgifter ved Valg m. m.	1647 — 70 —
—	—	13 b.	Assurance af Samlingerne i Museumshygningerne..	24 — 18 —

Paa Konto XVII Forøgelse af Aftiver foreligger der derhos en Overskrivelse af 476 Kr. 39 Øre og paa Konto XIX Bidrag til Kirkerne en Overskrivelse af 1299 Kr. 9 Øre, men Efterbevilling ansaas uforuden for disse Poster, der ere Berfurstposter.

Paa Udgiftskonto V 5 foreligger der en Udgift til Genbarmeristationen paa Frederiksbjerg af 1989 Kr. 14 Øre, men Bevilling hertil er meddelt i Byraadets Møde den 5te Decbr. 1889, se Byraadsforh. for 1889 Side 245.

Ligeledes er Bidraget til Foreningen af Haandværkere og Fabrikarbejdere paa Konto XVIII 12 opført med en Overskrivelse af 92 Kr., men Bevilling hertil er meddelt i Byraadets Møde den 11te December 1890.

Endelig bifaldt Byraadet Udvalgets Indstilling om, at de i Mødet den 16de April under Sag Nr. ²/₉₁ og ¹²⁹/₉₁ tagne Beslutninger med Hensyn til Overførelse til 1891 af Understudene paa Gasværkets og Vandværkets Konti maa betragtes som indeholdende Efterbevilling af de i 1890 stedfundne Merudgifter paa Kontierne IX og XI, der ere følgende:

Konto IX Belysningen:

2 a.	Rul til Gasværket	23961 Kr. 67 Ø.
" b.	Rensningsmateriale paa do... 1298 — 17 —	
" d 6.	Arbejdsløn ved Værket	1362 — 2 —
" e.	Stiklebninger og Maalere	9657 — 57 —
" f.	Anskaffelse af ny Lygter og Reparation af de gamle	9 — 79 —
3.	Ny Gasledning og mindre Udvidelser paa Værket	6278 — 26 —

Konto XI Vandforsyningen:

1 a.	Bedligeholdelse og Statter af Bygninger paa Vandværket, Beplantning, Renholdelse af Pladsen m. m.	43 — 2 —
1 b.	Bedligeholdelse af Bundsædningsbassin, Beholdere, Filtre, Indløbskanal, Sand og Grus til Filtre m. m.	167 — 95 —
1 c.	Bedligeholdelse af Maskiner, Rjebler, Pumper og Inventar	36 — 18 —
1 d.	Bedligeholdelse af Rørledninger, Brandhaner og Ventiler m. m.	" — 65 —
1 e.	Rul og andet Brændsel	2166 — 22 —
1 f.	Olje, Talg, Patning, Tøist og Lys m. m. samt Gasbelysningen paa Værket	14 — 11 —
" g 6.	Fast Arbejde ved Maskiner, Pansning af Sluser m. m.	2 — 81 —
" h.	Bedligeholdelse af Sluserne og til usforudsete Udgifter	32 — 2 —
2 a.	Til Hoved- og Husledninger	10 — 84 —
2 b.	1ste Bidrag til en ny Dampkorsten	1047 — 18 —

(Se Mødet den 14de f. M.)

^{43/91}. Til Efterretning og videre Bekjendtgørelse for Kirkegaardsbestyrelsen toges en fra Aarhus Stiftsvoorighed under 2den d. M. modtagen Kommunitation af en Skrivelse af 26de f. M., hvori Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet

approberer de i Vedtægten for Begravelsesbæsenet i Mødet den 16de April vedtagne Endringer.

Den saaledest ændrede Vedtægt er optagen i Tillægget til disse Forhandlinger.

^{92/91.} Efter Indstilling af det i Mødet den 9de April desangaaende nedsatte Udvalg bifaldt Byraadet, at en eventuel ny Bygning i Stedet for „Salonen“ i Ris Stov skal lægges i Terrænet bag ved „Salonen“s Have.

^{105/91.} Vedkommende Udvalg meddelte, at da det af Kjøbmand Petersen indleiede Kjøb om den Kommunen tilhørende Byggeplads Matr.-Nr. 819 a imellem St. Klemensbro og Stentrappen paa Grund af bristende Forudsætninger maatte betragtes som strandet, havde det fra Ejerne af Hotel Scandinavien modtaget Tilbud om Kjøb af saavel denne Plads som den tilstødende offentlige Passage „Stentrappen“ for en Kjøbesum af 28,000 Kr. og imod at udlægge en offentlig Trappegang i den Bygning, som eventuelt agtes opført paa den købte Grund. I Forventning om Byraadets Approbation havde det derpaa fredeet til Oprettelse af Kontrakt med Kjøberen, hvilken Kontrakt Udvalget forelagde til Byraadets Beslutning.

Byraadet tiltraadte Kontrakten under Forventning af Indenrigsministeriets Approbation paa Handelen.

(Se Mødet den 20de August.)

^{147/91.} Til Efterretning toges en fra Aarhus Stiftamt modtagen Kommunikation af Justitsministeriets Strivelse af 29de f. M., hvorved nævnte Ministerium paa enkelte mindre Endringer nær godtgjender de til sammes Approbation (se Mødet den 25de f. M.) indsendte Regler for Fæstevirksomheden i Aarhus.

Disse Regler ere med de af Ministeriet foretagne Endringer optagne i Tillægget til disse Forhandlinger.

(Se Mødet den 7de August.)

^{217/91.} Et fra en Del Grundejere i Hjortensgade under 2den d. M. modtaget Andragende om, at den maladamiserede Strækning af denne Gade maatte blive brolagt og derefter overtaget som offentlig, blev henvist til Afgjørelse under Budgetbehandling for 1892.

(Se Mødet den 29de Oktober.)

^{230/91}. Efter at Byraadet i sit Møde af 11te f. M. paa Indstilling af Ræmneren havde bifaldet, at de Kommunen tilhørende Oplagspladser Nr. 1, 2 og 4 ved den gamle Tolddob, paa hvilke Lejemaalet er udløbet, paa ny udbydes til Bortleje, var der indkommet 2de Tilbud fra de hidtilloerende Lejere, hvori disse, nemlig R. Wulff for Pladserne Nr. 1 og 2 og S. Broge & Komp. for Pladsen Nr. 4, tilbyde at indgaa nyt Lejemaal om de nævnte Pladser for de næste 5 Aar, regnet fra 1ste August d. A., for den nuværende Afgift, henholdsvis 500 Kr. og 410 Kr. aarlig, og paa de nugældende Betingelser.

Disse Tilbud toge Byraadet til Følge.

^{237/91}. Fra Overslaget over Aarhus Havns Indtægter og Udgifter i 1890 staar der tvende Beløb tilbage, nemlig paa Konto 6 a ca. 937 Kr. og paa Konto 6 i ca. 2313 Kr., hidrørende fra, at Opførelsen af det ny Fyrhus og Optagelsen af en Fangdæmning ikke efter den oprindelige Bestemmelse have kunnet tilendebringes af vedkommende Entreprenører i forrige Aar, hvorfor det har været nødvendigt at lade disse Arbejder fortsætte i Aar.

Da det imidlertid ikke kunde forudses, da Havnebudgettet for 1891 blev lagt i afvigte Efteraar, at disse Arbejder vilde strække sig ind i dette Aar, og der af denne Grund ikke blev opført nogen Bevilling til dem i Overslaget for 1891, vedtog Byraadet i Mødet den 11te f. M. efter Havneudvalgets Forslag at indgaa til Indenrigsministeriet med Andragende om, at disse Beløb maatte opføres i Havnens Regnskab for 1891.

I Anledning heraf var der under 30te f. M. fra Aarhus Stiftamt modtaget en Kommunitation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 26de f. M., hvorved det begjærte Samtykke meddeles.

Toges til Efterretning.

^{252/91}. Efter derom foreliggende Andragende, der er anbefalet af Udvalget for Fattigvæsenet, bevilgede Byraadet, at Ræmnerkassen maatte udrede Halvdelen af de med den 10aarige Anna Cathrine Hjorths Ophold paa de Kellerske Abnormanstalter forbundne Udgifter paa Betingelse af, at Statskassen bevilger den anden Halvdel af disse Udgifter, der aarlig udgjør 600 Kroner.

^{257/91}. Til Efterretning toges en fra Aarhus Sundhedskommission under 30te f. M. modtagen Meddelelse om, at der

samme Dag var konstateret tvende Tilfælde af Bornekopper her i Byen, og at denne Sygdom derefter var tagen under offentlig Behandling.

^{259/91}. Den 14de d. M. afholdes der i Odder Generalforsamling i Hads-Ming Herreders Jærnbanefelskab; til at møde ved denne Lejlighed og afgive Stemme for saa vidt angaar de Kommunen tilhørende Aktier bemyndigedes Svendsen.

^{260/91}. Fra Havneudvalget forelæa der følgende Indstilling af 30te f. M.:

„Paa den ny Havneplads foreslaas det at udlægge en Del af Arealet til Dplag for Tommer, saaledes at en Afdeling forbeholdes det Tommer, som fra Skibslasterne oplægges paa kortere Tid, og det øvrige bestemmes til Ubleje for Tommerhandlere paa længere Tid. Til forstnævnte Bestemmelse udlægges ca. 14 Pladser paa ca. 800 □-Al. hver, dels som vist paa medfølgende Plan, udfor Nordre Bolværk, dels langs Bejen fra Slæbestedet til Indtjørnen ved Smedegyde. Disse Pladser ere omtrent af dobbelt Størrelse af de tilsvarende ved den ældre Havn ud for dennes nordre Bolværk; Tommeret henligger her uden Afgift i de første 14 Dage efter Skibets Udløsning, og der betales derefter for hver Plads 10 Kr. for de næste 14 Dage, 20 Kr. for de følgende og 40 Kr. for hver af de efterfølgende 14 Dage.

For Pladserne ved den ny Havn foreslaas ligeledes 14 Dages afgiftsfri Benyttelse efter Skibets Udløsning og derefter en Betaling af 15 Kroner for hver efterfølgende paabegyndt 14 Dages Henliggen, dog saaledes, at Pladserne kunne opsiges fra Havnens Side til Fraflytning med 14 Dages Varfel. Disse Pladser ligge aabne uden Indbegning.

I fast Leje paa indtil 5 Aar for Tommerhandlerne vil der være disponibel 2 Pladser paa ca. 8300 og ca. 5800 □-Alen. Naar den nordre Del af den ny Havneplads er opfyldt, vil der endvidere blive to Pladser paa hver ca. 10,000 □-Alen.

De nærmere Bestemmelser med Hensyn til Lejeafgift, Højde af Stabler paa Pladserne samt Indbegning træffes i de enkelte Tilfælde af Havneudvalget.”

Byraadet bifaldt dette Forslag.

²⁶⁸/₉₁. I tvende Skrivelser henholdsvis af 3de og 8de d. M. havde autoriseret Fæstemand Kvistgaard forespurgt 1) om han, navnlig med Hensyn til Høstfolt, er berettiget til, naar han i Overensstemmelse med sin Bevilling bortfæster en Mand til Høstarbejde, da tillige at bortfæste dennes Kone og Datter til Arbejde sammen med Manden og Faderen, og 2) om det i Betragtning af de med Bortfæstelsen af Høstarbejdere forbundne Omkostninger til Betjendtgjørelser m. m. kan ansees tilstedeligt, at han tager en højere Betaling for Bortfæstelsen af flige Arbejdere end den ved Reglernes § 6 fastsatte Betaling for Bortfæstelsen af Dagarbejdere.

I Anledning heraf vedtog man at svare, ad 1, at man — selv i det af Fæstemanden paapegede Tilfælde — ikke ansaa ham berettiget til at bortfæste en Hustru eller Datter i Forbindelse med Manden eller Faderen, og ad 2, at man ikke fandt nogen Anledning til at foretage Forandring i de for Fæstevirksomheden approberede Regler.

²⁶³/₉₁. Et fra Stovfoged Mittelsen fremkommet Andragende om Lønningsforbedring blev henvist til Afgjørelse under Budgetbehandlingen for 1892.

(Se Mødet den 29de Oktober.)

²⁶⁴/₉₁. Efter derom foreliggende Andragende tilfod Byraadet for dette ene Tilfældes Vedkommende tvende Arbejdsmænd at opstille en Kasteslynge paa Ferdinandspladsen til Afbenyttelse under Arbejderfesten i Nis Stov den 12te d. M.

(Se Mødet den 24de Septbr. under Sag ³⁸³/₉₁.)

²⁶⁸/₉₁. I Skrivelse af 7de d. M. havde Sundhedskommissionen henstillet, at det under den nu udbrudte Koppesygdom tillades den midlertidigt at benytte Fattiggaardens Desinfektionsovn, men da dette efter Fattigudvalgets Erklæring vilde frembyde for mange Ulemper og Fare for Fattiggaardens Befolkning, tilfod Byraadet — efter Sygehusudvalgets Forslag — at Sygehusets Desinfektionsovn i Stedet derfor maa benyttes til Desinficering af Tøj, tilhørende Patienter med smitsom Sygdom, paa Betingelse af:

- 1) at der, forinden Ovnen skal bruges, forhøres om den er dis-ponibel;
- 2) at der — om fornødent — ydes Medhjælp ved Arbejdet;

- 3) at der — ligeledes hvis det skønnes fornødent — af Kommissionen andrignes et Skur til Tøjets Opbevaring;
- 4) at der medfølger Lægeattest for, at Tøjet ikke hidrører fra Koppepatienter, og
- 5) at der hver Gang Dønen benyttes alene af Kommissionen herfor betales 2 Kr.

^{269/91}. Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsforsørgelse bortgaves der en Del Understøttelser til ældre trængende Personer.

(Se Mødet den 16de d. M.)

^{270/91}. Da der kun findes eet Operationslokale paa Sygehuset, og det jævnligt er nødvendigt at dette desinficeres, i hvilken Tid Lokalet saaledes ikke have til Raadighed, tilfod Byraadet — efter Sygehusudvalgets Indstilling af 8de d. M. — at Lægen maatte benytte det tilstødende Sygehøjsle til Operationsstue, saaledes at der kan stiftes ved Benyttelsen.

Mødet den 16de Juli.

I Borgmester Vestergaards Fraværelse paa en Rejse bleve Forhandlingerne i dette Møde ledede af Overretssagfører Rjer som konstitueret Formand i Medfør af Stiftamtets Skrivelse af 13de d. M.

^{435/89} — 1. — Efter at der som i Mødet den 25de f. M. forudsat ved derom ført Forhandling var bleven opnaaet Enighed med Krigsbestyrelsen angaaende eventuelle senere Terminer for Opførelsen af de tilbagestaaende Kasernetaliteter for Fodfolket, vare disse bleve udbudte ved Licitation, efter hvis Afholdelse det har vist sig, at Udgifterne ved Udførelsen af de endnu tilbagestaaende Arbejder ville udgjøre ca. 113,700 Kr., medens der efter foreløbig Opgjørelse af de paa Artillerietablisementet anvendte Udgifter kun have ca. 99,400 Kr. disponible af den Sum paa 543,200 Kr., som Byraadet ved Overenskomsten af Maj 1887 har forpligtet sig til at anvende til samtlige tilbagestaaende Kasernearbejder for den herværende Garnison. Efter Indholdet af denne Overenskomst kunde Byraadet nu ganske vist

forlange de foreliggende Planer omændrede og reducerede, men da det under denne Eventualitet dog kunde være at besyngte, at den endelige Plan blev udført i en for begge Parter mindre heldig Form, vedtog Byraadet efter Kasernebyggeudvalgets Forslag at tilskrive Krigsbestyrelsen ved 2den Generalkommando-Intendantur, at man vilde være villig til at anvende imellem 20 og 30,000 Kr. udover det oprindeligt kontraherede Beløb paa 543,200 Kroner for at bringe de tilbagestaaende Arbejder til Afslutning efter den foreliggende Plan, naar Krigsbestyrelsen vilde forøge det Kommunen til militære Byggeforetagender tilstaaende Laan med et saa stort kontant Beløb, at hele Overfribelsen heraf kunde dækkes, og et saadant mindre Laan ikke ydedes paa mindre gunstige Vilkaar for Kommunen end dem, som allerede ere hjemlede ved det Laan fra Indkvarteringskommissionen, som Kommunen allerede har, alt fælofølgelig under Forbehold af Indenrigsministeriets Approbation.

En i Overensstemmelse hermed affattet Skrivelse afgif til 2den Generalkommando-Intendantur den 18de Juli. (Se Mødet den 7de August.)

Under Betingelse af, at den foreliggende Plan for Bygningers Opførelse kommer til Udførelse, antog Byraadet de af Kasernebyggeudvalget indstillede Licitationsstilbud med Undtagelse af Tilbudet paa Smedearbejdet i 3dje Afdeling, paa hvilken Post der bliver at indhente nyt Tilbud ved Udvalgets Foranstaltning.

^{435/89} — 2. — Da der under Forhandlingen om Antagelsen af nykøbte Licitationsstilbud fra flere Sider fremkom stærkt nedfættende Udtalelser om Bestaffenheden og Godheden af det Arbejde, der under Opførelsen af Artillerietablisementet er blevet leveret til Kommunen, vedtog Byraadet paa derom fremsat Forslag at anmode Byggeudvalget om paa det alvorligste at indstærpe Artiklerne ved de nu tilbagestaaende Byggearbejder, at der kun maa antages Arbejde af Leverandørerne, som i enhver Henseende er godt og forsvareligt.

^{195/90}. I Henhold til den under nedenangførte Sag ^{139/91} tagne Beslutning vedtoges det at indgaa til Justitsministeriet med Andragende om dette Approbation paa den af Byraadet i Mødet den 12te Juni f. A. vedtagne Tilføjeelse til Sundhedsvedtægtens § 12, hvorefter samtlige Afløbsstummer og Afløbsrør

af Træ inden 1ste Juni 1893 skulle omforandres til at være af Metal eller Sten. (Se Møderne den 20de August og 10de Septbr. under Sag ^{139/91} og den 8de Oktober under Sag ^{195/90}.)

^{345/90}. Byraadet understrev Skjøde til Montør N. P. Petersen paa den af ham, se Møderne den 28de August og 11te September f. A., købte Byggegrund i Boulevardkvarteret, til hvis Afhændelse Indenrigsministeriet har meddelt Tilladelse ved Skrivelse af 2den Oktober f. A. og som efter samme Ministeriums Udskriftsapprobation af 3dje d. M. under Matr.-Nr. 117 b af Aarhus Markfjorder i Hasle Herred er styldsat for Hartkorn $\frac{1}{4}$ Album og Gammelstat 3 Dre. Det bemærkes, at Grundens Størrelse er 360 □-Alen og den samlede Kjøbesum å 3 Kr. pr. □-Alen saaledes 1080 Kr.

^{139/91}. I en i Byraadets Møde den 9de April d. A. indkommen Skrivelse af 28de Marts havde Sundhedskommissionen oplyst, at medens Udskylningen af private Kloaker tidligere iværksattes ret jævnlig samtidigt med Gadeudskylningen, idet Grundejerne i Reglen forenede sig med vedkommende Arbejdere om tillige at foretage saadan Udskylning, er Forholdet blevet et andet, siden der ved Indførelsen af den ny Sundhedsvedtægt herfor er blevet fordret en Kjendelse af 2 Kroner til Kommunens Kasse for hver Ejendom. I de allerfleste Ejendomme unblader man derfor nu denne kraftige Udskylning, som paa ingen Maade kan erstattes af den, som kan iværksættes ved, at en Vandhane staar aaben en kort Tid. Følgen heraf er efter Kommissionens Vidnesbyrd paa det klareste godtgjort ved en af den — efter den her i Byen i afvigte Vinter herskende Dysenteri-Epidemi — foretagen Kloakudskylning, idet de fleste Ledninger sandtes mer eller mindre fyldte med Mudder og Uhumsheder, hvorved Kloaker i Stedet for, at de skulle være et Gode, let kunne afstedkomme stor Skade, der i lige Grad gaar ud over dem, der udskylle, og dem, der ikke gjøre det. Sundhedskommissionen henstillede derfor i sin fornævnte Skrivelse til Byraadet at tage under Overvejelse, om det ikke maatte være muligt at lade saadan Udskylning foregaa vederlagsfrit efter Omgang ved offentlig Foranstaltning, hvortil Kommissionen anslog den aarlige Merudgift til 6 å 800 Kr.

Byraadet erkjendte i hint Møde det uheldige i den nu-

værende Tilstand, men forinden det indlob sig nærmere paa Sagen, vedtog man at henvende sig til Kommissionen med Forespørgsel om en Besøgelse for Kommissionen som den ovenomhandlede kunde anses hjemlet i den for Kjøbstaden gjældende Vedtægt.

Efter at man i Skrivelse af 23de f. M. havde modtaget Kommissionens bekræftende Svar herpaa, foretoges Sagen paa ny i Mødet den 30te April, hvor Byraadet i Princippet sluttede sig til Sundhedskommissionens Anskuelse, men dog fandt det rettest at paalægge de vedkommende Grundejere en nærmere bestemt moderat Godtgjørelse til Kommunen som Erstatning for de med Udskylninger forbundne Udgifter. Man anmodede i Overensstemmelse hermed Kommissionen om at fremsætte et Forslag til Ændring i Sundhedsvedtægten paa dette Punkt, men da Kommissionen i Skrivelse af 23de f. M. havde foreslaaet, at den Godtgjørelse, Grundejerne skulde erlægge, skulde bero paa Byraadets nærmere Bestemmelse, men Byraadet fandt det heldigere, at Godtgjørelsen straks blev fastsat til et bestemt Beløb, gik Sagen — efter paa ny at have været forhandlet i Byraadets Møde den 9de d. M. — atter tildage til Sundhedskommissionen, der i Skrivelse af 14de d. M. foreslog, at den omhandlede Godtgjørelse skulde bestemmes til de nedenfor anførte Beløb.

I Overensstemmelse hermed vedtog Byraadet at indgaa til Justitsministeriet med Andragende om dette Approdation paa saalydende Forandring i Sundhedsvedtægtens § 11, 1ste Stykke:

„Rensningen af Kloafledninger paa privat Grund udføres ved Sundhedskommissionens Foranstaltning, naar og saa ofte Sundhedskommissionen finder det nødvendigt. De med Rensningen forbundne Udgifter afholdes forudsat af Ræmnerfassen, men til Bestridelse af disse have de vedkommende Grundejere at erlægge følgende Betaling for hver Gang, Udskylningen har fundet Sted: For Ejendomme, hvori der kun findes 1 Kloafbrønd i Gaarden, 50 Øre, for 2 indtil 4 Kloafbrønde 1 Kr., for 5 indtil 10 Brønde 2 Kr., og for Ejendomme, hvori der findes over 10 Brønde, 3 Kr.“

I Forbindelse med denne Sag havde Sundhedskommissionen derhos i sin Skrivelse af 23de f. M. anbefalet, at det af Byraadet i Mødet den 12te Juni f. M. vedtagne Tillæg til

Sundhedsvedtægten § 12 — angaaende Afkøbskumner og Afløbsrør af Træ — samtidig med foranstaaende Sag indstillede til Justitsministeriets Godkendelse, hvilken Henstilling Byraadet besluttede at tage til Følge (se ovenstaaende Sag ^{195/90}.)

Da der efter det foransførte skulde foretages tvende Forandringer i Vedtægten og Byraadet forment, at det vilde være heldigt, at Lejligheden benyttedes til ogsaa at erhverve Ministeriets Approbation paa en Ændring til § 35, om hvis Nødvendighed Byraadet var enigt, tilfrev man efter et i Mødet den 9de d. M. derom vedtaget Forslag under 10de Sundhedskommissionen med Anmodning om at fremkomme med Forslag til en saadan Ændring, sigtende til at forhindre de Ulemper, som nu have af tyk og kvælende Røg fra Fabriks- og Dampskibsførstene. Et saadant Forslag indeholdtes derfor tillige i Sundhedskommissionens ovennævnte Skrivelse af 14de d. M., men da det under den nærmere Behandling af dette blev anset for rettest at indhente Havneudvalgets Erklæring over samme, og man paa den anden Side heller ikke sandt det nødvendigt at opsætte den videre Gang af de to førnævnte Punkter herefter, vedtog man som bemærket at lade disse gaa til Ministeriet, men at fremsende Sagen til Havneudvalgets Erklæring for saa vidt angaar Ændringen til § 35. (Se Mødet den 20de August.)

^{246/91}. I Anledning af et fra Aarhus Plejeforening under 18de f. M. modtaget Andragende om, at der maatte blive overladt Foreningen nogle Rum til dens Virksomhed i den Bygning paa Vestergade, som tidligere har været benyttet til Pigeskole, paa Vilkaar, at Foreningen selv besørger Opsættelsen af et Komsur og afholder de Udgifter, som Bærelsernes Istandsættelse udsforder, bevilgede Byraadet efter Skoleudvalgets Anbefaling, at der indtil videre maa overlades Foreningen et Køkken samt 1 à 2 Rum til efter Skoleudvalgets nærmere Anvisning i nævnte Bygning paa de af Foreningen selv opstillede Vilkaar samt yderligere paa Betingelse af, at Foreningen selv afholder Udgifterne ved Anbringelsen af en Dør fra Møllestien til det Lokale, som for Tiden benyttes til Folkebibliotheket, samt ved selve Bibliothekets Flytning ind i et andet Lokale, om hvilken Foranstaltning Foreningen derhos vil have at konferere med Bibliotheksbesthyrelsen.

Samtlige Byggeforetagender vilse være at udføre under Kontrol af Bygningsinspektøren.

^{255/91.} Et fra Smedesvend N. A. L. til Erklæring foreliggende Andragende om Indfødsret sandt Byraadet ikke at kunne medgive sin Anbefaling, idet Raadet maatte slutte sig til den af vedkommende Udvalg over Andragendet under 11te d. M. afgivne Erklæring, der i Uddrag er saalydende:

Endvidere mangler der Attest for, at Andrageren ikke her i Landet har været straffet eller nydt Fattigunderstøttelse.

Udvalget har ingen Grund til at betvivle, at Andrageren vil kunne afhjælpe nævnte Mangler, men selv om dette maatte ske, formener Udvalget ikke at kunne tilraade Byraadet at medgive Andragendet sin Anbefaling. Grunden hertil maa ikke søges i Andragerens personlige Forhold, — tværtimod finder Udvalget Anledning til udtrykkeligt at fremhæve, at disse synes at være fordelagtige for Andrageren, og at Andragendet derfor, hvis det var fremkommet for et eller flere Aar siden, vistnok var blevet indstillet til Byraadets bedste Anbefaling.

Udvalgets Holdning er begrundet i Fremkomsten af de tvende Love af 9de April d. A. om det offentlige Fattigvæsen og om Alverdomsunderstøttelse. Medens Meddelelsen af Indfødsret tidligere ikke medførte nogen Fare for eller Udfigt til en Forøgelse af Kommunens Udgifter, er det derimod nu efter nævnte Loves § 23 og § 2 bleven gjort til en Betingelse for at kunne faa henholdsvis Fattighjælp eller Alverdomsunderstøttelse, at vedkommende Andrager har vundet Indfødsret, og Stillingen er derved bleven væsentlig forandret, idet Meddelelsen af Indfødsret altsaa i Fremtiden vil kunne paaføre Kommunen Udgifter, hvorfor Udvalget finder, at der kunde være Grund for Byraadet til at være noget mere tilbageholden med sin Anbefaling end tidligere.

Hvad saaledes det foreliggende Tilfælde angaar, kunde der maasse nok være Tvivl om, hvorvidt Fattiglovens § 23 er anvendelig, men utvivlsomt er det, at Understøttelseslovens § 1 er anvendelig, og naar nu henses til, at Andrageren først er kommen til Danmark med sin Familie i en Alver af

43 Aar, og i de forløbne 23 Aar ikke har foretaget noget for at faa Indfødsret, men derimod nu, efter at ovennævnte Love ere fremkomne, ansøger derom i en Alder af 66 Aar, formener Udvalget ikke at kunne anbefale Andragendet, thi af de Aar, hvori Andrageren har haft sin bedste Kraft og Arbejdsevne, er kun den mindste Del kommen Danmark til Gode, og nogen Attraa efter at blive Statsborger her eller sine Medarbejderes Medborger i politisk eller kommunal Henseende synes Andrageren heller ikke at have havt, før der var forbunden eventuelle pefuniære Fordele dermed, — hvilke tvende Omstændigheder vel nok kan gjøre det betænkeligt at anbefale Andragendet."

Med Hensyn til dette Andragende henvises til hvad der vil blive refereret i Mødet den 18de Febr. 1892.

^{256/91.} Efter et af vedkommende Grundejere under 29de f. M. derom indgivet Andragende, der under 15de d. M. er blevet anbefalet af Brolægningsudvalget, tillod Byraadet, at der ved offentlig Foranstaltning maatte nedlægges en Kloakledning i Godthaabsgade paa Strækningen fra Jægergaardsvej til Ole Rømersvej paa følgende Betingelser, som ere antagne af alle vedkommende:

Med Undtagelse af Ejerinden af Gade-Nr. 6, Entemadame Rasmussen, som Byraadet undtagelsesvis indrømmede Hensland med Betalingen af sit Bidrag i 2 Aar, ville samtlige øvrige Grundejere faa snart Arbejdet er udført have at godtgjøre Kæmnerkassen de med Arbejdets Udførelse forbundne Omkostninger, der af Stadsingeniøren ere anslaaede til 480 Kroner, ved Betaling af 80 Øre for hver løbende Alen Fagade af deres respektive Ejendomme, hvis samlede Længde er 600 Fod. For hver Stikledning, der ønskes indlagt til Husenes Fagader med tilhørende 9" Rumme med Rør og Rist, vil der særskilt være at betale 20 Kr., og ønskes Ledningen lagt ind i Huset uden Opbrydning af Gulv eller lignende, maa herfor betales 60 Øre pr. løbende Fod og for en hertil hørende 9" Rumme med Rør og Rist 7 Kroner.

^{265/91.} I Anledning af en fra flere Beboere af Arbejderforeningens Boliger ved Kirkegaardsgæjen modtagen Bepæring over, at de udenfor disse Bygninger staaende Træer borttage Sol og Lys fra de bagved værende Lejligheder, bemyndigede

Byraadet Forfijønnelsesudvalget til at lade saa mange af de deroerende Træer borttage, som efter Udvalgets Skjøn er nødvendigt til at afhjælpe denne Klage, dog ikke flere end Halobelen af samtlige Træer. (Se Mødet den 7de August.)

^{269/91} — 1. — Fra Udvalget for Alderdomsunderstøttelser forelaa der Indstilling om Uddeling af en Del Understøttelser, hvilken Indstilling til Dels blev afgjort; da Tiden for Mødets Afholdelse imidlertid var saa langt fremskreden, at Behandlingen af hele Indstillingen ikke kunde tilendebringes i næroerende Møde, blev der berammet et ekstraordinært Møde til Afholdelse Dagen efter til Behandling af Resten af Sagen.

^{269/91} — 2. — Samme Udvalg forelagde Byraadet en bet under 11te d. M. fra en Ansøger om Alderdomsunderstøttelse tilgaaet Strivelse, hvori Andrageren efter at have udtalt som sin Formening, at det ikke er nødvendigt, at Navnene blive offentliggjorte paa de Ansøgere, hvis Andragender om Alderdomsunderstøttelse blive bevilgede, samt at saadan Offentliggørelse i flere Tilfælde kan være ubehagelig for den vedkommende, anholder om, at hans Navn ikke maa blive offentliggjort, hvis hans Andragende skulde blive bevilget.

Efter at Byraadet havde forhandlet dette Spørgsmaal vedtog man at svare Andrageren, at man ikke sandt Anledning til at unblade at meddele Offentligheden Navnene paa de Andragere, hvem der tilstaaes Understøttelse i Genhold til Lov af 9de April d. A., samt Størrelsen af den dem tilstaaede Understøttelse. (Se Møderne den 9de og 17de d. M.)

^{271/91}. Efter derom fra Politimesteren i Strivelse af 10de d. M. foreliggende Indstilling bisalt Byraadet:

at den ved Politibetjent Carl Peter Andreasens Afgang fra Politiets Tjeneste — i Anledning af modtagen Ansættelse som Undersøger ved Alderdomsunderstøttelsesvæsenet — ledig bleve Post af 2den Lønningsklasse besættes med Politibetjent af 3dje Lønningsklasse Hans Peter Michelsen, og at den ved denne Forfremmelse ledig bleve Post af 3dje Lønningsklasse besættes med hidtilværende Reservepolitibetjent Anton Nielsen.

Om den derved ledig bleve Reservepolitibetjentpost vil der efter Politimesterens Bemærkning derom i fornævnte Strivelse blive udstedt offentlig Betjendtgørelse af Politiet.

^{273/91}. I Skrivelse af 15de d. M. havde Stiftssyfitus i gl. Aarhus og Randers Amters Stiftssyfitat henstillet, at der til Epidemihyggehuset snarest muligt anskaffes en passende Sygevogn, med Bemærkning, at det ved den for Tiden her i Byen herskende Børnetoppesygdom har været følt som et stort Savn, at der ikke findes en Sygevogn paa Epidemihuset, hvilket Savn vil blive endnu mere føleligt, dersom Sygdommen udbreder sig til Landdistriktet.

Denne Henstilling kom imidlertid ikke til Forhandling, da Aarhus Sundhedskommission i Skrivelse af f. D. havde meddelt Byraadet, at den i et samme Dag afholdt Møde paa Foranledning af Stiftssyfitus, hvis foranstaaende Andragende dermed bortsaldt, havde besluttet at anskaffe en til Transport af Kopperpatienter fra deres Hjem til Epidemihospitalet passende Vogn og havde overdraget dets Medlem, Lømmermester Tandrup, at indtøje en saadan Vogn i Kjøbenhavn.

Toges til Efterretning.

^{274/91}. Paa Havneudvalgets Begne meddelte Formanden, at den Havnen tilhørende ny Dampmuddermaskine under det i Gaar herskende stærke Blæstvejr var kæntræt uden for Havnen og sunken lidt vestlig for Indløbet til den ny Havn.

Toges til Efterretning, idet derhos gaves Havneudvalget Bemyndigelse til at slutte Afford med Svigers Bjergningsentreprise om Maskinens Bjergning samt til at foranstalte det fornødne, for at Maskinen efter Bjergningen snarest mulig igjen kunde komme i arbejdsdygtig Stand.

(Se Mødet den 26de Novbr.)

^{277/91}. Efter derom fra Brolægningssubvalget i Skrivelse af D. D. foreliggende Indstilling approberede Byraadet den paa et medfulgt Kort med A—B betegnede Gadelinie som fremtidig Fortsættelse i sydvestlig Retning af den Tvergade, som allerede er anlagt fra Guldbergsgade forbi Sjællandsgade til Ny Munkegades Forlængelse, hvorved dog intet er bestemt om, naar denne Gadestrækning skal anlægges som Gade.

Byraadet tillagde derhos denne Gade i hele dens nuværende og fremtidige Udstrækning Navn af „Fynsgade“.

^{280/91.} Efter Forslag af Havneudbalget i Strivelse af 14de d. M. besluttede Byraadet at indgaa til Indenrigsministeriet med saalydende Andragende angaaende Ministeriets Bistand til at faa et af Marinens Dampstibe stationeret her i Havnen i Vintertiden til Brug ved Isbrydning:

„Efterhaanden som Trafiken paa Aarhus Havn har udviklet sig saaledes, at den maa siges at have stor Betydning for hele Jylland, har Havnen ved de Forbedringer og Udvidelser, der i de senere Aar ere udførte, bestræbt sig for at imødekomme de Krav, som Stiksfarten i stigende Grad stiller, for at opnaa betvemme Besejlingsforhold, og Havnebestyrelsen har da ogsaa haft Opmærksomheden henvendt paa at søge Afgangen til Havnen lettet og betrygget under Isforhold. Vel frembyde Natursforholdene ikke saa megen Fare for Standsning af Navigationen paa Grund af Isforhold, som ved de fleste andre Havne, og naar Sejladsen paa Aarhus Havn selv i en Vinter som 1890—91 ikke en eneste Dag har været standset af Is, saa taler denne Omstændighed yderligere til Gunst for Havnens Betydning, men man kan dog ikke se bort fra, at selv en forholdsvis kort Standsning af Trafiken kan medføre højst uheldige Følger, og uagtet Vinterens Strængthed jo her som andetsteds kan spærre al Trafik og gjøre ethvert Forsøg paa at holde Havnen tilgængelig umuligt, saa vil der dog ret ofte være Tilfælde, da en kraftig isbrydende Dampers yde virtsom Assistance for Vedligeholdelsen af Sejladsen. I Ertjendelse heraf har man alt for flere Aar siden søgt at sikre Havnen Assistance til Isbrydning ved at træffe Overenskomst med et privat Selskab, som disponerer over Bjergningsdampstibe, men dels have de Stibe, som ere blevne stillede til Disposition, ikke altid været hensigtsmæssige, og dels har man særlig i afvigte Vinter ikke kunnet faa et saadant Stib, da man ønskede det. Under disse Omstændigheder har man været det høje Ministerium taknemlig for, at der under afvigte Vinters Isforhold ved Ministeriets Mellemkomst blev givet Havnen Tilfagn om Assistance af et af Marinens Stibe, et Tilbud, hvis Benyttelse Forholdene dog ikke krævede.

For i kommende Vintre at kunne sikre sig fornøden

Assistance, har man ment allerede nu at maatte søge denne Sag ordnet paa en mere betryggende og heldig Maade end hidtil, og man tror ikke at kunne slaa sig til Ro med at kunne hidkalde et Stib i et givet Øjeblik, selv om man kunde opnaa mere bindende Ordning med det ovennævnte private Selskab end tidligere, thi først naar et passende Stib er her i Havnen i de vanskeligste Maaneber (Decbr.—Marts), beredt til at bryde den Is, der ubertiden temmelig uventet kan komme, og som under saadanne Forhold kan assistere ind- og udgaaende Stibe, der ikke alene kunne bane sig Vej, kan det siges, at der er gjort, hvad der kan gøres for at holde Sejladsen aaben.

Det er hertil man udbeder sig det høje Ministeriums gode Bistand, idet man andrager om, at Ministeriet vil virke for, at et af Marinens Stibe, som maatte egne sig særlig hertil, fremtidig maatte blive stationeret her i Vintermaaneberne."

^{282/91.} Et fra Aarhus tekniske Skole til Erklæring foreliggende Andragende til Indenrigsministeriet om Tilskud af Statskassen til Skolens Drift i 1890—91 vedtog man at anbefale.

^{283/91.} Byraadet approberede Façadetegningen for Lømrer M. N. Skippers paatænkte Bygning paa den af ham kjøbte Boulevardgrund paa Hjørnet af Guldbergsgades Boulevard og Fynsgade (se Mødet den 11te f. M. under Sag ^{232/91}), idet man dog bemyndigede Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse til at foreskrive mindre Endringer i Tegningen med Hensyn til Façadens Ornamentering.

Extra Møde den 17de Juli.

I Borgmester Vestergaards Fraværelse paa en Rejse leedes Forhandlingerne i dette Møde af Overretsagsfører Rjer som konstitueret Formand i Medfør af Stiftamtets Skrivelse af 13de d. M.

^{269/91.} Den under Mødet af G. D. paabegyndte Behandling af en Indstilling fra vedkommende Udvalgt om Vortgivelse

af Alherbomsunderfløttelser til værbige trængende udenfor Fattigvæsenet tilendebragtes. (Se Mødet den 20de August.)

Mødet den 7de August.

I Borgmester Vestergaards Fraværelse paa en Rejse leedes Forhandlingerne af Overretssagfører Rjer som konstitueret Formand i Medfør af Stiftamtets Skrivelse af 13de s. M.

^{435/89.} Som Svar paa den til 2den Generalkommandointendantur i Medfør af Byraadets Beslutning i forrige Møde under 18de Juli afgaaede Skrivelse var der under 5te d. M. fra nævnte Autoritet modtaget Kommunikation af følgende Skrivelse fra Forplejningskorpset af 4de s. M.:

„Generalkommandointendanturen anmodes om at ville udtale for Aarhus Byraad Forplejningskorpsets Paaftjønneelse af, at Raadet i den med Intendanturens Skrivelse Nr. 1652 af 20de Juli d. A. fremsendte og hermed tilbagesølgende Skrivelse (med Bilag) har tilbudt at ville anvende til de i Overenskomsten af 10/14 Maj 1887 omhandlede Byggearbejder for Garnisonen 30,000 Kr. mere end de i Overenskomsten nævnte 543,200 Kr., naar Kommunen faar de 30,000 Kr. til Laans af Statskassen paa lignende Betingelser som i sin Tid de 343,200 Kr. fra Indkvarteringsfonden. Efter Modtagelsen af Byraadets Skrivelse var Forplejningskorpset ogsaa straks villigt til at virke for et saadant Laans Tilstaelse; men da man indsaa, hvad der ogsaa har bekræftet sig, at Krigsministeriet vilde anse et nyt Laan fra Statskassen for meget vanskeligt at opnaa, foreslog Korpset Ministeriet en anden Maade, paa hvilken man vilde kunne give Byen et Bederlag for Anvendelsen af de 30,000 Kr. til Opnaaelse af en passende Afslutning for de nævnte Byggearbejder.

Efter nu at have modtaget Krigsministeriets Santtion paa det stillede Forslag maa Korpset anmode Generalkommandointendanturen om at gjøre Byraadet følgende Tilbud:

1. Byraadet forpligter sig til at vilse anvende indtil 30,000 Kr. mere end de i Overenskomsten af 10/14 Maj 1887 ommeldte 543,200 Kr. til Byggearbejder (med Inventarium) for Garnisonen i Henhold til Overenskomsten, og saaledes at derfor afholdes:
  - a. hvad Licitationen over de allerede approberede Arbejder udfræver mere end beregnet, samt Inventar og almindeligt . . c. 14,000 Kr.
  - b. og endvidere, efter Korpsets nærmere Paavisning af, hvad der ønskes:

Forfjellige andre Foranstaltninger i Artillerikasernen (Badeanstalt, Forsatsvinduer) beregnede til	c. 2,300 —
Forfjellige andre Foranstaltninger i Fodfolkskasernen, som have været projekterede, men indtil videre ere udsatte . . .	c. 1,500 —
Et Torrestur for Fodfolksregimentet . . .	c. 4,400 —
Nye Arrester i Rytterkasernen og en Badeanstalt sammesteds	c. 2,800 —
En ny Desinfektionsovn i Garnisonsfygehuset	c. 3,000 —
Eventuelt andre Suppleringsarbejder . . .	c. 2,000 —
Sum . . .	30,000 Kr.

2. Som Bederlag indrømmes der Byraadet, foruden hvad det efter sædvanlige Regler oppebærer i Leje: at i Fodfolkskasernen og i Rytterkasernen fra 1. Januar 1892 Krigsbestyrelsen svarer fuld Leje og helt bekoster Opvarmning, Belysning og Renholdelse af Underojsningslofalerne for Mandstabet, selv om de tilfælde benyttes som Samlingslofaler, en Indrømmelse, der ved Overenskomsten af 1881 allerede gjordes for Artillerikasernen.

Om Byraadet vil finde sig fyldestgjort ved dette Tilbud, som formentlig vil bringe det ikke uvæsentlig større Fordel end Modtagelsen af det begjærte Laan, beder man sig underrettet.

Et Svaret bekræftende, vil der straks kunne ske Approbation af Licitationstilbudene og stides til Udførelse af de bortleierede Arbejder."

Efter at Sagen var drøftet, vedtog man under Forbehold af Indenrigsministeriets Samtykke at indgaa paa Krigsbestyrelsens Tilbud. (Se Møderne den 3dje og 10de Septbr.)

^{464/89}. Efter Indstilling af Udvalget for Opførelsen af det ny Sygehus antog Byraadet et fra de Herrer Hans Broge & Komp. og E. Langballe og Søn i Forening fremkommet Licitationstilbud paa Levering af de Mursten, der behøves til Opførelsen af Hovedbygningen.

Tilbuddet omfatter forskellige Kvantiteter Mursten og af forskellige Kvaliteter, til Dels efter Udvalgets Valg, og Priserne soare efter Arkitektens Oplysning til de Priser, der ere approberede ved Levering af Mursten til Epidemibygningerne.

(Se Mødet den 14de Maj og herefter den 20de d. M.)

^{2/91}. Efter Indstilling af Brandkommissionen esterbevilgede Byraadet følgende paa Brandvæsenets Budget for 1890 foreliggende Overskrifter, nemlig:

paa Konto XII 5 b	Lønning i Ildbrandsstil-	
	fælde m. m.	82 Kr. 05 Ø.
" — — 6	Leje af Plads til en Vand-	
	vogn	20 — 75 —
" — — 9 b	Tilsyn med samt Flytning	
	og Vedligeholdelse af Brand-	
	allarmeringsapparater	155 — 20 —
" — — 10	Brændsel og Belysning ..	7 — 29 —

(Se Mødet den 9de Juli og herefter den 27de d. M.)

^{147/91}. Den konst. Formand meddelte, at han i Henhold til en ham fra Udvalget for Gjennemførelsen af den ny Ordning af Fæstevæsenet tilgaaet Skrivelse af 1ste d. M. havde approberet Formularerne til de Blanketter, som skulle bruges af de autoriserede Fæsteforretninger i Henhold til § 5 i Reglerne for Fæstevirksomheden.

Blev bifaldet.

(Se Møderne den 9de f. M. og herefter den 8de Oktober.)

^{196/91}. I Mødet den 14de Maj indbragte Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse en bet fra Enkeltfru B. Weiss tilgaaet Skrivelse af 9de Marts f. A. angaaende Fortsættelse af Boulevarden, saaledes at denne skulde udmunde paa Vesterbro.

gade imellem Jydsf Haveselskabs Have og hendes der liggende Toft, hvorved den vil komme til at slutte sig til et af hende paa Mølleengen paatænkt Gadeanlæg.

Sagen foretoges igjen i Mødet den 28de Maj, hvor den efter at være bleven drøftet udsattes til Mødet den 4de Juni, i hvilket den paa ny drøftedes, idet Byraadet sluttelig anmodede Udvalget om at foranstalte et Nivellementstort optaget over det paagjældende Terræn.

Et saadant Kort var derpaa modtaget med Udvalgets Skrivelse af 31te f. M., men Sagen udsattes derpaa paa ny.

(Se Mødet den 12te Novbr.)

^{198/91.} Til Efterretning toges en af Udvalget for Alderdomsforsørgelsesvæsenet forelagt, samme meddelt Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 21de f. M., hvori der i Anledning af en af Borgmesteren i Horsens paa flere Kommuners Begne fremsat Forespørgsel svares, at Ministeriet maa holde for, at de Beføstninger, for hvilke Kommunerne i Genhold til Loven af 9de April 1891 § 9 have Krav paa delvis Godtgørelse af Statskassen, kun ere saadanne Udgifter, som ere medgaaede til den af den trængende modtagne Understøttelse, og at Loven saaledes ikke giver Hjemmel til at lade Statskassen tilflyde ogsaa en Del af Kommunens Administrationsudgifter i Anledning af Alderdomsunderstøttelsen.

Ligeledes toges til Efterretning et fra Bestyrelsen for den danske Kjøbstadsforening modtaget Cirkulære af 15de f. M., hvori der meddeles Ordlyden af et af Bestyrelsen til Indenrigsministeriet indgivet Andragende om, at der i Løbet af hvert Kalenderaar maa blive udbetalt de Kommuner, som maatte andrage derom, et passende Forstud paa de Beløb, der ville være at refundere af Statskassen i Anledning af Loven om Alderdomsunderstøttelse, og Ministeriets under 10de f. M. derpaa afgivne Svar, hvorefter saadanne Forstud ikke kunne forventes bevilgede. (Se Mødet den 25de Juni.)

^{265/91.} I Genhold til et fra en af Beboerne af Arbejderforeningens Boliger paa Kirkegaardssvej under 3dje d. M. modtaget Andragende tilfød Byraadet nu, at samtlige foran nævnte Boliger staaende Træer maatte fjernes.

(Se Mødet den 16de f. M.)

^{272/91.} I Mødet den 16de Juli forelaa der fra Stiftamtet til Byraadets Erklæring et Andragende fra Gæstgiver Jørgen Christiansen om Bevilling til at overtage Restaurationen paa Aarhus Østbanegaard, i hvilken Anledning der nedfattes et af Rjer, Hald og Wærum bestaaende Udvalg med Bemyndigelse til paa Byraadets Begne at afgive den forlangte Udtalelse.

Dette Udvalg meddelte, at det under 21de s. M. havde tilbagesendt Sagen til Aarhus Stiftamt med saalydende Erklæring:

„Byraadet kan ikke anbefale Andragendet. Efter den af Byraadet den 22de September 1887 vedtagne og af Indenrigsministeriet den 20de Oktober s. A. stadfæstede Vedtægt efter Lov af 23de Maj 1873 § 9 vil det allerede kunne være tvivlsomt, om Andrageren for Tiden kan erholde noget Borgerskab som Restauratør, men selv om dette ogsaa mulig kunde lyffes, vilde man ikke anse det heldigt, om de af Andrageren ommeldte 2 Næringer forenedes paa samme Haand.“

Byraadet sluttede sig til denne Erklæring.

I Forbindelse hermed skal det dog bemærkes, at der i Følge en Magistraten tilgaaet Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse til Aarhus Stiftamt af 10de Septbr. 1891 vilde blive meddelt Andrageren Bevilling til uanset Bestemmelsen i Næringsloven af 29de Decbr. 1857 § 3 at have fast Beværtningssted paa Aarhus Østbanegaard, samtidig med at han driver Beværtningsnæring andetsteds i samme Kjøbstad, naar den for en saadan Ekspedition anordnede Betaling erlagdes med 15 Kr.

^{278/91.} Til Efterretning toges en af Gasværksudvalget under 16de s. M. fremsendt Indberetning fra Gasværksbestyreren om, at de paa Gasværkets Konti IX 2 c og IX 3 a bevilgede Beløb, henholdsvis 10,500 Kr. til Maalere og 8000 Kr. til ny Ledninger, i den nærmeste Fremtid ville være medgaaede paa Grund af den store Tilgang af Røgegasforbrugere.

^{290/91.} Et fra Arbejdsmand Lars Christensen til Erklæring foreliggende Andragende til Justitsministeriet om Dispensation fra Byggelovens § 21 med Hensyn til forskellige af ham tilføjede Byggeforetagender paa hans Ejendom, Matr.-Nr.

304 af Bygrunden, Dybbølgade Nr. 15, besluttede Byraadet at indstille til Bevilgelse, naar Andrageren ved en Paategning paa Andragendet under en Dagbøde af 10 Kr. vil forpligte sig til at udføre de af Sundhedskommissionen og Bygningskommissionen som Billaar for Dispensationens Meddelelse forbrede Arbejder, nemlig Rebbrydning af nogle Skure og Ordning af Kloaforholdene m. m., saaledes at Tidsfristen, fra hvilken Dagbøden eventuelt vil komme til at løbe, fastsættes af Byraadets Formand. Om Indholdet af den herefter meddelte Dispensation kan eftersees Bygningsinspektørens Virksomhedsberetning i Tillægget under 27de August 1891.

^{295/91.} Paa Foranledning af et fra en Del Beboere af den saakaldte „St. Annagades“ Forlængelse derom den 27de f. M. indgivet Andragende, hvorover Brolægningsudvalgets Erklæring var bleven indhentet, tillod Byraadet, at der samtidigt med, at den ældre Del af nævnte Gade brolægges, maa anlægges en brolagt Gang over Ole Rømerkvej fra det ene Fortov i Gaden til det andet, til hvilket Arbejde Byraadet bevilgede 30 Kr.

^{302/91.} Under 1ste d. M. var der fra Kaptajn C. C. Rasmussen af Generalstaben, Medhjælper ved den danske Gradmaaling, modtaget en Skrivelse, hvori han anmoder Byraadet om Tilladelse til at nedgrave en Granitsten som Nivellements-fikspunkt paa den aabne Plads syd for Domkirken, hvilken Sten ikke vil blive synlig, idet den vil komme til at ligge c. 1½ Alen. under Jordens Overflade.

Ved at meddele dette tilføjede den konst. Formand, at han i Anledning heraf efter forud indhentet Erklæring fra Brolægningsudvalget under 1ste d. M. havde tilskrevet Kaptajn Rasmussen saaledes:

„I Anledning af Hr. Kaptajnens Skrivelse af Dags Dato, hvori De paa den danske Gradmaaling's Vegne anmoder om Tilladelse til at nedgrave en Granitsten som Nivellements-fikspunkt paa den aabne Plads syd for Domkirken, tillader Byraadet sig herved at meddele, at den begjærte Tilladelse gives paa Betingelse af, at Stenen kan forlanges flyttet, saafremt den i Tidens Løb skulde blive til Hinder for Bebyggelse eller hvilken som helst anden Foran-

Staltning. Byraadet gaar ud fra, at det omhandlede Arbejde ikke medfører nogen Udgift for Kommunen og at Pladsen istandsættes efter Stenens Anbringelse."

Toges til Efterretning, idet Byraadet bifaldt det givne Svar.

^{307/91}. Et fra Udvalget for Opførelsen af det ny Sygehus til Erklæring foreliggende Andragende til Justitsministeriet om Dispensation fra Byggelovens § 15 for at kunne forsyne Centralvarmeapparaterne i de to ny Epidemibygninger med Storstene af kun 9" × 9" Diameter vedtog Byraadet at anbefale.

Det tilføjes derhos, at den attraaede Dispensation er meddelt ved Justitsministeriets Skrivelse til Borgmesteren i Aarhus den 19de August 1891.

(Jfr. Sag Nr. ^{378/91} i Rødet den 3dje Septbr.)

^{308/91}. Efter derom foreliggende Andragende, der er anbefalet af Udvalget for Byens Udvidelse og Behbyggelse, tilkøbes det Patrouillebetjent S. Andersen at afgrave og jævne det Stykke af den sydlige Straaning mod Bouleoarden i Knudrisbakke, som støder op til Andragerens Have, saaledes som det nærmere af ham er aftalt med Justitsraad Meyer og paa Betingelse af, at Arbejdet foretages under Kontrol af nævnte Udvalg, og at enhver Udgift ved samme bliver Kommunen udbetalt.

Rødet den 20de August.

^{464/89}. Efter derom fra Udvalget for Opførelse af det ny Sygehus foreliggende Indstilling antog Byraadet følgende Licitationstilbud paa Leveringer til Opførelsen af Hovedbygningen, nemlig:

fra Murmestrene N. Simonsen og N. Nielsen samt Tømrermester N. A. Koch paa Murer- og Tømrerarbejdet for 69,743 Kr.;

fra Blifflenslagermestrene Gibb og H. P. Salling — i Forening efter Arkitektens Forslag, saaledes at Gibb udfører Arbejdet til selve Forbygningen med den tilhørende høje

Mellembygning, og Salling den lavere Mellembygning med tilhørende Bagbygning — paa Stiser- og Blikkenslagerarbejdet for 11,794 Kr. 40 Øre, og

fra Murmestrene Brødrene Thomsen paa Granitarbejdet (Soffelsten) for 3405 Kr. 55 Øre, hvori dog fragaar Leve-
rancen til Facaden af Bag- og Mellembygningen, paa hvilke
det af Besparelsseshensyn vedtoges at udelade Soffelstenene.
(Se Mødet den 7de d. M. og herefter den 10de Septbr.)

^{327/90.} Fra 2den Generalkommandointendantur var der ved Skrivelse af 17de d. M. (Nr. 1885) modtaget Underretning om, at Forplejningskorpset under 15de d. M. har approberet, at den i Mødet den 11te Septbr. s. A., se Byraadsforh. for 1890 Side 173, omhandlede Badeanstalt i Rytterkasernen indrettes overensstemmende med Planen, imod at der for samme kvaers Byen af Krigsministeriet som aarlig Lejegodtgjørelse 6 % af den oprindelige Anlægssum og af den med Anstaltens Indretning forbundne Beføstning, der er anslaaet til 2188 Kr. 30 Øre, medens Krigsbestyrelsen selv afholder Udgifterne ved Anskaffelsen og Vedligeholdelsen af det løse Inventar og ved Anstaltens Drift, derunder Udgiften til Brændsel og Vandsforbrug. Idet Intendanturen derhos tilføjer, at Indretningen af den omhandlede Badeanstalt — i Følge derom indhentet Oplysning gennem Ingeniørbergt Müller — ikke kan antages at ville medføre højere Forsikringspræmier for Bygning eller Inventar, anmoder den om, at Badeanstaltens Indretning maa blive paa-
begyndt saa snart ske kan.

Toges til Efterretning og videre Foranstaltning af Indkvarteringskommissionen.

^{105/91} — 1. — Til Efterretning toges en Byraadet fra Aarhus Stiftamt tilgaaet Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 14de d. M., hvori Ministeriet meddeler Samtykke til, at Kommunen for en Købesum af 28,000 Kr. og i øvrigt paa de i den indgaaede Købetontrakt omhandlede Vilkaar afhænder den samme tilhørende Byggeplads ved St. Klemensbro, Matr.-Nr. 819 a, samt den dertil stødende saa kaldte „Sten-
trappe“, hvorhos det tilføjes, at Købesummen vil være at ind-
drage under Købstadens Kapitalformue.

(Se Mødet den 9de s. M.)

^{105/91} - 2. — Paa Foranledning af et fra Kjøbmand E. C. Peterfen under 7de d. M. fremkommet Andragende, hvori han anholder om, at der maa blive refunderet ham et Beløb af 278 Kr., som han har anvendt til Overflag og Tegninger af den planlagte Bygning i Anledning af de imellem ham og Kommunen om Kjøbet af ovennævnte Plads førte Forhandlinger, som bleve afbrudte ved, at Pladsen blev solgt til andre, overdroges det til Formanden efter nærmere Forhandling med Andrageren at tilstaa denne indtil Halvdelen af det begjærte Beløb.

^{129/91}. Fra Stiftamtet var der under 14de d. M. modtaget en Kommunikation af en Skrivelse fra Justitsministeriet af 10de d. M., hvori Ministeriet som Svar paa den til samme i Medfør af Byraadets Beslutning i Mødet den 16de s. M. under Sagerne Nr. ^{195/90} og ^{139/91} fremkomne Indstilling svarer, at medens der intet vil være til Hinder for at stadfæste den af Byraadet foreslaaede Endring til Sundhedsvedtægtens § 12, 3dje Punktum (om Aflobskummer), finder Ministeriet derimod Betænkelse ved gennem Sundhedsvedtægt at paalægge vedkommende Grundejere at udrede den i den foreslaaede Forandring af § 11 1ste Stykke fastsatte Afgift, hvorfor Byraadet, saafremt det maatte fastholde sit Ønske om, at det offentlige overtager Rensningen af de private Kloakledninger, maa frasalbe Forbringelsen om Betaling herfor.

Toges til Efterretning og videre Behandling, naar Erklæring er modtagen fra Havneudvalget angaaende Forslaget om Skorstensrøgen. (Se Mødet den 10de Septbr.)

^{225/91}. I Mødet den 4de Juni d. A. forelaa der et Andragende fra Snedermester L. Jørgensen, hvori denne meddelte, at der paa et den 14de April d. A. af Grundejere paa Frederiksbjerg afholdt Møde blev vedtaget en Beslutning om at gjenoptage de tidligere strandede Bestræbelser for at tilvejebringe et Torv paa Frederiksbjerg, i hvilken Anledning der blev nedsat et Udvalg til at foretage det videre fornødne; paa det saaledes nedsatte Udvalgs Begne anholdt Andrageren dernæst om, at Byraadet vilde nedsatte et Udvalg, med hvilket Grundejerne kunne underhandle om denne Sag.

Byraadet svarede herpaa, at ligesom det allerede tidligere

efter Indstilling af vedkommende Udvalg havde ment at burde opgive sin Medvirtning til Tilvejebringelsen af et Torv paa Frederiksbjerg, se Sag Nr. ¹⁵⁶/₈₈ senest i Mødet den 29de August 1889, saaledes sandt det heller ikke for Tiden Anledning til at nedsætte noget nyt Udvalg om denne Sag, forinden der forelaa nærmere Enkeltheder fra Andragernes Side, om Maaden, hvorpaa det tilsigtede Foretagende tænktes realiseret, samt Meddelelse om, af hvem det omhandlede Forretningsudvalg bestod.

Efter at disse Oplysninger imidlertid vare modtagne fra Snektermester Jørgensen i en Skrivelse af 15de Juni d. A., anmodede Byraadet i sit Møde af 9de s. M. Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om at træde i Forhandling med Andragerne, og dette Udvalg havde nu i en Skrivelse af 13de d. M. indberettet, at det, efter at have holdt Konference med det af Andragerne nedsatte Udvalg, som Sagen foreligger, ikke kunde anbefale Byraadet at foretage videre i Anledning af det fremkomne Andragende.

Da Byraadet sandt at maatte slutte sig hertil, vedtog man at svare Andragerne i Overensstemmelse hermed.

²⁶⁹/₉₁. Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsforsørgelsen afgjordes en Del Begjæringer om Alderdomsunderstøttelse. (Se Møderne den 17de s. M. og den 27de d. M.)

³⁰⁵/₉₁. En fra Bygningsinspektøren i Skrivelse af 5te d. M. foreliggende Henstilling, om St. Paulsgade skulde søges forlænget i Anledning af Opførelsen af det paa Oberstløjtnant Dalgas' Tost planlagte Børneasyl, sandt Byraadet ikke Anledning til at tiltræde, da der efter derom anstillet Undersøgelse ikke for Tiden vil kunne forvoentes Tilslutning fra de vedkommende Grundejere til dette Foretagende.

³¹¹/₉₁. Ved at meddele, at Partikulier N. Andersen har anmeldt Opførelsen af en Villa paa Matr.-Nr. 1152 a af Aarhus Bygrund i Forlængelse af de 2 Bygninger, der mod Vst begrænse Vejen fra Guldbergsgade ind til Parcelen, samt desuden agter at bortsælge endnu en Parcel af fornævnte Matr.-Nr. til Bebyggelse, havde Bygningsinspektøren i Skrivelse af 7de d. M. under Henvisning til, at der herved gjøres Begjærdelse til en Gade, som ikke er 16 Alen bred — ved Indtjorsfælden fra Gulb-

bergsgade er den nemlig kun 13 Alen —, henstillet til Byraadet at forhandle med Ejeren om Sagen.

I Skrivelse af 14de d. M. havde Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, hvis Erklæring var bleven æftet, udtalt, at den under Henviisning til neden anførte af Partikulier R. Andersen s. D. udsædte Deklaration ikke havde noget imod det af ham paatænkte Byggesforetagende at erindre, og hertil sluttede Byraadet sig.

Fornævnte Deklaration er saalydende:

„Stempel 1 Kr.

Deklaration.

Fra Guldbergsgade forer en ca. 13 Alen bred Vej langs Matr.-Nr. 1153 b og 1153 n samt 1153 p ind til Matr.-Nr. 1152 a, alle af Aarhus Bygrunde. Denne Vej agter jeg underkrefvne Partikulier R. Andersen af Aarhus at føre i lige Linie ind paa den nævnte Ejendom, Matr.-Nr. 1152 a, der nu er mig tilhørende, dog at den ikke maa føres helt hen til den modsatte Grænse af denne Ejendom, ligesaa lidt som den maa fortsættes til nogen af Siderne. Til Vejen maa der derhos kun have Afgang fra den Del af Matr.-Nr. 1152 a, der ligger sydøst for Vejen, men ikke fra den Del, der ligger nordvest for samme. Det er derhos min Agt til Betryggelse for, at Vejen ikke føres helt ud over Matr.-Nr. 1152 a, paa den vestlige Side af dette Matr. Nr. og for Enden af Vejen, at lægge en Villa, som yderligere spærrer for Vejens Fortsættelse. Til yderligere Betryggelse for, at der ingen Færdsel sker ad Vejen fra den nordvestlige Del af Ejendommen, er jeg forpligtet til, langs med den nordvestlige Side af Vejen helt ud til Ejendommens Grænser at opføre og vedligeholde et Stakit eller andet ligesaa betryggende Hegn, hvori ikke maa findes Gjennemgang. Vejen bliver saaledes kun til Afgang for Matr.-Nr. 1153 b, n og p og de to Parceller af 1152 a i sydøst, som det er min Agt at udfille og bebygge med en Villa hver.

Denne Deklaration bliver at tinglæse og notere som servitutstiftende paa den ovennævnte Ejendom Matr.-Nr. 1152 a af Aarhus Bygrund af Hartkorn 3 Fdlr., idet derhos bemærkes, at enhver Overtrædelse af denne Deklaration kan paatales af Aarhus Byraad.

Retsanmærkning frasalbes ved Tinglæsningen.

Afgang til ommeldte Vej havees ogsaa fra Matr.-Nr. 1152 c.

Århus, den 14de August 1891.

N. Andersen.

Til Bitterlighed:

H. P. Rasmussen. J. Bundgaard.

Ogsaa med Hensyn til, at N. Andersen ikke har tinglæst Afkomst paa Matr.-Nr. 1152 a frasalbes Retsanmærkning.

Århus, den 25de August 1891.

For Vedkommende

Kjer ved Bundgaard.

Læst i Århus Byting den 27. August 1891. Tilf. Pr. 35 Fol. 139 og Reg. 7 Fol. 44.

J. C. Petersen,
konst."

^{316/91}. Til at tiltræde Sessionen for 1892 for Kommunens Vedkommende valgtes Halling og Kruse.

(Se Mødet den 24de Septbr.)

^{318/91}. Århus Stiftamt havde under 11te d. M. tilstillet Byraadet et Eksempplar af Indenrigsministeriets Cirkulære af 13de Maj d. A. med Anmodning om, at Byraadet fremtidig vilde benytte det med samme fulgte Stema til Fortegnelse over de offentlige Biveje i Århus Kommune ved den i Genhold til Vejloven af 21de Juni 1867 § 6 stedfindende Revision.

Man vedtog at tage Amtets Henstilling til Følge og med Underretning herom at tilstille Markudvalget det modtagne Cirkulære med Bilag.

^{320/91}. Da Murermester N. P. Andersen i en foreliggende Skrivelse af 11te d. M. havde meddelt Underretning om, at han vil tage Bolig i Kjøbenhavn i den anstundende Vinter, fritoges han paa hans derom fremsatte Begjæring for at være Medlem af Byraadet, hvorhos man vedtog at udskrive nyt Valg i hans Sted.

^{325/91.} Et fra Amtsforvalter Schlichtkrull fremkommet Andragende om, at et uden for hans Ejendom, Rystvejen Nr. 43, værende Træ maatte blive fjernet, sandt Byraadet iffe Anledning til at bevilge.

Mødet den 27de August.

^{74/86.} Til Efterretning toges en Byraadet gennem Aarhus Stiftamt tilgaaet Kommunitation af Indenrigsministeriets Stribelse af 6te d. M., hvori Ministeriet efter stedsfunden Brevveksling med Krigsministeriet meddeler, at det intet finder at erindre imod den samme i Medfør af Byraadets Beslutning i Mødet den 28de Maj d. A. forelagte Dpgjørelse over de til Opførelsen af det herværende Artillerietablisement medgaaende Udgifter, hvilken Dpgjørelse er optagen i Tillægget til disse Forhandlinger.

^{457/90.} Fra Brolægningsudvalget forelaa der til Byraadets Underskrift en Deklaration imellem Kommunen og Enken Ane Marie Dyhr angaaende Magelæg af nogle Smaaarealer og den derefter stedsfundne Stjelberigtigelse imellem Matr.-Nr. 902 a og 903 samt de Forpligtelser, der ere paalagte Ejeren af det sidste Matr.-Nr. til Renholdelse af Havgade, Istandsættelse af Facade m. m. Denne Deklaration, hvis Indhold nøje stemmer med de imellem Parterne aftalte og i Mødet den 5te Februar nærmere omhandlede Vilkaar, blev forsynet med Byraadets Underskrift og afgives derefter til Ræmneren, for at han kan lade den tinglyse og senere opbevare den blandt Kommunens Akter. Deklarationen er bleven tinglyst den 3dje September 1891 og er tilført Prot.-Nr. 35 Fol. 146 og Reg.-Nr. 5 Fol. 118 og 120. (Se Mødet den 14de Maj.)

^{2/91.} Efter derom foreliggende Indstilling fra Politimesteren i Stribelse af 24de d. M. efterbevilgede Byraadet følgende Overskriftelser af Kommunens Budget for 1890, nemlig:

Konto V 1 b Bidrag til Politiets Understøttelsesforening.....	2 Kr. 41 Ø.
— " " c Medtægter.....	95 — 52 —

Ronto V 1 e Udgifter ved Politistationen	13 Kr. 94 Ø.
— " " f Dyrlægetilsyn	17 — 68 —
— " 2 Delinventomkostninger	1812 — 41 —
(Se Mødet den 7de d. M. og herefter den 26de Novbr.)	

^{269/91}. Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsforsørgelsesvæsenet afgjorde Byraadet en Del Begjæringer om Alderdomsunderstøttelse. (Se Møderne den 20de d. M. og herefter den 3dje September.)

^{309/91}. Efter Indstilling af vedkommende Udvalg vedtog Byraadet at ledsage en fra en Arbejdsmand til Erklæring foreliggende Ansøgning om Indfødsret med saalydende Udtalelse:

„Da Andrageren, der iøvrigt ikke har oplyst, at han har opholdt sig i Danmark fra 1ste Januar 1854 til 16de August 1858, er antommen hertil i Aaret 1852, og ikke i de forløbne 39 Aar ses at have foretaget noget Skridt for at opnaa Indfødsret og ikke heller har oplyst nogen særlig Aarsag, hvorfor han nu ønsker denne Ret, er der Grund til at antage, at hans Ansøgning er foranlediget ved, at han har faaet Afslag paa en til Byraadet indgIVEN Begjæring om Alderdomsunderstøttelse netop paa Grund af manglende Indfødsret. Idet endnu bemærkes, at Andrageren i 1886, som vedlagte Attest fra Aarhus Fattigvæsen oplyser, forgjæves har søgt Fattighjælp hos sin daværende Forsørgelseskommune, finder Byraadet efter det saaledes foreliggende ikke at kunne anbefale det ansøgte.“

^{310/91}. I Anledning af et fra Hestehandler Anton Petersen derom modtaget Andragende vedtog Byraadet efter Markudvalgets Indstilling at tilstaa Andrageren en Erstatning af 50 Kr. for den Skade, som han paastaar, at Aagroden paa de af ham lejede Kommuelodder, Nr. 31, 32 og 33 i Møllevangen har lidt ved at en Telefonledning fra Vandværket til den høje Vandbeholder er ført over samme. (Sfr. hermed Sag Nr. ^{44/91} i Mødet den 9de April.)

^{314/91}. Et fra svensksødt Kvinde Kersti Thornberg til Erklæring foreliggende Andragende om Indfødsret vedtog Byraadet efter Indstilling af vedkommende Udvalg at ledsage med følgende Udtalelse:

„Andragerinden, der kom til Danmark i 1857 i en Alder af 36 Aar, har først nu søgt om Indfødsret. Grunden til, at hun nu søger at opnaa denne Ret, er formentlig den, at en af hende til Byraadet indgiver Begjæring om Alderdomsunderstøttelse er afflaet, fordi hun mangler Indfødsret.

Efter det saaledes foreliggende finder Byraadet ikke Anledning til at anbefale det ansøgte.”

Med Hensyn til denne Sag henvises der til hvad der vil blive meddelt i Rødet den 18de Februar 1892.

^{317/91.} Efter derom foreliggende Andragende og derover modtagen Erklæring fra Fattigudvalget eftergav Byraadet en Arbejdsmand, der ikke kunde indtræde i et af ham attraaet Ægtekab paa Grund af, at han ikke saa sig i Stand til at refundere Kommunen en ham i December Maaned 1890 og Februar Maaned 1891 ydet Sygehjælp til samlet Beløb 69 Kr. 80 Ore, Halvdelen af denne Fattighjælp paa Betingelse af, at han inden 1ste Oktober indbetaler den anden Halvdel af Beløbet til Fattigvæsenet med 34 Kr. 90 Ore.

^{319/91.} Interessenterne i Aarhus Sporvejselskab havde i Stridelse af 6te d. M. andraget om Tilladelse til at nedlægge Skinesspor i den ny Del af Guldsmedgade fra Klostergade til Nørreallé, men efter at have modtaget Erklæring fra Brolægningssudvalget besluttede Byraadet at nægte den ansøgte Tilladelse, dels under Hensyn til at det ikke kan have nogen Interesse for Kommunen at saa anlagt et fra den ældre Sporvejslinie isoleret Stykke Sporvej, men ogsaa fordi den for den omhandlede Gadestrækning fastslaaede Brolægningssplan i saa Tilfælde ikke vilde kunne følges. De med Hensyn til Sporveje i Gader indbundne Erfaringer tale nemlig bestemt for at anvende 1ste Sort Brosten i Kjørebanelen, men da Brolægningen af Gaden kun er bestemt at udføres med en ringere Sort Sten, vilde en saadan Forandring i Planen medføre en Udgift af ca. 800 Kr., og selv om Sporvognsfelskabet ogsaa vilde paatage sig at afholde denne Udgift, ere 1ste Sort Brosten dog ikke disponible og muligvis ikke til at skaffe i dette Aar, og Brolægning med denne Sort Sten saaledes for Tiden umulig, da Kommunen oversfor vedkommende Grundejer-Konfortium ikke kan udføre Brolægningen paa ubestemt Tid.

^{338/91.} Efter Forslag af Havnendvalget i Skrivelse af 26de d. M. vedtog Byraadet at give den under 15de December 1887 vedtagne Takst for Bugsering med Dampbaaden „Dyfteren“ en saadan Tilsejning, at Bugsering for Afstande ud over de i Positionerne A og B nævnte sker efter nærmere Aftord med Føreren.

Position C i Taksten affattes derfor saaledes:

„C. Bugsering for Afstande udover det under A og B nævnte, samt af Havarister, sker efter nærmere Aftord med Føreren.“

^{339/91.} Efter Fællesindstilling af 26de d. M. fra Mark- og Brolægningssudvalget bifaldt Byraadet, at den Del af Kirkegaardssvejen, som for Tiden henhører under forstnævnte Udvalg, fremtidig overgaar til Brolægningssudvalget.

Åbnet den 3dje September.

^{435/89.} Da der ved Udbydelsen af de ny Bygninger paa Fodfolkskafernen forelaa en Forskjel i Angivelsen af Tommerets Dimensioner paa Tegningerne og i Tilbudslisterne, idet Dimensionerne paa Tegningerne vare angivne for Tommeret i opbygget Tilstand, men paa Tilbudslisterne i uopbygget Tilstand, og der ved Indgivelsen af Tilbud fra 4 Tommermestre ikke var taget Hensyn til denne Forskjel, indgik Byraadet — efter de vedkommende Leverandørers derom under 27de f. M. indgivne Andragende — paa de Lempelser, som Byggenudvalget i Skrivelse til dem af 31te f. M. havde indrømmet i Henseende til Leverancernes Præstation, hvilke Lempelser, der i det væsentlige gaa ud paa, at Tommeret, hvor dette uden Skade for Bygningens Soliditet kan ske, kun tilhugges paa den ene Led, ere anbefalede af Arkitekterne i en Skrivelse til Udvalget af samme Dato.

(Se Møderne den 7de f. M. og den 10de d. M.)

^{392/90.} Efter derom fra Udvalget for Forsørelsen af en ny Bysskole i Skrivelse af 1ste d. M. fremkommen Indstilling approberede Byraadet de af Udvalget foreslaaede „Vejledende Bestemmelser for en Konkurrence angaaende Projekt til en ny Bysskole i Aarhus“ og bemyndigede Udvalget til paa Grundlag heraf at ndbbde herværende Arkitekter til at deltage i Konkurrencen om

Opførelsen af en saadan Bygning. (Se Mødet den 28de Maj og herefter den 26de Novbr.)

^{62/91.} I Mødet den 19de Febr. indkom der et Andragende fra Arbejdernes Sygeforening af 9de f. M. om et Ekstrabidrag af Kommunens Kasse til Dækning af Foreningens Udgifter, hvilket Andragende overgaves til Erklæring af Kasseudvalget i Forbindelse med Hald og Drum.

Efter at denne Sag paa Foranledning af samtlige Udvalgsmedlemmer paa ny var forhandlet, anmodede Byraadet Budgetudvalget om i Forbindelse med fornævnte Udvalgsmedlemmer at underkaste Andragendet en yderligere Overvejelse.

(Se Mødet den 29de Oktober.)

^{86/91.} I Byraadets Møde den 26de Februar indkom der et Andragende, hvori Gartner H. Nielsen paa Reginehøjbeboernes Vegne anholdt om, at Renovationshuset i Nærheden af Reginehøjkvarteret maatte blive flyttet, samt om at det nuværende Svinehold og i det hele taget Sundhedsforholdene i dette Kvarter maatte blive efterseet i Sommerens Tid.

Byraadet vedtog i Anledning heraf at indhente Erklæring fra Sundhedskommissionen, der under 20de April udtalte, at da det ikke paahviler Kommunen at have Oplagsplads for Ratternovation til Brug for Entreprenørerne, kunde den kun anbefale, at nævnte Renovationshus snarest nedbrydes og Renovationspladsen inddrages. Med Hensyn til det i Andragendet berørte Svinehold oplyste Kommissionen dernæst, at det i Følge Sundhedsvedtægten er forbudt at holde Svin i Reginehøjkvarteret, og at dette heller ikke finder Sted.

Bilag 2 med denne Erklæring forelaa Andragendet paa ny i Mødet den 14de Maj, men blev da foreløbig udsat, idet man besluttede at afvente Martudvalgets Erklæring over et fra Renovationsentreprenør P. Jensen samme Dag indkommet Andragende, hvori denne anholder om, at Renovationshuset imod et passende Vederlag maa blive overladt ham til Ejendom med Tilføjelse til at opstille det paa en af ham lejet, Høspitalet tilhørende Jordlod under B-Distriktet, som han agter at benytte som Renovationsplads.

Med Hensyn til dette Andragende havde Martudvalget under Henviisning til en af Sundhedskommissionen paa For-

anledning af Byraadet over samme den 2den Juni afgiven Erklæring i Skrivelse af 27de f. M. indstillet, at Renovationshuset overlades Entreprenør P. Jensen til Ejendom imod en Betaling af 300 Kr. og med Forpligtelse for ham til at sætte den Plads, paa hvilken Huset staar, i forsvarlig Stand inden 1ste Maj 1892, samt at der indtil videre meddeles ham Tilbællelse til at gjenopføre det paa Lodden Nr. 90 ca. 100 Alen fra Brendstrupvejen paa Betingelse af, at han med Hensyn til Afløb og Renlighedsforhold undertaster sig de Forrifter, som Kommissionen til enhver Tid maatte finde Anledning til at give, samt forpligter sig til at hegne Pladsen for Dagrenovationen saaledes, at denne ikke kan forulempe det omliggende Terræn.

Denne Indstilling tiltraadtes af Byraadet, der ligeledes paa Foranledning af en i Udvalgets Skrivelse derom gjort Bemærkning besluttede at anmode Politiet om at tilkjendegive de Renovationsentreprenører, der hidtil have henstillet deres Bogne paa Pladsen ved Renovationshuset, at de, saafremt de vedblivende ønske at henstille deres Bogne paa Byens Grund, maa sørge for at have luftede Skure til Bognene.

^{269/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsforsørgelsesvæsenet afgjordes en Del Begjæringer om Alderdomsforsørgelse, hvorefter der blev behandlet et fra en Enke indkommet Andragende, hvori hun anholder om, at en hende tidligere nægtet Alderdomsforsørgelse efter fornuet Overvejelse maa blive hende tilstaaet, hvilket Byraadet dog ikke fandt Anledning til at bevilge.

Under Behandling'en af dette Andragende vedtog Byraadet at hemyndige Udvalget til, naar flige fornyede Andragender indkom, uden at der i disse var oplyst andet eller mere end hvad der forelaa i den tidligere Begjæring, at svare Vedkommende, at Raadet fastholdt sin Afgjærelse.

(Se Møderne den 27de f. M. og den 10de d. M.)

^{280/91.} Som Svar paa det i Mødet den 16de Juli til Indenrigsministeriet indgivne Andragende var der fra Aarhus Stiftamt modtaget en Kommunikation af følgende Skrivelse fra nævnte Ministerium af 25de f. M.:

„I det af Hr. Amtmanden under 21de f. M. hertil

indsendte Andragende har Aarhus Byraad anholdt om, at et af Marinens Skibe maa blive stationeret ved Aarhus i Vintermaanederne for at kunne assistere ved Isbrydning, saafremt Befejlingen af Aarhus Havn skulde blive hindret af Isen.

Efter at man i denne Anledning havde tilstrevet Marine-ministeriet, har man fra dette modtaget Meddelelse om, at der vel for indenværende Aar haves et Beløb til Disposition til at anvende Krydseren „Absalon“ — det eneste af Marinens mindre Skibe, der nogenlunde kan gjøre Tjeneste som Isbryder — til Ekspedition for at assistere forskellige Havne i Landet med at holde Farvandet aabent; men til at stationere bemeldte Skib for en Tid af ca. 4 Maaneder ved en enkelt Havn — selv om denne er af saa stor Betydning som Aarhus Havn — ser bemeldte Ministerium sig ikke i Stand hverken af Hensyn til Landets andre betydelige Havne eller af Hensyn til de Udgifter til Mandstab og Kulforbrug, der vilde være forbunden hermed, og ofsmænte Ministerium har derfor beklaget ikke at kunne imødekomme Byraadets Andragende.”

Toges til Efterretning, idet man dog tillige besluttede at anmode Havneudvalget om nærmere at drøfte denne Sag.

^{281/91.} Efter Forslag af Havneudvalget i Skrivelse af 14de Juli d. A. vedtog Byrådet i sit Møde af 16de f. M. at indgaa til Indenrigsministeriet med Indstilling om, at et af Kjøbmand A. Risted indgivet Andragende maatte bevilges for saa vidt han i samme havde anholdt om, at de af ham for Briggen „Hannah“ af Udevalla erlagte Havnepenge til Beløb 28 Kr. 5 Øre maa tilbagebetales ham paa Grund af, at Skibet kun er at betragte som Brag og som saadant vil blive ophugget i en nær Fremtid, hvorimod Byrådet lige saa lidt som Havneudvalget fandt Anledning til at anbefale, at de af Skibet erlagte Litspenge til Beløb 8 Kr. 42 Øre refunderes Andrageren.

I Anledning heraf var der under 28de f. M. tilgaaet Byrådet en Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 26de f. M., hvori Ministeriet meddeler sit Samtykke til, at der, uagtet den stedfundne Afgiftsberegning er rigtig, efter Omstændighederne tilbagebetales Andrageren de erlagte Havnepenge med

28 Kr. 5 Øre, hvorimod Kjøbmand Nilseds Andragende iøvrigt ikke har funnet bevilges.

Toges til Efterretning.

^{326/91}. Efter derom foreliggende Andragende, hvorover Politimesterens Erklæring er bleven indhentet, fordelte Byraadet det paa Konto V 1 a paa indeværende Aars Budget til Forbedring af Patrouillebetjentenes, navnlig de ældres, Lønning optagne Beløb af 400 Kr. med 50 Kr. til hver af de 8 ældste Patrouillebetjente.

^{346/91}. Et fra Aarhus Afholdelsforening indkommet Andragende om Understøttelse af Kommunens Kasse i Lighed med hvad der tidligere er den bevilget, overgaves til Budgetudvalget. (Se Mødet den 29de Oktober.)

^{377/91}. En af Kasseudvalget mundtlig fremsat Forespørgsel, om en af Opsynsmand Tojberg paa Epidemihuset indgiver Regning for Koppepatienters Koft m. m., stor 462 Kr., burde anvises med det fulde Beløb, blev besvaret bekræftende, idet Koftpengene fastsattes til 1 Krone pr. Dag.

^{378/91}. Et fra Udvalget for Opførelsen af det ny Sygehus foreliggende Andragende til Justitsministeriet om Dispensation fra Byggelovens § 15 for at kunne forsyne Centralvarmeapparatet i den planlagte Hovedbygning med Størstene af mindre Diameter end den lovbestemte, vedtog Byraadet at anbefale.

Den attraaede Dispensation er meddelt ved Ministeriets Skrivelse til Borgmesteren af 26de Septbr. d. A.

(Jfr. Sag Nr. ^{307/91} i Mødet den 7de August.)

Mødet den 10de September.

^{435/89}. Til Efterretning toges Amtets Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 7de d. M., hvorved Ministeriet meddeler Tillæbelse til, at Kommunen til Fuldendelse af Byggearbejderne for den herværende Garnison anvender et Beløb af indtil 30,000 Kr. udover de i Overenskomsten med

Krigsbestyrelsen af 1887 fastsatte 543,200 Kr., ligesom ogsaa til, at det paagjældende Beløb afholdes af det af Kommunen i Genhold til Ministeriets Skrivelser af 13de Septbr. 1889 og 27. Juni 1890 optagne Laan paa 1,200,000 Kr.

(Se Møderne den 7de f. M., den 30je d. M. og herefter den 12te Novbr.)

^{461/89.} Efter Indstilling af Udvalget for Opførelse af det ny Sygehus bemundiges samme til at yde et Bidrag af i alt 400 Kroner til Rejsegilde paa dette Sygehus.

(Se Mødet den 20de f. M. og den 19de Novbr.)

^{139/91.} I Besvarelse af den til Havnedvalget i Medfør af Byraadets Beslutning i Mødet den 16de Juli rettede Henvendelse angaaende et foreslaaet Tillæg til Sundhedsvedtægtens § 35, sigtende bl. a. til at forhindre stærkt Røg fra Dampskibsskorstene, var der under 8de d. M. fra nævnte Udvalg modtaget en Skrivelse, hvori det meddeles, at det forenede Dampskibsselskab, efter derom stet Henstilling, under 4de d. M. har tilskrevet Udvalget med Underretning om, at det har instrueret Maskinmestrene i det her paa Havnen gaaende Skibe om, at de i sin Tid foreskrivne Forholdsregler, sigtende til at indskrænke Røgmængden under Skibets Ophold i Kjøbenhavns Havn og særligt under Indsyringen, fremtidigt ogsaa skulle iagttages under Skibenes Ophold i og Afgang fra Aarhus Havn. Da det navnlig er disse Skibe, hvorfra Røgulemperne have hidrørt, tror Udvalget ikke, at der for Tiden er Anledning til at give et saadant Paabud, som af Sundhedskommissionen i dets Skrivelse af 14de Juli d. A. er foreslaaet som Tillæg til Sundhedsvedtægtens § 35.

I det Byraadet efter det her ophyste sluttede sig til Udvalgets Udtalelse, vedtog man dernæst under Gjenoptagelse af Behandlingen af Justitsministeriets i Mødet den 20de f. M. fremtagne Skrivelse af 10de f. M. at besvare denne Skrivelse derhen, at naar det ikke kan paalægges Grundejerne at udrede den nærmere omtalte Afgift for Kloakrensning, foretagen af det offentlige i de paagjældendes Ejendomme, foretrækker man at frasælbe Forslaget om Forandring i Sundhedsvedtægtens § 11, 1ste Stykke, hvorfor man alene indstiller den foreslaaede Forandring til Vedtægtens § 12, 30je Stykke til Stadfæstelse.

(Se Mødet den 8de Oktober under Sag ^{195/90.})

²⁶⁹/₉₁. Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsforsørgelsen afsjordes en Del Begjæringer om Alderdomsforsørgelse. (Se Møderne den 3dje og 24de d. M.)

²⁷⁵/₉₁. Under 17de Juli modtog Byraadet fra Skoledirektionen for Aarhus Kjøbstad og Hasle Herred Meddelelse om, at Lærerinde ved Aarhus Kjøbstads Skolevæsen, Frøken Mathilde Schmidt efter Ansøgning var meddelt Afsted uden Pension fra den 31te s. M. at regne, hvorhos Direktionen udbad sig Indberetning meddelt om det saaledes ledigt blevene Embedets Indtægt, for at det kunde blive opslaaet vakant.

I Anledning heraf vedtog Byraadet efter gjentagen modtagen Erklæring af Skoleudvalget at tilskrive Skoledirektionen med Hensigt, om Betjendtgjørelse om Embedets Ledighed foreløbig kan udsættes, indtil Kirke- og Undervisningsministeriets Svar foreligger paa Byraadets Indstilling om et nyt Lønningsreglement for Lærere og Lærerinder ved Kommunens Skolevæsen.

³²⁷/₉₁. En fra Stadslæggen under 17de s. M. fremkommen Besværing over, at de i sin Tid fra Epidemilokalet til Sygehuset udlaaente Inventariegjensstande ikke fuldstændigt ere blevene tilbageleverede til Epidemilokalet, hvor der haves Brug for dem, hvorfor Stadslæggen foreslaar, at der anstaffes nogle paa en vedlagt Fortegnelse nærmere opførte Gjenstande, blev udsat til nærmere Undersøgelse.

I Forbindelse hermed skal det meddeles, at Sygehusudvalgets Formand under 11te September har tilskrevet Stadslæggen, at de omhandlede fra Epidemilokalet modtagne Gjenstande, der alle vare gamle og meget medtagne, ere blevene tilbageleverede, saa snart der herom er fremsat Forlangende, samt at det formentlig vilde være uhensigtsmæssigt for Tiden at anstaffe ny Inventariesager til Epidemilokalet, da der vil faas en Del saadanne i god og brugbar Stand til Raadighed, naar det gamle Sygehus i Dyntarken bliver forladt, esier at det ny Sygehus er blevet færdigt.

³⁴¹/₉₁. Efter derom fremkommet Andragende tillob Byraadet Bestyrelsen for Handels- og Kontoristforeningen i den tilstundende Vinter at benytte nogle Lokaler nogle Aftener om Ugen i Borger-Drengestolen til Brug for den af Foreningen

foranstaltede Aftenfiske imod Godtgjørelse af Udgifter til Belysning, Brændsel og Rengjøring efter Stoleudvalgets nærmere Beslæmmelse.

^{314/91}. I Strivelse af 1ste d. M. havde Overretssagfører Rjer paa egne og Kønful Wulffs Vegne som Gjere af den saakaldte Standseløb imellem Marselisborg Allé og Hads Herredavej udbedt sig en Meddelelse om, hvorledes Byraadet tænker sig at ordne nogle Vejforhold i Marselisborg Allé og da særlig, om Byraadet maatte onste Gangstien langs Kjørebanelen i Alléen forsat langs hele den omhandlede Løb.

Efter at denne Sag har været gjort til Gjenstand for Forhandling paa selve Stedet imellem de vedkommende Gjere og Udvalget for Bro- og Vejvæsenet, vedtog Byraadet at svare Andrageren, at det for sit Vedkommende tiltraadte den ved den omhandlede Lejlighed imellem Udvalget og Gjeren aftalte Overenskomst om, at Gangstien langs Marselisborg Allé indtil Marselisborg Grund uden Udgift for Kommunen for derved afstaaet Grund afstattes med en Bredde af 6 Alen, regnet fra Trærækken imod Øst, og at den stedsfundne Regulering derefter indføres paa Matrifikulskortet.

^{318/91}. Efter derom foreliggende Andragende eftergav Byraadet en af Lærerne ved Kommunens offentlige Skolevæsen en Gjæld paa 144 Kr., som vedkommende er bleven skyldig til Kommunen for Kur og Pleje paa Engehuset fra den 23de April til den 21de Juli d. A.

^{319/91}. Efter Indstilling af Udvalget for Skolevæsenet bifaldt Byraadet, at der paa Grund af Lærer S. Hjerrild Petersens Retonoaleseents efter en Enghed for Kæmnerlænsens Regning maa holdes en Vikar til at udføre den ham naahvilende Lærergjerning ved Kommunens Skolevæsen i 3 Maaneder fra den 15de August d. A. at regne.

^{350/91}. Efter derom foreliggende, af Stoleudvalget anbefalet Andragende tilstodes der Lærerinde, Froken Laura Stiigaard, et Beløb af Kæmnerlænsen, stort 60 Kr., som Bidrag til Afholdelsen af Udgifterne ved et Feriekursus i Tegning i indeværende Aar.

³⁵³/₉₁. Til Efterretning toges en fra Aarhus Stiftamt modtagen Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 26de s. M., hvorved der i Besvarelse af en af Byraadet derom indgIVEN Forespørgsel meddeles, at forladte Hustruer, der ikke have opnaaet Separation eller Stilsættelse, ikke selvstændig kunne komme i Betragtning til at erholde Understøttelse i Henhold til Lov om Alderdomsunderstøttelse til værdige trængende udenfor Fattigvæsenet af 9de April d. A.

³⁵⁵/₉₁. Et af Bestyrelsen for Magdalenecashjet i Aarhus indgivet Andragende om Understøttelse af Kæmnerkassen blev henvist til Afgjørelse under Budgetbehandlingen.

(Se Mødet den 29de Oktober.)

³⁶⁰/₉₁. Et fra Bestyrelsen for Aarhus Plejeforening indkommet Andragende om, at det Foreningen i de senere Aar tilstaaede Tilskud af Kæmnerkassen ogsaa maa blive den bevilget for det kommende Aar, blev ligeledes henvist til Afgjørelse under Budgetbehandlingen. (Se Mødet den 29de Oktober.)

³⁶¹/₉₁. I Mødet den 3dje d. M. fremsatte Meyer Forslag til Forandring i den for Kjøbstaden gjældende Bygningsvedtægt sigtende til at forhindre, dels at Nybygninger komme til at ligge under den tilstodende Gades Niveau, og dels at nye Bygninger lægges stærkt paa Gadelinien. Sagen blev i forrige Møde udsat, for at Forslagsstilleren nærmere kunde præcisere Forslaget, og efter at dette var sket i en Skrivelse af 8de d. M., blev Sagen paa ny forhandlet, hvorefter man vedtog at indhente Bygningskommissionens Erklæring herom tilligemed Henstilling, om Kommissionen maatte finde Anledning til ved denne Lejlighed at underkaste Bygningsvedtægten en gennemgaaende Revision.

³⁶²/₉₁. Et paa vedkommende Beboeres Begne indgivet Andragende om Tilskud af Kæmnerkassen til offentlig Belysning af Reginehøjvarteret i den kommende Vinter blev henvist til Afgjørelse under Budgetbehandlingen.

(Se Mødet den 29de Oktober.)

³⁶⁵/₉₁. Aarhus Stiftamt havde under 4de d. M. forlangt Byraadets Erklæring over et Andragende, hvori Arbejdsmand Hans Hansen andrager om Forhøjelse af den ham tilstaaede Alderdomsunderstøttelse.

Byraadet besluttede i Anledning heraf at svare, at det efter de foreliggende Omstændigheder ikke for Tiden sandt Grund til at forøge den Andrageren tilstaaede Understøttelse af 100 Kr. aarlig. (Se Mødet den 24de d. M.)

^{379/91}. Paa dertil givne Foranledning vedtog Byraadet, at Leverancer, sælges for flere Udvalg, herefter saa vidt muligt skulle udbydes i Forening.

Møde den 10de September

af Byraadets valgte Medlemmer under Forsæde af Overretssagfører Rjer som valgt Formand til Decision af de kommunale Revisorers Antegnelser til Udgifts-Konto VII (Medicinalvæsenet) og Udgifts-Konto XVIII 31 (Desinfektion i forskellige Ejendomme) af Kommunens Regnskab for 1890, hvilke Afdelinger af Regnskabet ere ekspederede før Antegnelserne i Almindelighed ere fremkomne.

^{313/91}. De kommunale Revisorers Antegnelser til de paa gjældende Udgiftsposter fremlagdes tillige med de paa samme afgivne Besvarelser og Decisionsudvalgets Forslag til Decision.

Byraadet tiltraadte Decisionsudvalgets Forslag til Decission.
(Se Mødet af Byraadets valgte Medlemmer den 17de Decbr.)

Mødet den 24de September.

I Borgmesterens Fraværelse paa en Rejse ledeses Forhandlingerne af Overretssagfører Rjer under Forventning af Stiftamtets Sanktion.

^{74/91}. Et fra Frederiksbjerg Afholdelsforening „Echo“ under 15de d. M. paa ny fremkommet Andragende om Understøttelse af Kommunens Kasse (se Mødet den 16de April) blev henvist til Afgjørelse under Budgetbehandlingen.

(Se Mødet den 29de Oktober.)

^{199/91}. Efter derom stillet Forslag besluttede man at anmode Havnendvalget om at lade den elektriske Belysning være i

Kirksomhed under de forestaaende St. Slufstørpedage, der paa Grund af indtrufne Omstændigheder først blive afholdte i Slutningen af denne Maaned. (Se Mødet den 11te Juni.)

^{269/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsunderstøttelser afgjordes der en Del Begjæringer om saadanne Understøttelser. (Se Mødet den 10de d. M. og den 8de Oktober.)

^{276/91.} I Mødet den 7de f. M. anmodede Byraadet Schwen om at afgive Erklæring med Hensyn til Indenrigsministeriets Cirkulære af 15de Juni 1891 angaaende Gjennemførelse af Lov om Snekastning af 9de April d. A.

Efter at have modtaget saadan Erklæring ved Skrivelse af 8de d. M. vedtog Byraadet at indgaa til Aarhus Stiftamt med Forespørgsel, om det maatte anses nødvendigt, at der stables nogen ny Vedtægt for Kommunens Vedkommende paa dette Punkt, idet Sneridningen uden for Byen samt paa Torve og offentlige Pladser her i Kommunen foregaar for Kommuneskassens Regning, medens den paa Gaderne, paa hvilke Loven af 30te Decbr. 1858 ikke finder Anvendelse, udføres som Naturalarbejde af dem, hvem Gadesejningen paahviler, i Overensstemmelse med Politivedtægtens § 84. Og da nu Loven af 9de April d. A. i det hele er traadt i Stedet for ny nævnte Lov af 30te December 1858, og da Snekastningen, for saa vidt den udføres som Naturalarbejde, er ordnet ved Politivedtægten, formenter Byraadet, at der ikke vilde være Trang til nogen ny Vedtægt for Kommunens Vedkommende, med mindre saadant maatte blive en Følge af Udtrykkene i § 15 i nævnte Lov af 9de April d. A., hvorpaa saaledes den fremkommende Forespørgsel maa gaa ud.

^{288/91.} Under 17de Juli d. A. havde Aarhus Stiftamt udbedt sig Byraadets Betænkning meddelte, efter forud indhentet Erklæring fra Bygnings- og Sundhedskommissionen, over et af Møbelhandler S. Mikkelsen til Justitsministeriet indgivet Andragende, hvori Andrageren, der uden foregaaende Anmeldelse for eller Tilslæbelse fra Bygningskommissionen har paabegyret den ham tilhørende Ejendom, Matr.-Nr. 264, Gade-Nr. 15 paa Søndergade, 2 Kviste til Gaarden samt opstillet et Komsur paa Loftet, anholder om Tilslæbelse til at lideholde den saaledes

indrettede Kvistlejlighed under Henviſning til, at han ſtod i den Formening, at en ham ved Juſtizminiſterietſ Skrivelse af 28de Auguſt ſ. A. med Henſyn til Anbringelſen paa Bygningen af en Fronteſpice til Gaden meddelte Diſpenſation fra § 21 i Bygningsloven af 30te December 1858 hjemlede ham Ret til at benytte hele Lofiſetagen ſom en tredje Etage.

Bygningskommiſſionen og Sundhedskommiſſionen havde i deres over Sagen afgivne Erklæringer begge ſraaraadet at meddele den anſøgte Tilladelle, og hertil ſluttede Byraadet ſig, hvorfor det foreliggende Andragende ikke kunde bevilgeſ.

Det bemærkeſ derhos, at Juſtizminiſteriet ved Skrivelse til Aarhus Stiftamt af 17de Oktober d. A. afflog Andragendet.

^{316/91.} Byraadet billigede, at J. Jenſen Broue i Kruseſ Forſald havde tiltraadt Sæſſionen for 1892 paa Kommunens Vegne.

^{313/91.} Fra Sagfører Hylbgaard indkom der i Mødet den 3de d. M. et den 31te ſ. M. dateret Andragende, hvori der meddelteſ, at Ejeren af Mollegade Nr. 21, Matr.-Nr. 484 a, har ønsket at bebygge den imellem denne Ejendom og Veſteraſſé helliggende aabne Pladſ, men ikke derom har kunnet opnaa Overenſtomſt med Ejeren af Aarhus Mølle paa ſor ham antagelige Billaar, og under Henviſning hertil og de Ulemper, det medfører, at denne Pladſ vedblivende hentligger i ſin nuværende Tilſtand, foreſpurgteſ, om der af Byraadets Forhandlingsbog, eller hoſ Byraadet beroende Papirer eller paa anden Maade kan erhverveſ nogen Oplyſning om Omfanget og Beſtaffenheden af den Ejeren af Aarhus Mølle ved Overenſtomſten om Indlemmeſen af Landdiſtriktet § 7 (ſe Byraadeſforhandlingerne for 1886, Tillægget Side 28) hjemlede Ret med Henſyn til dette Areal.

Sagen blev i hint Møde foreløbig udfat, og efter at den nu paa ny var bleven forhandlet, vedtog man at ſvare Andrageren, at man ikke ſer ſig i Stand til at fremſtaffe nærmere Oplyſninger til denne Sags Forſtaaelle, end hvad der derom findes anført i ovennævnte Overenſtomſt, til hvilken man derfor maatte henviſe.

^{365/91.} Til Eſterretning togeſ en Skrivelle fra Aarhus Stiftamt af 15de d. M., hvori det meddeleſ, at Amtet ikke har

fundet Anledning til at forhøje den Arbejdsmand Hans Hansens tilstaaede Alderdomsunderstøttelse. (Se Mødet den 10de d. M.)

^{370/91}. Et fra Komiteen for Bespisning af fattige Born i Byffolerne under 10de d. M. modtaget Andragende med Hensigt om, at der maa gives Pigebornene i Byffolerne Lejlighed til som Dvælselse at deltage i den stedfindende Madlavning i Skolerne af nærende almindelige Retter, vedtog man at tilstille Skoleudvalget til Erklæring.

^{371 og 372/91}. Byraadet bifaldt, at Formanden paa dets Begne under 15de d. M. havde anbefalet tvende Andragender henholdsvis fra Aarhus Handelskole og fra Aarhus Handels- og Kontoristforening om Statsunderstøttelse til Undervisningskursus for Handelsfolk.

^{375/91}. Et fra en Del Grundejere og Beboere af Stovvejen og Aarhus Mark fremkommet Andragende om, at Gangstien fra Østbanegaarden langs Stovvejen til Riss Stov maatte blive belagt med Tjærebeton, vedtog man at tilstille Vejudvalget til Erklæring.

^{380/91}. Et fra Kjøbmand Sophus Nielsen fremkommet Andragende om Iftandsættelse af Maren Smødsghde blev henvist til Afgjørelse under Budgetbehandlingen.

(Se Mødet den 29de Oktober.)

^{383/91}. Byraadet bifaldt, at Formanden under Henvielse til den i Mødet den 9de Juli under Sag ^{264/91} fattede Beslutning havde affaaet et Andragende fra tvende Arbejdsmænd om Tilsættelse til at opstille en Rastesthytte paa Ferdinandspladsen i Riss Stov til Brug under en forestaaende Høstfest.

^{385/91}. Et fra Bestyrelserne for Samlingerne i Aarhus Museum under 21de d. M. fremkommet Andragende om, at Kommunen vilde forhøje sit Tilskud til Museet fra 500 Kr. til 1000 Kr. aarlig, blev henvist til Afgjørelse under Budgetbehandlingen. (Se Mødet den 29de Oktober.)

^{389/91}. Efter et derom fra Udvalget for Stovvæsenet stillet Forslag besluttede man fra den 1ste April 1892 at regne at forhøje den aarlige Lejeafgift af Bevarningsbygningerne paa Ferdinandspladsen med 200 Kr., hvorhos man bemyndigede

Udvalget til for et Tidrum af indtil 3 Aar at afslutte ny Kontrakt med Lejemaalet af disse Bygninger paa de forøvrigt nu gjældende Vilkaar.

Alødet den 8de Oktoder.

^{263/89.} Efter at Fundatsen for „Stibskaptajn Ole Nyrups Legat“ for værdige og trængende i Aarhus hjemmehørende Søfolk, Hiftere eller Enter efter saadanne af Sagsfører N. Knudsen som executor testamenti i Legatstifterens Bo var bleven ændret i Overensstemmelse med Byraadets Forlangende i Mødet den 29de August 1889, havde Byraadet ved sin Formand under 19de Septbr. f. A. meddelt den saaledes ændrede Fundats Paategning om, at det var villigt til at overtage Tilsynet med Legatets Bestyrelse og tillob, at dets Legatudvalg eventuelt overtager Legatets Bestyrelse, hvorefter der under 12te April 1890 var erhvervet tgl. Stadsfæstelse paa Fundatsen.

Ved Skrivelse af 23de f. M. havde executor testamenti dernæst fremsendt den saaledes stadsfæstede Fundats samt Legatets Aktiver til Byraadets Bestyrelse med Begjæring om at saa Tilstaaelse for, at Legatet er blevet fyldestgjort for ethvert Krav paa Testators Dødsbo.

Da det imidlertid fremgaar af § 2 i Fundatsen, der tilligemed den tgl. Stadsfæstelse er aftrykt i Tillægget, at Bestyrelsen af Legatet er henlagt principaliter til 3 herboende Stibsførere, der udnævnes af Byraadet, medens dette kun skal føre Tilsyn med Bestyrelsen, vedtog man under Henvisning hertil at tilbagefende de modtagne Dokumenter, Panteobligationen dog forsynet med Prohibitivpaategning, med Underretning om, at man udnævnte de herværende Stibsførere M. Petersen, H. Kalshøll og M. Olsen til Bestyrelse for Legatet.

Det bemærkes derhos her, at de nævnte Mænd senere have erklæret sig villige til at overtage Legatets Bestyrelse.

^{195/90.} Til Efterretning toges en Byraadet gennem Aarhus Stiftamt under 2den d. M. tilgaaet Kommunikation af Justitsministeriets Skrivelse af 30te f. M., hvorved der meddeles Sanction paa den af Byraadet i Mødet den 12te Juni f. A.

vedtagne Tilføjeelse til Sundhedsredægtens § 12 3dje Punktum angaaende Aflobskummer og Aflobskør af Træ. (Se Møderne den 16de Juli under Sag ^{195/90} og den 20de August og 10de September under Sag ^{139/91}.)

Den af Justitsministeriet under 30te Septbr. 1891 udfærdigede Beskjendtgørelse om den fete Forandring er optagen i Tillægget til disse Forhandlinger.

^{16/91}. Efter Forslag af det i Mødet den 16de Januar nedsatte Udvalg besluttede Byraadet at anmode dets urvalgte Medlem, Fabrikant Krogh, om at indtræde i følgende Udvalg, nemlig:

Brolægningsudvalget i Stedet for Hald, der udtræder;

Udvalget for Bygninger og Inventar;

do. for Vedligeholdelse af Kommunens Bygninger og Kaserne-Byggeudvalget.

(Se Mødet den 22de Januar og herefter den 22de d. M.)

^{147/91}. Da Fæstemand J. S. Qvistgaard, der blev be-
stiftet som saaban i Mødet den 25de Juni, under 31te August
d. A. er afgaaet ved Døden, er den saaledes ledig blivne Fæste-
mandsbevilling i Medfør af Byraadets Beslutning i Mødet den
3dje j. M. under Sag Nr. ^{342/91} bleven opslaaet, hvorpaa By-
raadet i sit Møde af 24de j. M. anmodede det angaaende Fæste-
væsenets Ordning tidligere nedsatte Udvalg om at foretage Ind-
stilling om Pladsens Besættelse efter de derom indkomne An-
søgninger.

Efter nævnte Udvalgs Indstilling beffittede Byraadet
Kjøbmand L. Koch som Fæstemand for Mænd i afdøde Qvist-
gaards Sted.

(Se Mødet den 7de August og herefter den 26de Novbr.)

^{269/91}. Til Efterretning toges følgende af Udvalget for
Allderdomsforsørgelse under 6te d. M. fremsendte, af dets Se-
kretær den 3dje j. M. afgivne Beretning om de hidtil af By-
raadet uddeelte Allderdomsunderstøttelser:

„Af de af Byraadet behandlede og af Udvalget til
Dato indstillede 403 Begjæringer om Allderdomsunderstøttelse
ere 178 af forskjellige Grunde afslaaede, 7 ere tilstaaede
midlertidige Understøttelser, 1 fri Lægebehandling og Resten

217 ere bevilgede med aarlige Understøttelser til Beløb 23,821 Kr. Understøttelserne ere tilstaaede:

55 Egtepar med i alt 8,202 Kr.,

heraf 5 à 50 Kr. aarlig,

4 à 60 — —

1 à 72 — —

14 à 100 — —

2 à 120 — —

1 à 130 — —

7 à 150 — —

1 à 160 — —

1 à 180 — —

8 à 200 — —

1 à 230 — —

7 à 250 — —

3 à 300 — —

28 enlige Mænd med i alt 2864 Kr.,

heraf 1 à 30 Kr. aarlig,

1 à 36 — —

1 à 50 — —

4 à 60 — —

1 à 72 — —

1 à 96 — —

9 à 100 — —

3 à 120 — —

1 à 130 — —

5 à 150 — —

1 à 200 — —

134 enlige Kvinder med i alt 12,755 Kr.,

heraf 4 à 30 Kr. aarlig,

1 à 40 — —

19 à 50 — —

20 à 60 — —

6 à 70 — —

3 à 72 — —

7 à 80 — —

1 à 84 — —

1 à 90 — —

29 à 100 — —

16 à 120 Kr. aarlig,		
1 à 125 — —		
1 à 130 — —		
22 à 150 — —		
2 à 200 — —		
1 à 300 — —		

Der er desuden tillige tilstaaet flere fri Kur dels i Hjemmet, dels i Sygehospital.

Af de understøttede antages 24 at være hjemmehørende i anden Kommune. Det aarlige Beløb for disse andrager ialt 3060 Kr.

Fra fremmede Kommuner er indgaaet Anmeldelse om tilstaaet Alderdomsunderstøttelse til 3 her i Kommunen forsørgelsesberettigede Personer. Beløbene til disse andrage i det hele 184 Kr. aarlig.

Af Aarhus Kommunes egne Fattiglemmer uden for Fattiggaarden er der tilstaaet 35 Alderdomsunderstøttelse, hvorved Fattiggaarden lettes for ca. 2000 Kr. aarlig."

Dernæst afgjorde Byraadet efter Indstilling af nævnte Udvalg en Del Begjæringer om Alderdomsunderstøttelser samt tog til Efterretning og videre Betjendingjærelse for vedkommende en fra Aarhus Stiftamt modtagen Stridelse af 25de f. M., hvori det i Anledning af en af en herværende forladt Hustru indgIVEN Besværing over, at en af hende hos Byraadet begjært Alderdomsunderstøttelse er bleven hende nægtet paa Grund af, at hendes Ægteskab ikke er retlig hævet, udtales, at Klagerinden, saa længe hun ikke har opnaaet Separation eller Stilsættelse, ikke selvstændig vil kunne komme i Betragtning til at faa Alderdomsunderstøttelse.

Udvalget gjorde dernæst Byraadet betjendt med, at da det ved den af samme anstillede Undersøgelse med Hensyn til indkomne Begjæringer om Alderdomsunderstøttelse var blevet oplyst, at 3 saadanne Begjæringer havde indeholdt nogle efter Udvalgets Skjon grove Urigtigheeder om vedkommendes Formuesforhold, havde det foranlediget Formanden til under 1ste f. M. at tilstille Politimesteren disse 3 Begjæringer med Anmodning om, at der i den Anledning maatte blive indledet offentlig Undersøgelse imod de paagjældende. Under 2den d. M. var der imidlertid fra Aarhus Byfogedkontor modtaget Underretning

om, at Erftamtet i alle 3 Sager, efter at der deri var optaget Forhør, havde refoolveret, at der ikke ſkulde foretages videre med Henſyn til ſamme.

Under diſſe Omſtændigheder beſluttede Byraadet at begjære ſig Udſkrift meddelt af de optagne Forhører.

(Se Mødet den 24de Septbr. og herefter den 12te Novbr.)

²⁹⁶/₉₁. I Mødet den 7de Auguſt blev der i Anledning af et fra Amtet under 28de Juli modtaget Ekſemplar af Indenrigsminiſteriets Cirkulære af 14de ſ. M., hvori der forlanges Indberetning afgivet inden Udgangen af indeværende Aar, om hvorledes den ſaakaldte Brændevinsafgiſt bliver faſtſat for ſamtlige paagjældende Kommuner vedkommende for Treaaret 1892—94, nedſat et af Formanden, Hald og Wærum beſtaaende Udvalg til at afgive Erklæring om den fremtidige Størrelſe af denne Afgiſt.

Efter Indſtilling af dette Udvalg beſluttede Byraadet at lade den nugjældende Afgiſt, ſe Byraadsforhandlingerne for 1888 Side 200 og 210 under Sag ¹⁵²/₈₈, vedblive uforandret for de næſte 3 Aar, og kunde i Overensſtemmeſe hermed ſaaledes ikke tage Henſyn til tvende henholdsvis fra Beſtyrelſen for Foreningen af Beværtere i Aarhus og fra Byens Gjeſtgivere indkomne Andragender om Nedsættelſe i Afgiſten.

³⁴⁵/₉₁. I Mødet den 3dje ſ. M. forelaa der fra Beſtyrelſen for Belgjorenhedsſeſſkabet i Aarhus en Skrivelſe af 31te Auguſt d. A., hvori nævnte Beſtyrelſe foreſpurgte, om Byraadet vilde overtage Tilſynet med tvende Legater, der ere ſtændte til Belgjorenhedsſeſſkabet henholdsvis af forlængſt afdøde Organiſt ved Domkirken i Aarhus Johannes Kappel ved Teſtamente af 7de Oktober 1845 og 24de Auguſt 1855 med 1000 Kr. og af Metanius Frederik Kjeldſen Boeg og Huſtru Ane Margrethe, fød Brandt, ved Glædebrev af 11te Juli 1885 med 500 Kr., ved at meddele de diſſe Legater tilhørende Aktiver Forbudspaategning. Beſtyrelſen havde derhos i ſin Skrivelſe oplyſt, at Indenrigsminiſteriet i en den kommuniceret Skrivelſe af 29de Juli d. A. havde udtalt, at det efter de af de vedkommende Legatiſtiftere oprettede Diſpoſitioner maa anſes nødvendigt, at Stadſættelſe paa Fundatſerne for diſſe Legater erhverves, men at Stadſættelſe kun kan meddeles, naar Legaterne ſtilles

under Tilsyn af en offentlig Myndighed saaledes, at Legaternes Attiver blive at forløse med Forbudspaategning af en saadan Myndighed, hvorhos Ministeriet havde tilføjet, at Byraadet i Aarhus maatte anses som den Myndighed, hvorefter der i saa Henseende naturligt kunde være Tale.

Forinden Byraadet i hint Møde tog nogen Beslutning om det foreliggende Spørgsmaal, vedtog man imidlertid at udbede sig meddelt de for disse Legater gjældende Bestemmelser eller Fundatser.

Efter at man nu ved Skrivelse fra Belgjorenhedselskabs Beskyttelse af 29de j. M. havde modtaget Fundatserne for disse 2 Legater samt Afskrifter af de paaagjældende Testamenter og Gavebreve, vedtog man at overtage Tilsynet med nævnte Legater paa den foran omtalte Maade, hvorhos Byraadet erklærede sig villigt til i det i Fundatsen for Organist Kabeles Legat § 4 forudsatte Tilfælde at overtage Bestyrelsen af dette Legat. Man vedtog derhos, naar Stadsfæstelse paa Fundatserne er modtagen, at udbede sig meddelt en Afskrift af samme og af Fundatserne.

^{384/91.} Fra Enkemadame E. Lystrup forelaa der til Erklæring et Andragende om Dispensation fra Byggelovens §§ 6 og 21 med Hensyn til, at hun paa sin Ejendom, Gade-Nr. 15 i Møllegade, agter at nedbryde et Halvtag og i Stedet derfor i Overensstemmelse med en medfølgende Tegning at opføre et toetages til Køkken, Værksted m. m. bestemt Sidehus, dels af Grundmur og dels af Bindingsværk, saaledes at Bygningens mod Gaarden vendende Mur opføres af Bindingsværk og iftun faar en Afstand af $3\frac{1}{2}$ Alen fra Nabostjeldet, samt saaledes at Ejendommens Gaard ikke faar den lovbestemte Udstrækning.

Dette Andragende vedtog Byraadet at anbefale, for saa vidt angaar den ansøgte Dispensation fra Byggelovens § 6, hvorimod man under Hensyn til, at Sundhedskommissionen havde modsat sig Dispensationen fra Lovens § 21, ikke fandt Anledning til at anbefale denne Del af Andragerindens Begjæring.

Det bemærkes herved, at Justitsministeriet ved Skrivelse til Aarhus Stiftamt af 26de Oktober 1891 bevilgede Andragendet for saa vidt angaar § 6, men derimod nægtede Dispensationen fra Byggelovens § 21.

^{393/91}. Efter derom fra Lærer M. C. Sørensen foreliggende Andragende bevilgede Byraadet 200 Kr. til Udgiøvelse af en „Mårhus Vejviser“ for 1892.

^{401/91}. Efter derom i Skrivelse fra Udvalget for Fattigvæsenet af 2den d. M. foreliggende Indstilling bevilgede Byraadet, at den Betaling, der af Kommunens Kasse udredes for Arbejdsmand M. J.s den 29de August 1885 fødte Son Augusts Ophold paa Kysthospitalet paa Reskøns ikke skal anses som Fattighjælp, idet til Faberen, saa længe dette er en Betingelse for, at Barnets Ophold der finder Sted for nedsat Betaling.

^{404/91}. Efter derom fra Bestyrelsen for Selstabet „De danske Baabenbrodres“ Afdeling Mårhus under 5te d. M. modtaget Andragende udtalte Byraadet, at det intet fandt at erindre imod, at Selstabets ubemidlede Medlemmer nyde godt af den i Begravelsesvedtægten § 6 omhandlede, Medlemmer af Enge- og Begravelseskasjer tilstaaende Moderation i Betalingen for 2den og 3dje Klases Familiebegravelser.

^{411/91}. En fra Udvalget for Skolevæsenet under 1ste d. M. fremkommen Indstilling om, at Barnet Marie Nielsen maatte blive udtaget af Søndre Bypigeskole og andragt paa en for hendes Aandsøner passende Anstalt, vedtog man at tilstille Fattigudvalget til Erklæring.

^{412/91}. Efter derom foreliggende Andragende bevilgede Byraadet, at Lærer J. Michaelsens Enke ogsaa for det kommende Aars Vedkommende maatte beholde den hende i de senere Aar bevilgede Understøttelse af 100 Kr. aarligt.

^{414/91}. Efter Indstilling af Udvalget for Brolægningvæsenet erklærede Byraadet sig villigt til uden Udgift for Blikkenslagermester J. Blik at lade Fortovet foran den ham tilhørende Ejendom, Vestergade Nr. 24, asfaltere i Lighed med, hvad der er sket andre Steder paa Vestergade, naar Blik ved den forestaaende Ombygning af denne Ejendom vil rykke Facaden af den planlagte ny Bygning ind i den af Bygningskommissionen paapegede Linie, hvorved der vil blive afgivet $12\frac{3}{16}$ □ Al. af Ejendommens Grund til Fortovets Udvidelse. Bestøvningen ved Asfalteringen af Fortovet foran den omhandlede

ny Bygning er anslaaet til 150 Kroner, men med Hensyn hertil havde Udvalget i sin Indstilling bemærket, at da det kunde forudsættes, at Kommunen dog i en nær Fremtid vil fortsætte med Udfalteringen paa Vesterbrogades Fortove og deraf selv afholde Størstedelen af Udgiften, kunde det anbefale Byraadet at indgaa paa Bliq's Tilbud.

^{415/91.} Efter Forslag af Skovudvalget besluttede Byraadet at lade Sagt afholde i Rik Skov i indeværende Efteraar.

Mødet den 22de Oktober.

^{445/90.} I den i Mødet den 14de Maj fremlagte Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 9de f. M. er det forlangt, at Planen til det paatænkte Værestur paa den mellemste Mole skulde underkastes en Revision med Hensyn til nogle af Vandbygningsdirektøren paapegede Enteltheder, forinden der skrives til Udførelsen af samme.

I Henhold hertil havde Havnudvalget i Mødet den 10de f. M. indbragt en nærmere Redegjørelse med tilhørende Tegninger fra Havnengineeringen angaaende de paagjældende Enteltheder, der angaa Fundamentet og Konstruktionen for Stillerummene samt Underlagene under Gulvene i Kontorlokalerne og endvidere en nærmere Fremstilling af den øverste Del af Søjlerne i Sidevæggen og Forbindelsen mellem denne Del og de ved samme anbragte Konsoller m. m., hvilken Erklæring man vedtog at indsende til Indenrigsministeriet.

Under Henvisning hertil fremlagdes en fra Stiftamtet modtagen Kommunikation af nævnte Ministeriums Skrivelse af 5te d. M., hvorved de indsendte Tegninger vedrørende Funderingen m. v. af det omhandlede Værestur approberes, idet Ministeriet i Forbindelse hermed bemærker, at Vandbygningsdirektøren, med hvem der paa ny er brevvekslet om Sagen, har henledet Opmærksomheden paa, at det formentlig vil være hensigtsmæssigt under Midten af det foreslaaede Betonsundament for Stillerummet mellem de to Afdelinger af Skuret, hvortil Barer skulde opbevares, at anbringe en lignende Granitpille som

den, der agtes anbragt ved Sammenstødet mellem Længde- og Tværskillerummet ved Kontorlokalerne.

Toges til Efterretning.

^{16/91.} Efter derom fremsat Forslag besluttede Byraadet at nedsætte et af Meyer, Petersen og Drum bestaaende Udvalg som Renovationsudvalg.

(Se Mødet den 8de d. M. og herefter den 26de Novbr.)

^{70/91.} Efter derom af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse i Skrivelse af 17de d. M. fremsat Forslag vedtog Byraadet at benævne den over Kjøbmand Karbyes og Overretsfagfører Bayers Ejendomme ny anlagte Forbindelsesgade imellem Klostergade og Korreallé „Guldsmedgade“.

(Se Mødet den 14de Maj og herefter den 12te Novbr.)

^{171/91.} Et fra flere Beboere af den saakaldte Ameritavej ved Sjællandsgade til gjentagen Behandling foreliggende Andragende, der tidligere har været indbragt i Mødet den 20de August, om at nævnte Vej maatte blive overtaget af det offentlige, fandt Byraadet ikke Anledning til at tage til Følge, da ikke alle til Vejen stødende Grundejere have vist sig villige til at deltage i de med dens Istand sættelse forbundne Udgifter.

^{373/91.} Et fra en Del Beboere af Holbergsg., Wilsters- og Læssøegade fremkommet Andragende om, at der maatte blive anbragt nogle offentlige Gaslygter til Belysning af disse Gader, der ikke ere offentlige, vedtog Byraadet efter Gasværksudvalgets Indstilling at besvare derhen, at Kommunen ikke finder Anledning til at lade disse Gader oplyse paa det offentlige Bekostning, saa længe de befinde sig i den nuværende mangelfulde Tilstand.

^{386/91.} Ved Skrivelse af 22de s. M. havde Amtet forlangt sig Byraadets Ytringer meddelte — efter forud indhentet Erklæring fra Bygningsskommissionen — over et af Enken Ane Marie Marcussen til Justitsministeriet indgivet Andragende, hvori hun besværer sig over, at der ved Opførelsen af de ny Bygninger paa den Kjøbmand J. Sand tilhørende Ejendom paa Hjørnet af Søndergade og Østergade ikke er truffet tilstrækkelige Forholdsregler til ved Undermuring at sikre hendes Ejendom, Nr. 58 i Søndergade, imod Væstfadigelse.

Efter at Bygningskommissionens Erklæring er bleven indhentet, vedtog Byraadet under Henviisning til samme at udtale, at der efter Raadets Formening ikke fra Bygningskommissionens Side har kunnet eller vil kunne foretages andet, end hvad der allerede er fæstet, til Betryggelse af Andragerindens Ejendom.

Det bemærkes derhos her, at Justitsministeriet ved Skrivelse til Aarhus Stiftamt af 16de Novbr. 1891 har meddelt, at det ikke finder Tøje til at foretage videre med Hensyn til denne Sag.

^{408/91.} Til Efterretning toges følgende fra Formanden for Bestyrelsen for Aarhus Folkebibliothek fremkomne Beretning af 5te d. M.:

„Da det høje Byraad, dels ved at bevilge et aarligt Pengebeløb til Folkebibliotheket, dels ved at tilstaa det frit Lokale i den gamle Borgerstole paa Vestergade, har ydet det væsentligste Bidrag til Bibliothekets fortsatte Bestaaen, vil det findes naturligt, at der her i al Korthed meddeles en Beretning om detses Virksomhed.

Bibliotheket er oprettet 1869. De første Bøger, det ejede, vare stænkede til det, ligesom det fik de nødvendige Pengemidler ved private Folks Bidrag. Ogsaa Bogublaaet besørgeedes i de første Aar af frivillige Kræfter. Men disse kunde ikke bevares i Længden, og denne Ordning viste sig desuden mindre hensigtsmæssig, især da Tilgangen af Laanere efterhaanden blev større. Man maatte da have en lønnet Bibliothekar. Det forøgede Udlaan medførte ogsaa mere Slid paa Bøgerne og nødvendiggjorde derved større Udgifter til Reparationer og Indbinding. Bibliotheket vilde derfor ikke have kunnet bestaa uden det af Kommunen i en Arrække ydede Bidrag i Penge og frit Lokale.

Overførsel over Regnskabet for Aaret 1890:

Indtægt.

1. Beholdning fra 1889	69 Kr. 26 Ø.
2. Renter af et paa Kontrabog Nr. 23787 i Aarhus Privatbank's Sparekasse-Afdeling indestaaende Beløb = 800 Kr.	28 — „ —
3. Medlemsbidrag for 1890	152 — 35 —
4. Tilskud fra Aarhus Kommune for 1890..	300 — „ —

Tilsammen... 549 Kr. 61 Ø.

Udgift.

1. Indtjeb af Bøger	144 Kr. 20 Ø.
2. Indbinding	40 — 95 —
3. For Besorgelse af Ublaanet og Bøgernes Revision	206 — 65 —
4. For Rengjoring, Belysning m. m.	34 — 95 —
5. Brandforsikring	3 — 80 —
6. Opdrævnin _g af Medlemsbidrag	4 — „ —

Tilsammen... 434 Kr. 55 Ø.

Der bliver saaledes tilbage til Overførelse paa indeværende Aars Regnskab et Beløb af 115 Kr. 6 Øre, hvorved dog er at bemærke, at der er tilstaaet Bibliothekaren for Fremtiden en Forhøjelse af hans aarlige Løn fra 120 Kr. til 180 Kr.

Bogublaanet, der besorges af Lærer Schou, assisteret af en Discipel fra Kathedralskolen, finder Sted hver Mandag og Torsdag Aften fra Begyndelsen af September til Midten af Juli, hvorefter Bibliotheket er lukket i nogle Uger for den aarlige Revisions Skyld. Bøgernes Antal er omtrent 2900; omtrent tre Fjerdedele heraf ere af underholdende Art, især dansk Nationalliteratur, de allervigtigste fremmede Forfattere, illustrerede Tidsskrifter o. s. v.; Resten er af mere belærende Art, Historie, Naturvidenskaberne m. m. Men af en Mængde af Bøgerne, især i den æsthetiske Afdeling, er der Dubletter og Tripletter, saa at det samlede Antal Bøger, som Bibliotheket omfatter, næppe kan ansættes lavere end til 3500.

I Bibliotheksaaaret 1890—91 har der været 331 Laanere, og Tallet af de udlaanede Bøger har været 5083. I Gjennemsnit har hver Laaner altsaa haft 15—16 Bøger, og hver Bog været 1—2 Gange ude i Løbet af Aaret. Det er især Smaadorgere, Haandværksvende, Læredrenge o. l., der have benyttet Bibliotheket. For disse har det utvivlsomt været til stor Nytte og Glæde, og for deres Skyld er det at haabe, at Byraadet vil vise det den samme Interesse og Velvillie som hidtil."

^{417/91}. Efter derom fra Stadsråge Schmiegelow i Strikelse af 10de d. M. fremkommet Andragende vedtog Byraadet

under Hensyn til de her i Kommunen i indværende Aar stedfundne smitsomme Sygdomme at anvise ham 200 Kr. til Udbetaling af Kæmnerlæsen som Bidrag til hans Befordringsudgifter.

^{418/91.} I Anledning af en fra Biskoppen over Aarhus Stift under 8de d. M. modtagen Skrivelse med Hensigt, om Kommunen vilde bevilge et aarligt Tilskud af 800 Kr. til Lønning af en 3dje Præst ved Domkirken (i Stedet for den fra- traadte Pastor Malta-Müller) vedtog man forinden videre foretagelse, efter Forslag af Kasseudvalget, at henlede Biskoppens Opmærksomhed paa det i § 4 i den i Henshold til allerhøjeste Resolution af 29de Oktober 1886 af Kirke- og Undervisningsministeriet under 5te Novbr. f. A. approberede Overenskomst imellem Aarhus Byraad og de offerberettigede i Aarhus Kjobstad om Af- løsning af Højtidsofferet her i Kommunen tagne Forbehold om, at fast Ansættelse af en 3dje Præst i Domsognet kan have til Folge, at de paa den Tid ansatte Præster maa finde sig i en Omfordeling af Præsteofferet, idet Biskoppen nemlig i den fore- liggende Skrivelse havde bemærket, at der først naat Balance indtræder i nogen af de to nuværende Præsteembeder ved Dom- kirken, kunde blive Tale om at tillægge den eventuelle 3dje Præst Andel bl. a. i Vederlaget for det afleste Højtidsoffer.

^{420/91.} Fra Konsul Joh. Steenberg var der modtaget et trykt Cirkulære med Bilag ang. Anlæg af smalsporede Jærnbaner her i Landet efter det franske System Decauville (Kosta Lesjebo i Sverige), hvilket System tænkes bragt til Anvendelse paa en eventuel Bane fra Aarhus Vesterport til Hammel, men da Byraadet allerede tidligere har tegnet Kommunen for Aktier i et Jærnbaneanlæg herfra til Hammel, fandt man ikke Anledning til at komme nærmere ind paa det foreliggende Forslag.

^{421/91.} Da Legatudvalget i en foreliggende Skrivelse af 15de d. M. havde oplyst, at en af Nyderne af Poul Sørensen Lofsts Legat modtager Fattigunderstøttelse, saa Byraadet sig nødsaget til at fratage vedkommende den ham tillagte Portion af Legatet i Henshold til Fundatsens § 2.

^{422/91.} Et fra Renovationsentreprenør P. Jensen fremkommet Andragende om Forhøjelse af Betalingen for Udførelsen

af Renovationen i den nordre Del af Byen paa Grund af flere tilkommende Renovationsarbejder, fandtes der ikke Anledning til at bevilge.

^{423/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Skolevæsenet i Strivelse af 16de d. M. vedtog Byraadet at fordele det paa Konto IV 1 a 5 i indeværende Aars Budget opførte Beløb af 200 Kr. imellem Lærerne Ingerslev og Pape som de to ældste Lærere med 100 Kr. til hver.

^{426/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Fattigvæsenet i Strivelse af 21de d. M. antog Byraadet Bestyrer af Beder—Malling Fattiggaard Anthøn Thode som Opsynsmand ved den herværende Fattiggaard.

Alodet den 29de Oktober.

I Borgmester Vestergaards Sygdomsforfald lededes Mødet af Overretssagfører Rjer som midlertidig Formand i Forventning af Stiftamtets Sanction.

^{117/91.} I Strivelse af 17de d. M. havde Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse meddelt, at det siden Byraadet i Mødet den 20de Marts havde forfattet den da fra Overretssagfører Schwenn paa vedkommende Ejeres Begne foreliggende Begjæring om, at Kommunen vilde overtage nogle Gader paa den saakaldte Sukkerhusroft som offentlige, havde plejet nye Underhandlinger med Andrageren om et forandret Grundlag for Betingelserne for saadan Overtagelse.

Resultatet af disse Forhandlinger forelaa i et med Udvalgets Strivelse fulgt Udtast til en Overenskomst imellem Byraadet og de vedkommende Grundejere, hvilket Udtast Udvalget anbefalede Byraadet at vedtage, idet Udvalget dog bemærkede, at der, forinden Overenskomsten kunde afsluttes, manglede bl. a. Deklarationer fra nogle af de tilstødende Grundejere om, at ogsaa de vilde underkaste sig de samme Regler, som ere hjemlede i Udtastet m. m., hvilke Deklarationers Tilvejebringelse forudsatte nogle Forhandlinger med de paagjældende Grundejere, som Udvalget imidlertid ikke havde villet indlede, forinden Byraadet

havde udtalt sig, om det fandt hele den foreslaaede Ordning antagelig for Kommuneens Vedkommende.

Denne Indstilling indbragtes i Mødet den 22de d. M., hvor Sagen foreløbig blev droftet, og efter at Drostelsen var bleven gjenopraget i nærværende Møde, bifaldt man sluttelig det foreliggende Forslag og vedtog at tilbagevende Udvalget Sagen med Anmodning om at arbejde videre paa dens Fremme.

^{232/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Byens Udvidelse og Behyggelse bortsolgte Byraadet med Forbehold af Indenrigsministeriets Approbation til Murer R. Rasmussen en mod Tynsgade beliggende Byggegrund paa 350 □-Al. à 2½ Kr. pr. □-Al. og til Tomrer J. Nielsen en Byggegrund paa Hjørnet af Guldbergsgade og Samsøgade paa 600 □-Al. for 3 Kr. pr. □-Alen.

Disse Salg ere approberede af Indenrigsministeriet ved Skrivelse af 16de Novbr. 1891 med Tilladelse til at anvende Kjøbesummerne til Boulevardanlægget.

Byraadet approberede derhos Facadetegningen til den Bygning, som Tomrer J. Nielsen agter at opføre paa den påfølgende Parcel.

(Se Mødet den 11te Juni og herefter der 12te Novbr.)

^{340/91.} I Mødet den 22de d. M. blev Kommuneens Indtægts- og Udgiftsoverslag for 1892 forelagt og undergivet 1ste Behandling.

Det foretoges nu til 2den Behandling, efter hvis Tilendebringelse det endelig vedtoges i den nu foreliggende Skikkelse.

Med Hensyn til de Sager, der ere henvisne til Afgjørelse under Budgetbehandlingen, bemærkes herved følgende:

^{32/91.} Andragendet om Forbedring af Reserverpolitibetjentenes og de konstituerede Politibetjentes Lønning (se Mødet den 16de April) blev bevilget med 500 Kr. for næste Aar (Konto V 1 a).

Ligeledes havde Patrouillebetjentene under 26de Septbr. andraget om Lønningsforbedring, men oversor disse Bestillingsmænd mente Byraadet ikke at kunne gaa videre end ligesom tidligere paa nævnte Konto at optage 400 Kr. til Forbedring af disse Betjentes navnlig de ældres Lønning.

^{45/91.} I Anledning af Jordemoder Anna Bondesens

Andragende (se Mødet den 19de Februar) vedtoges det at tilstaa saavel Andragerinden som Jordemoder Andreasen, hvis Assistance ligeledes benyttes af Patienter i Reginehøjtkvarteret, den samme Godtgjørelse af Kæmnerkassen for Forretninger i dette Kvarter, som under 21de Marts 1889 blev indrømmet nu afdøde Jordemoder Nørlem, nemlig 2 Kr. for hver Fødsel, ved hvilken vedkommendes Assistance benyttes, uden Hensyn til Patientens Formuessforsatning, og uden at Kravet paa Betaling for Fødselshjælpen overfor den paagjældende selv eller Fattigvæsenet derved bliver berørt. Det samlede Tilskud af Kæmnerkassen til begge Jordemødre maa dog ikke overstige 100 Kr. aarligt.

^{58/91.} I Mødet den 19de Februar henvistes et fra Foreningen af Haaadværkere og Fabrikarbejdere til gjensidig Understøttelse i Sygdomstilfælde foreliggende Andragende om forhøjet Tilskud af Kæmnerkassen til et Udvalg, bestaaende af Kasseudvalget samt Hald og Drum, hvilket Udvalg paa ny indbragte Sagen for Byraadet under Budgetbehandlingen.

Andragendet blev ikke bevilget. (Se Mødet den 17. Decbr.)

^{62/91.} Det senest i Mødet den 3dje Septbr. behandlede Andragende fra Arbejdernes Sygeforsening om et Ekstratilskud af Kæmnerkassen blev heller ikke bevilget. (Se Mødet den 19de Novdr.)

^{74/91.} Paa Konto XVIII 20 blev der bevilget Frederikshjerg Afholdsforsening „Echo“ et Bidrag af 50 Kr. (Se Mødet den 24de Septbr.)

^{217/91.} Det fra Mødet den 9de Juli henviste Andragende om Brolægning m. v. af en Del af Hjortensgade blev ikke bevilget.

^{263/91.} Det fra Mødet den 9de Juli henviste Andragende fra Stovfoged R. Michelsen om Lønningsforhøjelse blev bevilget saaledes, at der paa Indtægtskonto II B 1 a som personligt Tilæg blev bevilget Andrageren 80 Kr. foruden at der paa Indtægtskonto II B 3 som Honorar for Tilsyn med Dræningen paa Byens Jorder tilstodes Michelsen 200 Kr.

^{346/91.} Det i Mødet den 3dje Septbr. henviste Andragende fra Aarhus Afholdsforsening om Understøttelse af Kæmnerkassen blev bevilget med 100 Kr. (Konto XVIII 20 h).

^{355/91.} Det i Mødet den 10de Septbr. henviste Andragende fra Magdaleneasylet om Understøttelse blev bevilget med 100

Kr. (Konto XVIII 20 g); derimod savnede Byraadet Møndighed til, som ogsaa i Andragendet begjært, at eftergive Forbringen om Statter og andre kommunale Afgifter af den Anlet tilhørende Bygning paa Vesterbro.

^{360/91.} Det fra Mødet den 10de Septbr. henviste Andragende fra Aarhus Plejeforening om Understøttelse blev bevilget med 400 Kr. (Konto XVIII 20 g).

^{362/91.} Det fra Mødet den 10de Septbr. henviste Andragende om Bidrag af Ræmnerlassén til offentlig Velysning paa Reginehøj blev bevilget med 150 Kr. (Konto XVIII 19). (Se Mødet den 19de Novbr.)

^{376/91.} Et under Budgetbehandlingen fra Fotograf B. E. Svendsen foreliggende Andragende, om Kommunen forelobig vilde frasælde at fræve Afdrag erlagt paa Ræstjobjesummen for den af ham i sin Tid erhvervede Byggegrund ved St. Klemensbro, kunde Byraadet vel ikke helt bevilge, men man nedsatte dog for det kommende Aar Afdragets Størrelse til 500 Kroner.

^{380/91.} Det fra Mødet den 24de Septbr. henviste Andragende om Afskaffelse af Maren Smedsghde blev ikke bevilget.

^{385/91.} Kommunens aarlige Bidrag til Vedligeholdelse af Aarhus Museums Bygninger m. m. blev i Anledning af det i Mødet den 24de Septbr. henviste Andragende forhøjet fra 500 Kr. til 1000 Kr.

^{391/91.} Paa Foranledning af et fra Distriktsjordemoder Karen Poulsen derom foreliggende Andragende forhøjede Byraadet hendes aarlige Pengeløn fra 100 Kr. til 120 Kr.

Endvidere var der fra afdøde Assistent hos Kommunebogholder P. T. Foersoms Enke Ane Corine, sødt Rasmussen, indkommet Andragende om Understøttelse, hvilket Andragende blev bevilget saaledes, at der for Aaret 1892 tilfodes hende 300 Kr., for 1893 250 Kr., for 1894 200 Kr., for 1895 150 Kr. og for 1896 100 Kr., hvorefter al Understøttelse ophører (Konto II 1 1).

Et fra Assistent J. N. Houlberg foreliggende Andragende om Forhøjelse af den ham tillagte aarlige Løn af 700 Kr. blev bevilget saaledes, at der af Ræmnerkontorets Kontorhold tilfodes ham 400 Kr. aarligt og af Begravelseskontoret andre 400 Kr. aarligt.

Efter derom foreliggende Andragende blev der paa Konto

IX 2 d 5 bevilget Arbejdsmand Hans Thøstesens Enke en Understøttelse af 100 Kr.

Endelig blev der efter derom foreliggende Andragende tilstaaet Retsvidnerne E. Dich og A. Levin hver især 50 Kr. som personligt Tillæg for næste Aar til den dem som Retsvidner tilslagte Løn (Konto V 3 b).

^{125/91.} Efter gjentagen Forhandling om Anvendelse af Bispetofte (Sagen blev paa Foranledning af Formanden første Gang drøftet i Mødet den 22de d. M.) vedtog man at anmode Markudvalget om at foranledige denne Tøst offentlig udbudt til Udleje og derefter fremkomme med nærmere Indstilling.

(Se Mødet den 17de Decbr.)

^{429/91.} Til Efterretning toges følgende Meddelelse af 20de d. M. fra Læge Lundbahl om Virksomheden paa Børnekliniken i Aaret fra den 1ste Septbr. 1890 til den 31te August 1891:

„J Lighed med foregaaende Aar tillader jeg mig herved at tilstille det ærede Byraad Beretning fra Børnekliniken i Ryesgade (senere Østre Mollesti) for Tidsrummet fra 1ste September 1890 til 31te August 1891.

Kliniken har, paa en forvarig Afbrudelse nær i Juletiden, været aaben hele det nævnte Tidsrum, 2 Gange ugentlig. Under min Fraværelse i September i Fjor overtog d'Hr. Dr. Frisch og Grauer og i Slutningen af Juni og Begyndelsen af Juli i Aar Hr. Distriktslæge Fejlberg selvstændigt Besorgen af Kliniken.

April Flyttedag flyttedes Kliniken fra Ryesgade til sit nuværende Lokale i Østre Mollesti i den gamle Borgerstole, hvor den har saaet lyse, rummelige og i alle Henseender tilfredsstillende Lokaler, ligesom ogsaa den mere centrale Beliggenhed i Byen maa antages at være et Gode for Befolkningen. Paa Frekvensen fra den søndre Bydel, særlig Frederiksberg, har der ikke været nogen Forandring at spore efter Flytningen.

Der har i det nævnte Tidsrum været 100 Konsultationsdage. Kliniken har i alt været besøgt af 603 Børn, fordelt over Aaret saaledes:

September	37	Marts	46
Oktobre	59	April	56
November	39	Maj	61
December	28	Juni	72
Januar	39	Juli	55
Februar	66	August	45

Af Konsultationer er givet 1577, fordelte over Aaret
saaledes:

September	107	Marts	112
Oktobre	151	April	160
November	133	Maj	165
December	75	Juni	182
Januar	80	Juli	137
Februar	129	August	146

Gjennemsnitsstallet af nykomne pr. Konsultationsdag
viser sig altsaa at være 6,03, af Konsultationer 15,77.

Det højeste Antal Konsultationer, der har været givet
paa een Dag, har været 26.

Kliniken har været søgt af Børn i alle Aldere. De
fordele sig efter Alderen saaledes:

0—1 Aar	92	8—9 Aar	33
1—2 —	65	9—10 —	30
2—3 —	53	10—11 —	47
3—4 —	40	11—12 —	23
4—5 —	32	12—13 —	39
5—6 —	35	13—14 —	32
6—7 —	22	14—15 —	14
7—8 —	46		

Med Hensyn til Fretvænsen fra de forskjellige Bydele
stiller Forholdet sig saaledes:

Den indre By	226
Frederiksbjerg	221
Den nordre Bydel (nord for Linien Nørrebrogade, Nørregade, Nørre Allé)	142
Meginehøj	14

Hvad angaar Fo:ældrenes borgerlige Stilling, da har
der været:

252 Børn af Arbejdsmænd,	
206 — „ Haandværkere og mindre Næringsdrivende,	

54	Børn af Enter,
30	— „ Sønmand,
13	— „ ugifte Mødre,
2	— „ Fisterre,
3	— „ Landpostbude,
6	— „ Natpolitibetjente,
1	— „ Kolportør,
6	— „ Kuffe,
8	— „ Maskinarbejdere,
4	— „ Fjrbødere,
1	— „ Opvarter,
1	— „ Posttjenspiller,
1	— „ Lærer,
15	ere opførte som Plejebørn.

Hvad de behandlede Sygdommes Art angaar, da har Fordøjelsesforstyrrelser, acute Hals- og Brystlidelser samt Scrophulosen med dens forskellige Ytringsformer leveret det største Antal Tilfælde, i øvrigt har Sygdommene været af den forskjelligste Slags. Mindre kirurgiske Lidelser ere behandlede paa Kliniken, 6 Smaaoperationer ere udførte i Chloroformnarkose*), en Del mindre operative Indgreb uden Narkose, betydeligere Tilfælde ere henviste til Sygehuset. Trods Opdrag desangaaende er det ikke ganske lykkedes at holde smitsomme Sygdomme borte.

Følgelig fordele Sygdommene sig som følger:

Fordøjelses-sygdomme	111
Acute Hals- og Brystlidelser	85
Hjertesygdomme	2
Tuberculose	14
Scrophulose	34
Hudsygdomme (for en stor Del scrophulose)	93
Djensygdomme (ligesaa)	15
Dresygdomme (ligesaa)	14
Engelsk Syge	41
Blegfot	21
Febertilfælde	10

---

*) med velvillig Assistance af Hr. Dr. Bahlmann paa Amtssygehuset.

Tilskadekomne	20
Tandsygdomme	54
Sygdomme i Nervesystemet	14
Brot	7
Bulder	17
Nyresygdomme	2
Rygskæbhed	2
Ledsygdomme	5
Righoste	12
Diphtheritis	8
Skarlagensfeber	2
Mæslinger	2
Staalkopper	3
Faarengge	1
Andre Sygdomme	14

^{431/91.} Esier derom af Rjer fremsat Forslag anmodebe Raadet Formanden og Forslagsstilleren med Langballe som Suppleant om som delegerede fra Kommunen at begive sig til Kjøbenhavn og forhandle med vedkommende Ministerier om Hensættelsen af den paatænkte Statsstole for Koinder her til Vben, i hvilken Aalebning de delegerede bemyndigedes til at tilbyde Grund til en saadan Stole paa billige Vilkaar.

Mødet den 12te November.

^{435/89.} Fra 2den Generalkommandointendantur var der modtaget en Skrivelse af 14de f. M., hvori der nærmere gjøres Rede for, hvorledes Krigsbestyrelsen ønsker det Beløb af 30,000 Kr. anvendt, hvormed Byggesummen til ny Kaserneforetagender er bleven forøget, til Byggesforetagender paa de forskjellige Kaserter samt Garnisonskøgehuset, hvilken Skrivelse man vedtog at tilstille Kasernebyggeudvalget.

(Se Mødet den 10de Septbr. og Mødet den 17de Decbr.)

^{369/90.} Til Efterretning toges følgende af Aarhus Stiftamt under 27de f. M. kommunicerende Skrivelse fra Justitsministeriet af 21de næstforud saalydende:

„Paa Justitsministeriets efter Modtagelsen af Hr. Stiftamtmandens behagelige Skrivelse af 15de j. M. derom allerunderdanigst nedlagte Forestilling har det behaget Hs. Maj. Kongen under 19de ds. allernaadigst at bisalde:

at Lægforholdene i Aarhus Kjøbstad omordnes saaledes, at det overdrages en af Kommunen lønnet og af Byraadet bestiftet Kommunelæge at besørge Fattigpraksis i den Del af Byen, som ligger syd for Aaen, at udføre Læggejerningen paa Aarhus Fattiggaard og at udøve Læggejerning med Hensyn til de i den sydlige Bydel boende Personer, som i Henshold til Lov om Alderdomsunderstøttelse til værdige trængende udenfor Fattigvæsenet af 9de April d. A. nyde saadan Understøttelse, dog at Stadslægen i Aarhus og Sygehuslægen sammesteds først fritages for den Del af de dem hidtil paahvilende Forretninger, som saaledes henlægges til Kommunelægen, naar denne er udnævnt.”

Det vedtoges herefter at opslaa Kommunelægeembedet ledigt. (Se Mødet den 9de Juli og herefter den 17de Decbr. under Sag ⁴⁴⁴/_{91.})

⁷⁰/_{91.} Til Efterretning toges en Skrivelse fra Brolægningsudvalget af 10de d. M., hvori det meddeles, at den ny Del af Guldsmedgade, se Mødet den 22de j. M., er aabnet for almindelig Færdsel, efter at Brolægnings- og Asfalteringsarbejderne ere udførte, samt at Gaden Renholdelse efter de gjældende Bestemmelser vil paahvile de tilstødende Grundejere og Rensningen af de i Gaden værende Kloakbrønde Renovations-Entreprenøren for den nordre Bydel.

⁷⁵/_{91.} Til Efterretning toges en fra Haandværkerforeningen fremkommen Beretning for 1890 om sammes Fond til Udvidelse af Foreningens Friboliger m. m., hvorefter Fondets Beholdning ved Udgangen af nævnte Aar var forbrugt til Byggeforetagender. (Se Mødet den 19de Februar.)

¹⁹⁶/_{91.} Efter at den senejl i Mødet den 7de August behandlede Sag om Gjennemførelsen af Boulevarden til Vesterbrogade paa ny var foretaget, vedtog man at anmode Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse om at indlede Underhand-

ling med Entesfru Weis, som ejer de tilstødende Grundarealer, om Fastsættelse af en Ordning med Hensyn til Befoldelsesforholdet til de paagjældende afkaarne Grundstykker, hvis Byraadet skulde beslutte at lade Boulevarden udmunde paa Vesterbrogade igjennem Havesejlskabets nuværende Have.

^{232/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse bortsolgte Byraadet under Forbehold af Indenrigsministeriets Samtykke en Parcel paa 507 □-Al. af Boulevardgrundene (af den saa kaldte gamle Møddingsplads ved „Vennelyst“) til Tomrer N. R. Skjæper for 1521 Kroner.

Dette Salg er approberet ved Indenrigsministeriets Skrivelse til Aarhus Stiftamt af 28de d. M. med Tilladelse til at anvende Kjøbesummen til Boulevardanlægget.

(Se Mødet den 29de s. M. og herefter den 10de Decbr.)

^{269/91.} Til Efterretning toges en Skrivelse fra Aarhus Stiftamt af 30de d. M., hvorved der resolveres paa en af Thora Marie Baché indgIVEN Besværing over, at Byraadet har nægtet hende Alderdomsunderstøttelse, saaledes at Byraadets Afgjørelse gives Medhold, da hun ikke i de sidste 10 Aar har havt uafbrudt Ophold her i Landet.

(Se Mødet den 8de Oktober og herefter den 19de d. M.)

^{369/91.} Efter Indstilling fra Udvalget for Byens og Omegns Forstjonnelse af 10de d. M. vedtoges det at bortleje det imellem Boulevarden, Guldbergsgade og „Vennelyst“ beliggende Stkke Have til en af Adjunkt Roesved og Bankdirektør Nørgaard repræsenteret Forening for Sport fra den 1ste Januar 1892 at regne for en aarlig Lejsegift af 100 Kr., der betales forud, og med 3 Maaneders Opsigelse til en 1ste Januar, og forøvrigt paa Billaar, at Ren- og Vedligeholdelsen af de Planer, der aates anlagte, og disses nærmeste Omgivelser raahviler Lejerne, hvormod Pasningen af det beplantede Areal besorges af Forstjonnelsesudvalget, hvorhos ingen Del af Beplantningen maa fjernes uden ved Udvalgets Foranstaltning.

^{409/91.} I Mødet den 8de Oktober indkom der fra Skolekommissionen Forslag til ny Instrukcer for Skoleinspektøren og samtlige Kommunens Overlærere samt Indstilling om, at der søges Approbation paa en nærmere paapeget Ændring i Maaden for Skoleinspektørens Beskikkelse. Dette Forslag blev drøftet i ørennævnte Møde og i det derpaa følgende Møde af 22de s. M.,

hvori det efter Begjæring af Skoleudvalget blev udsat til et senere Møde.

Efter at denne Sag nu paa ny var forebragt, anmodebe Skoleudvalget om at erholde Sagen tilbage, hvilken Begjæring tilstodes.

^{403/91.} Med Skrivelse af 5te f. M. var der i Mødet den 8de f. M. fra Byfogden modtaget Regnskab over Aarhus Politifasfes Indtægter og Udgifter i Aaret fra den 1ste April 1890 til den 31te Marts 1891, hvilket Regnskab man anmodebe Drum om at gennemgaa.

Efter at Drum i Anledning heraf havde afgivet saalydende Erklæring af 28de f. M.:

„Efter at have gennemgaaet det mig fra Byraadet tilstillede Politifasfe-Regnskab for 1890—91, skal jeg hermed meddele, at Regnskabet viser en Indtægt af ca. 6600 Kr., hvis vigtigste Poster ere:

Indbetalte Bøder	3329 Kr.
Andel i Hundeskatten	762 —
Renter af udestaaende Kapitaler	1340 —
Salg af Hitteguds	44 —

Af disse Indtægter er udredet foruden forskjellige Smaaubgifter:

Til Politiets Understøttelseskasfe	1500 Kr.
Alytaarsgratualer til Politiet	3475 —
som er fordelt med 300 Kr. til Politiasfisttenten, fra 100—160 Kr. til hver af Politibetjentene, 100 Kr. til Arrestforvareren og fra 20—100 Kr. til hver af Reserve- og Patrouillebetjentene.	

Til Brühls Enke .....

Til herreløse og dræbte Hunde .....

Politifasfens Formue var den 31te Marts 1891 34,662

Kr., omtrent usorandret som tidligere.” —

vedtog man at tilbagesende Regnskabet til Politimesteren.

^{419/91.} Efter Indstilling af Skoleudvalget vedtog Byraadet at lade et i aandelig Henseende svagt begabet Barn, der uden egentlig at være idiotisk, dog har saa ringe Evner, at det ikke kan have nogen Nytte af Undervisningen i Bykolerne, hvor det kun har været til Besvær, foreløbigt for $\frac{1}{2}$ Aar og som

Forsøg undervise i en Bogestole med saa Elever, saaledes at Betøstningen herved afholdes af Stolevæsenets Budget og ikke regnes som Fattighjælp til Børnets Fader.

^{428/91.} Fra Fiskehandler S. Ottosen forelæst der til Erklæring et Andragende til Justitsministeriet om Tilladelse til at fortsætte en af ham i Ejendommen Nr. 10 i Kollegade etableret Forretning for Røgning af Fisk, hvilket Andragende Byraadet besluttede at anbefale paa følgende af Sundhedskommissionen opstillede Betingelser, nemlig at Røgeriet i Henseende til Anlæg, Drift m. m. skal være de Forfrister undergivne, som Sundhedskommissionen anser nødvendige, og at Tilladelsen til Driften kun er midlertidig, saa at den, hvis Røgeriet maatte vise sig at afstedkomme Ulemper for Omgivelserne, til enhver Tid kan tages tilbage af Sundhedskommissionen.

Paa disse Betingelser er den attraaede Dispensation fra Sundhedsvedtægtens § 32 bleven meddelt ved Strivelse fra Justitsministeriet til Aarhus Stiftamt af 27de November 1891.

^{438/91.} I Anledning af et fra Pastor Lindhardt gennem Stoleudvalget derom indkommet Andragende tilfod Byraadet nævnte Udvalg at overlade Andrageren Lokale i den gamle Borgerpigeskole til Konfirmationsundervisning, og hvis dersteds ikke maatte kunne findes et i saa Henseende passende Lokale, da et saadant i den ny Borgerdrengeskole, dog alene for i Vinter og paa de af Udvalget opstillede Betingelser.

^{448/91.} Efter Indstilling af Brolægningsudvalget i Strivelse af 10de d. M. antog Byraadet et fra Arbejdernes Byggeforening under 1ste d. M. fremkommet Tilbud om Afstaaelse af et ved Tilbagerytning af et Planteværk ud for Foreningens Ejendom mod Tægergaardsvejen til Forgølse af Fortovet udlagt Areal paa ca. 12 □-Al., imod at Kommunen uden Udgift for Foreningen istandsætter Fortovet paa den paagjældende Strætning med Brolægning og Tjærebeton i Lighed med det allerede eksisterende Fortov. Udgiften herved ca. 10 Kr. vil kunne afholdes af Brolægningsvæsenets Konto.

Mødet den 19de November.

^{123/88.} Fra Skoledirektionen var der modtaget Kommunikation af en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet af 5te d. M., saalydende:

„I et med Direktionens behagelige Erklæring af 16de f. M. hertil indsendt Andragende har Aarhus Byraad ansøgt om Ministeriets Approbation paa en af Raadet vedtagen ny Lønningssplan for Lærerpersonalet ved Aarhus Kjøbstads Skolevæsen. Planen gaar navnlig ud paa at indføre stigende Lønninger for Lærerpersonalet, saaledes at den nuværende Inddeling i to Lønningsskasser opgives.

Med Hensyn til denne Sag skal Ministeriet meddele, at man vel i Princippet kan bifalde Forslaget, forsaavidt det gaar ud paa at iudsføre stigende Lærertilønninger, men at man dog ikke kan anse det for egnet til i sin Helhed at approberes i sin nuværende Stiltelse. Ministeriet maa for det første finde den af Byraadet foreslaaede Lønningsskala og Tidsbestemmelsen for Oprykningen mindre heldige og navnlig Begyndelseslønningerne for lave.

I Stedet for, som af Byraadet foreslaaet, at sætte Begyndelseslønningerne for Lærerne til 800 Kr., efter 2 Aars Tjeneste stigende til 900 Kr., efter 5 Aar til 1100 Kr., efter 10 Aar til 1400 Kr., efter 15 Aar til 1700 Kr., efter 20 Aar til 2100 Kr. og efter 25 Aar til 2400 Kr., samt for Lærerinderne med de samme Mellemrum til 600 Kr., 700 Kr., 800 Kr., 950 Kr., 1100 Kr., 1250 Kr. og 1400 Kr., vilde man foretrække følgende Skala:

	for Lærere	for Lærerinder
Begyndelseslønnage	900 Kr.	700 Kr.
efter 5 Aar	1200 —	850 —
— 10 —	1500 —	1000 —
— 15 —	1800 —	1150 —
— 20 —	2100 —	1300 —
— 25 —	2400 —	1450 —

Forslagets § 8 bør derhos udgaa, idet man maa anse det for rigtigere fra 1ste Januar 1892 at gjøre den nye Plan anvendelig for samtlige Lærere og Lærerinder, dog at der i Overensstemmelse med Princippet i Lov af 20de Marts

1870 § 10 tillægges de af de nuværende Lærere og Lærereinder, som maatte tabe i Indtægt, Forskiellen mellem de gamle og de nye Lønninger som personligt Tillæg, hvilket dog bliver at medtage i Reguleringssummerne og ganske eller forholdsvist bortfalder ved Oprykning paa højere Lønninger.

For de faa Læreres Vedkommende, der efter de nu gjældende Lønningsbestemmelser have Udgiat til en større Lønningsforbedring i den nærmeste Fremtid, end de ville kunne vente efter nykærvnte Forslag, maatte der fra Byraadets Side kunne gives personlige Bevillinger for at mildne Overgangen til nye Lønningsbestemmelser. Man skal henlede Opmærksomheden paa, at Forskiellen mellem den samlede Udgiat til Lærerlønninger efter denne Stala ikke vil være betydelig, nemlig kun 1700 Kr. i 25 Aar for en Lærers Vedkommende og 1200 Kr. i samme Tidrum for en Lærereinder Vedkommende.

Bestemmelserne om, at kun 3 Lærere eller Lærereinder kunne oprykke om Aaret, maa ogsaa anses for mindre heldig.

Endelig formentes det, at en Lærer ikke bør være forpligtet til mod Ekstrabetaling at undervise mere end 36 Timer om Ugen.

Ministeriet skal anmode Direktionen om at henstille til Raaadet, om samme maatte være villigt til at ændre Forslaget i Overensstemmelse med ovenstaaende, og forventer man at erholde en Meddelelse om Sagens endelige Udfald."

Sagen overgaves til Erklæring af et kombineret Udvalg, bestaaende af det tidligere nedsatte Udvalg i Forening med Budgetudvalget.

^{464/89.} Efter Indstilling af Udvalget for Opførelsen af det ny Sygehus antoges et fra Landskabsgartner L. Chr. Didrichsen under 18de f. M. fremkommet Tilbud paa Opførelsen af Haveanlægget ved dette Sygehus, hvortil Planen tidligere er vedtagen, for en Sum af 3000 Kr.

(Se Mødet den 10de Septembr.)

^{382/90.} Raaadet modtog med Tak for det udførte Arbejde en under 17de d. M. fra Foreningen til Aarhus og Omegns Forskjønnelse fremkommen Meddelelse om, at den af Foreningen

i Medfør af Byraadets Tilladelse i Mødet den 27de Oktober . A. bekræftede Omdannelse af Indgangen til Skovtoften m. m. er fuldført.

^{62/91}. Fra Arbejdernes Sygeforening var der under 17de d. M. paa ny modtaget et Andragende med Fornælse af den tidligere fremsatte Begjæring om et Ekstrabidrag af Kommunens Kasse til Afhjælpning af Foreningens økonomiske Vanskeligheder, men da Byraadet ikke fandt Anledning til at fravige sin under Budgetbehandlingen med Hensyn til Foreningens tidligere Andragende tagne Beslutning, se Mødet den 29de f. M., kunde man saaledes ikke foretage videre med Hensyn til det nu foreliggende Andragende.

^{226/91}. Fra Kirkegaardsbestyrelsen forelaa der følgende Indstilling af 17de d. M. angaaende en Udvidelse af den ny Kirkegaard udover de Arealer, der ligge Nord for Sandgraven:

„Efter Forhandling med vedkommende Byraadsudvalg — til hvis vedlagte Skrivelse af 2den d. M. med Bilag henvises — tillader Kirkegaardsbestyrelsen sig at indstille til det ærede Byraad, at det paa vedlagte Kort med Bvgstaverne a og b betegnede med rodt angivne ca. 20,000 □-Alen store Areal maa indtages til Kirkegaardens Udvidelse, hvortil det særlig egner sig dels paa Grund af dets Beliggenhed umiddelbart op til Kirkegaarden, dels paa Grund af Jordbundens Beskaffenhed. Vel ere de med Kirkeministeriets Samtykke i Skrivelse af 16de August 1889, jfr. Stifts-ovrighedens Skrivelse af 27de September f. A. til Byraadet, til Kirkegaardens Udvidelse indtagne Jordlodder Nr. 39—41 endnu ikke tagne i Brug, men de ville i den nærmeste Tid blive det. Det er antaget, at de ville kunne afgive Begravelsespladser i 8 à 9 Aar, men denne Tid vil kunne udstrækkes ikke saa lidet, naar der samtidig kunde disponeres over det ovennævnte Areal, som man særlig tænker anvendt til Liniebegravelser, af hvilke der paa Arealet vil kunne blive Plads til 1200 à 1400, hvorved man med Hensyn til en Bemærkning i Byraadsudvalgets Skrivelse om, at det med a betegnede Stykke tænkes anvendt til Materialplads, Stue og lignende, ikke unblader at bemærke, at man efter nærmere

Overvejelse og saa tænker at anvende dette Stykke eller det meste deraf til Begravelse.

Som af Sundhedskommissionens Erklæring af 3dje d. M. behagelig vil erfares, er der fra sammes Side intet at indvende imod, at det omhandlede Jordstykke anvendes til Kirkegaardens Udvidelse. Saaframt det ærede Byraad maatte bifalde den foreslaaede Udvidelse, vil Kirkegaardsbestyrelsen søge den i saa Henseende fornødne Tilladelse fra Kirke- og Undervisningsministeriet erhvervet."

Denne Indstilling tiltraadtes.

(Se Mødet den 4de Juni.)

^{269/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsforsørgelsen afgjordes der en Del Begjæringer om saadan Understøttelse. (Se Møderne den 12te d. M. og 26de d. M.)

^{445/91.} I Skrivelse af 18de d. M. havde Udvalget for Byens Udvidelse og Behyggelse indberettet, at Stjellene imod Kommunens Grunde paa flere Steder ere ved at fornylles for den Firkants Vedkommende, der begrænses af Boulevarden, Ny Munkgade, Nørre Allé og Brendstrupvejen, og i den Anledning indstillet, at Stjellene søges nærmere fastslaaede, i fornødent Fald ved Hjælp af en dertil antagen Landinspektør.

Idet Byraadet meddelte Udvalget fornøden Bemyndigelse i den anførte Henseende, vedtog man tillige — paa Foranledning af de under Sagens Drøftelse faldne Ytringer — at meddele Udvalgene for Skovvæsenet og Markvæsenet Bemyndigelse til at lade lignende Foranstaltninger træffe henholdsvis for Ritz Stovs og for Markjordernes Vedkommende.

^{446/91.} Efter Forslag af Udvalget for Bygninger og Inventar i Skrivelse af 17de d. M. antog Byraadet et fra Caroc & Leth fremkommet Tildub om Levering af et Centralvarmeapparat til Opvarmning af saavel Byraads- som Bythingsalen; Pris 612 Kroner.

^{447/91.} Efter Indstilling af Indvarteringskommissionen i Skrivelse af 17de d. M. tilloob Byraadet, at Gulvet i Artillerifasernens Ridehus, der har vist sig at være daarligt, maatte omlægges med en Beløstning af ca. 550 Kr., hvilket Beløb som Byggeudgift i Følge Skrivelse fra 2den Generalkommando-

intendantur af f. D. kan afholdes af de 30,000 Kr., der senest ere bevilgede til Nybygninger for Garnisonen.

Mødet den 26de November.

^{126/100} Efter at Byraadet under 5te December f. A. havde tilskrevet Generaldirektoratet for Statsbanedriften i Overensstemmelse med sin Beslutning i Mødet den 27de i den forudgaaende Maaned, havde Generaldirektoratet i Strivelse af 3dje Januar d. A. (Jour. Nr. III 90) foaret, at den Del af Pladsen foran Østbanegaardens Hovedbygning, hvori det danske Petroleumsskiftelsesselskabs Korteledning er nedlagt, ligger udenfor Statsbanedriftens Grund, og at Vedligeholdelsen af samme saaledes er Statsbanedriften uvedkommende, medens det, forinden det afgav endeligt Svar med Hensyn til Spørgsmaalet om Renholdelsen af den Del af Pladsen foran Hovedbygningen, som det havde ønsket overtaget af Kommunen til fremtidig Vedligeholdelse, udbad sig tilstillet en Plan, af hvilken det kunde ses, hvorledes Pladsen foran Posthuset og Retiradebygningen agtes indrettet, efter at den er overtaget af Kommunen, ligesom Generaldirektoratet ogsaa ønskede oplyst, hvorledes hele Pladsen foran Stationen samt den paataante Vej langs Forbindelses-sporet agtes benyttede.

Denne Strivelse indkom for Byraadet i Mødet den 22de Januar, i hvilket Møde man besluttede at indhente Betænkning fra Udvalgene for Vrolægningsvæsenet og Byens og Omegns Forskjønnelse.

Disse Udvalg foarede i en Fællessertklaring af 18de Marts, der indkom i Mødet den 20de f. M., ved at henvise til en medfulgt Plan over de paataante Anlæg, hvorefter den nuværende Beplantning Syd for Østbanegaardens Posthus vil bortfalde, medens den langs Kystvejens østlige Side vedtagne Gangsti fortsættes til Hovedbygningen i en Rue mod Vest, hvilken vil nødvendiggjøre en Regulering af Terrænet imellem Vejlgades Port og Stationsbygningen. Pladsen omkring og foran Posthuset og Stationsbygningen holdes fri, hvorimod Retiradebygningen, som helst burde flyttes tilbage i Flugt med Posthuset, dækkes med et

Plankvært, beklædt med Espalier af Slynplanter. Beføstningerne ved dette Anlæg ville efter medfulgte Overslag udgjøre for Reguleringen af Vejen m. v. 1800 Kr. og for Beplantningen med Fyhtning af Statit og Anbringelse af Plankvært foran Retiradebygningen 310 Kroner.

Byraadet bifaldt denne Plan og meddelte under 21de Marts det fornødne herom til Generaldirektoratet, der i Skrivelse af 7de April svarede, at det ikke kunde indgaa paa at beførge Pladsens Renholdelse, hvorimod det ikke havde noget imod, at Retiradebygningen blev flyttet, men at Udgiften herved maatte bæres af Kommunen.

I Anledning heraf vedtog Byraadet i Mødet den 30te April efter Forslag af Brolægningsudvalget at svare, at man ikke havde ment, at Statsbanerne skulde renholde den Plads, som eventuelt overlades til Kommunen, men kun at Forholdet fremdeles skulde forblive som hidtil med Hensyn til Strækningen fra Hovedbygningens sydlige Ende til Indkjørselen til Gods-ekspeditionen, hvilket blev meddelt Generaldirektoratet i Skrivelse af 11te Maj, hvorpaa der under 22de Septbr. fra Generaldirektoratet modtoges en Skrivelse (Journ. Nr. III 11138) med Underretning om, at vedkommende Banefuldsvarer var bleven anmodet om at foranlede det i denne Sag videre fornødne foretaget paa de i Skrivelsen af 17de September 1890 angivne Betingelser, dog saaledes at Renholdelsen af Pladsen foran Østbanestationen befores ved Statsbanedriftens Foranstaltning i samme Udstrækning som hidtil. Denne Skrivelse toges til Efterretning i Mødet den 24de September.

Under 13de d. M. var der dernæst fra Amtet modtaget Kommunikation af en Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 10de f. M., hvori det meddeles, at Statsbanedriften har indstillet den med Kommunen trufne Ordning til Ministeriets Approbation, men at Ministeriet forinden det foretager videre i denne Anledning ønsker at modtage en Erklæring fra Byraadet om, i hvilket Omfang de Forpligtelser, der ere overtagne af Kommunen, tænkes paalagte Havnevesenet, hvilket Ministeriet særlig formener ikke bør være Tilfældet med den fremtidige Bedligeholdelse af Pladsen foran den egentlige Stationsbygning, eftersom denne Plads formentlig ikke i nogen Maade vedrører Havnen.

I Anledning heraf vedtog man efter Havneudvalgets Forslag at svare, at de Udgifter, der ville følge af, at det Statsbanerne tilhørende Terræn overdrages Kommunen til fremtidig Brug til Bej anlæg eller dermed i Forbindelse staaende Forstjønnessaanlæg samt af, at Vedligeholdelsen af Pladsen foran Hovedbygningen overtages af Kommunen, tænkes overtagne af Ræmnerkassen, medens Udgifterne ved Flytningen af Rysværnet m. m., ved Flytningen af Østbanegaardens Spor m. m. samt ved Tilbejbringelsen af den ny Overgang over Forbindelsessporet og eventuelle Bevogtning af Overgangen afholdes af Havnen.

^{392/90.} Ved Skrivelse af 23de d. M. havde Udvalget for Opførelsen af en ny Bystole fremsendt 7 Konkurrenceprojekter med tilhørende Overslag til Opførelsen af den ny Bystole og derhos indstillet, at der nedsættes en Komité, bestaaende af Formanden, Fenger, Drum, 2 Medlemmer af Stolekommissionen og selve Udvalget, til at gøre Forslag til Byraadet om Antagelse af een af Tegningerne og Uddeling af den Præmie paa 500 Kr., som ved de „Vejledende Bestemmelser for Konkurrencen“ — se Mødet den 3dje September — er udlovet til den Arkitekt, hvis Tegninger m. m. anses for mest formaals-tjenlige. Derhos havde Udvalget søgt Bemyndigelse til, hvis den samlede Komité skulde ønske saadant, at indhente Arkitekt, Professor Dahlerups Betænkning og eventuelt at indbyde ham til en Konference om Sagen her i Byen.

Dette Forslag blev i det hele bifaldet af Byraadet.

(Se Mødet den 10de Decbr.)

^{2/91.} Efter derom fra Formanden foreliggende Indstilling efterbevilgede Byraadet følgende Doerskriftelser af Kommunens Indtægts- og Udgiftsoverslag for 1890, nemlig paa Indtægtskonto II E Nr. 65 Statter af forskjel-

	lige Dplagspladser for ...	11 Kr. „ Ø.
Udgiftskonto I 2 a	Tilskud til Landeveje m. m.	11 — 24 —
— X	Betaling til Renovations-	
	entreprenørerne.....	2576 — 90 —

hvilke Poster er overfete under de tidligere Behandlinger af Efterbevilningerne for 1890.

(Se Mødet den 27de August.)

^{16/91.} Efter derom stillet Forslag anmodedes D. Langhølle om at indtræde i Udvalget angaaende Forhandlinger med Ejeren af Aarhus Mølle om Kloakanlæg paa Mølleengen.

(Se Mødet den 22de f. M.)

^{147/91.} Et fra Fæstemand Béta & fremtommet Andragende om Tilladelse til fremdeles at maatte benytte de af ham tidligere anskaffede og benyttede Fæsteprotokoller m. m. kunde ikke bevilges, da det Udvalg, der i sin Tid blev nedsat i Anledning af Gjen-nemførelsen af den ny Ordning af Fæstevæsenet, se Mødet den 25de Juni, havde fraraadet Andragerens Begjæring.

^{210/91.} I Mødet den 28de Maj indkom der fra Rjøbmand J. Jørgensen et Andragende om Erstatning for den af ham ved Ombygningen af hans Ejendom, Gade-Nr. 48 paa Vester-gade, afgivne Grund til Fortoets Udoivelse, hvilket Andragende i hint Møde gik til Erklæring af Udvalget for Bro-lægnings-væsenet, som derpaa i Mødet den 10de September indstillede, at Erstatningen bestemtes ved Burdering af uovillige, af Retten udmeldte Mænd, hvad Byraadet bisalbt. Under 20de f. M. er der dernæst bleven afholdt en Burderingsforretning af saadanne Mænd, hvorved Erstatningen er bleven bestemt til 10 Kr. pr. □-Al. af det afgivne Areal, som efter modtagen Oplysning fra Bygningekommissionen udgjør 11^{7/10} □-Al.

Byraadet afviserede for Kommunens Vedkommende ved dette Resultat.

^{269/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsforsørgelse afgjordes der en Del Begjæringer om saadan Understøttelse. (Se Møderne den 19de f. M. og den 10de Decbr.)

^{274/91.} Angaaende den under 15de Juli stedsfundne Ræn-tring af Havnens Dampmuddermaskine, se Mødet den 16de f. M., blev der under 4de August tilstillet Indenrigsministeriet følgende Indberetning:

„Byraadet tillader sig herved at indberette, at Aarhus Havns ny Dampmuddermaskine den 15de f. M. er sunten tæt uden for den egentlige Havn. Straks efter at dette var sket, blev der af Havneudvalget telegraferet efter Søgers Biergnings-Entreprise, og som det af vedlagte Udskrift af Aarhus Havneudvalgs Protokol nærmere vil fremgaa, er det

ogsaa lyffedes de to Dampskibe, der oversendtes, at faa Maskinen op og bragt ind i Havnen. Maskinen var ikke asjureret, og da der ikke synes at være Udfigt til i nogen væsentlig Henseende at kunne lægge Ansvaret over paa Leverandørerne af denne, vil efter al Sandsynlighed Havnens Ræske være nødsaget til selv at maatte bære det derved foranledigede Tab.

Heldigvis synes imidlertid den Skade, der er sket paa Maskinen, ikke at være stor; det største Tab vil sikkert lides ved den Udgift paa 10,000 Kr., som Bjergningen har kostet.

Selvfølgelig har Udvalget straks foranlediget optaget Syn og Stjon. Byraadet tillader sig at fremsende en Afkrift af Stjønsmændenes Erklæring. Efter denne har man ikke anset det forsvareligt at fortsætte med Benyttelsen af Maskinen, forinden de Sikkerhedsforanstaltninger vare iagttagne, som maa anses tilraadelige, og navnlig har man anset det paatrængende nødvendigt at faa indsat flere Pomper for ogsaa derved at søge modarbejdet Muligheden for Gjentagelse af det skete Uheld. Desværre er allerede en Del af den bedste Tid for Opmudring i og uden for Havnen gaaet tabt ved Uheldet; man er derfor ogsaa i Begreb med at undersøge, om ikke en Muddermaskine kunde faas til Laans andet Steds fra, indtil Havnens egen Maskine atter kan bruges.

Med Indsætning af flere Pomper har man ikke turdet vente, hvorimod Byraadet senere skal tillade sig at indsende nærmere Forslag med Hensyn til Forbindelsen imellem Maskinens to Pontoner og disses mulige Forlængelse.

En Erklæring fra Havne-Ingeniøren vedlægges."

I Skrivelse til Aarhus Stiftamt af 7de Septbr. havde Ministeriet dernæst fremsendt en af Direktøren for Vandbygningsvæsenet under 1ste s. M. i Anledning af foranstaaende Indberetning med Bilag afgiven Erklæring, med hvilken Ministeriet havde anmodet Stiftamtet om at gjøre Byraadet betjendt, hvad der var sket ved Skrivelse fra Stiftamtet af 8de s. M., som forelægges i Mødet den 8de s. M.

I Anledning heraf vedtog man nu gennem Amtet til Ministeriet at fremsende en fra Havneudvalget under 24de d. M.

fremkommen Skrivelse, indeholdende Bemærkninger til Vandbrygningsdirektorens forannænte Erklæring.

^{362/91.} Foranlediget ved et derom indkommet Andragende erklærede Byraadet, at det intet haade at erindre imod, at de under Budgetbehandlingen til Belysning af Reginehøjtkvarteret bevilge 150 Kr. anvendes af Gartner H. Nielsen, dog under Tilsyn af Udvalget for Reginehøjtanliggerne.

^{427/91.} Efter at Formanden i Mødet den 22de f. M. havde meddelt, at Kjøbmand J. E. Abildgaard for ham havde udtalt Ønske om at købe den Kommune tilhørende Byggeplads paa Hjørnet af Rystvejen og Havgade (tidligere Bødker Daniellsens Enkes Ejendom) og Byraadet i den Anledning havde anmodet Udvalget for Byens Udvidelse og Behyggelse om at træde i Underhandling med Hr. Abildgaard om Salget af denne Plads, meddelte Udvalget nu Oplysning om, hvad der i denne Henseende hidtil var passeret, hvorefter man anmodede Udvalget om at fortsætte Forhandlingerne paa Grundlag af en Kjøbesum af 12 Kr. pr. □-Alen af Grunden.

^{448/91.} I Mødet den 19de f. M. indkom der følgende Skrivelse fra Byfogden i Aarhus af 16de d. M.:

„Hoslagt tillader jeg mig at tilstille det ærede Byraad Udskrift af Politiprotokollen med 5 Bilag, hvoraf fremgaar, at Fæstemand Bétac ved Fæstning af Høstjolt har med Hensyn til den Betaling, der tilkom ham for Forretningen, betragtet de vedkommende Personer som Tjender og derfor beregnet sig Salær efter § 6, Punkt 2 i Reglement for Fæstevirksomhed her i Byen, medens han derimod med Hensyn til, hvad han har at paase ved Bortfæstning af Tjende, ikke har iagttaget, hvad der paahøiler ham efter Reglernes § 3. Endvidere tillader jeg mig at meddele, at det under en Tjendefag er oplyst, at Bétac under 7de ds. har bortfæstet en Karl som Røgter fra nævnte Dag til 1ste November 1892, uagtet Karlens Studsmaalshog paa den foregaaende Side havde Paategning om, at han under 1ste f. M. af en anden Fæstemand var sættet til en anden Husbond fra 1ste Novbr. 1891 til 1ste Novbr. 1892. Denne Forseelse mod Reglernes § 3, 1ste Stk. f. f. har Bétac und-

skyldt med Uagtsomhed, idet han vil have overset bemeldte Paategning, og Karlen paa hans Forespørgsel derom havde svaret, at han var fri og kunde sætte sig bort.

Forinden videre foretages imod Bétæd, udbeder jeg mig en Udtalelse fra det ærede Byraad, dels om, hvilken Betaling der efter § 6 maa anses rettelig at tilkomme Bétæd ved en Bortfæstning som de ovenfor omhandlede, dels om Raadet maatte ville gjøre Anvendelse af den i Fæstellovens § 2 hjemlede Ret til at tilbagefalde Bétæds Bevilling."

Man anmodede i ovennævnte Møde det angaaende Fæstevæsenets Ordning tidligere nedsatte Udvalg om at afgive Erklæring over det foreliggende, i Overensstemmelse hvormed nævnte Udvalg under 23de d. M. havde tilfæstet Byraadet saaledes:

"Da Bortfæstning af Høstfolt formentlig ikke falder ind under Udtrykkene i Regler for Fæstevirksomheden i Aarhus § 6 Nr. 4, ligesom ogsaa den her bestemte Betaling af 15 Øre ikke er noget passende Vederlag for den med Bortfæstning af Høstfolt forbundne Ulejlighed, maa vi antage, at Fæstemand Bétæd ikke uden Føje har anvendt den i § 6 Nr. 2 omhandlede Takstberegning i de omhandlede Tilfælde. Derimod maa det anses for en ligestrem Overtrædelse af Fæstereglerne § 3, at han har sættet et Tjende bort, som var bundet ved et andet Tjendeforhold, ligesom denne Overtrædelse ikke kan undskyldes med Uagtsomhed. Vi skulle dog henstille, at Byraadet for denne Gangs Skyld viser Overbærenhed og unblader at tilbagefalde Bevillingen, idet vi forventer, at Bétæd vil isælbe en klæffelig Bøde for denne sin Overtrædelse."

Byraadet sluttede sig til denne Indstilling.

^{449/91.} Fra tvende Grundejere i Knudrigsgade var der modtaget Andragende om Erstatning for 2 Stativværter, som bleve ødelagte ved Slutningsforanstaltningerne under en paa Firmaet H. P. Jensen & Komp.s Fabrik stedfunden Ildbrand.

Dette Andragende sandt Byraadet ingen Anledning til at bevilge, da Andragerne kunde have forsikret sig imod Tab ved at lade Stativværterne assurere, jfr. Lov Nr. 28 af 21de Marts 1873 §§ 26 og 27.

^{451/91}. Efter Indstilling af Markudvalget bevilgede Byraadet ca. 50 Kr. til Anskaffelse af en Landmaalerhjæde og et Nivellementsinstrument til Brug for Skoofoged Michelsen under det ham overdragne Tilsyn med Dræningen paa Byens Forder.

^{452/91}. Fra Udvalget for Haaneøæfenet forelaa der med Strivelse af 24de d. M. Forslag til Overdragelse af Havnens Indtægter og Udgifter i 1892, hvilket blev gennemgaaet og vedtaget i den forelagte Stiftelse, hvorhos Byraadet i Forbindelse hermed efter Havneudvalgets Forslag besluttede at indstille til Ministeriet, at der fremtidig ligesom i Aaret 1891 tillægges Havnefogden og Havnebudet personlige Lønningstillæg af henholdsvis 400 Kr. og 110 Kr. aarlig.

Regnskabet og denne Indstilling afgif til Indenrigsministeriet den 27de Novbr.

^{453/91}. Da der til Havneudvalget var indkommet et Andragende fra Aarhus Handelsforening, hvori denne paa Foranledning af et større Antal Stibsførere tager Ordet for, at Sletterhage Fyr, der i sin nuværende Tilstand ikke afgiver tilstrækkelig Vejledning for Søarten, betydelig forstærkes, ligesom for, at der samme Steds anbringes et kraftigt Lydsignal til Brug under Taageforhold, besluttede Byraadet efter nævnte Udvalgs Indstilling at henvende sig til Ebeltoft Byraad, som man af Hensyn til Sejladsen paa Ebeltoft forudsatte haabe samme Interesse som Aarhus Kommune i Foretagelsen af disse Foranstaltninger, med Forespørgsel om samme vilde deltage med Aarhus Byraad i Indgivelsen af et Andragende til Marineministeriet i ovenomhandlede Retning.

Da Ebeltoft Byraad i saa Henseende afgav bekræftende Svar, afgif Andragendet til Ministeriet under 5te Decbr. 1891 til Medunderskrift af Ebeltoft Byraad.

^{454/91}. Efter derom fra Skovudvalget fremkommen Indstilling blev der meddelt samme Bemyndigelse til at lade Arkitekt Clausen udarbejde Tegning og Overdragelse til en Bro over Kløften ved „Salonen“ i Ris Skov.

^{455/91}. Et fra en Del Gartnere her i Byen under 23de d. M. fremkommet Andragende om Afgang for de vedkommende

til at konfurrere ved Udførelsen af Byens Haveanlæg og ved Levering af Træer m. m., besluttede Byraadet ved foresaldende Lejlighed at tage under nærmere Overvejelse.

^{458/91.} Efter derom fremsat Forslag bemyndigedes Renovationsudvalget til at anvende indtil 100 Kr. til Undersøgelse af Renovationsforholdenes Ordning andre Steder, navnlig i Sverig.

Mødet den 10de December.

^{179/89.} Fra den danske Landmandsbank fremlægges der en Skrivelse af 30te f. M., hvori der meddeles Tilstaaelse for modtagen Underretning om, at Kommunen den 11te d. M. ønsker 200,000 Kr. udbetalt af Laanet af 1889, hvorefter der endnu refterer 300,000 Kr.

Toges til Efterretning, idet bemærkes, at det ved en under 27de f. M. foretagen skriftlig Votering af Byraadets Medlemmer er besluttet at forlange ovennævnte Udbetaling paa Laanet præsteret.

(Denne Sag er senest foretaget i Mødet den 13de Novbr. 1890, hvor Henviisningen tilbage ved en Trykfejl er angivet til 17de Novbr. i Stedet for 17de Juli 1890.)

^{392/90.} En fra Jærnstøberifirmaet „Chr. Christensens Enke“ under 28de f. M. modtagen Skrivelse om Afgang til at levere Varmeapparat til den paatænkte ny Bygskolebygning vedtog man at tilstille vedkommende Byggeudvalg til Erklæring.

(Se Mødet den 26de Novbr.)

^{232/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Byens Udvikelse og Bebyggelse i Skrivelse af 4de d. M. approberede Byraadet Facadetegningen for Lømrer N. N. Stippers paatænkte Bygning ved Guldbergsgades Boulevard.

(Se senest Mødet den 12te f. M.)

^{269/91.} Efter Indstilling af Udvalget for Alderdomsunderstøttelse afgjordes en Del Begjæringer om saadan Understøttelse.

Derhos toges til Efterretning en fra Amtet modtagen Kommunikation af Indenrigsministeriets Skrivelse af 7de f. M. saalydende:

„I det med Amtets paategnede Erklæring af 23de f. M. hertil indsendte Andragende har Aarhus Byraad forespurgt, om en Udlænding over 60 Aar, som søger Indfødsret, og som, forinden han opnaar denne, bliver trængende til Fattighjælp, vil kunne erholde Understøttelse i Henshold til Lov om Alderdomsunderstøttelse til værdige trængende udenfor Fattigvæsenet af 9de April d. A., naar han efter Erhvervelsen af Indfødsret fremsætter Begjæring derom.

Foranlediget heraf skulde man til behagelig Efterretning og videre fornøden Beskjendtgjørelse tjenstligst melde, at den nævnte Lov i det omhandlede Tilfælde selvfølgelig ikke er anvendelig.“

Endvidere forelaa der og toges til Efterretning følgende gjennem Udvalget fremkomne Meddelelse af 30te f. M. om de indtil nævnte Dag tilstaaede Alderdomsunderstøttelser:

„Til Dato er der bevilget Alderdomsunderstøttelse med aarlige Beløb til 240 Ansøgere, foruden at der er tilstaaet nogle midlertidige Understøttelser.

Summen af de løbende faste Understøttelser andrager i alt 26,489 Kr. aarlig. Disse Understøttelser ere tilstaaede:

55 Ægtepar med i alt 8152 Kr., heraf 5 à 50 Kr. aarlig, 4 à 60 Kr., 1 à 72 Kr., 14 à 100 Kr., 2 à 120 Kr., 1 à 130 Kr., 7 à 150 Kr., 1 à 160 Kr., 1 à 180 Kr., 9 à 200 Kr., 1 à 220 Kr., 6 à 250 Kr., 3 à 300 Kr.;

34 enlige Mænd med i alt 3552 Kr., heraf 1 à 30 Kr. aarlig, 1 à 36 Kr., 3 à 50 Kr., 3 à 60 Kr., 1 à 96 Kr., 12 à 100 Kr., 4 à 120 Kr., 1 à 130 Kr., 7 à 150 Kr., 1 à 200 Kr.;

151 enlige Kvinder med i alt 14,785 Kr., heraf 3 à 30 Kr. aarlig, 1 à 40 Kr., 19 à 50 Kr., 21 à 60 Kr., 6 à 70 Kr., 3 à 72 Kr., 7 à 80 Kr., 1 à 84 Kr., 1 à 90 Kr., 39 à 100 Kr., 17 à 120 Kr., 1 à 125 Kr., 2 à 130 Kr., 27 à 150 Kr., 2 à 200 Kr., 1 à 300 Kr.

Af de med aarlige Understøttelser bevilgede Andragender

antages 31 at være hjemmehørende i anden Kommune, og det samlede Beløb for disse udgjør 3830 Kr."

(Se Mødet den 26. Novbr.)

^{410/91.} I Mødet den 22de Oktober indkom der en Skrivelse af 6te f. M., hvori Aarhus Stiftamt ved at meddele, at Aarhus Amtsråd efter derom fremkommet Andragende fra Arrestforvarerne i Odder og Hammel har vedtaget at forhøje den disse tillagte Godtgørelse for Arrestanternes Forplejning fra 42 til 50 Øre daglig under Forudsætning af, at der udarbejdes henfigtsmæssige Spisereglementer for Arresthusene, og derhos erklæret sig villigt til for sit Vedkommende at yde Arrestforvareren i Aarhus en tilsvarende Forhøjelse, havde forespurgt, om Byraadet maatte kunne tiltræde denne Beslutning for Aarhus Arresthus' Vedkommende.

Sagen gik i ovennævnte Møde til Erklæring af Udvalget for Bygninger og Inventar, der i Skrivelse af 5te f. M. anbefalede Amtsrådets Forslag, hvorefter man i Mødet den 12te f. M. anmodede Udvalget om at konferere med Byfogden om Fastsættelse af et Bespisningsreglement for Arrestanterne. Efter at Udvalget med Skrivelse af 7de d. M. fra Byfogden havde modtaget Forslag til et saadant, havde det ved Skrivelse af 8de d. M. atter indbragt Sagen for Byraadet, der nu efter paa ny at have drøftet denne, besluttede at anmode Fattigudvalget om at udtale sig om Forslagets økonomiske Side.

^{413/91.} I Mødet den 8de Oktober forelagde Udvalget for Markvæsenet en af Stadsingeniøren den 3dje f. M. afgiven Beretning om Udsalbet af nogle af ham lejede Boringer efter Sand paa Oldjorden, hvorefter det formentes, at der var godt og tilstrækkeligt Sand at faa til Kommunens Forbrug paa Løbderne Nr 11 og 20 i Oldjorden i passende Dybde og ikke for langt fra Silkeborg Landevejen. Efter Udvalgets Forslag bifaldt Byraadet derpaa, at de paabegyndte Boringer skulde fortsættes i det af Udvalget foreslaaede Omfang.

Efter at dette var sket med foreløbig tilfredsstillende Udsald, bifaldt Byraadet i Mødet den 12te f. M., at der paabegyndes Anlæg af en Grusgrav i Oldjorden Nr. 20, men at den gamle Sandgrav dog ikke derfor nedlægges, inden Ueberføgelserne, der først kunne tilendebringes næste Aar, ere afsluttede.

I Anledning heraf havde Markudvalget i Skrivelse af 4de d. M. anholdt om Tillæbelse til at anvende et Beløb af ca. 150 Kr. til Afremning, Anlæg af Kjørebane, Grusning m. m. vedkommende Anlægget af den ny Grusgrav, hvilken Bevilling blev meddelt, idet bemærkes, at Markudvalget i sin Indstilling havde udtalt, at det paagældende Beløb senere vil kunne indvindes ved Salg af Grus.

⁴³⁹/₉₁. Fra Politiets Understøttelseskasse forelaa der Afkrift af det over samme aflagte Regnskab for Aaret fra den 1ste Oktober 1890 til den 30te September 1891 med den af Drum derover den 25de f. M. afgivne Erklæring, hvorefter der intet ved Regnskabet er fundet at bemærke.

Efter Regnskabet har Kassen i det forløbne Aar haft følgende Indtægter:

Kontingent af Betjentene	626 Kr. 16 Ø.
Tilskud af Ræmnerkassen	626 — 16 —
Rente af Kassens Aktiver	899 — 85 —

tilsammen Indtægt... 2152 Kr. 17 Ø.
medens der i forskjellige Understøttelser og til

Begravelseshjælp er udbetalt i alt.....	608 — 33 —

hvorefter der fremkommer et Overstød af..... 1543 Kr. 84 Ø.
som i Henhold til Lovens § 5 er overført til

Grundfonden, hvis Beholdning den 1ste Oktober 1890 var	23436 — 46 —

og som desuden i Regnskabsaaret har faaet et

Tilskud fra Politikassen af.....	1500 — " —

26480 Kr. 30 Ø.

medens det i samme Tidrum til udtraadte Be-

tjente har udbetalt Indstød af.....	290 — 74 —

faaledes at Grundfondens Størrelse den 1ste

Oktober 1891 var.....	26189 Kr. 56 Ø.

Regnskabet toges til Efterretning.

⁴⁵⁰/₉₁. Efter derom fra Foreningen for Danmarks Fjerkræavl fremkommet Andragende bevilgede Byraadet, at der af Ræmnerkassen maa udbetales et Beløb af 300 Kr. som Bidrag til Afholdelsen af en hele Landet omfattende Fjerkræudstilling i Aarhus i Juli Maaned 1892.

^{456/91}. Efter derom fra Barnets Fader fremkommet Andragende bevilgede Byraadet, at Kommunen maa bære Halvdelen af de med det aandsfvage Barn Thomas Thomsens Opdragelse i de Kællerste Aandsfvageanstalter forbundne aarlige Udgifter, for Tiden ca. 600 Kr. aarligt. Barnet er født 7de Januar 1882.

^{460/91}. Efter derom fra 3dje Dragon-Regiment i Skrivelse af 27de f. M. fremkommen Anmodning samtykkede Byraadet under Forbehold af Indenrigsministeriets Approbation i, at Vognskuret til en Regimentet tilbøjet 3dje Trænvogn maa omdannes fra til Dels aabent til lukket, imod at de dertil medgaaende Udgifter, der ere anslaaede til 61 Kr. 27 Øre, forrentes med $6\frac{1}{2}$ % aarligt.

^{461/91}. Paa Foranledning af en af Overretssassessor Jensen som tidligere executor testamenti i Rancelliraadinde Nørs' Bo i Skrivelse af 28de f. M. derom fremsat Forespørgsel erklærede Byraadet sig enigt med Forespørgeren i, at den Del af en af de af nævnte Fru Nørs oprettede og ved selve det paagjældende Testamente bortgivne Legatportioner, der er paaløbet fra sidste Hævningstermin til Legatnyderindens Dødsfald, efter Udtrykkene i Post 1 af Fundatsen for Rancelliraad Nørs og Hustru's Legat bør komme Nyderindens Dødsbo til Gode og ikke kan falde tilbage til Legatet.

^{463/91}. Et fra en Del Næringsdrivende her i Byen under 27de f. M. modtaget Andragende vedrørende Forholdet imellem By og Land besluttede man at tilstille Politimesteren til Erklæring med Hensyn til, at der i samme bl. a. var anholdt om, at Mønstring og Traven med Heste paa Hestemarteder her i Byen maa gives fri i alle Byens Gader.

^{465/91}. Entreprenør M. P. Jensen havde til den 2den d. M. indklaget Byraadet ved Formanden for Forligskommissionen angaaende Betaling af 239 Kr. 10 Øre, som Jensen forment at have til Gode hos Kommunen for udførte Arbejder til Byens Kloak- og Bro-lægningsvæsen.

Da Sagen var Indklaget fuldstændig ubetjendt, formaaede denne under Forligsprøven Klageren til at tage Sagen

udfat i 3 Uger og imidlertid forelægge den for Byraadet for at erfare, om dette vilde indgaa paa hans Forbringer.

I Overensstemmelse hermed var der under 2den d. M. fra nævnte Jensen modtaget et Andragende om Betaling af de paaflagede 239 Kr. 10 Ore, men da Brolægningsudvalget i sin over Andragendet afgivne Erklæring af 8de d. M. havde udtalt sig derimod, sandt Byraadet ikke Anledning til at indrømme Klagerens Begjæring.

Man engagerede derhos Overretsfagsfører Schwen n til at føre Sagen paa Kommunens Vegne, hvis det skulde komme til Proces.

^{477/91.} Efter derom fra Udvalget for Fattigvæsenet i Skrivelse af 8de d. M. fremkommen Indstilling besluttede Byraadet at indgaa til Indenrigsministeriet med Forespørgsel, om det ikke maatte kunne tilkendes, at Fribolig i den Buslundste Legatbolig paa Graven ikke betragtes som Fattighjælp for de nuværende Beboerster indtil en nærmere bestemt forud kundgjort Dag, saaledes at de kunne faa Tid til at søge anden Bolig, eller i ethvert Fald ikke for de Beboerster, som ere indflyttede før Indenrigsministeriets Resolution af 15de Novbr. 1890 er meddelt Byraadet ved Skrivelse fra Aarhus Stiftamt af 18de f. M. (se Byraadsforhandlingerne for 1890 Side 222.)

Mødet den 17de December.

^{341/87.} Som Svar paa Byraadets Skrivelse af 27de Juni d. A. (se Mødet den 25de f. M.) havde Generaldirektøren for Statsbanedriften i Skrivelse af 11te Juli (Journ.-Nr. III 8384) bemærket, at han maatte fastholde de i sin Skrivelse af 15de Juli f. A. opstillede Betingelser for Vedligeholdelsen og Renholdelsen af Havnesporene, men at han dog skulde være villig til at lade Statsbanedriften udføre Renholdelsen af Sporene, saafremt Byraadet vilde refunderer de derved foranledigede Udgifter efter Regning. Generaldirektøren havde derhos tilføjet, at forinden Byraadet tiltraadte disse Betingelser, saa han sig ikke i Stand til at foretage videre til Sagens yderligere Fremme.

Havneudvalget havde efter Modtagelsen af denne Skrivelse paa ny forhandlet mundtligt med Jærnbaneautoriteterne om denne Sag, hvorpaa der under 9de Oktober var modtaget en Skrivelse (Journ.-Nr. III Nr. 11844) fra Generaldirektøren, hvori der i Henhold til derom mundtlig fremsat Anmodning oplyses, at de aarlige Udgifter ved Sporenes Renholdelse — ogsaa for Sne og Is — formenes at kunne anslaaes til ca. 2000 Kr., for hvilken Sum Statsbanedriften er villig til at overtage disse Renholdelsesarbejder.

Som Svar paa denne Skrivelse tilskrev man under 17de f. M. Generaldirektøren, at den nævnte Sum af 2000 Kr. ikke var saa lidt større, end man havde gjort Regning paa, og større end Havnen ret vel kunde afse i dette Øjemed, hvorfor man foreslog, at Betalingen nedfattes til 1500 Kr., som man var villig til at optage paa Havnens Budget for 1892 i det nævnte Øjemed.

Herpaa svarede Generaldirektøren i Skrivelse af 3dje d. M. (Journ.-Nr. III Nr. 13,776) saaledende:

„Idet jeg efter Modtagelsen af det ærede Byraads Skrivelse af 17de f. M. forudsætter, at Raadet nu er villigt til at indgaa paa de i min Skrivelse af 15de Jult f. A. anførte Betingelser for Udoivelsen af Sportomplettet ved Aarhus Havn samt Regler for den fremtidige Vedligeholdelse og Renholdelse af samtlige Haanespor, skal jeg tillade mig at meddele, at jeg under den nævnte Forudsætning skal være villig til at lade Statsbanedriften overtage Arbejdet ved Renholdelsen af Aarhus Haanespor i Aaret 1892 for en Betaling af 1500 Kroner, og at man derefter vil tage under nærmere Overvejelse, hvilken Betaling der bør udredes for det nævnte Arbejde, naar den forestaaende Udoivelse af Haanesporene har fundet Steb.“ —

Toges til Efterretning.

^{435/89.} Efter Indstilling af Kasernebyggeudvalget antoges et fra herværende Fabrikant L. Andersen fremkommet Tilbud paa Levering af 3 dobbelte Komfurer, 2 Stegeovne og 2 støbte Grubeskjedler til de 2 Mandstabskøkkener og Marktetenderens Køkken i de ny Bygninger paa Fodfolkskaserne for en Sum af 955 Kr., hvorhos Fabrikanten har forpligtet sig til heri at

afførte 100 Kr. for Modtagelsen af de to gamle Komsurer og de to gamle Stegevoone. Byraadets Antagelse af dette Tilbud er dog betinget af, at Krigsbestyrelsen ligeledes antager det, hvilket er sket ved Strivelse fra Oberst Müller af 19de Decbr. (Se Mødet den 12te Novbr.).

^{343/90}. Foranlediget af en fra Byfogden modtagen Strivelse af 12te d. M. om Telefonindretningen paa Politistationen nedsatte man et af Busse og Wærum bestaaende Udvalg til at forhandle med Telefonselskabet om Indførelse af Nattjeneste. (Se Mødet den 25de Septbr. 1890.)

^{438/90}. Under 17de Juli f. A. var der fra Landinspektør C. Pedersen i Anledning af en ham af et Byraads Udvalg overdragen Stjelaaffætning langs Kommunens og fhv. Kjøbmand Schjotts Ejendomme ved Brendstrupvejen og den ny Boulevard modtagen en Forestilling, hvorefter det maatte antages, at der paa flere Steder findes forskjellige Uoverensstemmelser mellem Matritulskortet og Kommunens i ovennævnte Terræn beliggende Arealer. I Mødet den 6te Novbr. f. A. vedtog man at indhente Justitsraad, Landinspektør Honums Erklæring over denne Strivelse.

I Genhold hertil var der under 14de d. M. fra Justitsraad Honum modtaget en Novbr. d. A. dateret Erklæring, som man vedtog at tilstille Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse til Erklæring i Forbindelse med de nedenfor anførte Sager ^{506/90} og ^{473/91}.

^{506/90}. Paa Foranledning af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse havde Justitsraad, Landinspektør Honum under 17de f. M. afgivet Erklæring over det i Mødet den 18de December 1890 omhandlede fornærede Tilbud angaaende Byens Matritulskort.

Gik til Betænkning af ovennævnte Udvalg i Forbindelse med ovenstaaende Sag ^{438/90} og efterfølgende Sag ^{473/91}.

^{58/91}. Paa derom fremkommet Andragende og efter at have modtaget Fortegnelse over Medlemmerne af Foreningen af Haandværkere og Fabrikarbejdere til gjenfribig Understøttelse bevilgede Byraadet, at der for Kommunens indværende Regnskabsaar maa udbetales 2 Kr. for hvert af dens 306 Medlemmer,

der ved Gjennemsynet af ovennævnte Liste ere befundne ifte at have 1000 Kr. i Statteindtægt, eller i det hele 612 Kr. (Se Mødet den 29de Oktober).

^{156/91.} Efter Indstilling af Kasseudvalget med Hensyn til den ved Decisionen af Kommunens Regnskab for 1889 i det af Byraadets valgte Medlemmer bestaaende Møde den 5te Februar til senere særlig Behandling af det samlede Byraad udgaaede 64 Antegnelsepost til nævnte Regnskab angaaende Værdiansættelsen af Kommunens faste Ejendomme nedfattes et af Jensen Broue, Langballe og Svendsen bestaaende Udvalg til at foretage en ny Vurdering af Kommunens samtlige Ejendomme til Grundlag for Status for 1891.

^{125/91.} Efter at Udvalget for Markvæsenet i Genhold til den til samme i Mødet den 29de Oktober udgaaede Opfordring i Mødet den 26de f. M. havde indbragt et Forslag af 25de f. M. om Udleje af Bispetofte til Kjøbmændene H. Jørgensen & Stilling og J. D. Rasmussen, og efter at der i Mødet den 10de d. M. yderligere var blevet forhandlet om et enkelt Punkt i Billaarene for det tilsigtede Lejemaal, forelagde Udvalget og tiltraadte Byraadet et Udkast til Kontrakt om dette, af hvis Enkeltheder her skal nævnes:

Kommunen udlejer til Firmaet H. Jørgensen & Stilling og Kjøbmand J. D. Rasmussen den saakaldte Bispetoft, Matr.-Nr. 1291 af Bygrunden, paa 10 Aar regnet fra den 1ste Oktober 1891, dog at det forinden kan opsiges med $\frac{1}{2}$ Aars forudgaaet Varfel fra en af Siderne til Dphør en 1ste Oktober, mod at den Part, der opfiger Lejemaalet, betaler den anden Part en Godtgjørelse engang for alle af 1500 Kroner, for saa vidt Lejemaalet kommer til at ophøre i Løbet af de første 5 Aar, og 750 Kr. for saa vidt Opsigelsen sker i den efterfølgende Tid. Foruden den Opsigelsesret, Kommunen saaledes har, er den ogsaa berettiget til med $\frac{1}{2}$ Aars Varfel at opfige Lejemaalet til Dphør en 1ste April, men skal i saa Fald betale Lejerne foruden den Erstatning, som foran er bestemt, en yderligere Erstatning af 3000 Kr. en Gang for alle. Kommunen forbeholder sig Ret til at frastille Dele af Lodden til Udvidelse af Vestre Allé og til Brug ved et muligt Magelæg med Møller Weis, alene imod en forholdsvis Godtgjørelse i Lejeafgiften. Afgang til Rensning af Frederiks-

bjerg Kloster, som er anlagt iglennem en Del af Lødden, forbeholdes, dog skal det oprensede bortføres af Renovationsentreprenøren umiddelbart efter Rensningen. Lejeafgiften er 1500 Kr. aarlig, der betales halvaarsvis forud.

^{444/91}. Efter at det ny Kommunalægeembede, (se Mødet 12te f. M. under Sag ^{369/90}) paa behørig Maade har været opstaaet ledigt, har der til samme meldt sig 3 Ansøgere, blandt hvilke Byraadet valgte herværende praktiserende Læge Joh. Lund Dahl til at modtage Beskikkelse fra den 1ste Januar 1892 paa 5 Aar i Henshold til Regulativet.

^{462/91}. Efter derom foreliggende Andragende og Fattigudvalgets under 8de d. M. derover afgivne Erklæring bevilge Byraadet, at der af Ræmnerkassen aarligt fra den 1ste Januar 1892 at regne maa tilskydes Halvdelen af de med det aandsfuge Barn Heinrich Joachim Brodmann Møllers Optagelse i de Kellerske Aandsfugeanstalter forbundne Udgifter, naar Faderen til Barnet aarligt vil refundere Kommunen Halvdelen af dens Udgifter i saa Henseende.

^{464/91}. I Skrivelse af 26de f. M. havde Murmester C. P. Krank andraget om Tilladelse til at overbygge Thunosti ved paatænkt Bebyggelse af den ham tilhørende Ejendom, Matr.-Nr. 1153 a i Guldbergsgade, saaledes at den paatænkte Bygning delvis kommer til at støde umiddelbart op til Murmester Rosenbergs Ejendom, Gade Nr. 51 i Guldbergsgade, hvorhos Andrageren endvidere havde anholdt om Tilladelse til at anbringe en Laage med Udgang fra Matr.-Nr. 1153 a til nævnte Sti.

Dette Andragende indkom til Byraadet med en Paategning af Overretssagfører C. Kjer af 27de f. M. saalydende:

„Da Byraadet i Henshold til dets Str. til mig af 6te Juli 1889 antagelig ikke vil indgaa paa Murmester Krank's foranstaaende Andragende uden forud at indhente mit Samtykke, skal jeg herved tillade mig at meddele, at jeg samtykker i, at Smøgen overbygges, saaledes som Hr. Krank onsker. Som Løbsejer af en storre Grund i Nærheden skal jeg endogfaa varmt anbefale, at Byraadet giver dette Samtykke, da jeg langt vilde foretrække en Overbygning over Smøgen fremfor at have to fritstaaende Gable paa begge Sider af

denne. Heller ikke har jeg noget imod, at Hr. Kranz faar Tilladelse til anbringe en Laage ud til Smøgen hen imod Tjørnehegnet ved min Ejendom Matr.-Nr. 1155 a, dog at Laagen ikke bliver bredere end den af mig selv paa Matr.-Nr. 1155 a anbragte Laage, og at denne bliver til at aabne indad ikke udad imod Smøgen.

Men i øvrigt maa jeg fastholde de i Byraadets Skr. til mig af 6te Juli 1889 § 6 fastsatte Regler for Smøgens Benyttelse. Hr. Kranz maa saaledes ikke saa Vinduesret eller umiddelbar Afgang fra det af ham over Smøgen projekterede Hus ud til denne, ligesom han loyalt skal bidrage til, at Smøgen til enhver Tid er fritagen for hensatte eller henlagte Sager, Pakasser eller a. lign., der kunde genere Færdselen.

Aarhus, 27de Noobr. 1891.

Rjer."

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse haade derhos under 16de d. M. udtalt sig over dette Andragende saaledes:

„Udvalget skal udtale, at det ogsaa maa ansee en Overbygning af Thunøstien mellem Murmester Kranz' paatænkte Bygning og Murmester Rosenbergs høje Gaol for heldigere end dette at have 2 høje Gaole ved Siden af hinanden. Det maa dog bemærkes, at der her er Tale om en Overbygning i en Længde af 26 Alen, og Spørgsmaalet bliver saa, om der i denne overbyggede Gang vil blive tilstrækkeligt Lys. I høert Fald vil Anbringelsen af en Gaslygte i Gangen, som vil blive cirka $4\frac{1}{2}$ Alen bred og 7 Alen høj, blive nødvendig, ligesom det ogsaa maa anbefales, at den maa belægges med Tjærebeton i sin fulde Bredde uden Kenderstene. Gangen vil paa 2 à 3 Steder blive noget indsnævret, idet der langs Rosenbergs Gaol maa anbringes et Par Murpiller ($13\frac{1}{2}$ brede), som dog muligvis kunde erstattes med Jærnfjæler af mindre Dimensioner.

Udvalget har intet at erindre imod, at der gives Murmester Kranz Tilladelse til at anbringe en Laage ud mod Thunøstien ved Stellet mellem hans og Overretssagfører Rjers Ejendomme, men maa, ligesom denne udtaler, ogsaa

bestemt modsætte sig, at der gives Tilladelse til at anbringe Vinduer eller Udgange fra den projekterede Bygning ud mod Thunøstien, ligesom det paa det bestemteste maa forbydes, at der hensesættes noget som helst i Stien eller den overbyggede Gang."

Det foreliggende Andragende blev bevilget paa de i foranstaaende Erklæringer omhandlede Vilkaar og faaledes, at Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse vil have at approbere de fornødne Bygningstegninger og træffe Afgjørelse af de under Foretagendets Udførelse fremkommende Enkeltheder.

^{471/91.} Efter at Udvalget for Byens og Omegns Forfijnelse efter derom fremkommen Indstilling i forrige Møde var blevet meddelt Bemyndigelse til at indlede Underhandlinger med Barten i „Bennelyst“, Joh. Kristiansson, om Forandring af det med denne afsluttede Lejemaal om Bevarningsbygningerne dersteds, havde det i Strivelse af 15de d. M. fremsat de Hovedvilkaar, som Byraadet formentes at burde fordre lagte til Grund ved det ny Lejemaal, og i Genhold hertil indstillet, at Kontrakt paa 10 Aar søges afsluttet med Kristiansson.

Byraadet approberede i alt væsentligt den foreliggende Indstilling og anmodede Udvalget om at drage Omforg for Sagens videre Fremme.

Kontrakt er derefter afsluttet imellem Udvalget og Barten den 31te Marts 1892, og den findes optagen i Tillæget til disse Forhandlinger.

^{472/91.} Efter derom i Strivelse fra 8de Regiment af 21de f. M. fremkommen Begjæring samtykkede Byraadet i at lade Kæmnerklassen bære de med nogle attraaede Forandringer af Geværstativerne i Fodfolksklassernes Depotbygning forbundne Udgifter, der ere anslaaede til 432 Kr., imod at den aarlige Lejegyldtgjørelse af Vaabentamrene forhøjes med 6 % af dette Beløb.

^{473/91.} Et med Strivelse af 13de d. M. fra Justitsraad, Landinspektør Honum fremkommet Andragende til Indenrigsministeriet angaaende de hidtil foretagne Udskiftninger af Matr.-Nr. 48 af Aarhus Markjorder og de derfra udfilte Pæreesler, hvorom Honum æfter Ministeriets Udtalelse til Oplysning under

foranstaaende Sag Nr. ⁴³⁸/₉₀, besluttede man at tilstille Udbalget for Byens Udvidelse og Behyggelse til Erklæring i Forbindelse med nyhænte Sag og Sagen Nr. ⁵⁰⁶/₉₀.

⁴⁷⁴/₉₁. I Anledning af en fra Postinspektøren for Nørrejylland i Strivelse af 15de d. M. fremkommen Forespørgsel, om Byraadet maatte ville yde sin Medvirkning til Opførelse af en Bygning for Post- og Telegrafvæsenet her i Byen ved Afgivelse af en dertil passende Byggegrund paa diillige Villaar eller paa anden Maade besluttede man at nedsætte et af Formanden, Rjer og Langballe bestaaende Udvalg til at undersøge Forholdene og derefter afgive Betænkning i Sagen.

⁴⁷⁵/₉₁. Efter Indstilling af Legatudbalget i Strivelse af 15de d. M. bortgaa Byraadet følgende ledige Legatportioner, nemlig:

af P. Willadsens og Hustrus Legat 2 Portioner à 50 Kr.

60 Ore aarlig til henholdsvis Jacobine Anfine Christine Helt (Duch) og Buntmager F. G. Böhnes Enke Petrine Jørgine, født Böhne, hvilke Legatnynderinder ogsaa skulde dele et Beløb af 42 Kr. 90 Ore, som restere fra Legatets forrige Uddeling;

af Poul Sørensen Løfts Legat 2 Portioner à 48 Kr. aarlig til henholdsvis Enke Frederikke H. R. V. Petersen, født Fangel, og Jomfru Ane Marie Sørensen;

af Kriegers Legat for Haandværkslærlinge og Haandværksfoende:

100 Kr. til Rejsseunderstøttelse til Guldsmedsvend Niles Carl Nielsen;

50 Kr. til Do. til Guldsmedsvend Frank Hingelberg;

50 Kr. til Udbannelse til Maskinistefsamens 2den Del til Maskinlærling Niels Agelsen Petersen;

50 Kr. til at besøge tekniske Skoles Dagstole til Maskinlærling Peter Leth;

50 Kr. til Malersvend Wilhelm Brockelmann;

25 Kr. til at besøge teknisk Skole i Rjødennaon til Snedterfoend Christian Jensen;

50 Kr. til at besøge en Malerskole i Udlandet til Malersvend Frederik Doesen;

- 25 Kr. til at besøge den tekniske Skoles Malerskole til Maler
svend Peter Petersen;
25 Kr. til Malerlærling Achton Friis og
25 Kr. til at besøge den tekniske Skole til Smedelærling Niels
Olse.

⁴⁷⁶/₉₁. Efter Indstilling af Udvalget for Sygehuset i Stri-
velse af 11te d. M. forhøjede Byraadet den paa Konto VII 2
i indeværende Aars Budget opførte Bevilling til Sygehusets
Forbrug med ca. 2000 Kr.

⁴⁸⁰/₉₁. Efter Indstilling af Bygningskommissionen i Stri-
velse af 16de d. M., bevilgede Byraadet paa Konto XVIII 19
et Beløb af 50 Kr. til Anskaffelse af et Stab til Opbevaring af
de til Bygningskommissionen indleverede Tegninger.

---

³¹³/₉₁. I et efter Slutningen af foranstaaende Møde af
Byraadets valgte Medlemmer under Forsæde af Overretssagsfører
C. Kjær som valgt Formand afholdt Møde blev Kommunens
Regnskab for 1890 decideret i Overensstemmelse med de af Deci-
sionsudvalget fremsatte Forslag.

(Se Mødet den 10de Septbr.)

